

Turun kaupungin toimintasuunnitelma

Vuoden 2019 talousarvio ja vuosien 2019-2022 taloussuunnitelma

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 15.10.2018

Sisällysluettelo

KAUPUNGINJOHTAJANKATSAUS	1	Sosiaali- ja terveyslautakunta	56	Lännen tekstiilihuolto Oy.....	110
JOHDANTO	3	Sivistystoimiala	64	Turku 2029-säätiö SR.....	112
Turun kaupungin strateginen ohjaus ..	3	Kasvatus- ja opetuslautakunta.....	64	Turku Energia -konserni	114
Toimintaympäristön kehitysnäkymät.....	7	Vapaa-aikatoimiala	70	Turku Science Park Oy	117
Muut toimintaympäristön kehitysnäkymät.....	15	Kulttuurilautakunta	70	Turku Touring Oy.....	121
Turun kaupungin organisaatio ja Turku-konserni	18	Liikuntalautakunta	70	Turun Aikuiskoulutussäätiö	122
Turun kaupungin kehittäminen ja kärkihankkeet	21	Nuorisolautakunta	70	Turun Ammattikorkeakoulu Oy.....	125
TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMAT	24	Kaupunkiympäristötoimiala	80	Turun Kaupunginteatteri Oy	128
Talousarvion tuloksen muodostuminen ja tuloslaskelma	24	Kaupunkiympäristölautakunta	80	Turun Kaupunkiliikenne Oy.....	129
Investoinnit.....	31	Rakennus- ja lupalautakunta.....	80	Turun Satama	134
Rahoituslaskelma ja lainat	37	Turun kaupunkiseudun joukkoliikenne- lautakunta	80	Turun Seudun Puhdistamo Oy	137
TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	41	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta.....	80	Turun seudun sosiaali- ja terveystalouteen teistöt Oy.....	140
Kaupunginvaltuusto.....	41	Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta ..	92	Turun Seudun Vesi Oy	142
Tarkastuslautakunta.....	43	Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta ..	92	Turun TeknologiaKiinteistöt Oy	145
Keskusvaalilautakunta.....	46	Konserniyhteisöt	96	Turun Vesihuolto Oy.....	146
KJ-toimiala	49	Arkea Oy-Konserni.....	96	Turun Ylioppilaskyläsäätiö	150
Kaupunginhallitus ja konsernihallinto.....	49	Forum Marinum -säätiö	99	TVT Asunnot Oy, emoyhtiö.....	154
Hyvinvointitoimiala	56	Kiinteistö Oy Turun Monitoimihall.....	102	Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy.....	157
		Turun Seudun Kuntatekniikka Oy	105		
		Lounais-Suomen Jätehuolto Oy.....	108		

LASKELMAT	160
Talousarvion tuloslaskelma	160
Verotulot ja valtionosuudet.....	162
Antolainauksen muutokset.....	163
Talousarvion rahoituslaskelma	165
Rahoitustulot ja -menot	166
LIITTEET	169
Liite 1: Talousarvion noudattamista koskevat määräykset	
Liite 2: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta 12.9.2017 § 58	
Liite 3: Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet	
Liite 4: Linkkikirjasto lauta- ja johtokuntien talousarviopäätöksiin	

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Toimintaympäristön positiivinen kehitys jatkuu

Turun seudulla 4-5 vuotta käynnissä ollut positiivinen talouskehitys on jatkunut vuonna 2018 ja jatkuu edelleen vuonna 2019. Kaikkien yksityisen sektorin toimialojen liikevaihdot ovat edelleen nousussa. Vuonna 2014 tapahtunut käänne työllisten määrässä on jatkunut ja vuonna 2019 työllisiä on Turun seudulla enemmän kuin koskaan aiemmin. Kehityksen ennakoidaan lisäävän kaupungille maksettavia verotuloja taloussuunnitelmakaudella 2019-2022.

Tällä hetkellä tulorahoitus ei kuitenkaan kata Turun kaupungin toiminnan ja investointien rahoitusmenoja.

Turussa veropohja on kehittynyt positiivisesti. Samalla ansiotuloihin tehtävät vähennykset ovat kasvaneet enemmän kuin kunnallisverojen perusteena olevat ansiotulot. Vuodelle 2019 ennustettava verotulojen voimakas kasvu selittyy pääosin vuodelle 2018, jolloin kunnat palauttavat poikkeuksellisen paljon vuoden 2017 ennakkomaksuja. Verotuloarvioissa on syytä olla maltillinen, sillä verotuloihin ja niiden perusteisiin liittyvät valtiovarainministeriön, verohallinnon ja Kuntaliiton tuottamat ennusteet ovat heitelleet viime vuosien aikana.

Kaupungin talousennuste vuodelle 2018 on poikkeuksellisen huono, ja erityisesti käyttötalouden osalta on toteutettava tasapainottavia toimenpiteitä. Seudun voimakas kasvu ja sen hyödyntäminen pysyväksi kilpailukyvyksi edellyttävät kaupungilta kasvuihdistäviä investointeja, joiden toteutus edellyttää tervettä käyttötalouden pohjaa.

Myös vuodelle 2019 kohdistuu menojen kasvupaineita erityisesti hyvinvointitoimialalle sekä sivistystoimialalle. Kaupunginjohtajan talousarvioesitys on laadittu siten, että taloussuunnitelma on ylijäämäinen vuonna 2021 ja suunnitelmakauden päätteeksi vuosikate ylittää poistot.

Vetovoimaa lisätään ja kilpailukykyä nostetaan pysyvästi

Turun kaupunki jatkaa vahvoja panostuksia elinkeino- ja innovaatiopalveluihin sekä korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyöhön. Turun seudulla tehtävälle työlle on nyt leimallista, että tavoitteet asetetaan ja niiden toimeenpano koordinoidaan yhdessä eri toimijoiden, kuten korkeakoulujen, elinkeinoelämän ja kaupungin kesken. Yksi konkreettinen esimerkki yhteistyön tuloksista on syksyllä 2018 aloittanut Teknologiakampus Turku, jonka ytimenä on tekniikan alan koulutustarjonnan ja tutkimuksen lisääminen.

Vuonna 2017 alkanut Turun seudun alueellinen työvoima- ja yrityspalvelujen kokeilu on jatkanut toimintaansa vuonna 2018. Huolimatta kaikissa alueellisissa kokeiluissa saaduista hyvistä tuloksista valtio on päättänyt lopettaa kokeilut vuoden 2018 lopussa. Kaupungin keinovalikoima työllisyyden edistämiseksi kapenee vuonna 2019, mutta siitä huolimatta on syytä toteuttaa erityisiä toimenpiteitä osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi alueen elinkeinoelämälle.

Kaupungin vetovoimatekijät ovat parantuneet muun muassa merkittävien kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien korjausinvestointien valmistuttua. Syksyllä käynnistyi Kauppatorin remontti, joka valmistuttuaan parantaa keskustan viihtyisyyttä huomattavasti ja toteuttaa Keskustavision tavoitteita. On tärkeää, että sekä kaupungin että yksityisten toimijoiden toteuttamien remonttien aikana pystytään turvaamaan keskustan saavutettavuus ja viihtyisyys parhaalla mahdollisella tavalla kaikkien toimijoiden yhteistyönä.

Elinkeinoitoiminnan voimakas kasvu ja sen myötä lisääntynyt ja edelleen lisääntyvä työvoiman tarve haastaa kaupunkia tarjoamaan riittävät ja monipuoliset palvelut, jotta sekä kotimaasta että ulkomailta kaupunkiin muuttavat ihmiset kokevat kaupungin omakseen ja paikaksi, johon he haluavat muuttaa pysyvästi. Siksi palveluiden määrän lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota palveluiden sisältöön, jotta ne palvelevat parhaalla mahdollisella tavalla myös esimerkiksi englannin kielellä asioivia perheitä. Ylipäätään kaupungin kansainvälistymiseen on tärkeää kansainvälisessä kilpailutilanteessa panostaa.

Kärkihankkeet ohjaavat kehitystä

Turun kehitystä raamittavat kolme mittavaa kärkihanketta, jotka ovat Keskustan kehittäminen, Tie-depuisto ja Smart & Wise Turku. Kärkihankkeiden kautta panostetaan strategian ja kaupungin toimintamalli uudistuksen kannalta kaikkein keskeisimpien tavoitteiden toteuttamiseen.

Turku panostaa kärkihankkeisiin merkittävät panostukset ja tekee vahvaa yhteistyötä kumppaneidensa kanssa. Syksyllä 2017 valmistuneen Keskustavisio 2050:n toimeenpano on käynnistynyt kaupunginvaltuuston linjaamien ensimmäisten toimenpiteiden valmistelulla. Myös Tiedepuiston ja Smart & Wise Turun konkreettisia sisältöjä on täsmennetty ja kaikkien kärkihankkeiden järjestäytyneet toimeenpano ja resursointi käynnistyy syksyn 2018 aikana.

Kärkihankkeiden lisäksi ja osin niiden sisällä kaupungin toimintaa ohjaa tavoite hiilineutraalista kaupungista vuonna 2029. Tavoite on saavuttanut merkittävää kansainvälistä huomiota, joka entisestään haastaa kaupunkia toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet ja saavuttamaan kunnianhimoiset tavoitteet. Hiilineutraalisuuteen ja laajemmin ilmastomuutoksen torjuntaan tähtäävät toimenpiteet tarjoavat myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia alueen yrityksille sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kasvu haastaa talouden tasapainottamiseen

Vuonna 2018 talouden tasapainossa pitämisessä ei ole onnistuttu tavoitteiden mukaisesti ja nykytilanteessa kaupungin vuosikate on negatiivinen. Ensiarvoisen tärkeää talouden tasapainon saavuttamiseksi on toiminnan tuottavuuden lisääminen.

Maan hallituksen talousarvioesityksen mukaan valtionosuudet laskevat vuonna 2019. Myös kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä valtionosuuksien ennakoidaan laskevan, joskin maltillisemmin kuin keväällä 2018 odotettiin.

Talousarvioesityksessä vuoden 2019 toimintakatteeksi muodostuu 1 061,2 miljoonaa euroa. Nettokäyttömenojen kasvu vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna on +0,8 prosenttia, joka tarkoittaa noin 8,9 miljoonan euron kulujen lisäystä.

Talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi taloussuunnitelmavuosien 2020-2022 nettokäyttömenoissa tavoitellaan hyvin maltillista kasvua. Nettokäyttömenojen muutos vuosittain on +0,1 prosenttia vuonna 2020, +1,8 prosenttia vuonna 2021 ja +2,1 prosenttia vuonna 2022. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tiukan taloudenpidon lisäksi rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista.

Tavanomaisen, kuntalain mukaisen hyvän taloudenpidon periaatteiden lisäksi talouden tasapainottamiseen haastaa kaupungin merkittävät investointitarpeet. Vuonna 2018 on arvioitu investointitarpeita seuraavan kymmenen vuoden ajalle, ja tarpeet ylittävät merkittäväällä tavalla kaupungin investointikyvyn. Jotta investointeja voidaan toteuttaa ja ajallisesti hallita, tulee käyttötalouden olla tasapainossa tai ylijäämäinen.

Investointien ja käyttötalouden hallinnan tueksi valtuustoryhmät ovat käynnistäneet neuvottelut kaupungin Kasvuohjelman laatimiseksi. Kasvuohjelmassa linjattaisiin muun muassa käyttötalouden kehityksestä tulevien vuosien aikana sekä kaupungin palvelut turvaavien ja vetovoimaa lisäävien investointien toteuttamisesta.

Rahoitus

Vuonna 2019 varsinaisen toiminnan ja investointien tulo-rahoitus ei riitä kattamaan niistä aiheutuvia menoja. Toiminnan ja investointien rahavirta on 62,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Antolainoja myönnetään 50 miljoonalla eurolla. Kaupunki ottaa uutta velkaa kaupungin ja tytäryhtiöiden investointien rahoittamiseen 99 miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Talousarvioesitykseen sisältyvä henkilöstösuunnitelma kasvattaa kaupungin henkilötövuosien määrää 115,6 htv:llä vuonna 2019. Kasvu kohdentuu pääosin hyvinvointi- ja kaupunkiympäristötoimialoille sekä yhteisiin palveluihin..

Turku-konsernin kehitysnäkymät ja tavoitteet

Konsernirakenteen kehittäminen on onnistunut hyvin. Konserniyhtiöt ovat pääosin kannattavia ja tuottavat kaupungille taloudellista hyötyä, maksamalla vuokratuottoja, lainoistaan korkoa sekä osinkoja. Kaupunki-konsernin tulos on budjetoitu positiiviseksi koko suunnittelukauden ajan.

Vuonna 2018 perusteettiin Turku 2029 -säätio, jonka tarkoituksena on edistää kaupunkikulttuuria, kulttuuria, liikuntaa ja urheilua. Säätio pyrkii lisäämään Turun kaupungin houkuttelevuutta matkailu- ja vierailukaupunkina.

JOHDANTO

JOHDANTO

Turun kaupungin strateginen ohjaus

Kaupunginvaltuusto päätti vuonna 2013 kaupungin strategiahierarkiasta ja strategiaprosessista. Strategiahierarkian pääelementtejä ovat Turku 2029 -kaupunkistrategia sekä sitä tarkentavat kaksi strategista ohjelmaa, Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma.

Strategiaa päivitettiin vuoden 2018 aikana. Kaupunginhallitus päätti (KH 18.9.2017 § 397), että strategiapäivityksessä päähuomio kohdistetaan sisällöllisiin kysymyksiin. Strategiarakenne sekä strategian sisällöstä riippumattomat johtamisen elementit pidetään ennallaan.

Sisällöllisistä kysymyksistä kaupunginhallitus nosti esiin erityisesti:

- positiivisen rakennemuutoksen tukemisen ja kasvun jatkumisen varmistamisen,
- alueellisen eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen,
- sote- ja maakuntauudistukseen varautumisen.

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset strategiakokonaisuuteen arvioidaan erilliskysymyksenä lakimuutosten tultua voimaan. Strategiassa on kuitenkin jo tässä vaiheessa varauduttava siihen, että

uudistuksen toteuttaminen vaatii kaupungilta huomattavaa työmäärää ja myös taloudellisia panostuksia. Tämä puolestaan vaikuttaa kaupungin kykyyn toteuttaa muita strategisia tavoitteitaan.

Kaupungin strategiahierarkiaan kuuluu myös henkilöstöohjelma Henkilöstö voimavarana (Kv 25.8.2014). Henkilöstöohjelmassa pyritään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on.

Strategiarakenne sisältää edellä mainittujen kaupunkistrategian, strategisten ohjelmien ja henkilöstöohjelman lisäksi myös muita kaupunkitason ohjausasiakirjoja, jotka ohjaavat kaupunkistrategiaa tarkemmin tärkeitä kehittämisosa-alueita ja resurssien pidemmän aikavälin suunnittelua. Esimerkkejä muista ohjausasiakirjoista ovat matkailustrategia, tietohallintostrategia, hankintastrategia ja tilastrategia. Nämä asiakirjat hyväksyy pääosin kaupunginhallitus. Tavoitteet sisällytetään talousarviokirjaan.

Strategiset tavoitteet toimeenpannaan sopimusohjauksella ja kehittämismallilla

Kaupungin strategiset tavoitteet jalkautetaan sopimusohjauksen avulla (Kv 16.6.2014 § 267). Sopimusohjauksella on kaupungin toimintamalliin perustuva johtamisjärjestelmän osa kaikilla toimialoilla ja konsernihallinnossa. Aikaisemmin sopimusohjauksella käytettiin Turussa hyvinvointi-, vapaa-aika- ja sivistystoimialoilla, mutta vuoden 2015

toiminnan ja talouden suunnittelussa yhtenäiseen malliin tulivat mukaan myös ympäristö- ja kiinteistötoimialat sekä konsernihallinto. Käytännössä sopimusohjaus on Turun kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelun sekä seurannan malli.

Sopimusohjaus koostuu strategisista ja operatiivisista sopimuksista. Strateginen sopimus sisältää kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion- ja suunnitelman sekä sitä täydentävän kaupunginhallituksen hyväksymän osan. Strategisten sopimusten mittarit toimivat strategisten ohjelmien toimeenpanon arvioinnin välineenä. Operatiivinen sopimus on lautakuntien ja toimialan välinen sopimus.

Kaupunkistrategia

Turku 2029 -kaupunkistrategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2029, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua.

Strategia on tarkoitettu paitsi Turun kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua. Sen keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukykyyn edistäminen kestäväällä tavalla.

Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat monipuolisesti koko kaupungin kilpailukykyyn ja hyvinvoinnin kehityksestä. Ne ovat pääosin kansallisia tilastotietoja,

joille on pidemmän aikavälin vertailuarvoja myös muista kaupungeista.

Strategiset ohjelmat

Kaupunkistrategian lisäksi kaupungilla on kaksi strategista ohjelmaa: Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmasta sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmasta. Lisäksi kaupungin henkilöstölle on oma tavoiteohjelmansa.

Strategisissa ohjelmissa, joiden aikajänne on neljästä kahdeksaan vuotta, tehdään linjaukset päämäärien toteuttamisen keinoista. Linjaukset konkretisoidaan sopimusohjauksen kautta toimialojen toimenpiteiksi. Osa tavoitteista voidaan toteuttaa kärkihankkeina. Näillä tarkoitetaan konkreettisia toteutusprojekteja, jotka ovat kestoltaan yhdestä neljään vuotta, ja niillä on sovitut aikataulut, tehtävät ja lopputuotteet. Kärkihankkeiksi valikoituvat laajavaikutteiset tehtäväkokonaisuudet, joilla haetaan kaupungin menestyksen kannalta välttämättömiä muutoksia ja joille halutaan erityistä näkyvyyttä.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma koostuu kolmesta teemasta:

1. Terve ja hyvinvoiva turkulainen
2. Osaava ja oppiva turkulainen
3. Aktiivinen turkulainen

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman teemat:

1. Yrittävä ja osaava Turku

2. Vaikuttava ja uudistuva Turku
3. Rakentuva kaupunki ja Turku

Strategisten ohjelmien toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjauksen tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista. Linjaukset alatavoitteineen muuntuvat sopimusohjauksen prosessissa toimenpiteiksi toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa. Näistä edelliset laaditaan kaupunginhallituksen ja lautakuntien välillä ja jälkimmäiset lautakuntien ja toimialojen välillä. Samalla toimenpiteille sovitaan niiden edistymistä kuvaavat mittarit tavoitearvoineen. Strategisten ohjelmien toteutumisen arviointi tapahtuu toimialojen strategisten ja operatiivisten sopimusten toteutumista seuraamalla.

Hyvinvointi- ja aktiivisuus -ohjelma

Hyvinvointi - ja aktiivisuusohjelma on toinen kaupungin pääohjelmista ja se keskittyy kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Terve ja hyvinvoiva turkulainen -teeman kantavana ajatuksena on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi, tuottavuuden parantaminen ehkäisevällä työllä sekä palveluiden kehittäminen vaikuttavilla ja asiakaskeskeisillä palveluprosesseilla.

Osaava ja oppiva turkulainen -teema korostaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toteuttamista kaupungin perustehtävänä sekä kilpailukykyä edellytyksenä. Tavoitteena on kaupunkilaisten elinikäisen oppimisen tukeminen.

Aktiivinen turkulainen -teema nostaa esiin aktiivisen harrastamisen yhteyden parempaan koettuun terveyteen ja hyvään elämän kokemukseen. Kaupunki luo mahdollisuuksia omatoimisuuteen ja aktiiviseen vapaa-aikaan sekä kuntalaisten osallisuuteen. Palveluja uudistetaan ja kehitetään yhteistyössä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmassa asetettuja tavoitteita täsmentävät lisäksi sopimukseen vuosittain kirjattavat, tutkimus- ja asiantuntijatiedon pohjalta tunnistetut keskeiset hyvinvoinnin haasteet. Lähivuosien aikana pyritään vaikuttamaan monitoimijaisella yhteistyöllä etenkin nuorisotyötömyyteen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointiin, vahvistamaan vanhemmuuden tukea, edistämään terveitä elämäntapoja sekä vähentämään yksinäisyyttä ja ulkopuolisuutta.

Ohjelman toimeenpanoa seurataan osana sopimusohjausta ja kaupunkistrategian seurantaa sekä hyvinvointikertomuksen avulla. Ohjelman toimeenpanon tueksi on asetettu kaupungin toimialajohtajista ja asiantuntijoista koostuva Hyvinvoinnin ohjausryhmä.

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmassa kuvataan kaupungin linjaukset muun muassa yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamiselle sekä työllisyyden ja innovaatioiden tukemiseksi.

selle. Ohjelmassa asetetaan myös tavoitteita kaupungin ilmastopolitiikalle, kaupunkiympäristön rakentamiselle sekä oman toiminnan uudistamiselle.

Yrittävä ja osaava Turku -teemassa on kuvattu kaupungin linjaukset yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja innovaatioiden tukemiselle, työllisyystoiminnan uudistamiselle sekä logistisen aseman vahvistamiselle. Teemassa käsitellään myös kaupungin vetovoimaa matkailijoiden, tapahtumien ja kongressien kaupunkina sekä Suomen vetovoimaisimman yliopisto- ja opiskelijakaupungin aseman vahvistamista.

Vaikuttava ja uudistuva Turku -teemassa on kuvattu kaupungin oman toiminnan uudistamista, omistajaohjauksen vaikuttavuuden parantamista, tilojen käytön uudistamista sekä sähköisten palvelukanavien rakentamista.

Rakentava kaupunki ja ympäristö -teemassa linjataan kaupunkirakentamisen suuntaviivat sekä keskuksen kehittämisen, ilmasto- ja ympäristöpolitiikan tavoitteet.

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman avulla Turku kilpailee kansallisesti ja kansainvälisesti työpaikoista, osaajista, yrityksistä, investoinneista ja asukkaista. Menestyminen edellyttää kaupungilta hyvää yhteistyötä asukkaiden, yritysten, korkeakoulujen, oppilaitosten sekä muiden kumppanien kanssa.

Nopeasti muuttunut toimintaympäristö ja 2020-luvun puoliväliin ulottuva positiivisen rakennemuutoksen kasvuvaihe on erityishaaste, joka on huomioitava läpileikkaavasti kaupungin elinkeinopolitiikassa.

Henkilöstöohjelma ja muutostarpeet

Henkilöstö voimavarana -ohjelmassa pyritään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on. Olemalla luotettava ja henkilöstön hyvinvointia lisäävä työpaikka luomme Turusta vetovoimaisen ja halutun työpaikan, josta ollaan ylpeitä.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma on jaettu kolmeen selkeään painopistealueeseen:

1. Työ lisää hyvinvointi
2. Rakentava ja hallittu muutos - muutos on mahdollisuus
3. Parempi johtaminen

Kuhunkin näistä painopistealueista on määritelty tavoitteet, keinot ja mittarit. Ohjelma on voimassa vuosina 2018-2021. Toimialat valitsevat itselleen parhaiten soveltuvat kehittämiskohteet ja -keinot, jolla tavoitteisiin pyritään. Vuosi on liian lyhyt aika suurten muutosten tekemiseen, joten valitut toimenpiteet ja tavoitteet voivat olla voimassa useamman vuoden. Päivittämistä tehdään tarvittaessa ympäristön muutosten ja saavutettujen tulosten mukaan vuosittain

Ohjelman painopiste on itse työssä: kun työ on hyvää ja vastuut selkeitä, voivat työntekijätkin hyvin. Työn ja työympäristön muutos haastaa työn perusrakenteet ja asettaa henkilöstölle uusia vaatimuksia. Myös esimiehille tarvitaan eväitä olla mahdollisimman ammattitaitoisia työnantajan edustajia ja edistetään yhtenäistä työnantajapolitiikkaa kaikilla toimialoilla.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma jalkautuu toimialojen sopimusten kautta kiinteänä osana toiminnan järjestämistä. Lisäksi sitä edistetään mm. työhyvinvointiohjelman sekä osaamisen kehittämisen kautta. Tuki toiminnalle tulee Strategisesta HR:stä keskitetysti, mutta toimialakohtaiset tarpeet määrittelevät toimialojen toteutustapoja. Henkilöstö voimavarana -ohjelman raportointi tapahtuu keskitetysti henkilöstöraportin osana kaupunkitasoisesti.

Riskienhallinta

Riskienhallintaprosessi perustuu riskien tunnistamiseen, riskien suuruuden arviointiin, merkittävimpien riskien valitsemiseen, nykyisten riskienhallintakeinojen arvioimiseen sekä tarkoituksenmukaisen riskienhallintakeinojen valitsemiseen. Riskien merkittävyyttä arvioidaan todennäköisyyden ja vaikutuksen tulona.

Jokainen toimiala ja keskeiset strategiset yhteisöt suorittavat vuosittain riskienarvioinnin käyttäen samoja riskienarviointityökaluja, jolloin riskienhal-

lintaprosessi saadaan yhtenäiseksi. Arvioitavat riskit on jaettu toiminnallisiin riskeihin, vahinkoriskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä strategiaan riskeihin. Kaupungin vastuulle jäävien omaisuus- tai muiden vahinkojen korvaamiseen on osaltaan varauduttu vahinkorahaston avulla.

Riskienhallinta ja sen kehittäminen on osa strategiaa. Tarvittavat tiedot raportoidaan johdolle ajantasaisesti. Toiminnan kehittämistä ja strategisia painopisteitä mietittäessä riskienhallinta tulee katsoa osana kokonaisuutta. Riskienhallintaa kehitetään siten, että pystytään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hyödyntämällä riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta annettuja ohjeita.

Turun kaupungin lähtökohtana tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisessa on riskilähtöisyys. Kaupunki tai sen alainen organisaatioyksikkö henkilötietojen rekisterinpitäjänä arvioi henkilötietojen käsittelyyn liittyvät riskit ja valitsee arvioidun riskitason mukaan tarvittavat hallintatoimenpiteet. Tietosuojaja- ja tietoturvariskien hallinta on osa Turun kaupungin riskienhallintaprosessia, jolloin erityisesti merkittävän tason riskit raportoidaan johdolle saakka. Riskilähtöisyys ohjaa organisaation henkilötietojen käsittelyä ja on erittäin tärkeä osa rekisterinpitäjän lakisääteisen osoitusvelvollisuuden toteuttamista.

Turun kaupunki toteuttaa riskilähtöisen toimintaperiaatteen varmistamiseksi tietosuojan vaikutustenarviointeja sellaisten henkilötietojen käsittely-

toimille, joiden kohdalla on todennäköistä, että käsittelytoimiin liittyy yksilöiden oikeuksien ja vapauksien kannalta merkittäviä riskejä. Vaikutustenarvioinnin tuloksia käytetään niiden hallintakeinojen määrittelemisessä, joilla pyritään pienentämään henkilötietojen käsittelyn riskitasoa. Samalla varmistetaan EU:n yleisen tietosuojasetuksen vaatimusten toteutuminen.

Turun kaupungin toiminnassa toteutetaan sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatetta. Tietosuojaa otetaan huomioon monipuolisesti perustoiminnan yhteydessä mm. johtamisessa, hankinnoissa, kehitystyössä sekä toimintaprosesseissa. Tietosuojan ja tietoturvan oikeanlainen toteutuminen varmistetaan myös käyttämällä tilannekohtaisesti parhaita mahdollisia teknisiä ja organisatorisia riskiarvioon perustuvia ratkaisuja.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYSNÄKYMÄT

Yleiset kehitysnäkymät

Maailmantalouden kasvun ennustetaan hieman hidastuvan vuoden 2019 aikana nykyiseltä noin 4 %:n tasolta.

Koko EU:n, jonne Suomen tavaraviennistä suuntautui 61 % tammi - kesäkuussa 2018, talouskasvun ennustetaan olevan vuonna 2019 noin 2 % ja hidastuvan vain hieman vuodesta 2018. Suomen tärkeimmät yksittäiset vientimaat olivat alkuvuonna Saksa (vientiosuus 17 %) ja Ruotsi (10 %). Ruotsin talouskehityksen odotetaan jatkuvan myönteisenä myös vuonna 2019.

Kansainvälisen talouden suurimmat uhat liittyvät kaupanesteisiin tai suoranaiseen kauppasotaan, joka näkyy syksyllä 2018 voimakkaimmin USA:n ja Kiinan välillä. Euroopassa Britannian ero EU:sta uhkaa hidastaa myös muun Euroopan talouskas-

vua. Myös suuren euromaan Italian hallituksen talouspolitiikka on talouskehityksen vakautta vaarantava tekijä.

Valtiovarainministeriön (VM) syyskuussa 2018 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa ennustetaan vuoden 2018 talouskasvuksi 3,0 %. VM ennustaa Suomen talouskasvun jatkuvan hidastuvana lähivuodet, sillä arvio kasvusta on 1,7 % vuonna 2019, 1,6 % vuonna 2020 ja 1,1 % vuonna 2021.

Työllisyysasteen trendi ylitti kesäkuussa vuoden 2008 suhdannehuipun lukemat ja nousee 72,4:ään vuonna 2019 ja 73,0:aan vuonna 2020. Talouskasvusta huolimatta inflaation odotetaan jatkuvan hitaana. Viennin ennakoidaan kasvavan tänä vuonna edelleen nopeasti ja kasvu jatkuu ennustejaksolla tuontia nopeampana. Vaihtotaseen odotetaan olevan lähivuodet lievästi ylijäämäinen.

Katsauksen mukaan työllisyyden ja ansiotason nousu kiihdyttää yksityisen kulutuksen kasvua vuonna 2018. Myös yksityisten investointien kasvu jatkuu ja tukee BKT:n kasvua asuinrakentamisen kasvaessa ripeästi. Vuoden 2019 hidastuvan talouskasvun merkittävimäksi yksittäiseksi tekijäksi nähdään rakennusinvestointien supistuminen.

VM ennustaa julkisen talouden kääntyvän ylijäämäiseksi vuosikymmenen vaihteessa ja julkisen velan suhteessa BKT:hen jatkavan laskuaan kansantalouden kasvaessa.

Muiden vuoden 2018 huhti - syyskuussa julkistettujen tärkeimpien talousennusteiden arviot Suomen talouskasvusta vaihtelevat välillä 2,5 - 3,0 % vuodelle 2018 ja 1,5 - 2,4 % vuodelle 2019.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Talouden keskeisiä tunnuslukuja

	2016	2017	2018**	2019**	2020**	2021**	2022**
BKT markkinahintaan, määrän muutos,%	2,5	2,8	3,0	1,7	1,6	1,1	1,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6	1,8	2,0
Työttömyysaste, %	8,8	8,6	7,4	6,9	6,6	6,6	6,6
Työllisyysaste, %	68,7	69,6	71,7	72,4	73,0	73,2	73,3
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, % BKT:sta	-1,7	-0,7	-0,7	-0,1	0,2	0,2	-0,0
Valtio	-2,7	-1,8	-1,5	-0,7	-0,7	-0,2	-0,4
Maakunnat						-0,4	-0,5
Paikallishallinto	-0,4	-0,1	-0,5	-0,3	-0,3	-0,2	-0,1
Sosiaaliturvarahastot	1,4	1,2	1,3	1,0	1,1	1,0	1,0
Rakenteellinen jäämä, % BKT:sta	-0,5	-0,3	-1,1	-0,7	-0,4	-0,4	-0,6
Julkisyhteisöjen bruttovelka, % BKT:sta	62,9	61,3	59,9	59,1	57,9	57,5	57,0
Valtionvelka, % BKT:sta	47,4	47,3	46,0	45,3	44,3	44,1	43,5
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	-2,1	-0,6	0,7	0,8	1,0	1,0	1,0

Lähde: Valtiovarainministeriö

Varsinais-Suomen ja Turun seutukunnan kehitysnäkymät

Varsinais-Suomen liiton Lounaistieto-sivuston syyskuun 2018 tietojen mukaan yritysten suhdannenäkymät ovat olleet viime aikoina myönteisiä. Positiivinen rakennemuutos näkyy selvästi yritystoiminnassa, sillä Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan yritysten liikevaihdon kehitys kasvaa maakunnassa tasaisesti.

Nopeimmin Varsinais-Suomessa on kasvanut rakennusala, jolla yritysten liikevaihto oli vuoden 2018 alussa 30 % vuoden 2015 tasoa korkeampi. Liikevaihdollisesti maakunnan selvästi suurin toimiala teollisuus on kasvanut samaa vauhtia kaikkien alojen liikevaihtokehityksen kanssa. Varsinais-Suomen teollisuustuotantoa kannattelee vahva vientiteollisuus, jossa liikevaihdon kasvu on ollut selvästi teollisuustuotannon kokonaistilannetta nopeampaa.

ETLA:n suhdannekatsauksen mukaan Turun telakan risteilijätoimitukset ja Uudenkaupungin auto-tehtaan tuotanto kasvavat ja Suomen kulkuneuvo-teollisuuden vienti lisääntyy vuonna 2019 noin 20 %, joten Varsinais-Suomi on vahvasti mukana kasvattamassa kansantaloutta ja vientiä.

Varsinais-Suomessa petyttiin vuonna 2017 siihen, että Turun yliopistolta evättiin oikeus perustaa oma tekninen tiedekunta ja laajentaa DI-koulu-

tusta vastaamaan elinkeinoelämän kasvavaa alueellista kysyntää. Se joutuu ainakin toistaiseksi tyytymään tekniikan alojen ns. yhteistyöliopistoon, mikä vaarantaa maakunnan pitkän tähtäimen tuotannon kasvuedellytyksiä.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Turun seutukunnan yritysten kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi vuoden 2018 ensimmäisellä vuosineljänneksellä koko maan kanssa samaa tahtia: Turun seutukunnassa kasvu oli 5,9 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna, kun se koko maassa oli 5,3 prosenttia. Yritysten henkilöstömäärä nousi Turun seutukunnassa vastaavasti 3,4 prosenttia ja koko maassa 3,6 prosenttia.

Liikevaihdon kasvu oli nopeinta meriteollisuuden yritysryhmässä (+23,0 prosenttia) ja rakentamisessa (+7,1 prosenttia). Seutukunnan talouden nousu oli laaja-alaista, sillä myös kauppa (+6,3 prosenttia), ns. muut palvelut (+3,8 prosenttia) ja teollisuus pl. Meyer Turku (+3,0 prosenttia) kasvoivat.

Keskeinen positiivinen muutos Turun seutukunnan taloustilanteessa on ollut se, että Meyer Turku on saanut risteilijämarkkinoiden kansainvälisessä noususuhdanteessa hankituksi vuoteen 2024 ulottuvan tilauskannan. Siihen tukeutuvan noin 200 M€:n investointiohjelman näkyvin osa on kesäkuussa käyttöön otettu Pohjoismaiden suurin pukinosturi, joka on osaltaan mahdollistamassa syksyllä 2018 käynnissä olevaa tuotannon tasokorotusta ja henkilöstömäärän kasvattamista.

Turun seutukunnan muu teollisuus koostuu mm. lääkkeiden, muun kemian teollisuuden, elintarvikkeiden, sähkötekniikan laitteiden sekä koneiden ja laitteiden valmistuksesta. Lääkeala on keskeinen Turun korkean osaamisen tuotannonala, jonka yrityksistä Bayerin Turun tehtaan valmistaman Mirena-tuotepäähän myynti on ylittänyt miljardin euron rajan ensimmäisenä suomalaisena lääkevalmisteenä.

Uudenkaupungin kasvussa olevan autotuotannon vaikutukset ulottuvat myös suoraan Turun seutukuntaan, sillä autotehdas työllistää yli 800 ihmistä alueelta.

Uudisrakentaminen indikoi hyvin talouden nousukautta. Turussa käänne ylöspäin on ollut voimakas. Turun rakennusvalvonnan tietojen mukaan esim. asunnoille myönnettyjen rakennuslupien määrä on kehittynyt seuraavasti: vuonna 2015 lupia myönnettiin 1 104 asunnolle, vuonna 2016 2 422 asunnolle ja vuonna 2017 2 604 asunnolle. Kasvu on edennyt vuoden 2018 aikana luvista valmistuneisiin asuntoihin, sillä tammi - elokuussa asuntoja valmistui 1 725, kun koko vuonna 2017 valmistuneita asuntoja oli 1 326.

Taloukasvun odotetaan jatkuvan Turun seutukunnassa ja Varsinais-Suomen maakunnassa. Huhtikuussa 2018 julkaistussa työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten Alueelliset kehitysnäkymät - katsauksessa arvioidaan lähitulevaisuuden (12 kk) talousnäkyviä kokonaisuudessaan siten, että sekä

elinkeinoelämän ja yritystoiminnan että työttömyyden tilanne on nykyistä parempi.

Väestön kehitys

Turun asukasluku oli vuoden 2017 lopussa 189 669, josta miehiä 90 557 ja naisia 99 112. Turku on asukasluvultaan Suomen kuudenneksi suurin kaupunki ja Turun seutukunta maan kolmanneksi suurin kaupunkiseutu.

Kaupungin väkiluku kasvoi 1970-luvun puoliväliin asti, minkä jälkeen se alkoi hitaasti laskea. Käänne ajoittui 1990-luvun alkuun lisääntyneen maahanmuuton johdosta, kunnes kotikuntalaisten muutos vuonna 1994 sai myös kuntien välisen muuton Turulle voitolliseksi opiskelijoiden ja muiden aiemmin tilapäiseen väestöön kuuluneiden voimassa aiempaa helpommin kirjautua asuinpaikkakuntansa vakituisiksi asukkaiksi.

Kaupungin väestönkasvu on vuosina 2011 - 2017 ollut aiempiin vuosiin verrattuna suhteellisen nopeaa ja on ylittänyt Tilastokeskuksen viimeisimmän väestöennusteen luvut. Varsinkin 15 - 64 -vuotiaiden määrän kasvu on ollut ennustettua suurempaa. Vanhusväestön määrän kehitys on ollut ennustetun mukaista.

Vuodesta 2010 alkaen tulomuutto muista kunnista on ylittänyt lähtömuuton. Turun lähtömuuton pääsuuntia ovat olleet naapurikunnat ja pääkaupunkiseutu. Nettosiirtolaisuus on ollut Turulle po-

sitiivista koko 2000-luvun. Kokonaisuudessaan Turun väestönkasvu perustuu lähes kokonaan muutovoihtoon, sillä syntyneiden enemmisyys on vähäistä.

Ruotsinkielisten osuus väestöstä on ollut pitkään Turussa hieman yli viisi prosenttia. Muita kieliä kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia oli vuoden 2017 lopussa 20 998 eli runsaat 11 % väestöstä. Muunkielisen väestön määrä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Suurimmat muunkielisryhmät olivat vuoden 2017 lopussa venäjä 3 075, arabia 2 431, kurdi 1 857, viro 1 612, albania 1 434 ja somali 1 415.

Ulkomaan kansalaisia oli Turussa vuoden 2017 lopussa 12 346. Suurimmat kansalaisuusryhmät olivat Viro 1 715, Irak 1 054, Venäjä 934, Somalia 555 ja Iran 531. Muunkielisten nopeampi kasvuvauhti ulkomaan kansalaisiin verrattuna johtuu myönnettujen Suomen kansalaisuuksien määrästä.

Vuoden 2018 tammi - elokuun ennakkotietojen perusteella Turun väestönkasvu näyttäisi olevan hieman nopeutumassa. Mikäli loppuvuoden kehitys on viime vuosien kaltaista, vuoden 2017 väestönkasvu (+2 065) ylittyisi.

Työllisyyskehitys

Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Turun elokuun työttömyysaste oli 12,3 %, joka oli toiseksi korkein Lahden jälkeen. Turussa oli Varsi-

nais-Suomen kuntien korkein työttömyysaste. Turun työttömyys laski vuodessa 1,7 %-yksikköä. Vuoden takaiseen tilanteeseen nähden Turun sijoitus heikkeni verrokkiryhmässä, sillä elokuussa 2017 Turun työttömyys oli kolmanneksi korkein.

Erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut Turussa nopeasti: vuoden 2016 elokuussa pitkäaikaistyöttömiä oli 5 824, vuoden 2017 elokuussa 4 773 ja vuoden 2018 elokuussa 3 757. Samalla pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on laskenut.

Tärkeä syy Turun esim. Tamperetta hitaampaan työttömyyden laskuun on työvoimahallinnon palveluissa olevien määrän vastakkainen kehitys. Vuositasolla (8/2017 - 8/2018) palveluissa oli Tampereella 2 404 ihmistä enemmän, kun määrä laski Turussa 61:llä.

Työvoiman kysynnän vahvistumisesta Turussa kertoo avoimien työpaikkojen määrän nopea kasvu vuositasolla (+55 %), joka oli selvästi nopeinta kymmenen suurimman kaupungin joukossa.

Kymmenen suurimman kaupungin seutukuntaverailussa Turun seutukunnan työttömyysaste oli elokuussa 9,7 %, joka oli vertailuseutukuntien keskivaiheilla Helsingin, Tampereen ja Kuopion jälkeen. Vuoden 2017 elokuuhun verrattuna Turun sijoitus heikkeni yhdellä.

Kuntatalous

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioehdotuksen yhteydessä julkaisemaan kuntatalousohjelmaan (syksy 2018).

Tilastokeskuksen kesäkuun alussa julkaisemien ennakkolistien tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous (peruskunnat ja kuntayhtymät) vahvistui selvästi vuonna 2017. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu toimintakate oli vuonna 2017 noin -27,4 mrd. euroa, ja se vahvistui 1,1 prosenttia verrattuna edellisvuoden -27,7 mrd. euroon.

Kuntatalouden yhteenlaskettu vuosikate oli 3,9 mrd. euroa vuonna 2017, ja se vahvistui noin 540 milj. euroa edellisvuodesta. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset sekä nettotoimintat. Kuntatalouden vuosikatteen vahvistuminen perustui ennen kaikkea peruskuntien vuosikatteen vahvistumiseen, sillä kuntayhtymien vuosikate heikkeni vuonna 2017 noin 30 milj. euroa.

Maakunnittain tarkasteltuna vuosikate parani eniten Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä, Pohjois-Karjalassa ja Keski-Pohjanmaalla. Uudenmaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate muodosti noin 46 prosenttia koko Manner-Suomen kuntien vuosikatteesta.

Koko kuntatalouden tilikauden tulos oli noin 1,3 mrd. euroa positiivinen, kun vuonna 2016 se oli 1,1 mrd. euroa. Tilikauden tulos parani siis selvästi.

Kuntatalouden nettoinvestoinnit olivat vuonna 2017 hieman yli 3,4 mrd. euroa, josta peruskuntien osuus oli noin 2,4 mrd. euroa ja kuntayhtymien osuus noin 1 mrd. euroa. Vuoteen 2016 verrattuna investoinnit kasvoivat noin 180 milj. euroa eli 5,6 prosenttia. Investointien kasvua selittää ennen kaikkea kuntayhtymien, erityisesti sairaanhoitopiirien, investointien kasvu, sillä kuntayhtymien investoinnit kasvoivat edellisvuoteen verrattuna yli 235 milj. eurolla, kun taas peruskuntien investointien määrä sen sijaan laski noin 55 milj. eurolla.

Kuntatalouden lainakanta (poistettu sisäiset lainat) kasvoi vuoden 2016 noin 18,1 mrd. eurosta noin 18,4 mrd. euroon. Kasvua oli noin 325 milj. euroa eli 1,8 prosenttia. Lainakannan kasvu perustui pääosin kuntayhtymien kasvaneeseen lainantoon.

Kuntatalouden kehitysarvio

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat vuosina 2018-2022 ripeämmin kuin muutamina viime vuosina. Tämä johtuu muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvusta ja menojen kasvua hillitsevien kuntatalouden sopeutustoimien hiipumisesta. Lisäksi henkilöstömenot kääntyvät jälleen maltilliseen kasvuun muun muassa ansiotason nousun seurauksena neljän peräkkäisen vuoden supistumisen jälkeen. Nettoinvestoinnit

pysyvät lähivuosina korkealla tasolla. Nykyisen rakennuskannan kunnossapito edellyttää edelleen mittavia korjausinvestointeja, ja lisäksi sairaalarakentaminen on vilkasta. Kuntatalouden lainanottotarvetta heijastava toiminnan ja investointien rahavirta pysyy kehitysarviossa negatiivisena vuoteen 2020 saakka.

Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee vuonna 2018 huomattavasti verrattuna edellisvuoteen. Syynä tähän on verotulojen ja valtionosuuksien vähäinen kasvu, joka aiheuttaa vuosikatteen pienenemisen edellisvuoteen verrattuna. Samanaikaisesti kuitenkin investoinnit kasvavat.

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kuluvana vuonna huomattavasti kevään 2018 kuntatalousohjelmassa esitettyä heikommaksi. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta kuntien verotulojen kehitys jää likimain viime vuoden tasolle eli lähes 600 milj. pienemmiksi kuin keväällä arvioitiin. Kuntien verokertymää vuonna 2018 pienentävät vuodelta 2017 verovelvollisille tämän vuoden joulukuussa maksettavat poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset sekä vuonna 2017 sovellettujen veronsaajaryhmien jako-osuuksien oikaisu.

Tarkastelukauden aikana myös alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan ja olevan huomattavasti korkeammalla tasolla kuin viimeisissä tilinpäätöksessä vuonna 2017.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella kuntien rahoituspaineet lisääntyisivät vuoden 2019 aikana,

mutta laskelmissa ei ole voitu huomioida muun muassa kuntien omia päätöksiä tuloista, menoista tai sopeutustoimista. Näin rahoitusasema muodostunee lopulta todennäköisesti laskettua kehitystä paremmaksi. Tarkastelun keskeisin havainto on kuntakohtaisen hajonnan suuruus.

Kuntien verotulot

Veroperustemuutokset vuonna 2019

Suurin osa hallitusohjelman mukaisista veroperustemuutoksista on jo toteutettu v. 2016–2018. Keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet työn verotuksen keventäminen ja toisaalta valmisteverotuksen ja kiinteistöverotuksen kiristäminen. Vuonna 2019 jatketaan hallitusohjelman mukaisia asteittain voimaan tulevia muutoksia: tupakkaveron korottamista, autoverotuksen keventämistä sekä asuntolainan korkovähennyksen supistamista. Hallitusohjelman mukaisesti tehdään indeksitarkistus ansiotuloveroperusteisiin kaikilla tulotasolla.

Vuonna 2019 ansiotuloverotusta kevennetään pieni- ja keskituloisia painottaen. Työasuntovähennyksen enimmäismäärää korotetaan niin, että se tukee paremmin työn perässä muuttamista. Vapaaehtoistyöntekijöille maksettavien kilometrikorvausten verovapautta laajennetaan. Ns. solidaarisuusveron alarajan alentamista jatketaan. Yritysten korkovähennysoikeuden rajoitusta kiristetään, kun Suomi panee täytäntöön EU:n veronkiertodirektiivin.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Valmisteverotusta kiristetään ansiotuloverotuksen keventämisestä seuraavien verotuottomenetysten kompensoimiseksi. Alkoholi- ja virvoitusjuomaveroa korotetaan. Lämmityspolttoaineiden verotusta muutetaan siten, että polttoaineen hiilidioksidiveron laskentaperusteissa otetaan huomioon polttoaineen keskimääräiset elinkaari päästöt. Lisäksi turpeen veroa nostetaan sekä yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon verotukea muutetaan niin, että hiilidioksidiveron puolitus korvataan energiasäiltöveron alennuksella. Väylämaksun puolituksen voimassaoloa jatketaan. Ajoneuvoveroa alennetaan vuoden 2020 alun jälkeen alkavilta veropäiviltä, mikä vähentää veron kertymää jo v. 2019.

Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään v. 2019 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 154 milj. eurolla v. 2019. Työtulovähennystä korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 19 milj. eurolla v. 2019. Perusvähennyksen korotuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 54 milj. eurolla v. 2019. Valtion- ja kunnallisverotuksen eläkevähennyksen korottaminen pienentää kuntien verotuottoa yhteensä arvi-

olta 7 milj. eurolla v. 2019. Työasuntovähennyksen enimmäismäärää korotetaan nykyisestä 250 eurosta 450 euroon. Toimenpiteen arvioidaan pienentävän verotuottoja n. 3 milj. euroa vuodesta 2019 alkaen, josta kuntien osuus on 2 milj. euroa. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti siten, että v. 2019 asuntolainan koroista on vähennyskelpoista 25 prosenttia. Muutoksen arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 13 milj. eurolla. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotuottomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Yhteisövero

Elinkeinoverolain korkovähennysrajoitusta koskevaa sääntelyä muutetaan vuodesta 2019 alkaen syksyllä 2018 annettavan hallituksen esityksen mukaisesti. Tämän arvioidaan lisäävän yhteisöveron tuottoa v. 2019 n. 10 milj. eurolla, josta kuntien osuus on 3 milj. euroa. Toimenpiteellä ei kuitenkaan ole vaikutusta kuntien verotuottoon, sillä kuntien osuutta yhteisöveron jako-osuudesta alennetaan verotuoton lisäystä vastaavasti.

Taluarvioesitykseen liittyvien veroperuste- muutosten vaikutus kuntien verotuloihin vuonna 2019 (milj. euroa)

Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus	-155
Asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen	13
Kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen korottaminen	-3
Työasuntovähennyksen korottaminen	-2
Työtulovähennyksen korottaminen	-19
Perusvähennyksen korottaminen	-54
Valtionverotuksen eläketulovähennyksen korottaminen	-4
Yhteensä	-224

Lisätietoa verojen ja valtionapujen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2018, kohta 2.1\)](#)

Kuntien valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kuntien valtionavut ovat 10,5 mrd. euroa v. 2019, mikä on 3 % vähemmän kuin v. 2018.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen ehdotetaan n. 8 491 milj. euroa, joka on 86 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2018 varsinaisessa talousarviossa. Eniten valtionosuutta vähentää valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus koskien vuotta 2016. Kustannustenjaon tarkistus vähentää valtionosuutta 213,4 milj. euroa. Valtionosuutta vähentävät lisäksi mm. hallitusohjelman liitteen 6 mukaiset esitykset kuntien tehtävien vähentämisestä: erikoissairaanhoidon alueellinen keskittäminen, vanhuspalveluiden laatusuositus, omais- ja perhehoidon kehittämisestä seuraava säästö kuntien menoissa sekä varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen muutos. Nämä kuntien tehtäviä vähentävät toimenpiteet vähentävät valtionosuutta n. 32,8 milj. euroa verrattuna vuoden 2018 talousarvioon. Lisäksi kilpailukykysovimukseen liittyvä valtionosuudenvähennys kasvaa 29,5

milj. eurolla vuoden 2018 talousarviosta. Valtionosuutta vähentää myös 30 milj. euron siirto kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä indeksikorotusta vuodelle 2019.

Julkisen talouden suunnitelman 2019–2022 mukaista 10 milj. euron siirtoa kriisikuntien harkinnanvaraiseen yhdistymisavustukseen ei esitetä, koska vuodelle 2019 ei ole tulossa yhtään kuntaliitosta. Valtionosuudesta on tarkoitus käyttää 10 milj. euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen.

Julkisen talouden suunnitelman 2019–2022 mukaan kustannustenjaon tarkistuksesta johtuva kilpailukykysovimuksen lomarahaleikkauksen ylimääräinen leikkaus koskien v. 2016 kompensoidaan kunnille v. 2020. Samassa yhteydessä kompensoidaan myös vuosien 2017–2019 ylimääräinen lomarahaleikkaus. Yhteensä kompensatio on siten 237 milj. euroa.

Valtionosuutta lisäävät suhteessa vuoden 2018 talousarvioon muun muassa kuntien verotulomenestysten kompensatio 223 milj. eurolla, asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos 25,2 milj. eurolla sekä 15 milj. euron lisäys lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun ja 1 milj. euron lisäys vanhusten kotihoitoon ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin.

Valtionosuusprosentti vuodelle 2019 on 25,37 %. Muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 0,03

prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 %.

Sosiaali- ja terveystieteiden hallinnonala

Rintamaveteraanien kotona asumista tukeviin palveluihin ehdotetaan 40 milj. euron lisämääräraha v. 2019. Pitkäaikaistyöttömien määräraikaista eläkettä jatketaan. Vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettiin valinnanvapauspilotteihin 100 milj. euron valtuus. Mikäli vuoden 2018 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia v. 2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Uusi lukiolaki tulee voimaan 1.8.2019. Lain tavoitteena on lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Opintojen rakenne mahdollistaa entistä joustavamman opetuksen järjestämisen ja aiempaa laajempien oppiaineraajat ylittävien opintokokonaisuuksien tarjoamisen. Lukiolaisten tuki ja ohjaus vahvistuvat ja korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä kansainvälisyys lisääntyvät. Ylioppilaskokeiden uusimisrajoitus poistuu. Vuonna 2019 lukiolain uudistamisesta aiheutuviin kustannuksiin osoitetaan 0,4 milj. euroa. Lisäksi uuden lukiolain toimeenpanoon ja lukiokoulutuksen laadun kehittämiseen ehdotetaan 10 milj. euroa. Valtionosuus uudistuksen kustannuksista on 100 %.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja osallistumisas-teen edistämiseen kohdennetaan 10 milj. euroa v. 2019. Avustuksen tavoitteena on pienentää ryhmäkokoja ja palkata lisähenkilöstöä haasteellisilla alueilla toimiviin päiväkoteihin. Kokeilua viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta jatketaan, ja siihen kohdistetaan 5 milj. euroa v. 2019.

Liikkuva opiskelu -toimintaan ehdotetaan 2,8 milj. euroa v. 2019.

Ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpanoa jatketaan. Sitä tuetaan edelleen 15 milj. eurolla v. 2019.

Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnan vahvistamiseen ehdotetaan 5 milj. euroa v. 2019.

Hallitusohjelman mukaisesti opetus- ja kulttuuri-toimen valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotusta vuodelle 2019.

Valtionavut 2017-2019 (milj. euroa)

	2017	2018	2019	18-19 %
VM	8 606	8 577	8 491	-1,0
OKM	933	1 051	1 047	-0,3
Yhteensä	9 539	9 627	9 538	-0,9
Muut avustukset	1 000	1 199	965	-19,5
Kuntien valtionavut yhteensä	10 539	10 826	10 502	-3,0

Lisätietoa verojen ja valtionapujen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2018, kohta 2.1\)](#)

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtion toimenpiteiden vaikutus on nettomääräisesti n. 254 milj. euroa kuntataloutta heikentävä v. 2019. Valtionosuusindeksin jäädytys ja kustannustenjaon tarkistus ovat merkittävimmät kuntataloutta heikentävät valtion toimenpiteet. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat mm. erikoissairaanhoidon alueellisen järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittäminen. Kunnat voivat kuitenkin omilla päätöksillään vaikuttaa merkittävästi siihen, miten näiden toimien vaikutukset realisoituvat.

MUUT TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYSNÄKYMÄT

Hallitusohjelmasta erityisesti huomioitavat asiat

Maan hallituksen hallitusohjelmaan liittyvä julkisen talouden toimeenpano tapahtuu julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja sen osana olevan kuntatalousohjelman (KTO) kautta. Edellä mainitut ovat osa valtion tulo- ja menoarvioesitystä.

Osa toimenpiteistä ei sisällä välittömiä talousarviovaikutuksia, mutta ne liittyvät muutoin merkittävästi kuntatalouden kehitysnäkyymiin tai kuntien tehtävien järjestämiseen.

Kuntia koskevat vuoden 2019 kuntatalousohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ovat:

Reformit:

- Kuntien maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannusten karsinta (VM)
- Tulevaisuuden kunta -hanke (VM)

Muut toimenpiteet:

- Harkinnanvarainen yhdistymisavustus (VM)
- Kuntien ja maakuntien taloustietojen tuottaminen ja raportointi (VM)
- Kiinteistöveron uudistaminen (VM)
- Maahanmuuttajien opetus (OKM)
- Lukiokoulutuksen uudistaminen (OKM)
- A1-kielen varhentaaminen perusopetuksessa (OKM)

- Muut kuntatalouteen vaikuttavat hankkeet (OKM)
- Liikenteen palveluista annettu laki (LVM)
- Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueelle (LVM)
- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (LVM)
- Laki yksityisteistä (LVM)
- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (LVM)
- Rakennerahasto-ohjelmien toteutus (TEM)
- Kotouttaminen (TEM)
- Kasvupalvelupilotit (TEM)
- Eriarvoisuuden vähentäminen (STM)
- Vanhuspalvelujen laatusuosituksen tarkistaminen (STM)
- Lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoituksen siirto (STM)
- Alueellisen erikoissairaanhoidon tehostamisen tuottamat säästöt (STM)
- Aktiivimalli (STM)
- Omais- ja perhehoidon kehittäminen (STM)
- Yleisen ilmoitusmenettelyn säätäminen ympäristönsuojelulakiin ja sen vaikutuksista kuntien ympäristönsuojeluviranomaisiin (YM)

Lisätietoa toimenpiteistä löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta: [Kuntatalousohjelma \(syksy 2018, kohta 2.2\)](#)

Kilpailukykysojimus

KT Kuntatyönantajat ja kunta-alan pääsopijajärjestöt allekirjoittivat syyskuussa 2016 kilpailukykysojimuksen mukaiset kunnalliset virka- ja työehtosopimukset. Osana kilpailukykysojimusta kuntasektorilla sovittiin lomarahen alentamisesta 30 prosentilla. Alentaminen koskee lomanmääräytymisvuosia 1.4.2016- 31.3.2017, 1.4.2017-31.3.2018 ja 1.4.2018- 31.3.2019. Vaikka lomanmääräytymisvuoden 1.4.2016-31.3.2017 lomarahat maksettiin pääsääntöisesti vuoden 2017 kesällä, kirjattiin vähennys tilinpäätöksiin suoriteperusteisesti vuosille 2016- 2017 (Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 114/ 2016). Siksi lomarahojen leikkauksen kuntatalouden henkilöstömenoja laskeva vaikutus kohdentui 75-prosenttisesti vuodelle 2016 ja loput vuodelle 2017. Vastaavasti leikkauksen päättymisen henkilöstökustannuksia kohottavasta vaikutuksesta 75 prosenttia kohdentuu jo vuodelle 2019 ja loput vuodelle 2020.

Julkisen sektorin lomarahaleikkauksen vaikutus näkyy ansiotasoindeksissä eri ajankohtana. Lomanmääräytymisvuoden 1.4.2016-31.3.2017 lomarahojen leikkauksen vaikutus kohdennettiin kuntasektorin ansiotasoindeksiin tasaten se vuodelle 2017. Vastaavasti lomarahaleikkauksen päättymisen nostaa ansiotasoindeksiä vasta vuona 2020.

Lomarahaleikkauksen lisäksi kuntatalouden kehitysuran aikaperiodilla on toinenkin henkilöstöme-

noin ja ansiotasoindeksiin määräaikaaisesti vaikuttava kertaerä. KT Kuntatyönantajat ja kunta-alan pääsopijajärjestöt sopivat helmikuussa 2018 tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän maksamisesta.

Sopimuksen mukaan viranhaltijalle tai työntekijälle, jonka palvelussuhde kuntaan tai kuntayhtymään on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja jatkunut keskeytymättä vähintään 18.11.2018 saakka, maksetaan tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Koska työnantajalle syntyy tuloksellisuuserän maksuvelvollisuus jo vuoden 2018 aikana, erä kirjataan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksen mukaisesti kokonaisuudessaan vuoden 2018 tilinpäätökseen kuluksi ja siirtovelaksi (Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 117/2018).

Ansiotasoindeksissä kertaerän vaikutus näkyy vuosina 2019 ja 2020, eli erän kustannusvaikutus nostaa ansiotasoindeksiä vuonna 2019 ja erän poistuminen laskee ansiotasoindeksiä 2020.

Sote- ja maakuntauudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädäntö on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä. Eduskunnan perustuslakivaliokunta antoi 1.6.2018 eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lausunnon asiakkaan valinnanvapautta sosiaali- ja terveydenhuollossa koskevasta hallituksen esityksestä (HE 16/2018) sekä maakuntien perustamista ja sosi-

aali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistamista koskevaa hallituksen esitystä (HE 15/2017) täydentävästä hallituksen esityksestä (HE 15/2018).

Perustuslakivaliokunta esitti lausunnossa useita säätämistäjärjestykseen vaikuttavia merkittäviä muutoksia, jotka koskivat muun muassa valinnanvapauden toimeenpanon aikataulutusta ja vaiheistusta, henkilötietojen suojaa koskevaa säätelyä sekä maakuntien rahoituksen riittävyttä ja riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuuden turvaamista poikkeustilanteissa. Valiokunnan mukaan tarvittavat muutokset eivät niiden merkittävyydestä huolimatta koske kuitenkaan lain rakenteellisia ratkaisuja. Tämän vuoksi valiokunta arvioi, että esitys on mahdollista saattaa perustuslainmukaiseksi eduskuntakäsittelyssä, kunhan se toteutetaan huolellisesti ja sille varataan riittävä aika.

Hallitus laati perustuslakivaliokunnan lausuntoon ja valiokuntien kuulemien asiantuntijoiden näemyksiin perustuen eduskunnalle vastineen, joka luovutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnalle 18.6.2018. Hallitus tarkentaa vastineessa uudistuksen etenemistä sekä esittää ratkaisuja asiakohditiin, joita perustuslakivaliokunta sekä valiokuntien kuulemat asiantuntijat ovat nostaneet lausunnoissaan esiin.

Hallitus arvioi kesäkuun 2018 lopulla uudistusta koskevien hallituksen esitysten vaativan eduskunnan työskentelyn osalta arvioitua enemmän aikaa. Pääministeri Juha Sipilä antoi 27.6.2018 eduskunnassa pääministerin ilmoituksen maakunta- ja sote-uudistuksen voimaantulon siirtymisestä siten, että maakunnat aloittavat toimintansa vuotta suunniteltua myöhemmin, vuoden 2021 alussa.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Sairaanhoitopiiri budjetoiki keväällä alustavaksi Turun maksuosuudeksi 233 205 867 € vuodelle 2019. Sairaanhoitopiirin vuoden 2017 tilinpäätös osoitti 2,042 M€:n ylijäämää, jolloin ja taseeseen 31.12.2017 jäi kumulatiivista ylijäämää 6,4 M€.

Sairaanhoitopiirin hallitus hyväksyi vuoden 2019 talousarvioraamin reunaehdoksi, että jäsenkuntien maksuosuuksien muutos voi olla enintään 2,5 % ja että talousarvio laaditaan 2,042 M€ alijäämäiseksi ja että asiakasmaksuissa noudatetaan asiakasmaksuasetuksen mukaisia enimmäismääriä 1.1.2019 alkaen. Turun 2. osavuosisikatsaukseen ennusteen mukaan sairaanhoitopiirin maksuosuus tulee ylittymään n. 15,0 M€, joka koostuu kalliin hoidon taksausmaksun, erityisvelvoitemaksun ja KanTa-palvelumaksujen 0,6 M€:n ylityksestä, 3 M€:n siirtoviivepäivämaksuista, muiden sairaalapalvelujen 7 M€:n ylityksestä, EPLL:n ensihoidon 0,8 M€:n ylityksestä sekä EPLL:n päivystyspalvelujen 3,6 M€:n ylityksestä. Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 17.9.2018 § 348 sosiaali- ja terveyslautakunnan vuoden 2018 määrärahan korotus- ja tuloarvion

alentamisesitystä (Sosterla 5.9.2018 § 218). Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle mm., että sosiaali- ja terveyslautakunnan määrärahaa korotetaan 14,4 M€ (ja tuloarviota pienennetään 1,3 M€) ja että sosiaali- ja terveyslautakunnan määrärahan korotus kohdistetaan kokonaisuudessaan kattamaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille maksettavan maksuosuuden ylitystä.

Vuonna 2019 pyritään EPLL:n yhteispäivystyksen käytön vähentämiseen mm. palkkaamalla 6 lääkäriä ja 12 sairaanhoitajaa terveysasemien uusille vakanseille. Tämän vuoksi päivystyskäyntien määrän arvioidaan vähenevän vuodesta 2018 n. 3,6 %.

Turun takavuosisien ongelmana on ollut suuri jatko-hoitoa odottavien potilaiden määrä sairaanhoitopiirissä, ja siihen ei ole olemassa helppoa ratkaisua. Vuoden 2018 tavoitteeseen, siirtoviiveen muuttuminen alle 3 vrk:n järjestelyjonoksi ja siirtoviivemaksujen euomääräiseen tavoitteeseen, ei tulla pääsemään. Tästä huolimatta vuoden 2019 tavoite haluttiin asettaa kunnianhimoisesti samaksi kuin vuoden 2018 tavoite.

Sairaanhoitopiirin investointisuunnitelman suurin yksittäinen hanke myös vuonna 2019 on U-sairaalan korvaavien tilojen rakentaminen (T3-hanke). Sen rakentamis- ja hankintakustannukset ovat esityksen mukaan yhteensä 188,8 M€ (vuoden 2018 talousarvion mukaan). Hanke toteutetaan sairaanhoitopiirin hallituksen linjauksen (16.9.2014 § 112) mukaisesti rahoitusleasingina. Hankkeen aikataulu tulee viivästymään alkuperäisestä rakennusteknisten ongelmien johdosta.

TURUN KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA TURKU-KONSERNI

Turun kaupungin organisaatio

Turun kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuutetut ja heidän varajäsenensä valitaan joka neljäs vuosi toimitettavissa kunnallisvaaleissa. Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2017 - 2021 yhteensä 67 valtuutettua. Valtuutettujen määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukasluukuun.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimii Elina Rantanen (vihr), 1. varapuheenjohtajana Pentti Huovinen (kok), 2. varapuheenjohtajana Seppo Lehtinen (sd), 3. varapuheenjohtajana Sauli Saarinen (vas) ja 4. varapuheenjohtajana Alas Ali (kesk).

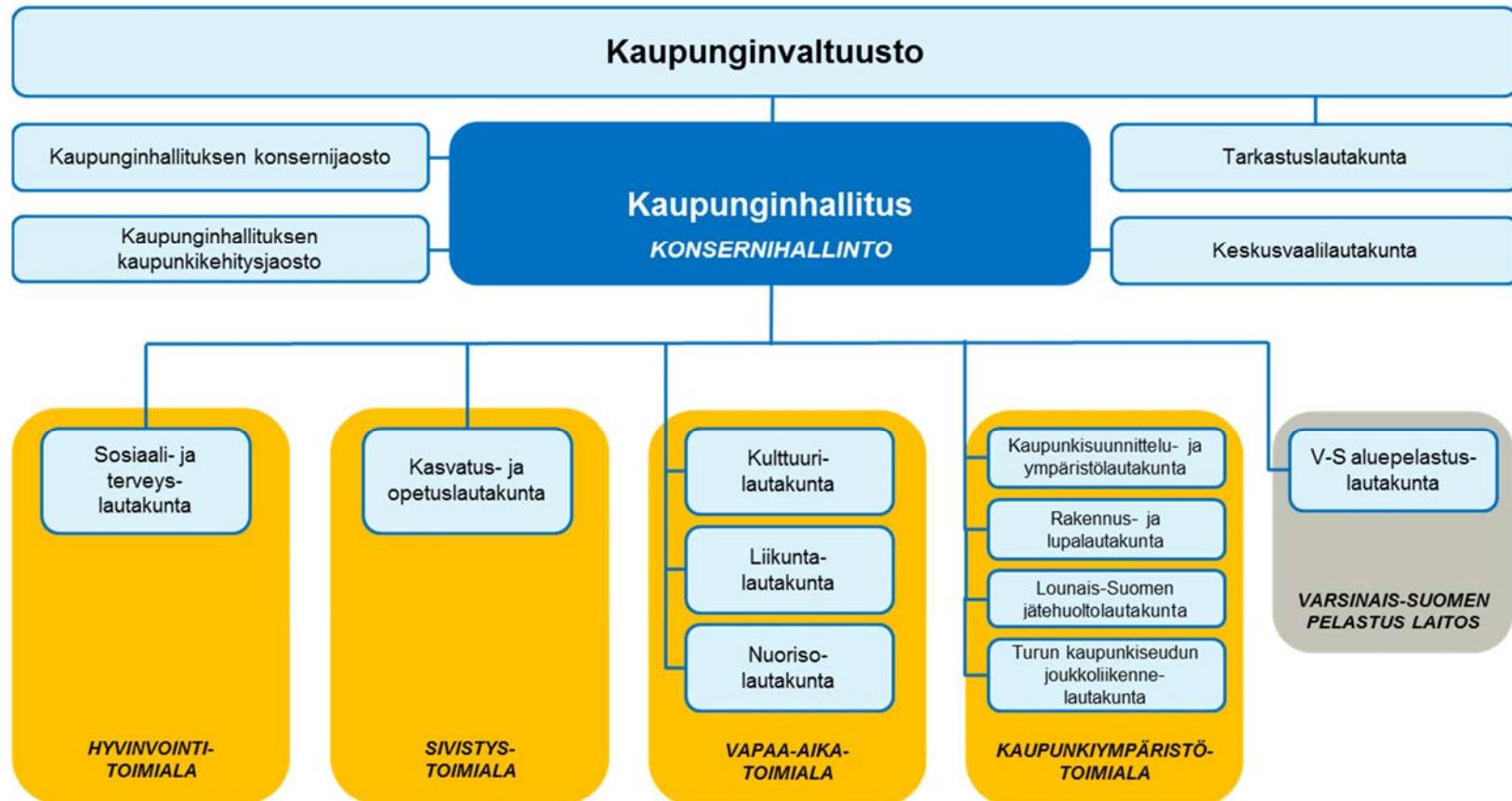
Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä toimeenpanee valtuuston päätökset. Kaupunginhallituksessa on 14 valtuuston valitsemaa jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimii Lauri Kattelus (kok). Ensimmäisenä varapuheenjohtajana toimii Jukka Vornanen (vihr) ja toisena varapuheenjohtajana Toni Eklund (sd).

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2018 syksyllä:

	Valtuusto	Hallitus
Kansallinen kokoomus	17	4
Vihreä liitto	14	3
Suomen sosialidemokraattinen puolue	12	3
Vasemmistoliitto	12	2
Perussuomalaiset	3	1
Ruotsalainen kansanpuolue	3	1
Suomen Keskustapuolue	3	0
Siniset	2	0
Suomen Kristillisdemokraatit	1	0

Turun kaupungin toimielimet

Turku-konserni

Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallituksen konsernijaosto. Hallintosäännön luvun 2 kohdan 4 mukaan Kaupunginhallituksen konsernijaosto Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Konsernin yhtiöt jaetaan strategisiin ja operatiivisiin yhtiöihin.

Strategiset yhteisöt vuonna 2019 ovat:

Strategiset tytäryhteisöt

Oy Turku Energia - Åbo Energia Ab
Turun Seudun Vesi Oy
Turun Seudun Puhdistamo Oy
Turku 2029 - säätiö

Arkea Oy
Kuntec Oy
Turku Science Park Oy
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy
Turun Kaupunginteatteri Oy
Turun seudun sosiaali- ja terveystaloustieteiden keskus Oy
TVT Asunnot Oy
Turku Touring Oy
Koy Turun Monitoimihalli
Turun Kaupunkiliikenne Oy
Turun Satama Oy
Lännen Tekstiilihuolto Oy
Turun Ylioppilaskyläsäätiö
Forum Marinum - säätiö
Turun Aikuiskoulutussäätiö
Turun Ammattikorkeakoulu Oy
Turun Vesihuolto Oy

Strategiset osakkuusyhtiöt

Turun Teknologia- ja innovaatiokeskus Oy
Logomo Oy (konserni)
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Organisaatiomuutokset ja omistusjärjestelyt

Turku-konserniin kuului Turun kaupunki emoyhteisönä sekä 49 tytäryhtiötä, 7 säätiötä ja 29 osakkuusyhteisöä. Turku-konsernin konsernitilinpäätöksen yhdistellään lisäksi 4 kuntayhtymää.

Uutena yhtiönä vuoden alussa aloitti Turun Vesihuolto Oy, jolle Turun Vesiliikelaitoksen liiketoiminta luovutettiin 1.1.2017 alkaen. Turun Vesihuolto Oy on kaupungin kokonaan omistama tytäryhtiö. Lisäksi kaupunki perusti vuonna 2018 Turku 2029 - säätiön, joka nimettiin kaupungin strategiseksi säätiöksi. Turun Seudun Rakennustekniikka Oy:n liiketoiminta lopetettiin vuonna 2018, minkä vuoksi yhtiö poistettiin strategisista yhtiöistä. Muilta osin kaupunkikonsernin rakenne ja yhtiöomistukset säilyivät pääosin ennallaan.

TURUN KAUPUNGIN KEHITTÄMINEN JA KÄRKIHANKKEET

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohtana toimivat Turku 2029 -kaupunkistrategian visio ja päämäärät sekä strategisten ohjelmien linjaukset.

Strategisiin ja operatiivisiin sopimuksiin sisältyviä merkittäviä kehittämistoimenpiteitä toteutetaan hankkeina ja projekteina. Kärkihankkeilla toteutetaan kaupungin kannalta kaikkein keskeisimpiä tavoitteita.

Kaupunginhallitus päätti 29.9.2014 kehittämismallin ja salkunhallinnan periaatteiden käyttöön otosta osana kaupungin toimintamallin uudistamista ja strategian toimeenpanoa. Samalla päätettiin ottaa käyttöön koko kaupunkia koskevat yhteiset työtavat ja työvälineet.

Siinä missä kehittämissalkun hallinta tarkastelee kaupungissa tapahtuvaa kokonaiskehittämistä hyötyjen ja resurssien käytön näkökulmasta, kehittämissalkussa olevat yksittäiset hankkeet ja projektit valmistellaan ja toteutetaan yhtenäisillä parhaisiin käytäntöihin perustuvilla projektihallinnan menetelmillä.

Turun kaupungin kehittämissmalli sai eurooppalaisen EFQM-laatustandardin mukaisen Committed to Excellence-laatutunnustuksen vuonna 2017.

Kaupungin kärkihankkeet

1. Keskustan kehittäminen

Turun kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2016 talousarvion yhteydessä Turun keskustan kehittämisen -kärkihankkeen asettamisesta. Turun kaupunginhallitus toimeenpani valtuuston päätöksen käynnistämällä hankkeen keväällä 2016 (kh 2.5.2016 § 177). Keskustan kehittämisen kärkihankkeen tavoitteeksi asetettiin laatia kunnianhimoisen visio keskustan elinvoiman ja vetovoiman vahvistamiseksi sekä konkreettinen näkemys toimenpiteistä ja vaiheista, joilla vision mukainen tila kaupunkikeskustan kehittämisessä saavutetaan. Vision laatimisen lähtökohdat johdettiin Turku 2029 -kaupunkistrategiasta.

Tulevaisuudentutkimuksen professori Markku Wileniuksen johdolla Turun kaupunkikeskustan tulevaisuutta pohtinut monialainen työryhmä julkisti laatimansa keskustavision elokuussa 2017. Keskustavision 2050 tuotettiin tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri sidosryhmien kanssa. Tarkastellessaan keskustan tulevaisuutta laajasti vetovoiman, kilpailukyvyn, hyvinvoinnin ja kestävä kasvun näkökulmista visio muodostaa kokonaisvaltaisen näkemyksen keskustan kehittämisen suunnasta tuleville vuosikymmenille.

Keskustavisioon pohjautuva esitys kehittämistoimenpiteiden ohjelmoinnista esiteltiin kaupunginvaltuutetuille keväällä/kesällä 2018. Kaupunginvaltuusto asettui tukemaan esitystä päättämällä toukokuussa 2018, että kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan keskustan kehittämiseen liittyvää valmistelua ja päätöksentekoa (kv 14.5.2018 § 92). Lisäksi se päätti keskustan kehittämisen kymmenestä ensimmäisestä toimenpiteestä, joilla kärkihanketta toteutetaan. Kaupunginhallitus hyväksyi Keskustan kärkihankkeen toteuttamissuunnitelman ja mittarit elokuussa 2018 (kh 13.8.2018 § 288).

Keskustavisiossa esitetyt elävän keskustan tärkeimmät elementit - saavutettava ja helposti kuljettava keskusta, kaupallisesti houkutteleva keskusta sekä viihtyisä kohtaamispaikka - muodostavat keskustan kehittämisen tavoitteelliset painopistealueet, joiden varaan kärkihankkeen toteuttamisohjelman toimenpidekokonaisuudet rakentuvat. Toteuttamisohjelma sisältää painopistealuekohtaiset toteuttamissuunnitelmat sekä niille asetettavat tavoitteet ja mittarit.

Vuoden 2019 toimenpiteisiin kuuluvat mm. keskustan liikennejärjestelmän kehittäminen, Vanhan kaupungin konseptointi ja kehittäminen, keskustan kauppakeskuksen konseptointi ja kehittäminen, kauppatorin korttelin kehittämissuunnitelman laatiminen, Linnaniemen alueen kehittämissuunnittelu, Turun Merikeskuksen suunnittelu yhteistyössä

merellisten toimijoiden kanssa, suunnitelman laatiminen Aninkaisten alueen kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä keskustavalaistuksen kokonaisvaltainen suunnitelma. Lisäksi kaupunki järjestää innovaatiokilpailun keskustavision ajatusten toteutuksesta monipuolisin kumppanuuksin ja osallistuu Elämyskeskuksen kehittämisvaiheen edistämiseen.

Kärkihanketta ja siihen liittyvää toteuttamisohjelmaa toteutetaan laaja-alaisella avoimella yhteistyöllä kaupungin ja sen sidosryhmien kesken. Kaikilla hankkeen osa-alueilla suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien osallisuus. Hankkeen rahoituksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ulkoisia rahoituslähteitä.

2. Turun Tiedepuisto

Turun kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2016 talousarvion yhteydessä Kampus ja tiedepuisto -kärkihankkeen asettamisesta. Turun kaupunginhallitus toimeenpani valtuuston päätöksen käynnistämällä hankkeen keväällä 2016 (kh 25.4.2016 § 163). Kärkihankkeella tavoitellaan yliopistokampukselta Kupittaaan yrityskeskittymään ja edelleen Itäharjulle ulottuvan alueen kehittyvän kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymänä, joka on toiminnoltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Lisäksi tavoitteena on luoda alueen omaleimaiseen identiteettiin ja keskeisiin kilpailukykytekijöihin pohjautuva aluebrändi ja sen päälle rakentuva markkinoinnillinen kokonaisuus, joka edesauttaa alueen kehittymistä merkittäväksi investointi- ja rahoituskohteeksi.

Tiedepuiston Masterplan 2050 esiteltiin kaupunginvaltuutetuille ja kaupunkilaisille joulukuussa 2017. Uudenlaista kunnianhimoista kaupunkikehittämistä edustava Masterplan on tiiviissä yhteistyössä alueen keskeisten toimijoiden kanssa tuotettu kokonaisvaltainen tulevaisuuskuva rohkean kokeilevasta ja kansainvälisesti verkottuneesta osaamiskeskittymästä kaupungin sykkeessä. Masterplanissa määritellään paitsi strategiset tavoitteet alueen kehittämiselle myös joukko toimenpiteitä, joiden avulla tulevaisuuskuva voidaan lähteä toteuttamaan. Strategisten kehittämistavoitteiden pohjana ovat olleet Turku 2029 -kaupunkistrategia sekä alueen avaintoimijoiden haastattelujen avulla täsmennetyt yhteiset kehittämisen kärkiteemat.

Tiedepuiston kehittämisen kärkiteemat tiivistyivät neljäksi tavoitteelliseksi painopistealueeksi: Rohkeasti kokeileva innovaatio- ja osaamiskeskittymä, logistisesti vetovoimainen fiksun liikkumisen keskus, 24/7/365 elävä kohtaamisten keidas, ja kestävästi kasvava kaupunginosa. Kehittämisen painopistealueet toimivat kärkihankkeen toteuttamisohjelman pohjana. Samalla ne luovat pohjaa myös alueen kilpailukyvyyn ja vetovoiman vahvistamiselle paitsi monipuolisena koulutus- ja tutkimuskeskittymänä myös kansainvälisesti merkittävänä osaamisintensiivisen yritystoiminnan keskuksena ja vetovoimaisena asuinympäristönä.

Masterplaniin pohjautuva esitys kehittämistoimenpiteiden ohjelmoinnista esiteltiin kaupunginvaltuutetuille alkukesästä 2018. Kaupunginvaltuusto asetui tukemaan esitystä päättämällä toukokuussa

2018, että kärkihankkeeseen ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan Tiedepuiston kehittämiseen liittyvää valmistelua ja päätöksentekoa (kv 14.5.2018 § 91). Lisäksi se hyväksyi kymmenen periaatetta, jotka ohjaavat kehittämistoimenpiteiden toteutusta. Tiedepuiston kärkihankkeen toteuttamissuunnitelma ja sen vaikuttavuutta kuvaavat mittarit hyväksyttiin kaupunginhallituksessa kesäkuussa (kh 18.6.2018 § 265).

Vuoden 2019 toimenpiteisiin kuuluvat mm. olemassa olevien ja uusien innovaatio- ja kokeilualustojen kehittäminen, innovaatiotoiminnan yhteistointamallin laatiminen, Tiedepuiston brändi-identiteetin määrittely ja siihen pohjautuvan aluemarkkinoinnin suunnittelu ja toteutus, alueen sisäisen liikkumisen kehittäminen ja julkisten tilojen laadun parantaminen, kokonaisvaltaisen pysäköinnin kehittämissuunnitelman laatiminen ja sen mukaiset toimenpiteet, Kupittaaan kannen suunnittelu, Itäharjun pääliikenneväylien suunnittelu ja ensimmäisten korttelialueiden kaavoitus, Voimakatu-Sammonpuiston alueen kaavoituksen aloitus, tahtuma- ja palvelutoiminnan monipuolistaminen sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävien konseptien suunnittelu ja toteutus.

Kärkihanketta ja siihen liittyvää toteuttamisohjelmaa toteutetaan laaja-alaisella avoimella yhteistyöllä kaupungin ja sen sidosryhmien kesken. Kaikilla hankkeen osa-alueilla suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien osallisuus. Hankkeen rahoituksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ulkoisia rahoituslähteitä.

3. Smart And Wise Turku

Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Smart and Wise Turku kärkihankkeen 14.5.2018 (Kv §90/2018), jossa yhdistyvät hiilineutraalisuustavoite sekä Smart City -konsepti ja totesi samalla, että kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa. Kaupunginhallitus päätti kärkihankkeen toimeenpanosta 18.6.2018 (Kh §249/2018) ja vahvisti mitarit, joilla seurataan hankkeen etenemistä ja vaikuttavuutta.

Smart and Wise Turku-kärkihankkeen tavoitteena on auttaa Turun kaupunkia varautumaan ilmastonmuutoksen ja kaupungistumisen haasteisiin sekä parantaa toiminnan tuottavuutta hyödyntämällä digitalisaatiota ja sen tuottamaa dataa. Tekemällä laaja-alaista yhteistyötä ja innovatiivisia kokeiluja alueen korkeakoulujen, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa Turku luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kasvattaa kaupungin kansainvälistä kiinnostavuutta.

Kärkihanke rakentuu kuudesta painopistealueesta: 1) Hiilineutraalius ja resurssiviisaus, joka toteuttaa päästömyyteen jätteenmyyteen ja kestävään luonnonvarojen käyttöön liittyvät resurssiviisauden periaatteet vuoteen 2040 mennessä. Turun tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2029

2) Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta, jonka tavoitteena on asiakaslähtöisten ja vaikuttavien pal-

velujen kustannustehokas järjestäminen uudistamalla kaupungin toimintatapoja ja hyödyntämällä digitalisaation ja sen tuottaman datan mahdollisuuksia.

3) Turvallisuus, jonka tavoitteena on kasvattaa turvallisuuden tilannetietoisuutta paremman tiedonhallinnan ja data-analytiikan keinoin sekä tehostaa sitä kautta viranomaisyhteistyötä. Erityisen huomion kohteena on yhteiskunnan toimintojen kannalta kriittisen infrastruktuurin suojaaminen kyberrikollisuudelta.

4) Kaupunkisuunnittelu, jonka tavoitteena on kehittää ja automatisoida kaupunkiympäristön suunnitteluun, rakennuttamiseen ja ylläpitoon liittyviä prosesseja ja luoda niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja.

5) Liikenne ja liikkuminen, jonka tavoitteena on kuvata tulevaisuuden älykäs, eri liikennemuotoja yhdistävä, liikenne- ja liikkumisjärjestelmä sekä kasvattaa käytännön toteutuksiin liittyvää osaamista ja ymmärrystä innovatiivisten kokeilujen kautta.

6) Syrjäytymisen ehkäiseminen, jonka tavoitteena on tukea erityisesti 15-29 -vuotiaiden nuorten, nuorten aikuisten ja perheiden syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäviä toimenpiteitä hyödyntäen laaja-alaisesti kohderyhmään ja asuinalueisiin liittyviä mittareita, data-analytiikkaa ja tutkimustuloksia. Lisäksi suunnittelemme ja toteutamme syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäviä toimenpiteitä erikseen valituille asuinalueille.

Lisäksi painopistealueita tukee kaikille yhteinen tiedon hyödyntämisen ja alustatalouden toimintamalli, jonka tavoitteena on edistää tiedon horisontaalista integraatiota organisaatio- ja tietojärjestelmien luomien rajojen yli.

Vuoden 2019 aikana kärkihanke toteuttaa ilmasto- ja turvallisuuden sitouttamisen suunnitelman, resurssiviisauden tiekartan päivityksen, asiakkaiden segmentointimallin, kaupungin resurssien varaamisen toimintamallin, turvallisuuden tilannekuvajärjestelmän, kriittisen kaupunki-infrastruktuurin ja keskeisten tietojärjestelmien tietoturvakäytännöt, tietoturvan valvontapalvelun, vision ja suunnitelman erilaisia liikkumismuotoja yhdistelevästä ilmastoystävällisestä tulevaisuuden liikkumisjärjestelmän, alueellista eriytymiskehitystä kuvaavien indikaattorien käyttöönoton, citylogistiikan kokeiluja ja kaupungin toimialoille yhteisen tietovaraston käyttöönoton.

TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä *Tulo-rahoituksen korjaukset*. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua **rahavarojen muutosta**.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulo-rahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMAT

Talousarvion tuloksen muodostuminen

Keväällä valmisteltujen suunnittelulukujen lähtökohtana oli vuoden 2018 talousarviossa pysyminen. Vuoden 2018 toisessa osavuositarkastuksessa ennakotiin talousarvion toimintakatteen ylittävän kaupunkitasolla yli 23 miljoonaa. Ylitys aiheutuu pääosin hyvinvointitoimialan menojen kasvusta, minkä lisäksi omaisuuden myyntitulojen tavoitteen ennakoidaan jäävän tavoitteesta.

Kuluvan vuoden ennuste on poikkeuksellisen huono, mutta tilannetta kyetään toivottavasti parantamaan vielä kuluvan vuoden aikana käyttämällä harkintaa kaikissa mahdollisissa talouteen vaikuttavissa tekijöissä. Osa ennustetusta kustannuspaineesta on kuitenkin siirtymässä seuraaville vuosille, joten keväällä annetut suunnitteluluvut eivät siten pidä kaikilta osin paikkaansa.

Toimielinten talousarvioehdotukset ylittivät suunnitteluluvut yhteensä 20,2 miljoonalla. Merkittävin ylitys (12,2 milj. euroa) johtuu sosiaali- ja terveyslautakunnan ehdotuksesta, jossa näkyy kuluvan vuoden ennuste. Toinen merkittävä ylitys (5,5 milj. euroa) syntyy sivistystoimialan ehdotuksesta, jossa on huomioitu uusien tilojen käyttöönoton seurauksena kasvavat vuokrat.

Toimielinten talousarvioehdotukset olisivat sellaisinaan lisänneet kaupungin tilikauden alijäämää ja oletetulla kehityksellä tilikauden alijäämä olisi

suunnittelukauden päätteeksi ollut yli 16 miljoonaa alijäämäinen.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys on laadittu siten, että kaupunkitasolla taloussuunnitelma on alijäämäinen vuonna 2021 ja suunnitelmakauden päätteeksi vuosikate ylittää poistot, jota pidetään eräänä talouden tasapainoa kuvaavana mittarina.

Tasapainon saavuttamiseksi talousarvio sisältää taloutta sopeuttavia toimenpiteitä. Kaupunginjohtajan esittämät muutokset on kirjattu kunkin toimielimen kohdalta löytyvään ”Muutokset”-taulukkoon. Talousarvioesityksessä esitetään suunnittelulukujen ylittämistä 14,7 miljoonalla eurolla.

Talousarvioesitys sisältää myös osana kilpailukyky-sopimusta toteutetun lomarahaleikkauksen palauttamisen. Lomarahoja leikataan vuosina 2017-2019. Vuoden 2020 lomarahat kuitenkin ansaitaan pääosin vuoden 2019 aikana ja tästä syystä lomapalkkavelan muutos tulee kirjata vuoden 2019 kuluksi. Kyse on kertaluontoisesta kirjauksesta, jolla ei ole vaikutusta seuraaville vuosille. Käytännössä lomapalkkavelan muutoksen arvioitu vaikutus (5 milj. euroa) esitetään varattavaksi kaupunginhallituksen talousarvioon, josta se puretaan ensi keväänä tehtävän laskelman mukaan toimielimille ensi vuoden aikana.

Talousarviossa vuoden 2019 toimintakatteeksi muodostuu 1 060,2 milj. euroa. Nettokäyttömenojen kasvu vuoden 2018 ennusteeseen verrattuna +0,8 prosenttia.

Talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi taloussuunnitelmavuosien 2020-2022 nettokäyttömenoissa tavoitellaan hyvin maltillista kasvua. Nettokäyttömenojen muutos vuosittain on +0,1 prosenttia vuonna 2020, +1,8 prosenttia vuonna 2021 ja +2,1 prosenttia vuonna 2022. Vuoden 2020 lähes olematonta kehitystä selittää osaltaan vuodelle 2019 kirjatta kertaluontoinen menoerä (lomapalkkavelan muutos). Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tiukan taloudenpidon lisäksi rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista.

Verorahoituksen ennakoidaan toteutuvan vuonna 2018 lähes talousarvion mukaisesti. Kuntaliitto arvioi keväällä voimakkaampaa kasvua, mutta verohallinnon kesällä julkaisemien tietojen perusteella vuoden 2017 verotusta koskevat ennakonpalautukset loiventavat kehitystä merkittävästi. Vuoden 2019 valtionosuuksien arvioidaan kuitenkin toteutuvan kevään ennusteita suurempana ja tällä positiivisella muutoksella kyetään kattamaan kertaluontoinen lomapalkkavelan muutos.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Rahoitustuottojen ja -kulojen nettomääräksi vuodelle 2019 arvioidaan 34,9 miljoonaa euroa. Nykyisen tason säilyttäminen taloussuunnitelmakaudella arvioidaan mahdolliseksi, mutta itsestäänselvyytenä sitä ei voi pitää.

Vuoden 2019 vuosikate on 25,2 miljoonaa euroa, joka on euromäärä, joka tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Kaupungin vuosikate säilyy käynnistyneen taloussuunnitelmakauden

ensimmäiset vuodet huolestuttavan heikkona. Vuosikatteen olisi hyvä kattaa poistot, mutta tästä tuesta jäädytään merkittävästi vuosina 2019-2020. Taloussuunnitelmakauden lopulla vuosikate voimistuu ja sen arvioidaan kattavan poistot.

Talousarvio sisältää yhden satunnaisen erän, joka kohdentuu vuodelle 2019. Ylioppilaskyläsäätiön rahoitusjärjestelyjen seurauksena kaupungin aiempina vuosina alaskirjaama saaminen kirjataan tulokseen. Vaikutuksen arvioidaan olevan 7,6 miljoo-

naa kaupungin taloudellista asemaa parantava. Vaikutus on kuitenkin kirjanpidollinen, joten rahavaroihin kirjauksella ei ole vaikutusta.

Vuoden 2019 tilikauden alijäämäksi muodostuu -20,8 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelma kääntyy ylijäämäiseksi vuonna 2021 ja suunnitelmakauden viimeisenä vuonna tavoitellaan 8,0 miljoonan euron ylijäämää. Taloussuunnitelman ensimmäiset vuodet ovat alijäämäisiä ja koko taloussuunnitelmakauden aikana kertyneitä ylijäämiä syödään 22,6 miljoonaa euroa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Talousarvion tuloslaskelma

1.000 €	TOT 2017	TAM 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Myyntituotot	159 459	156 346	146 726	147 439	149 649	152 013
Tuet ja avustukset	28 271	23 915	22 812	22 324	23 022	23 124
Vuokratuotot	159 819	164 743	158 354	159 171	162 226	166 017
Muut toimintatuotot	23 867	21 407	23 453	23 999	24 383	24 683
TOIMINTATUOTOT	437 462	429 941	417 433	423 007	430 630	439 787
Valmistus omaan käyttöön	2 414	1 610	1 110	1 110	1 110	1 110
Henkilöstökulut	492 210	503 863	508 717	512 166	522 502	533 644
Palvelujen ostot	632 757	656 433	660 239	668 121	680 367	695 263
Asiakaspalvelujen ostot	323 952	334 911	332 351	337 126	343 532	351 776
Muiden palvelujen ostot	308 806	321 523	327 888	330 994	336 835	343 487
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	56 030	51 605	55 601	56 387	57 454	58 780
Avustukset	106 443	90 934	90 557	91 308	93 006	95 191
Vuokrat	163 431	173 952	181 307	182 702	185 891	189 974
Muut toimintakulut	13 897	-617	-17 633	-25 032	-26 922	-28 949
TOIMINTAKULUT	1 464 768	1 476 170	1 478 788	1 485 651	1 512 298	1 543 904
TOIMINTAKATE	-1 024 893	-1 044 619	-1 060 245	-1 061 534	-1 080 558	-1 103 006
Verotulot ja valtionosuudet	1 005 623	1 014 100	1 050 571	1 069 017	1 100 464	1 128 480
Rahoitustuotot ja -kulut	58 344	31 556	34 852	34 631	34 382	34 087
VUOSIKATE	39 074	1 037	25 178	42 114	54 288	59 561
Poistot ja arvonalentumiset	55 626	53 047	55 376	54 769	55 056	53 342
Satunnaiset tuotot ja kulut	23 660	0	7 600	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	7 108	-52 010	-22 598	-12 655	-769	6 218
Varausten ja rahastojen muutokset	17 089	1 804	1 804	1 804	1 804	1 804
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	24 197	-50 206	-20 794	-10 851	1 036	8 023

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Tuloslaskelman tunnusluvut	TOT 2017	TAM 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-1,7 %	-2,9 %	1,3 %	1,8 %	2,1 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		0,8 %	0,2 %	0,5 %	1,8 %	2,1 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		1,9 %	1,5 %	0,1 %	1,8 %	2,1 %
Toimintatuotot / toimintakulut	29,9 %	29,1 %	28,2 %	28,5 %	28,5 %	28,5 %
Vuosikate / poistot -%	70,2 %	2,0 %	45,5 %	76,9 %	98,6 %	111,7 %
Vuosikate / asukas	206,01	5,41	130,02	215,36	274,85	298,46
Asukasmäärä 31.12.	189 669	191 874	193 655	195 554	197 518	199 560

Verotulot

Kunnallisverojen perusteena olevat ansiotulot ovat kasvaneet vuosina 2015-2018 keskimäärin +2,4 %. Samalla aikajänteellä ansiotuloihin tehtävät vähennykset ovat kasvaneet +4,4 %. Kuntaliiton viimeisimmässä ennusteessa vuosien 2019-2021 keskimääräiseksi kasvuksi ennakoidaan +3,5 %. Vähennysasteen ennakoidaan laskevan taloussuunnitelmakaudella. Tähän on kuitenkin syytä suhtautua varauksella, koska uuden kansallisen hallitusohjelman linjauksia ei ole tiedossa.

Kokonaisuutena veropohja on siis kehittynyt positiivisesti, mutta voimakkaasti kasvanut vähennysaste on hidastanut kunnille maksettavien tilitysten positiivista kehitystä. Vuoden 2019 voimakas kasvu selittyy pääosin vuoden 2018 kehityksellä. Kuluvan vuoden aikana kunnat palauttavat poikkeuksellisen paljon vuoden 2017 ennakkomaksuja ja tästä syystä kunnalle maksettavan kunnallisveron kehitys jää suhteellisen vähäiseksi vuonna 2018.

Yhteisöverojen perusteena oletettavan verotettavan tulo on kehittynyt positiivisesti viime vuosina ja kehityksen ennakoidaan jatkuvan myös taloussuunnitelmakaudella. Kuntaryhmän jako-osuuteen ei ennakoita muutosta. Turun kaupungin oma jako-osuus parantunut vuonna 2018, mutta tulevien vuosien muutosta on tässä vaiheessa mahdoton arvioida.

Kiinteistöveron perusteena olevien verotusarvoihin ennakoidaan positiivista kehitystä. Kuluvan vuoden aikana yleisen kiinteistöveron alaisten rakennusten verotusarvo on kehittynyt erittäin positiivisesti. Myös vakituisten asuinrakennusten verotusarvo on kehittynyt edellisiä vuosia positiivisemmin.

Kokonaisuutena veropohjan ja kunnalle tilitettävien verojen ennakoidaan kehittyvän positiivisesti kaikkien verolajien osalta. Talousarvioehdotuksen sisältämä näkemys on linjassa Kuntaliiton viimeisimmän ennusteen kanssa, mutta on hieman sitä maltillisempi. Verotulojen arvioihin liittyen on

syytä tiedostaa, että verotuloihin ja niiden perusteisiin liittyvät valtiovarainministeriön, verohallinnon ja kuntaliiton tuottamat ennusteet ovat heitteelle viime vuosien aikana.

Turun veroprosentit 2019

	Turku 2018	Turku 2019
Tuloveroprosentti:	19,50	19,50
Kiinteistöveroprosentit:		
Yleinen veroprosentti	1,00	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93	0,93
Yleishyödyllinen yhteisö		

Valtionosuudet

Valtionosuuksiin kohdistuu muutoksia, joiden seurauksena valtionosuudet laskevat vuonna 2019. Peruspalvelujen valtionosuuden osalta merkittävimpiä leikkaavia muutoksia ovat valtion ja kuntien välinen kustannusten jaon tarkistus, erikoissairanhoidon alueellinen keskittäminen, vanhuspalveluiden laatusuositus, omais- ja perhehoidon kehittämisestä seuraava säästö kuntien menoissa sekä varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen muutos. Lisäksi kilpailukykyopimukseen liittyvä valtionosuidenvähennys kasvaa. Valtionosuutta vähentää myös panostus kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ei tehdä indeksikorotusta vuodelle 2019.

Merkittävänä Turun valtionosuuteen vaikuttavana tekijänä on perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden tarkistus. Vaikutus Turulle on vuoden 2018 valtionosuuslaskelmassa -9,9 miljoonaa ja sen arvioidaan kasvavan jopa -16,9 miljoonaan vuonna 2019.

Valtionosuutta lisäävät mm. kuntien verotulomenetysten kompensatio, laskentatekijöiden tarkistus sekä panostukset lastensuojeluun, lapsiperheiden kotiapuun, vanhusten kotihoitoon ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin.

Peruspalvelujen valtionosuuden kuntakohtaiset muutokset lasketaan kapitaatioperusteisesti. Valtionosuusprosentti vuodelle 2019 on 25,37 % (v. 2018 25,34 %).

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusmääräraha on säilymässä lähes viime vuoden tasolla, mutta valtionosuuden sisällä perusteiden kesken on tapahtumassa muutoksia. Panostuksia kohdennetaan mm. uuden lukiolain toimeenpanoon, varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja osallistumisasteen edistämiseen, 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun jatkamiseen, Liikkuva Koulu - ja Liikkuva opiskelu -toimintaan sekä ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpanoon. Lisäresursoinnit katettaneen tarkistamalla valtionosuuteen kuuluvia yksikköhintoja.

Talousarvioehdotuksessa valtionosuuksien ennakoidaan laskevan, mutta keväällä valmisteltua arviota vähemmän.

Valtionosuuteen liittyvät oletukset perustuvat valtioneuvoston esitykseen, josta eduskunta päättää syksyn aikana. Lopulliset laskelmat saadaan vasta loppuvuoden aikana, joten taloussuunnitelmaan kirjatut arviot on syytä tarkistaa vuoden 2019 ensimmäisen osavuosisikatsauksen yhteydessä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Verotulot ja valtionosuudet

1.000 €	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT	439 876	431 551	418 543	424 117	431 740	440 897
TOIMINTAKULUT	1 464 768	1 476 170	1 478 788	1 485 651	1 512 298	1 543 904
Toimintakate	-1 024 893	-1 044 619	-1 060 245	-1 061 534	-1 080 558	-1 103 006
Muutos-%		1,9 %	1,5 %	0,1 %	1,8 %	2,1 %
Verotulot ja valtionosuudet	1 005 623	1 014 100	1 050 571	1 069 017	1 100 464	1 128 480
Verotulot	749 018	758 000	799 471	825 017	858 464	888 480
Kunnan tulovero	601 025	606 500	644 404			
Kiinteistövero	53 654	55 400	56 267			
Osuus yhteisöveron tuotosta	94 339	96 100	98 800			
Koiravero	0	0	0			
Muut verot	0	0	0			
Valtionosuudet	256 605	256 100	251 100	244 000	242 000	240 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	222 942	217 600	251 100			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	37 923	37 100	0			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0			
Rahoitusavustus	0	0	0			
Muut valtionosuudet	0	0	0			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	-4 260	1 400	0			
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0			

Rahoituserät

Korkotuottojen ja -menojen sekä rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräksi vuodelle 2019 arvioidaan 34,9 milj. euroa. Nettoluku säilyy vuosina 2020 - 2022 lähes samana vaikka korollinen kokonaisvelkamäärä kasvaa.

Korkotulot ja korkomenot

Vuoden 2019 talousarviossa korkotuloja arvioidaan kertyvän tytäryhtiöiden antolainoista n. 21,4 milj. euroa. Suurimmat korkotulot tulevat TVT Asunnot Oy:stä, Oy Turku Energiasta, Turun Seudun sosiaali- ja terveystalveteistöt Oy:stä, Turun Seudun Vesihuolto Oy:stä, Turun Teknologiakiinteistöt Oy:stä ja Turun Satama Oy:stä. Yhtiöittämissen seurauksena antolainoista saatava korkotulo kaupungille on viime vuosina noussut. Toisaalta eräiden tytäryhtiöiden lainojen korkoehdot aiheuttavat

epävarmuutta, koska osaltaan tytäryhtiöiden lainojen korkoihin vaikuttaa tytäryhtiöiden tuloskehitys. Kassavarannosta ja vahinkorahastosta saatava korkotulo on arvioitu kertyvän n. 1,6 milj. euroa, vaikka nykyinen korkotaso on hyvin alhainen. Taloussuunnitelmakauden 2020 - 2022 osalta korkotulot antolainoista säilyy nykyisellä tasollaan tai nousee lievästi.

Vuoden 2019 talousarviossa ulkoisia korkomenoja arvioidaan olevan n. 7,8 milj. euroa. Korkotaso on tällä hetkellä edelleen hyvin alhainen ja merkittävä osa kaupungin korkokuluista on suojattu taloussuunnitelmakaudella. Keskimääräinen korko on n. 0,7 -0,9 %:n korollisesta kokonaisvelasta

Vuosina 2020 - 2022 korkomenot voivat jopa alentua vaikka velkamäärä ja korot nousisivat lievästi lainojen korkean suojausasteen takia. Toisaalta korollisen velan kehittymiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä.

Muut rahoitustulot ja rahoitusmenot

Rahoitustuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2018 n. 21,8 milj. euroa. Määrästä suurin osa eli 18 milj. euroa on arvio Oy Turku Energian maksamasta osingosta. Muita osinkotuloja tytäryhtiöiltä on vain n. 1,1 milj. euroa. Lisäksi tuloja muodostuu rahastojen saamista osingoista ja arvopaperien myyntivoitoista ja muista satunnaisista tuottoeristä. Vuosien 2020 - 2022 aikana tulojen arvioidaan pysyvän ennallaan tai kasvavan lievästi. Rahoitustulot sisältävät yleensä kertaluonteisia eriä, joita on vaikea arvioida etukäteen. Vahinkorahaston arvonkehityksen ja tuoton odotetaan olevan maltillinen ja noudattavan sijoitusperiaatteissa asetettua linjaa.

Muita rahoitusmenoja arvioidaan taloussuunnitelmakaudella 2020 -2022 olevan n. 2,8 milj. euroa vuosittain. Vahinkorahaston osalta ei ole huomioitu mahdollisesti syntyviä vahinkoja, jotka saattavat tulla katetuksi rahastosta.

INVESTOINNIT

Kaupungin toteuttamat investoinnit

Turun kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti bruttoinvestoinnit talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella tulevat olemaan 103,2 milj. euroa vuonna 2019, 85,2 milj. euroa vuonna 2020, 82,3 milj. euroa vuonna 2021 ja 75,5 milj. euroa vuonna 2022.

Talousarvion laadinnassa investointimenojen suunnittelun lähtökohtana toimivat kaupunginvaltuuston hyväksymät toimielinkohtaiset suunnitteluluvut. Toimielinten investointimenot ei ole tasapainotettu taloussuunnitelmakaudelle 2019 - 2022.

Kaupungin investointimenot ovat suunnitelmakaudella yhteensä 346,2 milj. euroa, josta talousarviovuodelle 2019 esitetään yhteensä 103,2 milj. euroa. Poikkeama suunnittelulukuun vuonna 2019 on yhteensä 11,6 milj. euroa.

Vuonna 2019 esitetyt Investointimenot poikkeavat suunnitteluvuodesta seuraavasti: kaupunginhallitus 7,1 milj. euroa, kaupunginhallituksen yhteiset toiminnot 0,4 milj. euroa, hyvinvointitoimiala 1,5 milj. euroa, sivistystoimiala 1,1 milj. euroa, vapaa-ajan toimiala 0,4 milj. euroa ja kaupunkiympäristötoimiala 1,0 milj. euroa.

Kaupungin investointiohjelmat ja investointitasot

Kaupunkiympäristötoimia aloitti toimintansa 1.1.2018. Kaupunkiympäristötoimiala muodostettiin nykyisistä ympäristötoimialasta ja kiinteistötoimialasta siten, että tilojen suunnittelu ja rakennuttaminen erotetaan tilojen ylläpidosta ja hallinnasta, jotka siirtyvät kaupunkiympäristötoimialalta konsernihallinnon vastuulle. Kaupungin palvelurakennusten ja yleisten alueiden sekä hulevesiverkoston uudisrakentamisen ja peruskorjausten toteutus jäivät kaupunkiympäristötoimialalle.

Kaupunginvaltuusto päätti 14.5.2018 § 87 talousarviomuutoksesta, joka sisälsi investointimenoihin ja investointituloihin kohdistuvien määrärahojen siirron kaupunkiympäristötoimialalta kaupunginjohtajan toimialalle (KH/Kaupungin yhteiset). Kaupungin hallituksen 20.8.2018 päätöksen mukaisesti kaupunkiympäristötoimialan strategiseen sopimukseen on lisätty kaupungin hallituksen palvelutilaus toimialalle, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupungin hallituksen omaisuuden hallinnan tulosyksiköltä (51000 KH/maaomaisuus, 51001 KH/ infraomaisuus, 51002 KH/tilaomaisuus) toimialalle. Kaupunkiympäristötoimiala vastaa edellä mainittujen kokonaisuusien toteutuksesta ja raportoinnista.

Kaupungin yhteiset toiminnot investointimenojen kokonaisarvo 80,5 milj. euroa vuonna 2019 jakautuu infrainvestointeihin, tilainvestointeihin, raakamaan hankintaan, Jako on esitetty taulukossa Kaupunkiympäristötoimialan investointitasot.

Taloussuunnittelukauden 2019 - 2022 kaupungin infra-, tila- ja raakamaan investointimenot ovat yhteensä 286,4 milj. euroa. Investointitaso poikkeaa suunnitteluraamasta talousarviovuonna 2019 0,4 milj. euroa ja talousarviokaudella 2019 - 2022 yhteensä 6,9 milj. euroa.

Infrainvestointien kokonaisarvo vuonna 2019 on 44,9 milj. euroa. Infrapalveluiden investointiohjelmassa hankkeet luokitellaan strategisen maankäytön hankkeisiin, joiden koontinimikkeet ovat kaupungin hallitukseen nähden sitovia, sekä hankeluokkiin, joissa luokan koontisumma on sitova. Kohteiden luokittelu on esitetty taulukoissa Kh, infra ja infrainvestointiohjelma.

Tilainvestointien kokonaisarvo vuonna 2019 on 32,1 milj. euroa, joista pienten investointien eli hankkeiden, joiden kokonaisarvo on alle 1 milj. euroa, yhteenlaskettu arvo vuonna 2019 on 8,0 milj. euroa.

Merkittäviä tilainvestointikohteita vuonna 2019 ovat sivistystoimialan koulu kiinteistöt, joiden osuus

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

on 60 % tilainvestointiohjelmasta. Tilainvestointiohjelmassa peruskorjauskohteita ovat Katedralskolanin liikuntarakennus, Puolalan koulu, Ruiskatu 8:n muutostyöt, Runosmäen monitoimitalo ja Hanniitun koulutilojen tekniset ja toiminnalliset tilat. Kohteiden kustannusarviot ja rahankäyttöesitykset taloussuunnitelmakaudella on esitetty taulukossa Tilainvestointiohjelma. Uudisrakennuskohteita, jotka käynnistyvät vuonna 2019 ovat Viinamäen päiväkotit ja Tommilankadun päiväkotit, Aune-lan kirjasto- ja nuorisotila sekä Kaksikerran paloaseman uudisrakentaminen. Taloussuunnitelmakaudella käynnistyviä merkittäviä investointikohteita ovat muun muassa Juhana Herttuan koulutalon peruskorjaus ja Sirkkalan koulun, Kärnhuset korvaava uudisrakentaminen.

Konserniyhtiöiden toteuttamat investoinnit ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen

Kaupungin investointitasoja on pyritty keventämään muun muassa tilahankkeiden osalta hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitilin liimitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hankkeiden rahoitukselle. Taseen ulkopuoliset hankkeet talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina on esitetty taulukoissa Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen.

Konsernin sisäisiä merkittäviä investointeja ovat mm. Yli-Maarian monitoimitalo, päiväkotihankkeet sekä tehostetun palveluasumisen tilaratkaisut. Konsernin ulkoinen vuokrahanke on Ruiskatu 8:n päiväkotit.

Investointien luovutustulot ja rahoitustuotot

Kaupunginvaltuuston hyväksymien suunnittelulukujen mukaisesti kaupunkiympäristötoimiala tavoittelee 22,5 milj. euroa luovutustuottoja vuodelle 2019. Suunnittelukaudella 2019 - 2022 luovutustuottojen ja rahoitusosuuksien määrän on kaupungissa suunniteltu olevan yhteensä 22,7 milj. euroa vuosittain.

Valtionosuuksien ja muiden rahoitusosuuksien määräksi talousarviovuodelle 2019 esitetään yhteensä 1,8 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella 2019 - 2022 rahoitus- ja valtionosuudet ovat yhteensä 4,9 milj. euroa. Valtionosuuksia myönnetään muun muassa aluepelastuslaitoksen kalustohankintoihin.

KAUPUNKI yhteensä 1.000 €	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	106 582	104 898	103 157	103 157	85 229	82 264	75 535
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 199	1 603	1 839	1 839	1 099	1 639	289
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	22 671	22 673	22 673	22 671	22 671	22 671
NETTO	-105 384	-80 624	-78 645	-78 645	-61 459	-57 954	-52 575
Muutos-%		-23,5 %	-2,5 %	0,0 %	-21,9 %	-5,7 %	-9,3 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Kaupunginhallitus 1.000 €	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	38 715	14 961	11 063	11 063	5 961	5 961	5 961
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	140	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0	0	0	0	0
NETTO	-38 574	-14 961	-11 063	-11 063	-5 961	-5 961	-5 961
Muutos-%		-61,2 %	-26,1 %	0,0 %	-46,1 %	0,0 %	0,0 %

Kh, Kaupungin yhteiset toiminnot 1.000 €	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	0	79 074	80 532	80 532	72 269	69 699	63 915
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO	0	-56 574	-58 032	-58 032	-49 769	-47 199	-41 415
Muutos-%		0,0 %	2,6 %	0,0 %	-14,2 %	-5,2 %	-12,3 %

Muu peruskaupunki (ilman Kh ja Kh yhteiset toiminnot) 1.000 €	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	67 868	10 863	11 562	11 562	6 999	6 604	5 659
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 058	1 603	1 839	1 839	1 099	1 639	289
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	171	173	173	171	171	171
NETTO	-66 810	-9 089	-9 550	-9 550	-5 729	-4 794	-5 199
Muutos-%		-86,4 %	5,1 %	0,0 %	-40,0 %	-16,3 %	8,4 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Kh Omaisuuden hallinta, investointierät 1.000 €	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointikulut, brutto	61 225	79 074	80 532	80 532	72 269	69 699	63 915
Infrainvestoinnit	27 547	47 884	44 946	44 946	43 816	40 560	39 685
Tilainvestoinnit	14 393	27 690	32 086	32 086	24 953	25 639	20 730
Kiinteän omaisuuden hankinta	19 285	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Muutos-%		29,2 %	2,6 %	0,0 %	-14,2 %	-5,2 %	-12,3 %

Kh, Infra 1.000 €	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Strategiset maankäytön hankkeet	6 658 387	20 927 000	22 970 000	26 370 000	22 961 000	20 110 000	18 980 000
Tuloa tuottavat hankkeet	2 458 305	3 840 000	4 010 000	4 010 000	2 980 000	1 790 000	2 180 000
Toimintoja tukevat hankkeet	756 149	1 270 000	280 000	280 000	230 000	230 000	230 000
Korjausvelkaa alentavat hankkeet	13 790 325	13 661 000	13 171 000	13 171 000	13 665 000	13 215 000	14 085 000
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus hankkeet	1 962 985	6 500 000	2 700 000	2 700 000	1 755 000	2 800 000	2 200 000
Asukasviihtyvyyttä parantavat hankkeet	1 920 673	1 766 000	1 815 000	1 815 000	2 225 000	2 415 000	2 010 000
Kaikki infrainvestoinnit yhteensä	27 546 824	47 964 000	44 946 000	48 346 000	43 816 000	40 560 000	39 685 000
Kohdistamaton vähennys				- 3 400 000			
Infrainvestoinnit yhteensä vähennyksen jälkeen	27 546 824	47 964 000	44 946 000	44 946 000	43 816 000	40 560 000	39 685 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Tilainvestointiohjelma 1.000 €	Vaihe	Kustannus- arvio	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Valmistumis- vuositavoite
Peruskorjauskohteet								
Sivystoimiala								
Katedralskolanin liikuntarakennuksen peruskorjaus	Käynnissä	2 730 000	1 946 795	1 946 795				2019
Puolalan koulu peruskorjaus	Käynnissä	14 800 000	6 000 000	6 000 000	5 644 770			2020
Pansion koulu peruskorjaus	KV 16.11.2015 § 197 (Pansion monitoimitalon tarveselvitys 2018)							2023
Ruiskatu 8, muutostyöt ja tekniset korjaukset	KV 28.5.2018 § 130 (hankesuunnitelma 2018)	4 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000			2020
Runosmäen monitoimitalo	Kh 24.4.2017 § 169 (hankesuunnitelma 2019)	10 300 000	700 000	700 000	4 349 000	4 349 000		2021
Hannuniitun koulutilojen tekniset ja toiminnalliset mt:t	Kh 8.1.2018 (hankesuunnitelma 2018)	1 700 000	570 000	570 000	570 000	560 000		2023
Juhana Herttuan koulutalon peruskorjaus	Kh 18.9.2017 (hankesuunnitelma 2018)	14 773 000			773 000	7 000 000	7 000 000	2023
Uudisrakennuskohteet								
Sirkkalan koulu, Kärnhuset korvaava uudisrakentaminen	Kh 18.12.2017 (hankesuunnitelma 2018)	11 200 000			600 000	5 130 000	5 130 000	2023
Viinämäenkadun päiväkotit	Käynnissä	6 969 000	5 753 000	5 753 000				2019
Tommilankadun päiväkotit	KhKeh 9.4.2018 (hankesuunnitelma 2018)	6 032 000	2 916 500	2 916 500	2 916 500			2020
Vapaa-aikatoimiala								
Aunelan kirjasto- ja nuorisotila uudisrakentaminen	Käynnissä	2 396 000	2 246 000	2 246 000				2019
Aluepelastuslaitos								
Kakserran/Satavan paloasema uudisrakentaminen	Käynnissä	1 864 000	1 814 000	1 814 000				2 019
Muut								
Taloussuunnittelukauden hankkeiden suunnitteluvaraus			640 000	640 000	600 000	600 000	600 000	
Pienet hankkeet <1 M€			8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	
Tilainvestoinnit yhteensä			32 086 295	32 086 295	24 953 270	25 639 000	20 730 000	

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet

Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet

Hankkeen nimi	Hankesuunnitelma	Aikataulu	Kustannusarvio
Yli-Maarian monitoimitalo*)	26.10.2018	Käynnissä, valmis 1/2019	24 440 000
Tallimäen kentän päiväkotia*)	28.9.2015	Käynnissä, valmis 4/2019	5 011 000
Raunistulan päiväkotia*)	28.9.2015	Käynnissä, valmis 1/2019	4 367 000
Sofiankadun päiväkotia*)	27.8.2018	Valmistumistavoite 8/2021	4 989 600
Tehostetun palveluasumisen yksiköt*)			
Vaihe 1 Kulkurinvalssi, Kuralankatu 2	20.4.2015	Käynnissä, valmis	17 417 000
Vaihe 2 Vuokkokoti, Murkionkatu 10	20.4.2015	Käynnissä, valmis	23 053 000

Konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen

Hankkeen nimi	Hankesuunnitelma	Vuosivuokra
Ruiskatu 8, päiväkotia**)	Valmistuu 8/2018	190 800

*) Kaupunki antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitilin limiitin kautta

***) Kaupunki on antanut omavelkaisen takauksen hankkeen rahoitukselle

Raunistulan ja Tallimäen kentän päiväkodit toteutetaan TVT Asunnot Oy:n uuden tytäryhtiön kautta

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

RAHOITUSLASKELMA JA LAINAT

Rahoituslaskelma

1.000 €	TOT 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Vuosikate	39 074	1 037	25 178	42 114	54 288	59 561
Satunnaiset tuotot ja kulut	23 660	0	7 600	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-604	-18 680	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000
Toiminnan rahavirta	62 130	-17 643	14 778	24 114	36 288	41 561
Investointimenot	106 582	104 898	103 157	85 230	82 264	75 535
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 199	1 603	1 839	1 099	1 639	289
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	137 709	22 671	22 673	22 671	22 671	22 671
Investointien rahavirta	32 325	-80 624	-78 645	-61 459	-57 954	-52 575
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	94 455	-98 267	-63 867	-37 346	-21 667	-11 015
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset	-137 654	-40 838	-35 939	-23 584	-23 241	-5 076
Antolainasaamisten lisäykset	-	144 437	45 000	28 000	28 000	28 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	6 784	4 162	4 416	4 759	22 924
Lainakannan muutokset	81 802	99 988	98 878	67 760	67 760	47 760
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000	150 000	150 000	150 000	100 000	150 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	12	70 012	102 240	52 240	122 240
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+	-18 186	20 000	20 000	20 000	20 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-77 260	59 150	62 939	44 176	44 519	42 684
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	17 194	-39 117	-928	6 830	22 852	31 669

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Rahoituslaskelman tunnusluvut	TOT 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Asukasmäärä 31.12.	189669	191874	193655	195554	197518	199560
Investointien omahankintameno, M€	105,4	103,3	101,3	84,1	80,6	75,2
Investointien tulorahoitus, %	37 %	1 %	24 %	49 %	66 %	79 %
Lainakanta 31.12., M€	757,1	837,1	935,9	1 003,7	1 071,4	1 119,2
Lainat € / asukas	3 992	4 363	4 833	513	5 424	5 608

Antolainauksen muutokset

Vuoden 2019 aikana jatketaan keskitettyä konsernirahoitusta. TVT Asunnot Oy:lle on varattu 10 milj. euroa uusia pitkäaikaisia antolainoja mm. uusiin investointeihin ja erääntyvien korkotukilainojen jälle rahoittamiseen. Lisäksi TVT Asuntojen tytäryhtiöille on varattu pitkäaikaisia antolainoja mm. päiväkotien rahoittamiseen. Oy Turku Energialle on varattu 10 milj. euroa antolainaa pääasiassa yhtiön

uusien investointien rahoittamiseen. Yhteensä antolainojen lisäykset ovat 50 milj. euroa vuonna 2018 ja vähennykset 14 milj. euroa.

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kasvavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa ja pitkäaikaisia antolainoja talousarviovuoden aikana enintään 50 milj. euroa.

Eryteisesti konsernitilin limiiteillä rahoitetaan Koy Turun Syvälahden koulun ja Koy Turun Yli-Maarian koulun uusia koulukohteita. Lisäksi rahoitetaan mm. Turun Päiväkodit Oy:n rakentamia päiväkohteja.

Kaupungin antolainaus tytäryhtiöille säilyy tulevinakin vuosina korkealla tasolla toteutettujen yhtiöittämisten seurauksena. Antolainojen myöntäminen tytäryhtiöille aiheuttaa sen, ettei kaupungin nettovelka kasva yhtä nopeasti kuin kaupungin bruttovelka.

(1.000 €)	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Antolainauksen muutokset	-40 838	-35 939	-23 584	-23 241	-5 076
Antolainasaamisten lisäykset	45 000	50 000	28 000	28 000	28 000
TVT Asunnot Oy	25 000	10 000	15 000	10 000	10 000
Oy Turku Energia	10 000	10 000	5 000	10 000	10 000
Turun Palvelutilat Oy		3000			
Turun Päiväkodit Oy		10000			
Koy Turun Kulkurin valssi		7000			
Muut kohdentamattomat	10 000	10 000	8 000	8 000	8 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Antolainasaamisten vähennykset	4 162	14 061	4 416	4 759	22 924
Oy Turku Energia					
Turun seudun sosiaali- ja terveystal- lukiinteistöt Oy					
TVT Asunnot Oy	1 655	2 036	2 054	3 077	21 249
Turun Kaupunkiliikenne Oy	247	247	247	247	247
KOY Turun Monitoimihalli	156	156	156	156	156
Turun Ylioppilaskyläsäätiö *)	832	7 606 *)	680		
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy		10 000			
Turun Tekstiilihuolto Oy	250	250	250	250	250
Centrum Balticum säätiö		350			
Muut kohdentamattomat	22	22	29	29	22

*) Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä erääntyy 15.2.2019 lainojen järjestelysopimus 7,6 milj. euroa, jota ei ole kirjattu kaupungin antolainoihin vaan aiemmin kuluksi, joten sillä on erääntyessä kaupungille positiivinen tulosvaikutus satunnaisiintuloihin vuonna 2019. Näin ollen se ei näy myöskään antolainojen vähennyksien yhteissummassa

Lainarahoituksen muutokset

Kaupungin korollisen velan arvioidaan olevan vuoden 2019 alussa n. 837 milj. euroa, joista pitkäaikaisia lainoja 662 milj. euroa, lyhytaikaisia lainoja (kuntatodistuksia) 40 milj. euroa, henkilöstökassatalletuksia n. 55 milj. euroa ja yhtiöiden talletuksia n. 80 milj. euroa. Vuonna 2019 arvioidaan nostettavan pitkäaikaista lainaa 150 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa 20 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja erääntyy 81 milj. euroa vuoden 2019 aikana. Henkilöstökassan ja yhtiöiden talletusten oletetaan säilyvän samalla tasolla. Näin ollen korollinen velka lisääntyisi n. 99 milj. euroa vuonna 2019.

Kokonaisvelan arvioidaan kasvavan vuosina 2019 - 2022 yhteensä 282 milj. euroa. Korollisen velan määrä arvioidaan olevan 1 119 milj. euroa vuoden 2022 lopulla.

Kaupungilla on kuntatodistusläämittejä tällä hetkellä yhteensä 420 milj. euroa, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisesti tai korvaamaan pitkäaikaisia lainoja.

Kaupunki pyrkii edelleen monipuolistamaan varainhankinnan lähteitä ja käyttämään eri instrument-

teja velanottoon taselainojen lisäksi esim. joukko-velkakirjalainoja ja ns. Private Placement -lainajärjestelyjä. Lisäksi kaupunki pyrkii hyödyntämään investointipankkien rahoitusta esim. Euroopan Investointipankin mahdollisesti myöntämää rahoitusta, jolla pyritään myös pidentämään lainojen maturiteettijakaumaa kaupungin velkamäärän kasvassa.

Konsernivelan korkokustannusten suojaaminen

Konsernivelan korkoriskin hajauttaminen on entistä tärkeämpää velkamäärän noustessa. Tätä toteute-

taan solmimalla koronvaihtosopimuksia, jolla pyritään lisäksi pitämään kaupungin maksaman korkomenon kasvun maltillisena korkojen noustessa. Kaupunginhallitus on mm. lainannostosuunnitelmassa linjannut emokaupungin korollisen velan suojausasteeksi 40 - 90 %:n vaihteluvälin.

Kaupunki hajauttaa konsernivelan korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 500 milj. euroa tai uusia avoimia korkotermiinejä (futuureja) enintään 100 milj. euroa. Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuutana kuin euron, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksilla euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasingsopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 150 milj. euroa talous-arviovuoden aikana

Kassavarannon muutokset

Kassavarannon oletetaan olevan n. 120 -180 milj. euron tasolla vuoden 2019 alussa ja vaihtelevan 80 - 200 milj. euron välillä vuoden aikana. Yhden kuukauden aikana kassasta maksuja on n. 120 - 170 milj. euroa. Koko taloussuunnitelmakaudella vuosien 2019 - 2022 aikana kaupungin rahoitusaseman odotetaan säilyvän nykyisellä tasollaan lainannostojen jälkeen.

**LAUTAKUNTIEN
TOIMINNALLISET JA
TALOUDELLISET
TAVOITTEET**

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINVALTUUSTO

KAUPUNGINVALTUUSTO

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Ylintä päätäntävaltaa kaupungin toiminnassa käyttää asukkaiden valitsema kaupunginvaltuusto. Valtuusto valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan neljän vuoden välien järjestettävillä vaaleilla.

Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2017 - 2021 yhteensä 67 valtuutettua, joiden määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kaupunginvaltuuston tehtävät on määrätty kuntalaissa. Sen mukaan valtuusto päättää:

1. kuntastrategiasta;
2. hallintosäännöstä;
3. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
4. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;

5. liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
6. varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
7. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
8. palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
9. takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
10. jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
11. luottamushenkilöiden taloudellisten etuuk-sien perusteista;
12. tilintarkastajien valitsemisesta;
13. tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
14. muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

Kaupunginvaltuutettujen paikkajako puolueittain 2017 - 2021:

Kansallinen Kokoomus	17
Vihreä Liitto	14
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	12
Vasemmistoliitto	12
Perussuomalaiset	3
Suomen Keskusta	3
Ruotsalainen Kansanpuolue	3
Siniset	2
Suomen Kristillisdemokraatit	1

Kaupunginvaltuuston määrärahoista maksetaan valtuutettujen kokouspalkkiot sekä tilojen käytöstä aiheutuvat vuokrat.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINVALTUUSTO

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunginvaltuusto							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	1 095	1 204		1 072	1 200	1 200	1 200
Toimintakate	-1 095	-1 204		-1 072	-1 200	-1 200	-1 200
Muutos-%		10,0 %	-100,0 %	-11,0 %	12,0 %	0,0 %	0,0 %

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 €	2019	2020	2021	2022

Kaupunginhallitus

1.000 €	2019	2020	2021	2022

Kaupunginjohtaja

1.000 €	2019	2020	2021	2022

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginreviisori Kari Koivuluhta

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- järjestää hallinnon ja talouden tarkastus ja arviointi
 - huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
 - tuottaa kaupungin ja sen strategisen johtamisen ja toiminnan kehittämisen tueksi luotettavaa ja olennaista arviointitietoa
 - valtuustolle ja muille päätöksentekijöille
 - kuntalaisille ja ympäröivälle yhteiskunnalle
 - kaupungin henkilöstölle
 - sekä arvioida
 - valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden ja talousarviotavoitteiden toteutumista koko kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
 - valvoa kuntalain 84 §:sä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
 - muita kuntalaisia lautakunnan tehtäväksi annettuja asioita.
- Arviointi- ja tarkastustoiminnan tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus sekä kuntalaisten etujen toteutuminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttään vaikuttavat vaatimukset talouden tasapainottamisesta, tasapainottamista koskevien suunnitelmien sisällön ja toimenpiteiden toteutuksen ja riittävyyden arvioinnin tarve.

Toimintaan vaikuttavat myös kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon organisointi, järjestämistapa ja johtaminen sekä näissä tapahtuvat muutokset.

Lisäksi lautakunnan toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevien ohjausasiakirjojen rakenne ja sisältö sekä ne muutostekijät, jotka vaikuttavat kaupunkikonsernin ja sen eri osien toimintaan ja tulokseen. Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia muun muassa lainsäädännöstä sekä lisääntyvästä kuntarajat ylittävästä yhteistyöstä johtuen.

Toiminnan kehittäminen

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on tukea valtuuston päättämien strategisten tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista tuetaan arviointitoiminnalla, jossa tarkastellaan asetettujen tavoitteiden

toimeenpanoa, toteutumista ja vaikutuksia organisaation eri tasoilla ja toiminnoissa. Arviointitoiminnalla pyritään kattamaan olennaisimmiksi katsotut asiakokonaisuudet tai toiminnot valtuustokauden aikana. Arviointitoiminnan tuloksista raportoidaan kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnan sisältöön vaikuttavat muun muassa toimintaympäristössä ja kaupungin omassa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja kulloinkin asetetut tavoitteet. Tarkastuslautakunnan toimintatapoja ja toiminnan sisältöä kehitetään jatkuvasti vastaamaan eteen tulevia haasteita.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TARKASTUSLAUTAKUNTA

LAUSEKKEET

Lausekkeet kv	Lausekkeet kh	Lausekkeet kj
		-

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tarkastuslautakunta							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	443	492		538	546	554	563
Toimintakate	-443	-492		-538	-546	-554	-563
Muutos-%		11,2 %	-100,0 %	9,3 %	1,5 %	1,5 %	1,6 %

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 €	2019	2020	2021	2022

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Kaupunginhallitus

1.000 €	2019	2020	2021	2022

Kaupunginjohtaja

1.000 €	2019	2020	2021	2022

Tarkastuslautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €	2019	2020	2021	2022
Ei muutoksia.	-538 000	-546 000	-554 000	-563 000

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuodet (htv)	5	5	5	5	5	5	5
Palkat ja palkkiot (€)	249 267	282 995	331 117	331 117	339 117	347 117	356 117
Lisätietoja:							

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset viranhaltijat: hallintolakimies kaupunginlakimies Jukka Vanto

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Vaalilain mukaan valtuuston on asetettava toimikaudekseen keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Keskusvaalilautakunta on ottanut sihteerikseen kaksi lakimiestä kaupungin Konsernihallinnon Lakiasiat -yksiköstä.

Keskusvaalilautakunta kokoontuu vaalilaissa säädettyinä aikoina sekä muulloin lautakunnan puheenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Keskusvaalilautakunta toimii kuntavaaleissa sekä valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunnan tehtävä on ylläpitää valmiutta vaalien ja kansanäänestysten järjestämiseen, vastata vaalien ja kansanäänestysten järjestämisestä sekä suorittaa kuntavaaleissa tuloksen laskenta valtakunnallisten ohjeaikojen puitteissa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen toimielin. Sen toimintaympäristöön vaikuttavat muutokset vaalilaissa (714/1998) ja kuntalaissa (410/2015).

Vaalilakia on muutettu viimeksi vaalilain muuttamisesta annetulla lailla 939/2017 siten, että ulkomailla pysyvästi asuvat äänioikeutetut ja vaalien ajan ulkomailla tilapäisesti asuvat tai oleskelevat muut äänioikeutetut saavat oikeuden äänestää yleisissä vaaleissa kirjeitse ulkomailta. Muutosta sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2019 eduskuntavaaleissa.

Vuonna 2019 toimitetaan eduskunta- ja europarlamenttivaalit. Vuoden 2018 talousarviossa jouduttiin varautumaan mahdollisten maakuntavaalien toimittamiseen, jotka eivät toteutuneet. Maan hallituksen elokuussa 2018 antamassa vastineessa

maakunta- ja sote-uudistuksen voimaantumisen aiheuttamista muutoksista ehdotetaan, että ensimmäiset maakuntavaalit toimitettaisiin samanaikaisesti toukokuun 2019 europarlamenttivaalien kanssa. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että lainsäädäntö tulisi voimaan noin puoli vuotta tätä ennen.

Vuosina 2020 ja 2022 ei tämänhetkisen tiedon mukaan ole säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2021 toimitetaan kuntavaalit sekä mahdollisesti maakuntavaalit.

Toiminnan kehittäminen

Keskusvaalilautakunta käyttää samoja asianhallinta- ja tiedonvälitysjärjestelmiä kuin muutkin toimielimet ja noudattaa vaalilaista johtuvia poikkeuksia lukuun ottamatta samoja kokous- ja muita käytäntöjä.

LAUSEKKEET

Lausekkeet kv	Lausekkeet kh	Lausekkeet kj

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Keskusvaalilautakunta							
Toimintatulot		330		640		349	
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	536	1 048		1 021	120	1 153	120
Toimintakate	-536	-718		-380	-120	-804	-120
Muutos-%		33,9 %	-100,0 %	-47,0 %	-68,5 %	571,1 %	-85,1 %

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Keskusvaalilautakunta	2019	2020	2021	2022

Kaupunginhallitus

1.000 €, Keskusvaalilautakunta	2019	2020	2021	2022

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Keskusvaalilautakunta	2019	2020	2021	2022

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuodet (htv)	5	10	10	10	0,5	6	0,5
Lisätietoja: 2018 Presidentinvaali (maakuntavaalit eivät toteutuneet) 2019 Eduskunta- ja europarlamenttivaalit sekä mahdolliset maakuntavaalit 2020 Ei säännönmukaisia vaaleja 2021 Kuntavaalit ja mahdolliset maakuntavaalit 2022 Ei säännönmukaisia vaaleja							

KAUPUNGINHALLITUS JA KONSERNIJAOSTO

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginjohtaja Minna Arve

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohtana toimivat Turku 2029 -kaupunkistrategian visio, toimintalupaukset ja päämäärät sekä strategisten ohjelmien linjaukset. Strategiset ohjelmat sisältävät yhteensä 42 linjausta.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla ja -ohjauksella parannetaan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointi-työtyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaat ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistumista luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävä potentiaali kaupungille ja sen yrityksille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittymisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumat toiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Kaupungin uudistumisen lähtökohtana ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perustuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmillä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa

ja asiakkansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuotteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINHALLITUS

kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa kansainvälistä kaupunkiverkosta, joka ratkaisee ilmastonmuutokseen liittyviä kysymyksiä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä.

Kehittämismalli

Turun kaupungissa kehittäminen perustuu kaupungin kehittämismalliin (Kh 29.9.14, § 368). Peruskaupunki noudattaa kehittämismallia kaikessa kehittämisessä. Strategiaa toteutetaan pääosin hankkeina ja projekteina. Merkittävimmät hankkeet ja projektit nostetaan toimialojen ja konsernihallinnon strategiaan ja operatiivisiin sopimuksiin.

Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät käsitteet, rakenteet ja työtavat. Kehittämismalli sisältää sekä kehittämiskokonaisuuden johtamisen (=salkunhallinta) että yksittäisen projektin johtamisen (=projektinhallinta).

Jokainen hanke ja projekti sijoitetaan kaupungin strategiarakennetta mukailevaan salkkuun tai toimialan salkkuun. Kehittämissalkkua ohjaa nimetty

salkunomistaja ja salkun ohjausryhmä. Kehittämismallin käytössä hyödynnetään ThinkingPortfolio -salkunhallintavälinettä.

Kaupungin kärkihankkeet

1. Keskustan kehittäminen

Kaupunginhallitus käynnisti päätöksellään 2.5.2016, § 177 Keskustan kehittämisen kärkihankkeen. Hankkeen tavoitteena on kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen.

Kärkihankkeen käynnistämisen jälkeen kaupunginhallitus nimesi päätöksellään 19.9.2016 § 372 monialaisen työryhmän vision laatimiseksi. Ryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuskeskuksen professori Markku Wilenius.

Työryhmä sai työnsä valmiiksi ja luovutti Keskustavision 2050 asiakirjakokonaisuuden kaupungille 14.8.2017.

Keskustan kehittäminen -kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian keskustaan koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Strategian linjausten mukaan kaupungin ydin on näköiskuva kaupungin menestyksestä, hyvinvoinnista ja kilpailukyvyistä, ja siksi sen on koko ajan kyettävä uudistumaan. Kokonaisvaltaiseen kaupunkikehittämiseen tähtäävällä kärkihankkeella tavoitellaan Turun keskustan kilpailukykyä ja vetovoiman vahvistamista niin liiketoiminnan ja matkailun kuin asumisen näkökulmista.

Yhtäältä tavoitteena on vahvistaa elinvoimaisen kaupunkikeskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä viihtyisänä ympäristönä parantamalla julkisia kaupunkitiloja, lisäämällä ympärivuotista houkuttelevuutta sekä varmistamalla vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset kaupungin keskustatilassa. Toisaalta halutaan löytää keinoja kaupallisen keskustan elinvoiman vahvistamiseen ja uskon palauttamiseen keskustaan kohdistuviin investointeihin. Tavoitteena on lisäksi varmistaa, että keskusta on tulevaisuudessaakin saavutettavissa kaikilla liikennemuodoilla niin kansainvälisesti, kansallisesti kuin seudullisestikin.

Kaupunginhallitus (13.8.2018 § 288) hyväksyi Keskustan kehittäminen -kärkihankkeen toteuttamissuunnitelman.

2. Turun tiedepuisto

Turun kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2016 talousarvion yhteydessä Turun tiedepuisto -kärkihankkeen asettamisesta. Turun kaupunginhallitus toimeenpani valtuuston päätöksen käynnistämällä hankkeen huhtikuussa 2016 (Kh 25.4.2016 § 163). Kärkihankkeessa tuotettu Turun Tiedepuiston Masterplan 2050 esiteltiin kaupunginhallitukselle joulukuussa 2017.

Toukokuussa 2018 kaupunginvaltuusto päätti, että Tiedepuisto -kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa. Samalla se hyväksyi kärkihankkeen toteuttamista ja suunnittelua ohjaavat periaatteet (kv 14.5.2018 § 91).

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINHALLITUS

Turun Tiedepuisto on kaupunkiseudun merkittävin kasvua tukeva kaupunkikehityskohde. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittymistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaa-miskeskittymä, joka on toiminnoiltaan monipuoli-nen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaa-miskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdol-lisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonais-valtaista kehitystä.

Kaupunginhallitus (18.6.2018 § 265) hyväksyi Turun tiedepuisto -kärkihankkeen toteuttamissuunnitelman.

3. Smart and wise Turku

Kaupunginhallitus (18.6.2018 § 249) päätti Smart and Wise Turku -kärkihankkeen etenemistä ja tuo-tosten vaikuttavuutta seuraavista mittareista.

Smart and Wise Turku-kärkihankke toteuttaa laaja-alaisesti kaupungin strategiaa. Hankkeen tarkoituk-sena on auttaa Turun kaupunkia varautumaan il-mastonmuutoksen ja kaupungistumisen haasteisiin sekä parantamaan toiminnan tuottavuutta hyödyn-tämällä digitalisaatiota ja sen tuottamaa dataa. Tekemällä laaja-alaista yhteistyötä ja innovatiivi-sia kokeiluja alueen korkeakoulujen kanssa.

Smart and Wise Turku -kärkihankkeen kuusipaino-pistealuetta ovat: Hiilineutraalius ja resurssivii-

saus, Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta, Kaupun-kisuunnittelu, Turvallisuus, Liikenne ja liikkuminen sekä Syrjäytymisen ehkäiseminen.

Kiinteän omaisuuden ja tila- ja infraomaisuuden hallinta

Järjestämisvastuu omaisuuden arvosta huolehtimi-sesta on kaupunginjohtajan toimialalla. Omaisuu-den arvosta huolehtiminen on kaupunkiympäristö-toimialan kaupunkirakentamisen palvelualueella ja perustuu strategiseen sopimukseen ja investoin-tiohjelmaan.

Kaupunkikehitysryhmä huolehtii yhteistyössä kau-punkiympäristötoimialan kanssa aktiivisesti kiin-teistöomaisuuden kehittämisestä sekä arvosta. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehos-tetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevam-maksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.

Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunni-telmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointeja.

Tilahankkeen hyväksyminen nimikkeenä talousar-vion investointiohjelmaan edellyttää lähtökohtai-sesti hyväksytyä tarveselvitystä ja hankesuunnitel-maa tai hankekuvausta. Nimikkeen hyväksyminen talousarvion investointiohjelman taloussuunnitel-mavuosille edellyttää tarveselvityksen hyväksy-mistä. Tavoitteena, että toimintamalli on käytössä infrahankkeita laadittaessa talousarviovuodelle 2020.

Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennus-ten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan inves-tointiraamin puitteissa. Kestävät investointiperi-aatteet ja laatutaso määritellään hankesuunnitel-missa.

Innovatiiviset hankinnat

Kaupunki on päättänyt kehittää hankintaprosessi-aan hankintaosaamista kehittämällä, jonka yhtenä tavoitteena on innovatiiviset hankinnat.

Innovatiivisella hankinnalla tarkoitetaan uutta tai merkittävästi parannetun tavaran tai palvelun han-kintaa, joka parantaa julkisen palvelun tuotta-vuutta, laatua, kestävyyttä ja/tai (strategista/ope-ratiivista) vaikuttavuutta. Innovatiivinen hankinta myös suuntaa julkisen sektorin ostovoiman tuke-maan uusien ratkaisujen syntyä, luo yrityksille kan-nusteita kehittää innovaatioita, tarjoaa referens-sejä vientiin ja tukee yritysten kasvua.

Innovatiiviset hankinnat nousevat vuosisuunnitte-lun hankintaluettelosta hankintojen tiekartalle. Hankintojen tiekartalla halutaan viestittää, kau-pungin sisällä ja myös elinkeinoelämälle, tulevista tarpeista. Tavoitteena on saada riittävästi aikaa in-novatiivisten hankintojen valmisteluun jotta pysty-tään laajemmin markkinavuoropuheluiden avulla kartoittamaan eri hankinnan toteuttamisen vaihto-ehdoista.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINHALLITUS

KIRJAUKSET

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus

Valmistellaan väestöennusteeseen pohjautuva talouden suunnittelumalli sivistystoimialan (perusopetus ja varhaiskasvatus) toiminnan suunnittelun tueksi.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunginhallitus							
Toimintatulot	54 864	191 134		172 293	174 922	178 343	182 619
Valmistus omaan käyttöön	313						
Toimintamenot	157 982	241 807		231 962	230 122	234 309	239 656
Toimintakate	-102 805	-50 673		-59 669	-55 200	-55 966	-57 037
Muutos-%		-50,7 %	-100,0 %	17,8 %	-7,5 %	1,4 %	1,9 %
Investointimenot	38 715	14 961		11 063	5 961	5 961	5 961
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	140						
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-38 574	-14 961		-11 063	-5 961	-5 961	-5 961
Muutos-%		-61,2 %	-100,0 %	-26,1 %	-46,1 %	0,0 %	0,0 %

*=TAM 2018 luvuista on poistettu Työterveyshuolto ja Velkaneuvontatoimisto.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINHALLITUS

KAUPUNGINHALLITUKSEN OMARAOITUSOSUUDET (KV)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunginhallitus, omarahoitusosuudet							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	18 194	18 952		18 914	18 500	18 500	18 500
Toimintakate	-18 194	-18 952		-18 914	-18 500	-18 500	-18 500
Muutos-%		4,2 %	-100,0 %	-0,2 %	-2,2 %	0,0 %	0,0 %

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunginhallitus	2019	2020	2021	2022
Koneteknologiakeskuksen tuen lakkauttaminen	-100	-100	-300	-600
Koulutustuen haun tehostaminen valtiolta	100	100	200	200
Paavo Nurmi Games -tuki	-100	-100	-100	-100
Tuottavuuden parantaminen	-390	-390	-390	-390
Turkuhalli Oy -tuki	-200	-200	-200	-200
Varaus, lomapalkkavelan muutos (lomarahaleikkauksen päättyminen)	5 000			
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-890	-1 190	-1 490

1.000 €, Kaupunginhallitus, omarahoitusosuudet	2019	2020	2021	2022

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINHALLITUS

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

Henkilötyövuodet (htv) ja kustannukset (1.000€)	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kh yhteensä (htv)	426,0	524,5	534,7		534,7	534,7	523,7
Kh, palkat ja palkkiot (€)	18 768	24 451	25 844		26 232	26 730	26 463
Konsernihallinto (htv)	201,0	305,0	316,0		316,0	316,0	305,0
Konsernihallinto, palkat ja palkkiot €	9 146	14 620	15 401		15 632	15 866	15 543
Palvelukeskukset (htv)	225,0	219,5	218,7		218,7	218,7	218,7
Palvelukeskukset, palkat ja palkkiot (€)	9 622	9 831	10 443		10 600	10 759	10 920

Lisätietoja:

Työvoiman käyttöä koskevista luvuista on eliminoitu ensi vuonna yhtiöitettävän Työterveyshuollon ja valtiolle siirtyvän Velkaneuvonnan luvut kaikilta vuosilta.

TA 2018: kasvu vuoteen 2017 selittyy Tilapalvelukeskuksen perustamisella ja Kaupunkiympäristötoimialalta hallintopalveluiden uudistamisen yhteydessä tapahtuneiden henkilösiirtojen johdosta.

TAE 2019: Kasvu edelliseen vuoteen selittyy määräaikaisen hanke- ja projektihenkilöstön lisäyksellä Smart and Wise Turku -kärkihankkeeseen (+11htv).

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNGINHALLITUS

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Kärkihanke 1: Keskustan kehittäminen		<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1</i>			
		TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Arviointikriteeri 2019:		Visiotyö valmis	Toteutus	Toimintasuunnitelman toteuttaminen				
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Keskustan kehittämisen kärkihankkeen tavoitteena on kaupunkikeskustan elinvoiman ja ympärivuotisen vetovoiman vahvistaminen.</p> <p>Kärkihankkeen tavoitteena on tuottaa pitkän aikavälin visio keskustan kehittämiselle, määritellä ja toimeenpanna tarvittavat toimenpiteet lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin kehittämiselle sekä luoda keskustan kehittämisen toimintamalli yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.</p> <p>Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2019 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Toimintasuunnitelma laaditaan kaupunginhallituksen hyväksyttävä kärkihanke-esityksen. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.</p>								
Kärkihanke 2: Turun kampus ja tiedepuisto		<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.3, 3.3.7, 3.3.10</i>			
		TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Arviointikriteeri 2019:		Masterplan valmis ja toteutus käynnistetty	Toteutus	Toimintasuunnitelman toteuttaminen				
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Kampus - Tiedepuistolla toteutetaan uutta kaupunkirakennetta, joka toimii samalla innovaatioalustana maankäytön, asumisen, palveluiden, liikenteen ja elinkeinojen kehittämiselle. Kehittämiskokonaisuus kytkee seudullisesti merkittävät MALPE-hankkeet; Tunnin Juna, Liikenne on palvelu (MaaS) ja sujuvat matkaketjut, Last Mile Service, asemanseutujen kehittämishankkeet sekä muiden Kampusalueiden kehittämishankkeet.</p> <p>Kärkihankkeen toimintasuunnitelma vuodelle 2019 tulee Konsernihallinnon strategisen sopimuksen liitteeksi. Toimintasuunnitelma sisältää keskeiset toimenpiteet ja mittarit kärkihankkeen etenemisen seurantaan. Toimintasuunnitelma laaditaan kaupunginhallituksen hyväksyttävä kärkihanke-esityksen. Kärkihankkeen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus.</p>								

SOSIAALI - JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Riitta Liuksa

TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kannalta oleellista on pystyä vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeisiin luomalla puitteet hyvinvoinnille, lisäämällä tuottavuutta ja ehkäisevää työtä sekä parantamalla palveluiden kohdentuvuutta ja vaikuttavuutta asiakaskesteisten ja tarvelähtöisten palveluprosessien kautta. Tämä vaatii uudenlaista ja laajempaa yhteistyötä kaupungin toimijoiden, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien sekä kuntalaisten kesken. Oman palvelutuotannon osalta keskitytään ehkäisevän työn lisäämiseen sekä tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta tuetaan sekä osallistumista omien palveluidensa suunnitteluun lisätään. Hyvinvointitoimialan toiminnan strategiset painopisteet ovat:

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Vuoden 2015 lopussa toteutetun laajan hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen kyselyn tuloksista nousi vahvasti esille tarve enenevästi siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden painopistettä ehkäisevään työhön. Ehkäisevällä työllä voidaan vähentää kuntalaisten palvelutarpeita, joten panostaminen

tähän on sekä inhimillisesti että taloudellisesti perusteltua. Tämä on myös yksi keskeisistä tavoitteista valtakunnallisessa SoTe-uudistuksessa.

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön tarkoittaa mm. perustason palveluiden vahvistamista ja hyvää saavutettavuutta, varhaista puuttumista, varhaisempaa hoidon aloitusta, kuntoutuksen kehittämistä, palveluohjauksen kehittämistä, oikea-aikaisia ja oikein kohdentuvia palveluita, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemista ja ihmisten oman aktiivisuuden tukemista. Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön ei kuitenkaan ole pelkästään resurssikysymys, vaan se vaatii myös yhteistyön syventämistä, osaamisen ja työtapojen kehittämistä sekä ennen kaikkea asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta.

Lisätään korjaavien palveluiden tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta

Hyvin toimiva ehkäisevä työ ei kuitenkaan poista korjaavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta. Tehokkuuden parantamista jatketaan mm. hyvin käynnistyneessä lastensuojelun rakennemuutoksessa. Mittavat rakennemuutokset ovat tämän lisäksi käynnissä vanhus- ja vammaispalveluissa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Sairaalan,

terveysasemien ja suunterveydenhuollon kehittämistyötä jatketaan. Hoitoketjujen kehittämisellä pyritään mm. vähentämään VSSHP:n siirtoviivepäivien määrää. Oman kotihoidon kehittäminen jatkuu ja vertailukehittämisessä käytetään hyväksi kilpailutetun alueen tietoja.

Tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen vaatii lisäksi tiedolla johtamisen kehittämistyön jatkuvaa edistämistä. Myös organisaation toimintakulttuuria viedään määrätietoisesti rohkeamman kokeilukulttuurin suuntaan.

Hyvinvointitoimiala on antanut asiakkailleen palvelulupauksen:

- Lupaamme palvella asiakkaita niin, että he tulevat nähdyiksi, kuulluiksi ja kohdatuiksi.
- Lupaamme kehittää palveluita asiakkaidemme kanssa tasavertaisina.
- Lupaamme luoda asiakkaidemme kanssa yhdessä palveluita, jotka lisäävät heidän hyvinvointiaan.

Palvelulupauksen toimeenpano on alkanut vuonna 2018 ja se jatkuu vuoden 2019 ajan.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Hallituksen kärkihankkeet STM:n alaisuudessa

- Palvelut asiakaslähtöisiksi (sisältää Omat digiajan hyvinvointipalvelut ODA/Omaolo-hankkeen)
- Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta

- Toteutetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma
- Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omahoitoa
- Osatyökykyisille väyliä työhön

Hyvinvointitoimiala koordinoi maakunnallista ikäihmisten kotihoidon ja kaiken ikäisten omahoidon kehittämishanketta (KomPAssi). Lisäksi toimiala on kumppanina lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa sekä ohjelman alueellisessa toteutuksessa (Lupa auttaa).

KIRJAUKSET

Kaupunginvaltuusto

Sosiaali- ja terveyslautakunta

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Sosiaali- ja terveyslautakunta							
Toimintatulot	71 073	68 305		68 605	69 830	71 347	73 243
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	658 923	671 909		670 398	679 736	691 471	706 748
Toimintakate	-587 850	-603 604		-601 793	-609 907	-620 124	-633 505
Muutos-%		2,7 %	-100,0 %	-0,3 %	1,3 %	1,7 %	2,2 %
Investointimenot	302	1 000		2 500			
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-302	-1 000		-2 500			
Muutos-%		231,5 %	-100,0 %	150,0 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2019	2020	2021	2022

Kaupunginhallitus

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2019	2020	2021	2022

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2019	2020	2021	2022
Asiakasmaksujen uudelleen arviointi (tulot)	300	500	700	900
Palveluketjujen arviointi	-300	-300	-1 100	-2 100
Tuottavuuden parantaminen	-970	-970	-970	-970
VSSHP:n kustannusten hillitseminen, EPLL	-2 200	-2 700	-3 200	-3 700
VSSHP:n kustannusten hillitseminen, siirtoviive	-2 000	-2 300	-2 300	-2 300
Lautakunnan ehdotus alle 25-vuotiaiden maksuttomasta ehkäisystä ei sisälly	-400			
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-6 770	-8 270	-9 970

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2019	2020	2021	2022
Terveyspalveluiden tulojen vähennys (korjaa suunnitteluluvun pohjan vääristymää v.2015 satunnaistulojen, pakolaiskorvaukset, johdosta)	-1 414			
VSSHP-maksuosuuden korotus 4% (sairaanhoitopiirin esityksen mukaan)	5 156			
Määrärahavaraus toimialan hallintoon mm. <ul style="list-style-type: none"> - kotihoidon 20 vakanssin lisäystarve (0,757 milj.) - 20 paikan lisäys vanhuspalveluiden ympärivuorokautiseen hoitoon (1 milj.) - asiakaspalveluiden ja palveluiden lisäostoihin vastaamaan palvelukysynnän kasvuun perhe- ja sosiaalipalveluissa (1,9 milj.) 	4 000			
Suunnitteluluvun kasvua (1,6%) suurempiin palkankorotuksiin (2,3%)	1 185			
Lautakunnan päättämä lisäys maksuttomasta ehkäisystä alle 25-vuotiaille	400			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuodet (htv)	4.319,2	4.259,6	4.260,0				
Palkat ja palkkiot (€)	162.527.034	160.284.318	160.095.404				
Lisätietoja:							
Kohdassa TA 2018 htv -luvussa otettu huomioon 1.5.2017 toteutetun psykiatrian siirron vaikutus vuonna 2018. Tämän lisäksi luvussa on huomioitu Hyton henkilöstösuunnitelmaan 2018 kirjatut htv -lisäykset/vähennykset yhteensä +32,56 sekä lisäksi + 17,0 htv:n lisäys kotihoitoon uusien tarpeiden myötä.							

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön	Strateginen linjaus: 2.1.2		Muut toteutettavat linjaukset:				
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä *määritelmä muuttunut vuonna 2015	1600/ 5,5 %	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee				
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asioinnin lisääminen							
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	28,8%	50 %	50 %				
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	5,4%	50 %	50 %				
Lihavien lasten ja nuorten osuus							
- 4- vuotiaat	..	laskee	laskee				
- 8 lk.	..	laskee	laskee				
Suun terveydenhuolto: dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa)							
- 5-vuotiaat	..	0,3	0,3				
- 12-vuotiaat	..	1,2	1,1				

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Rokotuskattavuus (neuvolat) - 3-vuotiaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta	0,39%	0 %	0 %				
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyä ja tiivistyy: 1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä 2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (min. 2 vuoden ajaksi) 3. Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. RAY:lle ja OPM:lle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	33 15 35	kasvava tavoite tarkentuu kasvava	40 15 40				
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä kasvaa	90,7 % / 15664	90,6 % / 15 646	91,0% / 16.123				
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos. - kotihoito - omaishoidon tuki - ympärivuorokautinen pitkäaikaishoito (sis. Kaskenlinnan palliatiivisen hoidon asiakkaat)	74/86 36 43 -5	(väestölaskenta puuttuu vielä) laskeva kasvava laskeva	377/477 kasvava kasvava				
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus) -0-17 -18-74 - 75 vuotta täyttäneet	171 483 579	tasainen tasainen kasvava	tasainen Tasainen kasvava				
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	3727	kasvava	kasvava				
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä Yhteensä - palliatiivisessa - asumispalveluissa	1077,4 1132,2	laskeva laskeva	laskeva laskeva				
Tavoitteen kuvaus: Ajoissa annetut ja hyvin kohdenetut peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta	Strateginen linjaus: 2.1.3		Muut toteutettavat linjaukset:				
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Jatkohoitajien lyheneminen sairaanhoitopiiristä - siirtoviivepäivien määrä /kk - korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä	276 46 %	<50 <20 %	<50 <20 %				
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kum.) ja väestöosuus	434 / 1,5 %	laskeva	laskeva				
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huostassa olevista lapsista.	49,9 %	+4 %-yksikköä	+3,5 % yksikköä				
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen: - mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin vietävien palvelujen lisääminen (tuetun asumisen osuus palveluasumisesta)	40,0 %	kasvava	kasvava				
Kuntoutusjaksojen vaikuttavuus: sairaalahoitojaksojen määrä - 2kk kuntoutusjakson jälkeen - 6kk kuntoutusjakson jälkeen	Mittari ei vielä saatavilla	vähenevä vähenevä	vähenevä vähenevä				
Toimintakyvyn paraneminen hoidon seurauksena (FIM) muutos osastojen ka	14,4	kasvava	kasvava				
Kuntoutuksen tehokkuus: FIM/hoitajaksojen pituuden suhde	..	kasvava	kasvava				
Kiireettömän lääkärivastaanoton jonotusaika lyhenee terveyskeskuksessa	3-4 viikkoa	2 viikkoa	2 viikkoa				
Terveysasemien asiakkaat/ työvoima - asiakkaat/lääkäri työvoima - asiakkaat/hoitajatyövoima	414,1 959,1 492,2	kasvava kasvava	kasvava kasvava				
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten ka asteikolla 1-5) • Vammaispalvelut* • Vanhusten avopalvelut* • Vanhusten asumispalvelut* • Sairaalapalvelut • Polikliiniset palvelut • Avohuollon sosiaalityö • Neuvolapalvelut	4,3 4,3 4,1 4,3 4,7 4,4 ..	kasvava kasvava kasvava kasvava kasvava kasvava kasvava	kasvava kasvava kasvava kasvava kasvava kasvava kasvava				

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

<ul style="list-style-type: none"> • Koulu - ja opiskeluterveydenhuolto • Kasvatus- ja perheneuvola • Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit) 3,8	kasvava kasvava kasvava					
Suunterveydenhuollon asiakkaat/työvoima	253,3	kasvava	kasvava				
Hoitoonpääsy (T3) (aika yhteydenotosta siihen kun tutkimus toteutuu) alueiden mediaanin ka	76	90	70				
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista			vähenevä				
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	502 / 31,3 %	vähenevä	vähenevä				
- kehitysvammaisten %-osuus	4,1 %	6%					
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot vrs. viiden viimeisen vuoden 2011-2015 ka)	12/11	laskeva	laskeva				
Tavoitteen kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.							

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Timo Jalonen

TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Kehittämistyön keskiössä ovat nuorisotakuun toteuttaminen erityisesti koulutustakuun osalta, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin osaamisen kehittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kehittämissuunnitelmassa tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Kaupunkistrategiassa linjataan, että Turussa puututaan alueiden kielteiseen eriytymiskehitykseen ja pyritään vähentämään huono-osaisuuden lisääntymistä. Sivistystoimialan osalta tämä tarkoittaa, että koulujen välisten erojen kaventamista jatketaan osana kaupungin sisäisen eriarvoisuuden vähentämistä.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyritään siirtämällä toiminnan painopistettä entistä enemmän aikuisten kouluttamisen suuntaan.

Erytyisesti oppilaitoksissa terveyden edistämisen painopiste on kansallisen kärkihankkeen eli Liikkuva Koulu -projektin toteuttamisessa yhdessä vapaa-aikatoimialan kanssa. Lisäksi kehitetään päiväkotien ja oppilaitosten kalusteita uusien oppimis-

ympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla. Päiväkotien ja oppilaitosten tarjottavia aterioita viedään entistä terveellisempään suuntaan.

Yksinäisyyden vähentämiseksi tuetaan edelleen kiusaamisen vastaista toimintaa sekä lasten ja nuorten osallisuuden lisäämistä päiväkodeissa ja kouluissa ja kiinnittymistä ryhmiinsä. Lisäksi koulutuksen nivelvaiheissa panostetaan entistä tehokkaampaan ryhmäytymiseen.

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa kaikilla palvelualueilla.

Opettajien pedagogista osaamista, tieto- ja viestintäteknologian valmiuksia sekä työelämäyhteyksiä vahvistetaan. Oppimisympäristöjä arvioidaan ja niitä kehitetään ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmien mukainen toimintakulttuurin kehittäminen.

Perusopetuksen ja lukioiden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman ko-

konaisuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävässä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen koulutuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä. Ennen peruskorjauksiin ryhtymistä tulee selvittää yksiköiden määrän vähentäminen ja oppimisympäristöihin tulevat muutokset.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Sivistystoimiala on aktiivisesti mukana tiedolla johtamisen kehittämishankkeissa, jolla pyritään saamaan tietoa eri järjestelmistä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoittamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyttää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KIRJAUKSET

Kaupunginhallitus

Kasvatus- ja opetuslautakunta

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kasvatus- ja opetuslautakunta							
Toimintatulot	26 767	23 321		25 176	25 097	25 573	26 187
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	315 006	321 327		330 934	328 945	335 249	343 365
Toimintakate	-288 240	-298 007		-305 758	-303 848	-309 676	-317 178
Muutos-%		3,4 %	-100,0 %	2,6 %	-0,6 %	1,9 %	2,4 %
Investointimenot	1 144	4 111		2 466	1 545	1 110	1 515
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-1 144	-4 111		-2 466	-1 545	-1 110	-1 515
Muutos-%		259,2 %	-100,0 %	-40,0 %	-37,3 %	-28,2 %	36,5 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

SIVISTYSTOIMIALA

MUUTOKSET

KAUPUNGINVALTUUSTO

1.000 € Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022

KAUPUNGINHALLITUS

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022

KAUPUNGINJOHTAJA

1.000 € Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022
5-vuotiaisen maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun päättäminen	-400	-800	-800	-800
Kähärin koulun hallinnollinen yhdistäminen Raunistulan kouluun	-20	-40	-40	-40
Kärsämäen koulun hallinnollinen yhdistäminen Lyseon kouluun	-20	-40	-40	-40
Muu palveluverkon tiivistäminen uusien tilojen myötä varhaiskasvatuksessa	-260	-410	-410	-410
Ruokapalvelusopimusten 4. vaiheen kilpailutus	-200	-400	-400	-400
Tuottavuuden parantaminen	-400	-400	-400	-400
Varhaiskasvatuksen täyttöasteen nosto	-350	-500	-500	-500
Perusopetuksen tarpeen tarkistaminen vastaamaan 20.9. tilastointia	-300	-300	-300	-300
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-2 890	-2 890	-2 890

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

SIVISTYSTOIMIALA

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Sivistystoimiala, käyttötalous	5 503			
Sivistystoimiala, investoinnit	1 111	275	-160	

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuodet (htv)	3648	(3648)	3695				
Palkat ja palkkiot	138 972 514	139 550 658	146 333 485		145 872 185	148 643 746	152 211 394

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Palveluverkon tarkastelu	<i>Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.2.6.</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2, 2.2.8.</i>			
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Varhaiskasvatuksen palveluverkon tarkastelu ja toimenpiteiden toteutus.	Selvitetään Jäkärlän ja Varisuon sekä ruotsinkielisten varhaiskasvatuksen tarpeet	Selvitetään Länsikeskuksen alueen, Skanssin ja saarten varhaiskasvatuksen tarpeet	Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2018 hyväksytyyn palveluverkkopäätöksen mukaisesti		Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2018 hyväksytyyn palveluverkkopäätöksen mukaisesti, laadi-	Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2020 hyväksytyyn palveluverkkopäätöksen mukaisesti	Toteutetaan palveluverkon tarkastelu vuonna 2020 hyväksytyyn palveluverkkopäätöksen mukaisesti, laaditaan uusi palveluverkkoselvitys

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

					taan uusi palveluverkkoselvitys		
Ammatillisen koulutuksen palveluverkon tarkastelu ja toimenpiteiden toteutus.	-	-	(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)		(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)	(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)	(Tämä asia riippuu siitä, mikä kanta vuonna 2018 otetaan TAI-kampushankkeeseen)
Tavoitteen kuvaus: Seurataan varhaiskasvatuksen ja Ammatti-instituutin palveluverkkojen uudistamista. Varhaiskasvatukseen pitää saada pysyvä väistöilapäiväkot.							

Tavoite 2: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	<i>Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.2.2</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 3.2.3</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Siirrytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudenlaiseen oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-5. ja 7.-8.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla		Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla, tavoitteen seuranta päättyy		
Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9.luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuellla. Panostetaan myös varhaiskasvatuksen toimintaympäristön digitalisointiin.							

Tavoite 3: Toteutetaan ammatillisen koulutuksen reformi	<i>Strateginen teema: Osaava ja oppiva turkulainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.2.8</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.7., 2.2.1.</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Uudistetaan ammatillinen nuorten ja aikuisten koulutus reformin mukaisesti ottaen samalla huomioon alueen positiivinen rakennemuutos		Palvelualueiden yhdistäminen toteutunut ja yhdistettyjen tiimien toimintaa kehitetään	Uusien tutkin- tojen perusteiden mukaiset koulutukset tuotteistettu		Reformin uudistukset näkyvät keskeisissä laatumittareissa: keskeyttäminen vähenee, tut-	Uudistusten toteutumisen it-searviointi toteutetaan ja toimintaa kehitetään tulosten	

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

					kintojen ja tutkimuksen osien suorittaminen lisäänty	pohjalta, reformin seuranta päätty	
<p>Tavoitteen kuvaus: Yhtenäistetään toimintaohjeet ja otetaan käyttöön, luodaan ja otetaan käyttöön joustavat oppimispolut ja mahdollistetaan yksilöllinen opintojen eteneminen, lisätään työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja kehitetään oppimisympäristöjä. Lisätään ammatillisen koulutuksen määrää haettavalla ulkoisella määrärahalta, suunnataan koulutusta kasvualoille, tarjotaan osatutkintoja ja nopean työllistymisen mahdollistavia opintopolkuja.</p>							

Tavoite 4: Positiivisen rakennemuutoksen toteutumisen tuki koulutuksen keinoin	<i>Strateginen teema: Yrittävä ja osaava Turku</i> <i>Strateginen linjaus: 3.1.6</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.1.1, 2.2.8, 2.2.1</i>			
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	
Tuetaan positiivisen rakennemuutoksen toteutumista koulutuksen keinoin.		<p>Kehitetään uusia koulutusmalleja ja oppimisympäristöjä yhdessä yritysten kanssa. Lisätään työvoimapolusta kärsivien alojen vetovoimaisuutta. Aloitetaan STEaM Turkuhanke. Hankitaan ulkopuolista rahoitusta kehittämistyön tueksi (tavoite vähintään 1,0 M€/vuosi).</p>	<p>Uudet oppimisympäristöt ja koulutusmallit on kuvattu ja juurrutettu. Työvoimapolusta kärsivien alojen vetovoimaisuus on lisääntynyt. STEaM Turku on käynnissä. Jatkosuunnitelmat tehty. Ulkopuolinen rahoitus vuoden 2018 tasolla.</p>		<p>Parhaat toimintamallit on vakinaistettu ja eri alojen vetovoimaisuus on kasvanut. Työvoimapolusta vähentynyt. STEaM Turku-toiminta arvioidaan ja vakiinutetaan. Ulkopuolinen rahoitus vuosien 2018 ja 2019 tasolla. Arviointi ja uusien kehittämistoimien suunnittelu.</p>	<p>Uudet kehittämistoimet käynnissä. Aiemmin juurrutettujen toimintamallien vaikuttavuuden arviointi. STEaM Turku-toiminta vakinaistettu. Ulkopuolinen rahoitus riittävällä tasolla.</p>		
<p>Tavoitteen kuvaus: Turun kaupungin sivistystoimialan eri palvelualueilla toteutettava koulutus- ja kehittämistoiminta tukee positiivisen rakennemuutoksen toteutumista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tämä tapahtuu eri alojen vetovoimaisuutta lisäämällä sekä kehittämällä erilaisia joustavia ja uudenlaisia, yhdessä yritysten kanssa toteutettavia koulutusmalleja sekä uusia oppimisympäristöjä. Pitkällä aikavälillä tämä tarkoittaa uusien toimintamuotojen kehittämistä korkeakoulujen, yritysten ja julkisten toimijoiden välille nostamaan tekniikan koulutuksen vetovoimaa, tutkimuksen tasoa ja vahvistamaan alueellista kehitystä. Lisäksi STEaM Turku -toiminnalla edistetään lasten ja nuorten kiinnostumisra matematiikasta ja luonnontieteistä.</p>								

KULTTUURILAUTAKUNTA LIIKUNTALAUTAKUNTA NUORISOLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Minna Sartes

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: Turku on eurooppalainen kulttuurikaupunki, joka tunnetaan myös vahvana urheilu- ja taantumakaupunkina. Keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja aktiivisuuden sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyn edistäminen kestäväällä tavalla. Järjestämme palvelut nykyaikaisen monituottajamallin mukaan asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti sekä hyvässä kumppanuudessa yritysten ja järjestöjen kanssa. Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, johon kannustamme turkulaisia. Etsimme ja kokeilemme toimintamalleja, joilla kavennetaan hyvinvointieroja ja ehkäistään syrjäytymistä. Strategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva turkulainen, 2) Osaava ja oppiva turkulainen ja 3) Aktiivinen turkulainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman pääteemat ovat : 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen turkulainen -osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset, joita toimialan lautakunnat ja palvelualueet toteuttavat:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä
- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Vapaa-aikatoimiala

Perustehtävä: Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa.

Tahtotila: Hyvän elämän Turku.

Painopisteet:

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja eriarvoisuuden kaventaminen,
- Osallisuuden, aktiivisuuden ja monialaisen yhteistyön edistäminen sekä
- Vahvistuva kumppanuus kolmannen sektorin kanssa.

Edellä kuvattuja linjauksia ja painopisteitä toteutetaan yhteisissä, strategisissa tavoitteissa:

- Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi,
- Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti
- Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut sekä
- Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja.

Kukin lautakunta on hyväksynyt painopisteet.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

Kulttuurilautakunta

Painopisteet:

- Eriarvoistumisen poistaminen - kaikkien yhteinen Turku,
- Sisäisen ja ulkoisen yhteistyön vahvistaminen, Vetovoimainen Kulttuuri -Turku sekä
- Digitaaliset palvelut - moderni ja historiallinen Turku.

Toimintaperiaatteina ovat kriittinen ja rohkea oman toiminnan tarkastelu sekä työntekijöiden hyvinvointi.

Liikuntalautakunta

Painopisteet:

- Liikkuvat lapset ja nuoret - Kaikki lapset ja nuoret omaksuvat liikunnallisen elämäntavan,
- Aktivoiva ympäristö ja olosuhteet luovat edellytykset liikunnalliseen elämään,
- Liikunta innostavana kumppanina elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämässä sekä
- Liikunta- ja urheiluseurojen ja liikuntaa järjestävien yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen turkulaisten liikumisen lisäämiseksi.

Nuorisolautakunta

Painopisteet:

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja eriarvoistumisen vähentäminen,
- Digitalisaation ymmärtäminen osana nuorten elämää,
- Kestävän hyvinvoinnin edistäminen,
- Osallisuus ja usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin ja aktiivinen kansalaisuus sek

- Avarakatseinen kansainvälisyys ja moninaisuuden arvostaminen sekä vaaliminen.

Toimintaperiaatteina ovat innovatiivisuus, vuoropuhelu ja monialainen yhteistyö.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä. Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tuemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikunta- paikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

KIRJAUKSET

Kaupunginvaltuusto

Kulttuurilautakunta/Liikuntalautakunta/Nuorisolautakunta

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kulttuurilautakunta							
Toimintatulot	4 855	3 855		4 060	4 201	4 309	4 509
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	37 472	39 819		40 509	41 109	41 575	42 455
Toimintakate	-32 617	-35 963		-36 449	-36 908	-37 267	-37 946
Muutos-%		10,3 %	-100,0 %	1,3 %	1,3 %	1,0 %	1,8 %
Investointimenot	485	875		940	540	540	540
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-485	-875		-940	-540	-540	-540
Muutos-%		80,3 %	-100,0 %	7,4 %	-42,6 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Liikuntalautakunta							
Toimintatulot	3 980	4 045		4 045	4 106	4 184	4 284
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	22 836	24 688		24 981	25 254	25 733	26 349
Toimintakate	-18 856	-20 643		-20 936	-21 148	-21 549	-22 065
Muutos-%		9,5 %	-100,0 %	1,4 %	1,0 %	1,9 %	2,4 %
Investointimenot	964	450		200	200	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-964	-450		-200	-200	-200	-200
Muutos-%		-53,3 %	-100,0 %	-55,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Nuorisolautakunta							
Toimintatulot	1 175	879		905	918	935	957
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	8 974	9 063		9 120	9 309	9 486	9 713
Toimintakate	-7 800	-8 184		-8 216	-8 391	-8 551	-8 756
Muutos-%		4,9 %	-100,0 %	0,4 %	2,1 %	1,9 %	2,4 %
Investointimenot	103	120		120	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-103	-120		-120	-120	-120	-120
Muutos-%		16,1 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kulttuurilautakunta/Liikuntalautakunta/Nuorisolautakunta	2019	2020	2021	2022

Kaupunginhallitus

1.000 €, Kulttuurilautakunta/Liikuntalautakunta/Nuorisolautakunta	2019	2020	2021	2022

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2019	2020	2021	2022
Hallinnon uudistaminen ja kehittäminen, hallinto			-40	-80
Lippuhintojen tarkistaminen, orkesteri (tulot)		50	50	120
Teatterin sopimus, hallinto			-80	-160
Tietojärjestelmämuutokset, kirjasto			-190	-190
Tuottavuuden parantaminen	-50	-50	-50	-50
Palvelu- ja pääsymaksujen tarkistaminen, museo (tulot)	20	50	80	110
Lautakunnan ehdotus avustuspäästöjen lisäämisestä ei sisälly	-300			
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-150	-490	-710

1.000 €, /Liikuntalautakunta	2019	2020	2021	2022
Tuottavuuden parantaminen	-20	-20	-20	-20
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-20	-20	-20

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

1.000 €, Nuorisolautakunta	2019	2020	2021	2022
Tuottavuuden parantaminen	-10	-10	-10	-10
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-10	-10	-10

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2019	2020	2021	2022
Ypsilonin sisäisestä vuokrasta nuorisolautakunnalta kulttuurilautakunnalle 51 000 euroa(jää pohjiin)	51			
Turun linnan vuokran korotuksen kompensatio (jää pohjiin)	253			
Avustuspäärärahan korottaminen 300.000 eurolla kohdennettuna kulttuurin vapaan kentän avustuksiin (jää pohjiin)	300			

1.000 €, Liikuntalautakunta	2019	2020	2021	2022
<i>Hirvensalon laskettelusinteen</i> maa-alueella sijaitsevat rakennukset siirretään Turun kaupungin liikunta- palveluiden vastuulle 1.1.2019 alkaen (jää pohjiin)	52			

1.000 €, Nuorisolautakunta	2019	2020	2021	2022
Ypsilonin sisäisestä vuokrasta nuorisopalvelujen osuutta vastaavan määrärahan 51 000 euron siirtäminen kulttuurilautakunnalle (jää pohjiin)	-51			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Henkilötyövuodet (htv)	597,2	614,5	618,5		618,5	618,5	618,5
Palkat ja palkkiot	20 609 452	20 848 753	21 473 873		21 795 980	22 210 105	22 743 147
Kulttuurilautakunta (htv)	398	406	407		407	407	407
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)	13 819 093	13 833 337	14 184 215		14 396 978	14 670 521	15 022 613
Liikuntalautakunta (htv)	94,9	101	102		102	102	102
Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)	3 338 137	3 458 225	3 492 434		3 544 820	3 612 172	3 698 864
Nuorisolautakunta (htv)	104,3	107,5	109,5		109,5	109,5	109,5
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)	3 452 220	3 557 191	3 797 224		3 854 182	3 927 412	4 021 670

Lisätietoja:

TA2018 Palkat ja palkkiot (€) ovat toimintasuunnitelman 2018 mukaiset oikaistut luvut.

TA 2018 liikuntapalveluiden henkilötyövuosien kasvu johtuu palloiluhallista ja sivistystoimialalta siirtyneestä henkilöstöstä sekä hallintopalvelujen hyvinvointitoimialalta siirtyneestä kulttuurikoordinaattorista

TA 2019 nuorisopalveluiden htv-kasvu johtuu Syvälahden monitoimitalon nuorisotyöntekijöistä (2 htv), kirjastopalveluiden erikoiskirjastovirkailijasta (1 htv) ja liikuntapalveluiden organisaatiouudistukseen kytkeytyvästä liikuntapalvelupäälliköstä (1 htv).

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	Strateginen teema: <i>Aktiivinen turkulainen</i> Strateginen linjaus: <i>2.3.7 Hyvän elämän Turkuu luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi</i>			Muut toteutettavat linjaukset: <i>2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä</i> <i>2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa</i> <i>2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja</i>			
	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
kirjaston lainat	3 100 000	3 000 000	3 050 000		3 050 000	3 050 000	3 060 000
kirjastokäynnit	2 007 958	2 000 000	2 010 000		2 020 000	2 020 000	2 020 000
konserttikävijät	73 847	70 000	60 000		60 000	68 000	68 000
museokäynnit	466 118	310 000	340 000		345 000	350 000	355 000
uimalaitosten käynnit	778 000	750 000	760 000		760 000	760 000	760 000
liikkuva koulu -toimintaan osallistuneet	Toiminta alkoi projektina	Toiminnan vakiinnuttaminen	3 000		3 000	3 000	3 000
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjatuissa palveluissa (käyntikerrat, 0- 28 v)	112 975	210 000	210 000		210 000	210 000	210 000
<p>Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Turku kehittää edelleen uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen ja kulttuurin harrastamisen muotoja. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään. Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö.</p>							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti	Strateginen teema: <i>Aktiivinen turkulainen</i> Strateginen linjaus: <i>2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa</i>			Muut toteutettavat linjaukset: <i>2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä oma-toimiselle aktiivisuudelle</i> <i>2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä</i> <i>2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja</i>			
	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Sopimuksen tehneiden(kulttuuriavustukset) kävijämäärä	700 000	601 200	601 000		601 000	601 000	601 000
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	59 685 (hakeneiden)	60 000	60 000		60 000	60 000	60 000
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	105	103	105		110	115	115
<p>Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa. Tuotetaan toimialat ja muut toimijat ylittäviä palvelupolkuja. Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuritoiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.</p>							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VAPAA-AIKATOIMIALA

Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku			Muut toteutettavat linjaukset:			
	Strateginen linjaus: 3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä			2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa 2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja			
	TP 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2020
Verkkokirjastokäynnit	1,8 milj.	1,7 milj.	1,1 milj.		1,1 milj.	1,1 milj.	1,1 milj.
Kirjaston e-aineistojen käyttökerrat	37 759	38 000	105 000		115 000	127 000	140 000
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	+ 11 975	+ 4 500	+ 4 500		+ 4 500	+ 4 500	+ 4 500
Some-ajokortti koulutuksen käyneiden suhteellinen osuus (%) henkilökunnasta (koulutuskokonaisuus rakennetaan 2018 ja täysimittaisena käynnissä 2019)	-	10 % (uusi mittari)	30 %		70 %	100 %	100%
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin palvelukanavia kehitetään ja palveluja digitalisoidaan laajamittaisesti parhaita käytäntöjä ja valtakunnallista yhteistyötä hyödyntäen. Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin osallistumisessa. Digitaalisia palveluja kehitettäessä sekä tietojen avoimuutta ja yhteiskäyttöä lisättäessä tietoturvan eri näkökulmat otetaan huomioon.							

KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Christina Hovi

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Turun kaupungin väestönkasvu on ollut ennakoitua nopeampaa ja kaupungistumisprosessi jatkuu edelleen. Tähän vaikuttaa mm. Turun seudulla käynnissä oleva positiivinen rakennemuutos. Samaan aikaan myös alueiden eriytyminen on voimistunut. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan ja resurssiinsa toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan.

Toimialalla hyödynnetään digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä.

Kaupunkiympäristötoimiala toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

Kaupunkiympäristötoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia:

Turku kasvaa kestävästi ja Turku lisää kilpailukykyä. Strategisista ohjelmista toimiala toteuttaa erityisesti pääteemoja 3.3 rakentuva Turku ja ympäristö sekä 3.2 vaikuttava ja uudistuva Turku.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kolme kärkihanketta: Keskustan kehittäminen, Turun tiedepuisto ja Smart and Wise Turku (SAWT). Kaksi ensimmäistä kärkihanketta toteuttavat lähinnä strategian pääteemaa Rakentuva Turku ja ympäristö. SAWT -kärkihanketta toteuttaa strategian pääteemoja Rakentuva Turku ja ympäristö sekä Vaikuttava ja uudistuva Turku. SAWT -kärkihankkeen painopistealueina ovat:

- Hiilineutraalius ja resurssiivisuus
- Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta
- Turvallisuus
- Kaupunkisuunnittelu
- Liikenne ja liikkuminen
- Syrjäytymisen ehkäiseminen

SAWT -kärkihankkeen painopistealueet ovat vahvasti mukana kaupunkiympäristötoimialan kehittämisessä ja painopisteissä.

Kaupunkiympäristötoimiala noudattaa kaupungin kehittämismallia (Kh 29.9.2014 § 368) kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Rakentuva Turku ja ympäristö

- Kasvun edellytyksiä ja kestävästä kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmilla ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.
- Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.
- Keskustan kehittämisen sekä Turun tiedepuiston kärkihankkeita edistetään sopimuksen mukaan strategisilla maankäytön hankkeilla (luku 4.4), asemakaavoitusohjelmalla (luku 4.5) sekä investointiohjelmilla.
- Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita strategisia maankäytön hankkeita mm. Linnakaupunki, Skanssi, Halistenväylä, Logistics ja Blue Industry Park.
- Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämiseen

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

- mällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta sekä Turun kehätie-hankkeita.
- Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukytekijä houkutellessa osaajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistetaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypeistä uusillekin asuinalueille.
 - Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan kestävä palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta.
 - Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa 2029 (kv 11.6.2018 § 412) on päätetty tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edetään kohti kaupunkialueen hiilineutraaliutta 2029 ja varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Kaupunkiympäristötoimiala osallistuu vahvasti sekä ilmastonmuutoksen hillinnän että varautumisen toimenpiteisiin ja seurantaan.
 - Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentumisen tukemisessa. Älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä.
 - Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.
 - Joukkoliikennettä kehitetään vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkumisen tarpeita.
 - Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikkumisessa. Eheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä.
 - Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin.
 - Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.
 - Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua. Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen.
 - Ilmastonmuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.
 - Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.
 - Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä ja turvallisuudesta.
- ### Vaikuttava ja uudistuva Turku
- Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon.
 - Kaupunkikehitysryhmä huolehtii yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan kanssa aktiivisesti kiinteistöomaisuuden kehittämisestä sekä arvosta. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.
 - Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelkalaskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointeja.
 - Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.
 - Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoi-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

daan investointiraamin puitteissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatutaso määritellään hankesuunnitelmissa.

- Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tontti-tuotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen.
- Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Teke-mällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.
- Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöi-sesti.
- Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toi-mintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riip-pumattomia itsepalvelu- ja osallistumismah-dollisuuksia.

- Pysäköintitoiminnan järjestämistä kehitetään kokonaisuudistuksella, joka käynnistetään vuoden 2018 aikana.
- Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupun-gin keskeinen voimavara. Henkilöstön työhy-voinnista ja osaamisesta huolehtiminen on tärkeää, jotta palvelutaso säilyy hyvänä. Hen-kilöstön koulutukseen ja osaamisen ennakoin-tiin panostetaan.
- Laadukkaat tukipalvelut pitää olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työ-skentely on sujuvaa.

Innovatiiviset hankinnat

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edis-tämällä innovaatioita. Suunnittelemalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luo-daan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

- Keskustan kunnossapidon alueurakointi. Han-kinta toteutetaan muista alueurakoinneista poikkeavalla tavalla, koska palveluntuottajan palvelun laadulle ja yhteistyökyvykkyydelle laitetaan tavanomista suurempi paino.
- Älyvesi/Älyföri. Autonominen vesialusliiken-nöinti välille Forum Marinum-Korppoolaismäki (konseptisuunnittelu, laiturirakenteet ja lii-kennöinnin kilpailutus). Toteutetaan osana Smart and Wise kärkihanketta.
- Pysäköintitoiminta. Pysäköintitoimintaa kehi-tetään sujuvammaksi niin asiakkaan kuin kau-punginkin näkökulmasta. Lisätään digitaalisia palveluja ja toimintoja. Toteutetaan osana Smart and Wise kärkihanketta.

KIRJAUKSET

Kaupunginjohtaja

Kaupunkiympäristölautakunta

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunkiympäristötoimiala							
Toimintatulot	41 640	74 365		76 963	78 775	80 023	80 926
Valmistus omaan käyttöön		1 610		1 110	1 110	1 110	1 110
Toimintamenot	61 703	103 921		105 691	107 652	109 502	111 173
Toimintakate	-20 063	-27 946		-27 618	-27 767	-28 369	-29 136
Muutos-%		39,3 %	-100,0 %	-1,2 %	0,5 %	2,2 %	2,7 %
Investointimenot	328	710		1 500	1 500	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		176		176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-328	-534		-1 324	-1 324	-824	-824
Muutos-%		62,6 %	-100,0 %	148,1 %	0,0 %	-37,8 %	0,0 %

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunkiympäristölautakunta							
Toimintatulot	5 673	36 980		37 842	39 201	39 949	40 652
Valmistus omaan käyttöön		1 610		1 110	1 110	1 110	1 110
Toimintamenot	7 110	49 847		49 532	50 521	51 530	52 559
Toimintakate	-1 438	-11 258		-10 580	-10 210	-10 471	-10 797
Muutos-%		683,0 %	-100,0 %	-6,0 %	-3,5 %	2,6 %	3,1 %
Investointimenot		210		1 000	1 000	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO		-210		-1 000	-1 000	-500	-500
Muutos-%		0,0 %	-100,0 %	376,2 %	0,0 %	-50,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennus- ja lupalautakunta							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot		101		100	100	100	100
Toimintakate		-101		-100	-100	-100	-100
Muutos-%		0,0 %	-100,0 %	-0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelk							
Toimintatulot	35 377	37 322		39 014	39 500	40 000	40 200
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	51 119	53 909		55 952	56 957	57 797	58 439
Toimintakate	-15 742	-16 587		-16 938	-17 457	-17 797	-18 239
Muutos-%		5,4 %	-100,0 %	2,1 %	3,1 %	2,0 %	2,5 %
Investointimenot	328	500		500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		176		176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustulot							
NETTO	-328	-324		-324	-324	-324	-324
Muutos-%		-1,4 %	-100,0 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta							
Toimintatulot		64		107	74	74	74
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	73	64		107	74	74	74
Toimintakate	-73						
Muutos-%		-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 € Kaupunkiympäristölautakunta	2019	2020	2021	2022
	0			

Kaupunginhallitus

1.000 € Kaupunkiympäristölautakunta	2019	2020	2021	2022
	0			

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunkiympäristölautakunta	2019	2020	2021	2022
Maanvuokra-alennuksista luopuminen (kv 15.12.1986 § 29 päätöksen kumoaminen) (tulot)		800	780	700
Tuottavuuden parantaminen	-75	-75	-75	-75
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-875	-855	-775

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2019	2020	2021	2022
Luovutaan Fölin painettujen aikataulukirjojen postittamisesta	-70	-70	-70	-70
Palvelulinjaliikenteen tarkistaminen ja kokeilut	-110	-110	-110	-110
Seutuliikennekustannusten jakotavan muuttaminen	-300	-420	-420	-420
Tuottavuuden parantaminen	-85	-85	-85	-85
Työsuhdematkalippu (tulot)	500	500	500	500
xSuunnitelmavuosien tarkistaminen		-1 185	-1 185	-1 185

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

Lautakunnat (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kaupunkiympäristölautakunta	2019	2020	2021	2022
Kaupunkiympäristölautakunnan alla olleet joukkoliikenteen henkilöstökustannukset ja htv:t siirretään kaupunkiympäristölautakunnan alta joukkoliikennelautakunnan alle.	-953	-953	-953	-953
Kaupunkiympäristötoimialan investoinnit (netto)	-1 000	-1 000	-500	-500

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2019	2020	2021	2022
Kaupunkiympäristölautakunnan alla olleet joukkoliikenteen henkilöstökustannukset ja htv:t siirretään kaupunkiympäristölautakunnan alta joukkoliikennelautakunnan alle.	953	953	953	953

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunkiympäristötoimiala, yhteensä							
- Henkilötyövuodet (htv)	208,9 (Kila) 164,4 (Yto)	320	331		330	330	330
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***	15	14,6	15		15	15	15
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)*	8 923 (Kila) 7182 (Yto)	13 750	15 074		15 362	15 653	15 951
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ****	652	641	630		630	630	630
Kaupunkiympäristölautakunta							
- Henkilötyövuodet (htv) **			303		302	302	302
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***			7		7	7	7
- Palkat ja palkkiot (1000 eur)			13 807		14 083	14 365	14 652
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ****			315		315	315	315
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta							
- Henkilötyövuodet (htv)			28		28	28	28
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***			8		8	8	8
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)			1 149		1 160	1 170	1 180
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ****			315		315	315	315
Lisätietoja:							
*Rakennus- ja lupalautakunnan ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan palkat ja palkkiot sisältyvät kaupunkiympäristötoimialan lukuun.							
**Kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa toimialan henkilötyövuodet lukuun ottamatta joukkoliikennettä (palkkakustannuksineen Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalla 2019-2022).							
***Kaupunkiympäristötoimialan henkilötyövuosista ulkoisella rahoituksella noin 15 htv (n. 4,5 %).							
****Ulkoinen rahoitus:							
Luvat ja valvonta:							
- Kunnat ja teollisuus maksavat 70 % ilmanlaadun tarkkailusta (2,1 htv).							
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy maksaa jätehuoltoviranomaisen tehtävistä 3 htv (100 %).							
- Jätehuoltolautakunnan kokouspalkkiot laskutetaan Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä.							
- Valtio maksaa valvontaeläinlääkärin palkkakustannukset (100 %, 1 htv).							
- Sopimuskunnat maksavat 20-50 % eläinhuoltolan palkkakustannuksista (1,1-1,2 htv).							
Seudullinen joukkoliikenne:							
- Muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 8 htv (muut henkilöstökustannukset paitsi palvelutoimiston henkilöstökustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaisesti).							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite KV1: Monipuolinen ja riittävä tonttivaranto	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.5</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9</i>		
Toteuttamiskelpoinen tonttireservi	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
- Pientalo- ja rivitalotontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Kerrostalotontit	4 v tarpeeseen	1v tarpeeseen	3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Elinkeinotontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen

Tavoitteen kuvaus:
Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavarantaa, joka mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Kuntien tavoitteena on ylläpitää riittävää tonttivarantoa siten, että tontteja on tarjottavana nopealla toimitusajalla. Tonttivaranto pyritään kuitenkin realisoimaan kohtuullisessa ajassa. Kolmen vuoden varantotavoite perustuu rakennemallin toteuttamiseksi laadittuun seudulliseen asunto- ja maapoliittinen ohjelmaan, joka on hyväksytty valtuustossa 26.1.2015 ohjeellisena noudatettavaksi. Monipuolisella ja riittävällä tonttivarannolla edistetään kaupungin kasvua.

Tavoite KV2: Kestävä yhdyskuntarakenne	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.10, 3.3.7</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävän kaupunkirakenteen vyöhykkeelle	51 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %		Vähintään 85 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %

Tavoitteen kuvaus:
Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiselle taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10). Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

Tavoite KV3: Vähähiilinen kestävä liikkuminen **	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.7				Muut toteutettavat linjaukset: 2.3, 3.3.6, 3.3.10		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
- Tie- ja kaupunkiliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (vähenee 50 % v. 2015 - 2029)	-	-	vähenee		vähenee	vähenee	vähenee
- Jalankulun määräindeksi *, indeksi 2017=100	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta		kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta
- Pyöräilyn määräindeksi *, indeksi 2017=100	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta		kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta
- Autoliikenteen määräindeksi *, indeksi 2017=100 *	100,0	ei nouse edellisestä vuodesta	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta		vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta
- Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100 **	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta		kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta

Tavoitteen kuvaus:

Kaupunkistrategian (kv 16.4.2018 § 72) hiilineutraaliustavoitteen 2029 saavuttamiseksi Turku luo aktiivisesti kestävästä liikkumiskulttuurista ja parantaa kestävästä liikkumisesta edellytyksiä. Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142). Turun kaupungin Ilmasto- ja ympäristöohjelman (kv 26.10.2009 § 239) sekä Turun kaupunkiseudun rakennemallin 2035 yhteydessä on hyväksytty ja Yleiskaavan 2029 (kh 30.9.2013 § 399) sekä Ilmastosuunnitelman 2029 (kv 11.6.2018 § 142) yhteydessä vahvistettu tavoitteeksi kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 52 %:sta.

Vuoden 2019 aikana lasketaan, millaisia vuotuisia tavoitteita kunkin kulkumuodon osalta vaaditaan, jotta saavutetaan kaupunginvaltuuston asettama kestävien kulkumuotojen osuus yli 66 % vuoteen 2030 mennessä. Vuotuisia tavoitteita tarkistetaan selvityksen valossa tuleville vuosille (Kylk 25.9.2018 § 385).

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien edistäminen mm. vähentää liikenteen tilantarvetta, parantaa turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä vähentää päästöjä. Kattavia tietoja liikkumismuotojen kulkutapajakaumasta saadaan 5-10 vuoden välein liikennetutkimuksista (laadittu Turun seudulla 2017, 2008 ja 1997). Liikkumismuotojen kehitystä lyhyemmällä aikavälillä seurataan kulkutapakohtaisen määräindeksin perusteella. Määräindeksi ei kerro suoraan kulkutapajakaumakehitystä, mutta näyttää kuitenkin kehityksen suuntaa. Tavoitteena on, että määräindekseissä autoliikenteen määrä vähenee tai ei kasva ja muiden kulkutapojen määrät kasvavat vuosittain vähintään 3 %.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA

*Jalankulun, pyöräilyn ja autoliikenteen määraindeksit perustuvat liikennemäärätietoihin ns. Aurajoen laskentalinjalla (Föri, Martinsilta, Myllysilta, Teatterisilta, Auransilta, Kirjasto-silta, Tuomiokirkkosilta, Tuomaansilta, Rautatiesilta, Halistensilta).

**Kaupunkiympäristölautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyvät tavoitteen.

Tavoite KV4: Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja seuranta	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.6				Muut toteutettavat linjaukset:		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kasvihuonekaasupäästöjen muutos % vuoden 1990 tasosta	-25 % (ennakkotieto)	vähenee	vähenee		vähenee	-50 %	vähenee
Tavoitteen kuvaus: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä (Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142) edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029. Kaupunkiympäristötoimiala pyrkii vähentämään erityisesti yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön sekä liikkumisen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistamaan Turun alueen hiilinieluja. Ympäristönsuojeluyksikkö tuottaa kaupungin kasvihuonekaasupäästöjen laskennan ja kehittää hiilinielujen laskentaa. Turun CO2-raportin mukaiset kasvihuonekaasupäästöt sisältävät seuraavat sektorit: kauko-, sähkö- ja erillislämmitys, maalämpö, kuluttajien ja teollisuuden sähkönkulutus, tieliikenne ja muut liikennemuodot, teollisuus ja työkoneet, maatalous ja jätehuolto. Lämmityksen päästöt on normeerattu vastaamaan ilmastollisen vertailukauden 1981 - 2010 keskimääräistä lämmitystarvetta. Sähkönkulutuksen päästöt on normeerattu käyttäen päästökertoimena viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa. Laskennassa eivät ole mukana yksityisen tai julkisen sektorin hankintojen välilliset päästövaikutukset. Ilmastosuunnitelmassa 2029 on asetettu välitavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen osalta vuosille 2021, 2025 ja 2029.							

Tavoite KV5: Liikenneturvallisuus	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.10				Muut toteutettavat linjaukset: 2.1, 2.3, 3.3.7		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä viiden vuoden aikana (henkilöä)	2013-2017: 975	vähenee 1 % vuosien 2013- 2017 kaudesta	vähenee 3 % vuosien 2013- 2017 kaudesta		vähenee 4 % vuosien 2013- 2017 kaudesta	vähenee 9 % vuosien 2013- 2017 kaudesta	vähenee 13 % vuosien 2013- 2017 kaudesta
Tavoitteen kuvaus: Vähennetään liikenneonnettomuuksissa loukkaantuvien määrää kaikkia toimialoja koskevilla toimenpiteillä. Tavoitteena on, että loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneonnettomuuksien määrää verrataan satunnaisvaihteluiden vuoksi viisivuotisjaksoissa. Vertailukohtana on vuosien 2013-2017 viisivuotisjakso.							

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

1.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta (kh)

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina.

Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 27 kunnan alueella Aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Aluepelastuslaitos tuottaa lisäksi ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa allekirjoitetun yhteistoimintasopimuksen ja sairaanhoitopiirin päättämän ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti.

1.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS (KH)

Pelastustoimen palvelutasopäätös koskee vuosia 2017-2020. Suunnitelmakauden luvut on tehty sillä oletuksella, että nykyinen palvelutaso säilyy.

Myös ensihoitopalveluiden suunnitelmakauden luvut 2020-2022 on tehty oletuksella, että 2019 toiminnan laajuus ensihoitopalveluiden osalta säilyy 2018 tasolla.

Vuokratuissa paloasemakiinteistöissä on merkittävästi ns. korjausvelkaa. Turun kaupungissa sijaitsevien paloasemakiinteistöjen osalta käynnistettiin tilatarveselvitykset vuonna 2016 käytyjen keskustelujen perusteella. Tilatarveselvitykset koskevat Turun keskuspaloasemaa, Kärämäen paloasemaa, Maarian, Paattisten, Jäkärän ja Kaskerran sopimuspalokuntien paloasemia. Turun kaupungin osalta tilatarvesuunnittelu on keskeytetty Turun kaupungin päätöksellä. Muun maakunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen peruskorjausten ja uudisrakentamisen esisuunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen mukaisesti ja vuokratustannusten nousuun vaikuttavat toteutuneet peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet. Hankkeet hyväksytään hallintosäännön (johtosäännön) mukaisesti.

Edellämainittujen tekijöiden sekä päätettyjen linjausten ja strategioiden lisäksi talousarvio 2019 taloudelliset luvut tulevat perustumaan viimeisimpään 2017 tilinpäätökseen ja kuluvan talousarviovuoden puolivuotiskauden toteumaan. Muut tekijät, jotka saattavat osaltaan vielä ohjata tai muuttaa talousarviolukuja, ovat meneillään olevaan maakuntauudistukseen liittyvät lakimuutokset ja muut sen valmistelun aikana ilmenevät muutostarpeet. Myös Ensihoidon palvelutuotannon taso tultaneen säilyttämään 2018 tasolla sekä resurssien tarpeen että määrärahojen suhteen.

1.3. TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Palvelutasopäätöksessä on määritelty suunnitelmakauden kehittämissuunnitelma.

Strategiset painopistealueet:

- Osaava, motivoitunut ja toimintakykyinen henkilöstö
- Osaavat, motivoituneet ja toimintakykyiset sopimuspalokunnat
- Toimiva ja kattava paloasemaverkosto
- Tyytyväiset asiakkaat ja kuntaomistajat
- Toiminnan edellyttämät riittävät taloudelliset resurssit.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (kv)

	TOT 2017	TA 2018 yhteensä	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta							
Toimintatulot	43 530	43 706	44 745		45 160	45 567	46 062
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	-41 275	41 706	42 745		43 160	43 567	44 062
Toimintakate	2 255	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Muutos-%		13,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Investointikulut	-3 315	3 597	3 836		3 094	3 634	2 284
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 058	1 426	1 663		923	1 463	113
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	44	171	173		171	171	171
NETTO	-2 212	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Muutos-%		10,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

MUUTOKSET

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Ei muutoksia.				

Kaupunginhallitus

1.000 €, Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Ei muutoksia.				

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Ei muutoksia.				

Johtokunta (suunnitteluraamiin vaikuttavat muutosesitykset)

1.000 €, aluepelastuslautakunta	2019	2020	2021	2022
Ei muutoksia.				

T YÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

Henkilötyövuodet (htv)	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Aluepelastus	534	549	548		548	548	548
Palkat ja palkkiot (tiedoksi, 1000 €)	22 575	22 492	23 366		23 550	23 760	24 040

Lisätietoja: Palvelutasopäätöksessä, joka on voimassa vuosina 2017 - 2020, on määritelty vakanssien määräksi 549. Tämän pohjalta lopullinen henkilötyövuosina mitattu tilinpäätöksen mukainen toteutuma on palvelutuotantotarpeen mukainen keskimääräinen työvuosina tehty tulos, josta lasketaan myös henkilöstökustannukset euroina.

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TA 2021	TS 2022
Toimintavalmiusaika (%)	85 %	80 %	80 %		80 %	80 %	80 %

Tavoitteen kuvaus: Kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaikaprosentti. Riskialueiden mukaan määrittyvät aikarajat.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Tavoite 2	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Tarkastusmäärät (%)	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
	90 %	90 %	90 %		90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: Tarkastusmäärien tavoitteiden prosentuaalinen toteutuma.							

Tavoite 3	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2017-2020</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Kustannusvertailu (€/as.)	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
	70 €	71 €	72 €		73 €	74 €	75 €
Tavoitteen kuvaus: Toimialan maakunnalliset vuosikustannukset euroa per asukas (pl. ensihoito).							

KONSERNIYHTEISÖT

ARKEA OY - KONSERNI

Toimitusjohtaja Tuija Rompasaari-Salmi

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Tässä tuloskortissa on yhdistettynä koko Arkea-konsernin tunnusluvut. Konserniin kuuluu Arkea Oy, Arkea Kunnossapito oy ja PASSAA palvelut Oy.

Yhtiöiden toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistöhoito, turvallisuus- ja kunnossapitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastoiminen, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laitteiden ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kilpailu tulee edelleen kiristymään sekä asiakkaista että osaavasta työvoimasta. Epävarmuus sote-mallin toteutumisesta vaikuttaa Arkean nykyisyyteen ja lähitulevaisuuteen.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Arkea-konserni valmistelee konserniohjeen mukaista jakautumista, jonka on tarkoitus toteutua 01.01.2019.

Toiminnan kehittämiseen tuo epävarmuutta ja haastetta vuoden 2018 tuloskehitys. Sen vuoksi konsernissa tullaan tarkastelemaan kriittisesti sekä myynti- että ostosopimuksia. Kulurakennetta tullaan myös tarkastelemaan kriittisesti. Kevan maksuutosten vuoksi PASSAA palveluiden toimintaa on arvioitu vuoden 2018 aikana ja toiminnan arviointia jatketaan vuonna 2019. Sen lisäksi Keva on antanut Arkealle ennakoilmoituksen ensi vuoden maksusta, joka tulee olemaan kaksinkertainen vuoden 2018 maksuun verrattuna.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku pyrkii myös toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteenkäyttö, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö).

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

ARKEA OY -KONSERNI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuotavuus paranee						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori 1						
Yhtiö saa uutta liikevaihtoa uusista asiakkaista (1.000 €)	76.084	72.374	66.482	63.480	58.584	55.509
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turun kaupungin kilpailutusten seurauksena liikevaihto laskee, koska kilpailutettujen palveluiden hinnat ovat jatkossa merkittävästi edullisemmat. Kilpailu on edelleen kireää kaikilla liiketoiminta-alueilla, erityisesti siivouksessa. Kun jakautumisen seurauksena syntyy uusi in house-yhtiö, sen palveluja tullaan aktiivisesti markkinoimaan ympäristökuntiin. Vuoden 2019 liikevaihtobudjetissa on huomioitu hyvinvointitoimialan laitoshuollon siirtyminen liikkeenluovutuksella uuteen in house – yhtiöön. Vuoden 2020 budjettiluvuissa ei ole huomioitu VSSHP:n laitoshuollon liikkeenluovutus in house- yhtiöön vaikka keskusteluja asian tiimoilta on käyty.						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungille vuonna 2012 siirtyneiden sopimusten (ei kilpailutettua) tilauskanta (1.000€)	18.295	10.409	4.761	-	-	.
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turun kaupunki tekee päätökset tämän osalta.						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto on toimialan keskitasoa huomioituna kalliimman TES:n vaikutus Liikevoitto (1.000€)	1.799	968	583	606	653	602
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Toimialan keskimääräinen liikevoitto % vuonna 2017 oli laitos- ja henkilöstöruokailussa 3,1%, siivouksessa 2,5% ja kiinteistönhoidossa 3,1%. Arkean liikevoiton arvioidaan muodostuvan vuosina 2019 -2021 aiempaa pienemmäksi ja olevan tasolla n.1,0% . Suhteelliseen liikevaihtoon vaikuttaa myös Arkea Kunnossapito ja PASSAA palvelut, jotka ovat käytännössä voittoa tuottamattomia mutta kannattavia yksiköitä. Vaikka Arkea on tehnyt monia tehostamistoimenpiteitä, joista voidaan mainita esim. hyvä kehitys sairauspoissaoloissa ja tapaturmissa, liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi on edelleen tehtävä merkittäviä toimenpiteitä kulujen karsimiseksi. Sen lisäksi Turun kaupungin hyvinvointitoimialalle on esitetty ruokapalvelun option käyttöönoton yhteydessä						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

ARKEA OY -KONSERNI

hinnankorotus, jonka vaikutuksen vuositason arvioidaan olevan 0,34 Meur. Lisäksi Turun kaupungin kouluruokasopimukseen liittyvien elintarvike- ja kuljetuskustannusten ylimääräinen hinnannousu, tulee aiheuttamaan tämän hetkisen arvion mukaan 0,7-0,9 Meuron hinnankorotuksen kaupungille.

Liikevoittotasoa arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että mikäli Arkea-konserni noudattaisi toimialalla yleisesti käytössä olevaa Kiinteistöpalvelut Ry:n työehtosopimusta, tulosvaikutus olisi tämänhetkisen arvion mukaan 2-3 M euroa lisää liikevoittoa vuositasona. Silloin liikevoitto -% olisi 3-4,5 %.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 - 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2018 heikko tuloskehitys aiheuttaa epävarmumutta tulevien vuosien budjetointiin. Konsernissa on välttämätöntä kriittisesti tarkastella sekä myyntisopimuksia että kulurakennetta.

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Tapio Maijala

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Merikeskus Forum Marinum on merenkulun valtakunnallinen erikoismuseo, merivoimien historian museo sekä merihenkien vierailu-, kokous- ja tapahtumapaikka. Museona Forum Marinum on erikoisalansa toiminnan kehittäjä. Forum Marinum tekee kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä korkeakoulujen, museoiden sekä useiden yksityisten ja julkisten tahojen kanssa. Toiminnassa noudatetaan museotyön eettisiä sääntöjä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Taloudelliset ja rakenteelliset muutostekijät edellyttävät luovaa otetta ja toiminnan jatkuvaa arviointia.

Digitalisoituminen muuttaa museoiden työ- ja käytäntötapoja sekä luo mahdollisuuksia uusille palveluille.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Forum Marinum toiminnalla pyritään osaltaan tukemaan Turun kaupungin strategisia tavoitteita lisäämällä vetovoimaisuutta ja täydentämällä tapahtumatoimintaa.

Forum Marinum on kansainvälisesti verkostoitunut korkeatasoinen ja vetovoimainen merellisten kulttuuri- ja matkailupalvelujen tuottaja ja kehittäjä sekä tapahtuma- ja kohtaamispaikkana aktiivinen toimija. Toimintaa ohjaavat arvot ovat: Aitous, ammattitaito ja asiakaslähtöisyys.

Osallistutaan valtakunnallisesti oman erikoisalan museo- ja tallennustoiminnan kehittämiseen. Kartutetaan harkiten merenkulun valtakunnallisen erikoismuseon ja Suomen merivoimien museon kansallista kokoelmaa sekä huolehditaan yhteistyössä Åbo Akademin merihistorian laitoksen kanssa arkistoaineistojen ja kokoelmien saavutettavuuden lisäämisestä.

Osallistutaan aktiivisesti ja näkyvästi sekä kansainvälisesti verkottuneena oman erikoisalan

keskusteluun sekä toimitaan asiantuntijana oman erikoisalaa koskevissa asioissa.

Etsitään kokoelmille asianmukaiset, osastoitavat säilytystilat ensisijaisesti yhteistyössä Turun museokeskuksen kanssa ja ylläpidetään museolaivoja siten, että niiden kunto ja museoarvo säilyvät.

Näyttelytoiminnassa panostetaan ajankohtaisiin, innovatiivisiin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin teemoihin sekä asiakaslähtöisyyteen.

Tuetaan Turun kaupungin tapahtumatoimintaa tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Ylläpidetään kokoustoimintaa näkyvyyttä ja taloutta tukevana keskeisenä toimintakokonaisuuden osana.

Toiminnan perustana on tasapainoinen talous, joka perustuu Turun kaupungin, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Sotamuseon rahoitukseen ja omaan tuottoon.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIK TAVOITTEET

Tavoite: Säätiön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Kävijämäärä/vuosi, henkilöä	195 700	150 000	150 000	160 000	165 000	170 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Mielenkiintoiset vaihtuvat näyttelyt ja yleisötapahtumat, maltillinen hinnoittelu ja tehokas viestintä. Lisäksi osallistutaan hankkeisiin, joiden tavoitteena on tehdä kulttuuria näkyväksi ja houkuttaa sen ääreen.						
Näyttelyjen määrä, kpl	9	14	10	10	10	10
Merellisten tapahtumien määrä	8	8	8	8	8	8
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tuotetaan omia ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä vaihtuvia näyttelyjä sekä tarjotaan tilat ulkopuolisille piennäyttelyille. Tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.						
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	38,0	33	33	33	33	33
Pääsylipputulot (1.000 €)	240	210	215	220	225	230
Yhteistoimintasopimus Turun kaupungin kanssa (1.000 €) Kh 17.12.2015 § 561 2016 -2018	574	574	574	574	574	574
Kaupungin avustukset (1.000 €)	310	260	260	210	210	210

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Käyttötalous perustuu Turun kaupungin ja valtion toiminta-avustuksiin ja omaan tuottoon, jonka osuus käyttötalouden tulosarviosta on n. 33 %. Oma osuus pyritään säilyttämään korkealla tasolla. Palvelusopimus Turun kaupungin kanssa antaa varmuutta toiminnan ja talouden suunnitteluun tuleviksi vuosiksi.

Investoinnit näyttelyihin, kokoelmiin ja infraan vaativat jatkossakin erillirahoituksen. Uusia rahoitusmuotoja kartoitetaan

Talouden osalta perusasiat ovat kunnossa. Toimintaa tullaan kehittää, uusittavan strategian mukaisesti, entistä mielenkiintoisemman ja aktiivisemman merikeskuksen suuntaan.

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

Toimitusjohtaja Anu Kurkilahti-Haartemo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on Turun kaupungin Artukaisten kaupunginosan 12. korttelissa sijaitsevan monitoimihallirakennuksen sekä Kupittaaan kaupunginosan 12. korttelin tontilla 2 sijaitsevan jäähallirakennuksen omistaminen ja hallinta, hallien huoneistojen ja tilojen, mainospaikkojen ja kaluston vuokraus-toiminta ja hallien huoltotoiminta.

Yhtiön perustehtävä on tuottaa lisäarvoa omistajalle ja luoda puittaat kaupunkilaisille suunnattujen urheilu- ja kulttuuritapahtumien järjestämiselle.

Toiminnan pääasiallisen tarkoituksena on huolehtia jääajan riittävydestä ja tasapuolisesta jakaantumisesta siten, että Turussa pystytään pelaamaan korkeatasoista jääkiekkoa ja harjoittamaan muuta jäähän perustuvaa toimintaa. Toinen pääasiallinen tarkoitus on suurien yleisötapahtumien järjestäminen ja organisoiminen Artukaisten monitoimihallissa. Yhtiö voi myös harjoittaa omaa ohjelmatuotantoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

- uudet monitoimihallihankkeet, erityisesti Turun ratapihahanke
- palloiluhallin valmistuminen ja Kupittaaan alueen vahvistuminen urheilukeskuksena
- suurten yleisötapahtumien turvallisuus ja niihin liittyvien riskien hallinta
- urheiluliiketoiminnan taloudelliset ja urheilulliset haasteet

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

- käyttöasteen nosto aktiivisella uusasiakashankinnalla ja palvelujen tuotteistamisella yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokran ja yhtiövastikkeen välinen erotus						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Kiint.Oy:n maksaman Artukaisten areenahuoneiston vuokran ja areenahuoneiston yhtiövastikkeen välinen erotus muuttuu vain kiinteistön ylläpitoindeksin mukaisesti. (1.000 €)	1.311	1.246	1.030	1.024	1.019	1.013
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kuluksen kontrollointi, hallien synergiaetujen hyödyntäminen ja vastikkeiden ulkopuolisen liikevaihdon kasvattaminen						
Tavoite: Yleisötapahtumien lisääntyminen yhtiön omistamissa halleissa						
Mittari tai indikaattori						
Vastikkeiden ulkopuolinen liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen 5 %.	2.531 (16%)	2.250 (-11%)	2.262(0,5%)	2.375(5%)	2.493(5%)	2.618(5%)
Vastikkeiden % -osuus liikevaihdosta	47,8	49,5	47,2	46	44,8	43,6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	4.856	4.468	4.283	4.396	4.514	4.639
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta, oheispalvelujen ja tuotteiden kehittäminen, käyttäjäkokenuksen parantaminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Liikevoitto (1.000 €)	2	0	13	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Poistojen avulla säädellään tulosta, niin ettei yhtiö tee verotettavaa tulosta.						
Hoito-/käyttökate (1.000 €)	1.199	891	589	600	600	600
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihdon tasaisen kasvun lisäksi kulujen tiukka kontrollointi.						
Tavoite: Kupittaaan hallin avustuksen säilyminen entisellä tasolla						
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungin ja Koy Turun Monitoimihallin välisen sopimuksen mukainen Kupittaaan hallin avustus säilyy samalla tasolla. (1.000 €)	792	792	792	792	792	792
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusiasiakashankinta ja käyttöasteen nosto uudenlaisia tapahtumia järjestämällä/hankkimalla. Käyttäjiltä perittävien maksujen tarkistaminen käyväälle tasolle.50/25 Jääajan myynnin/käytön tehostaminen yhteistyössä Liikuntapalvelukeskuksen kanssa.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2019 talousarvio ja tavoitteet vuosille 2020-2022 on laadittu vastikkeiden ulkopuolisen liikevaihdon osalta edelleen maltillisen kasvun odotukseen pohjautuen. niin että liikevaihdon kasvu kompensoi kulujen nousua.

Omistajaohjauksen mukaisesti hoitovastiketta Artukaisten kiinteistön osalta lasketaan, jotta vastikkeen ja areenahuoneiston vuokran välinen erotus pienenee. Näin ollen myös Artukaisten rakennuksen

poistoja pystytään pienentämään. Vastikkeiden ulkopuolisen liikevaihdon kasvu kattaa kulujen nousua.

Omistajaohjauksen mukaisesti mahdollisuus lainojen takaisinmaksuun selvitetään, koska yhtiön konsernitilin saldo on toimintaan nähden liian suuri. Korollinen vieras pääoma on laskettu sen mukaisesti, että lainoja lyhennetään kahdella miljoonalla eurolla vuoden 2018 aikana.

Investointien määrä pienenee aiemmasta investointitasosta. Tulevat investoinnit ovat lähinnä kiinteistöjen teknisten laitteistojen uusimista.

KUNTEC OY –KONSERNI

Toimitusjohtaja Karri Knaapinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Teiden ja moottoriteiden rakentaminen.

Yhtiön toimialana on maa- ja vesirakennustöiden, kadunrakentamistöiden, viherrakentamistöiden, metsänhoitotöiden, liikunta- ja leikkipaikkarakentamistöiden, projektinjohtourakoinnin, auto- ja konekorjaamotoiminnan ja ohjelmistotuotannon sekä näihin liittyvien kuljetus-, rakennus-, ylläpito- ja muiden töiden suorittaminen, suunnittelu ja konsultointi sekä toimialaan liittyvien tuotteiden valmistus ja myynti. Edelleen yhtiön toimialana on omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja. Yhtiö voi harjoittaa toimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla.

Flör Kukka ja Puutarha Oy

Yhtiön toimialana on puutarha-alan alkutuotanto sekä alan tuotteiden ja tarvikkeiden tuonti ja tukku- ja vähittäismyynti sekä maisemaurakointi ja tähän liittyvät työt. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä huoneistojen hallintaan oikeuttavia ja muunlaisia osakkeita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristö on edelleen voimakkaassa muutoksessa. Viimeisetkin kaupungin kanssa solmitut puitesopimukset ovat päättymässä. Lisäksi kilpailu alalla on entisestään kiristynyt. Yhtiön uusin liiketoiminta-alue (projektinjohtopalvelut) on saatu onnistuneesti liikkeelle ja se on tuonut yhtiölle korvaavaa liikevaihtoa puitesopimusten tilalle. Yhtiö tavoittelee ko. liiketoiminta-alueen kautta

edelleen lisäliikevaihtoa mahdollisesti myös laajentamalla uusille toiminta-alueille. Lisäksi yhtiö hioo toiminnan prosesseja entistä tehokkaammiksi kannattavuuden parantamiseksi.

Kuntec-konserniin liitetty Flör Kukka ja Puutarha Oy on ensimmäisinä toimintavuosinaan konsernissa ollut laajojen tehostamistoimien kohteena. Yritystä on viritetty toimintakuntoon tulevia vuosia varten. Näkymät puutarha-alan vähittäiskaupan ja viherrakentamisen alalla ovat säilyneet hyvinä.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toiminnan tehostamista haetaan jatkossa edelleen koneiden ja kaluston sekä henkilöstön oikean resursoinnin ja entistä suunnitelmallisemman käytön kautta. Yhtiön tavoitteena on kannattavuuden säilyttäminen nykyisellä hyvällä tasolla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KUNTEC OY -KONSERNI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori 1						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	39.196 (+23,1%)	36.385 (-7,2 %)	34.814 (-4,3 %)	36.662 (+5,3 %)	39.990 (+9,1 %)	42.595 (+6,5 %)
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusliikevaihdon poisjäämiseen tehostamalla toimintaansa kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-aluetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan ja lisäämällä panostuksiaan kuluttajakaupassa sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista.						
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta pienenee (1.000€)	12.772	6.687	2.846	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Määräaikaiset puitesopimukset päättyvät 31.5.2019						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	1.570	205	870	917	840	1.427
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiön liikevoittotaso tulee jatkossa putoamaan alan kovan kilpailutilanteen vuoksi. Yhtiö pyrkii projektinjohtopalvelut -liiketoiminta-alueella kehittämään toimintaansa, joka mahdollistaisi yhtiön perinteisiä toimialoja paremman katetason.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

KUNTEC OY -KONSERNI

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2019 on yhtiön kahdeksas toimintavuosi. Yhtiö lähtee tavoittelemaan 34,8 milj. euron liikevaihtoa. Liikevaihdosta enää 2,8 milj. euroa tulee kaupungin puitesopimuksista ja 32 milj. euroa kilpailutusten kautta.

Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusliikevaihdon poisjäämiseen tehostamalla toimintaansa kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-alueetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan ja lisäämällä panostuksiin kuluttajakaupassa sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista.

Yhtiön liikevoittotaso tulee jatkossa putoamaan alan kovan kilpailutilanteen vuoksi. Yhtiö pyrkii projektinjohtopalvelut -liiketoiminta-alueella kehittämään toimintaansa, joka mahdollistaisi yhtiön perinteisiä toimialoja paremman katetason.

Flör Kukka ja Puutarha Oy:n mukaan tulo konserniin on vaikuttanut konsernin tunnuslukuun liikevaihto/htv. Flör Kukka ja Puutarha Oy:n toimialalla ko. tunnusluku on toiminnan luonteen vuoksi yleisesti matalammalla tasolla kuin muutoin Kuntec-konsernissa. Toisaalta projektinjohtopalvelut -yksikkö tuottaa liikevaihtoa erittäin pienellä henkilömäärällä. Jatkossa tehostamistoimilla pystytään lisääliikevaihtoa tuottamaan lähes nykyisellä henkilökunnalla, jolloin tunnusluku paranee suunnitelma-kaudella.

Suunnitelmakaudella Kuntec tulouttaisi omistajalleen korkotuottona 320.000 euroa / vuosi ja osinkoina 200.000-400.000 euroa / vuosi.

Taloussuunnitelmakaudella yhtiön liikevaihdon ennustetaan kasvavan porrastetusti n. 42 milj. euron tasolle. Yhtiön liikevoittotavoitetta on jouduttu tarkastamaan uudelleen muuttuneen toimintaympäristön vuoksi. Liikevoittotavoite on asetettu suunnitelmakaudella 2-3 %:iin. Tavoitteen mukaan liikevoiton ennustetaan asettuvan keskimääräisesti suunnittelukaudella n. 1 milj. euroon.

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Jukka Heikkilä

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH) on seitsemäntoista kunnan omistama jätehuoltoyhtiö.

LSJH hoitaa omistajakuntiansa lakisääteiset jätehuollon palvelutehtävät osakassopimuksen, jätelainsäädännön sekä muiden määräysten ja sopimusten mukaisesti. LSJH:n toiminnan perustana on jätehuoltopoliittinen ohjelma, joka on laadittu koko yhtiön toiminta-alueelle.

LSJH järjestää seudun asukkaille, julkisille toimijoille ja muille kunnan jätehuoltovastuulla oleville toimijoille jätteiden keräys- ja vastaanottopalvelut sekä jätteiden hyötykäytön ja muun käsittelyn. LSJH tarjoaa jäteneuvontaa kunnan jätehuoltovastuulla oleville tahoille. Asukkaita ja muita toimijoita opastetaan jätteiden vähentämisessä, kestävässä kuluttamisessa ja lajittelussa sekä kustannustehokkaan jätehuollon järjestämisessä. LSJH tarjoaa myös lakisääteiset kunnan toissijaisella vastuulla järjestettävät jätehuoltopalvelut elinkeinölämälle (TSV).

Toimintaympäristön muutostekijät

Merkittävien LSJH:n toimintaympäristöön vaikuttava muutostekijä tällä hetkellä on Lounavoima Oy:n perustaminen polttokelpoisen jätteen pitkä-

aikaisen käsittelyratkaisun saamiseksi LSJH:n toimialueelle. Ekovoimalaitoshanke on edennyt hyvin ja suunnitelmien mukaan. Näillä näkymin Lounavoima Oy:n rakennuttama ekovoimalaitos aloittaa toimintansa vuoden 2021 aikana.

Muita merkittäviä toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä ovat tällä hetkellä mm. tehdyt muutokset hankintalakiin ja jätelakiin. Hankintalain muutos (1397/2016) koskee sidos- ja hankintayksiköitä. Lakimuutoksen lähtökohtana on yhtiön oman markkinaehtoisen toiminnan rajaaminen aikaisempaan verrattuna. Markkinaehtoista toimintaa saa olla enintään 10% yhtiön liikevaihdosta vuoden 2029 loppuun saakka, minkä jälkeen osuus on enää 5%. Hankintalaissa oleva 500t:n euromääräinen ulosmyynnin katto poistettiin jätetoimialalta keväällä voimaan tullessa jätelain muutoksessa (445/2018).

Jätelain muutoksessa (445/2018) kunnille säädetty yhdyskuntajätehuollon vastuu rajataan vaiheittaisesti pääosin vain asumisessa syntyvään jätteen. Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely säilyvät kunnan vastuulla nykyiseen tapaan.

Jätelain uudessa muutosvalmistelussa (suunniteltu voimaan tulevaksi 1.9.2019) hankintalain muutokseen liittyen on valmisteilla kunnan toissijaiseen

jätehuoltovastuuseen liittyvä sähköinen tietopalusta (markkinapaikka).

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopoliittikan edelläkävijä ja osa yhteistyöverkostoja, jotka ratkaisevat ilmastonmuutoksen haasteita. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku pyrkii olemaan ilmastoposiitiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n strategiset päämäärät ja keskeiset tavoitteet pohjautuvat yhtiön toimintapolitiikkaan ja strategiaan.

Toimintamme perustana ovat:

- Asukkaat - hyvä vuorovaikutus ja asiakaslähtöisyys
- Ympäristö - kestävä kehityksen mukainen toimintatapa
- Työyhteisö - keskinäinen arvostus, luottamus ja ammattitaito

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

LSJH:n strategiset päämäärät niihin liittyvine tavoitteineen jakautuvat neljään osaan:

1. Palvelemme toimialueen asukkaita yhdenvertaisesti ja asiakaslähtöisesti

- Kustannustehokkaiden ja yhdenvertaisten palvelujen tuottaminen koko toiminta-alueella
- Työyhteisön vahvistaminen yhteisiä tavoitteita yhdessä toteuttavaksi
- Asukkaiden saaminen osaksi palveluiden kehittämistä
- Jätehuolto toimii kaikissa olosuhteissa, kaikin aikoina turvallisesti ja terveellisesti

2. Ennaltaehkäisemme, kierrätämme ja hyödynnämme jätteet tehokkaasti

- Jätteen synnyn ehkäisyn ja uudelleenkäytön edistäminen
- Laadukkaan kierrätyksen lisääminen
- Energiahyödyntämisen kehittäminen
- Kaatopaikkojen hallittu sulkeminen

3. Toimimme ympäristövastuullisesti

- Oman toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten minimointi ja ympäristöhyötyjen optimointi
- Urakoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten minimointiin vaikuttaminen
- Asukkaiden ympäristövastuullisuuden tukeminen ja lisääminen

4. Olemme avoin ja innovoiva yhteistyökumppani seudullisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti

- Molempia hyödyttävä vuoropuhelu ja sidosyhteistyö omistajien kanssa
- Asukkaiden etua ajava yhteistyö jätehuoltolautakunnan kanssa
- Toimiva ja molempia hyödyttävä yhteistyö urakoitsijoiden ja kumppaneiden kanssa
- Jätekeskusten ja vanhojen kaatopaikka-alueiden hyödyntäminen kiertotalouden ja innovatiivisen yritystoiminnan kasvualustana
- Monipuolinen verkostoituminen ja yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa
- Laajemman yhteistyöalueen hyötyjen ja mahdollisuuksien selvittäminen

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 - 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosien 2019-2022 talouden suunnittelu pohjautuu LSJH:n strategiaan. Suunnittelutyö vuodelle 2019 etenee syksyn 2018 aikana päätoiminnoittain ja toimintasuunnitelmat ovat yhtiön talousarvion laadinnan pohjana. Toiminnan suunnittelun lähtökohdaksi on tuottaa mahdollisimman laadukkaita jätehuoltopalveluita alueen asukkaille kustannustehokkaasti ja ympäristönäkökulmat huomioiden. Toimintasuunnitelmien valmistuttua laaditaan yhtiön alustava talousarvio ja valmistellaan jätetaksaehdotus jätehuoltolautakunnan hyväksyttäväksi. LSJH:n hallitus hyväksyy lopullisen talousarvion vuosikellon mukaisesti joulukuussa 2018.

Talousarviossa huomioidaan toimintaympäristössä, kuten lainsäädännössä, tapahtuvat muutokset. Investointisuunnitelmassa huomioidaan tarvittavat rakentamiseen ja muihin toimintoihin liittyvät ke-

hittämistarpeet. Investoinnit tullaan rahoittamaan mahdollisuuksien mukaan kassavaroin ja tarvittaessa ulkopuolisella rahalaitoslainalla.

Muita taloudellista panostusta vaativia asioita ovat poistotekstiilin (tekstiilijäte) jatkojalostusmahdollisuuksien kokeilu ja tutkimus sekä vanhojen kaatopaikkojen hallittu sulkeminen.

Lähi vuosien merkittävin hanke on polttokelpoisen jätteen hyödyntämiseen käytettävän ekovoimalaitoksen rakentaminen. Voimalan rakentaa LSJH:n ja Salon Kaukolämpö Oy:n yhteisomisteinen Lounavoima Oy. Hankkeen kokonaisarvo on n. 110 M€. Lounavoima Oy vastaa voimalan rakentamisesta ja sen rahoituksesta pääosin itsenäisenä yhtiönä. LSJH osallistuu rahoitukseen n. 8,3 M€ pääomallainan muodossa, jota Lounavoima Oy:lle on osin maksettu jo vuoden 2018 puolella.

Kuluvan syksyn aikana jätehuoltolautakunta päättäne viemäriverkoston ulkopuolisista lietekuljetuksista. Lisäksi odotetaan päätöstä Turun hallinto-oikeudesta koskien valitusta jätehuoltolautakunnan tekemään aikaisempaan kuljetusjärjestelmäpäätökseen. Näillä päätöksillä saattaa olla vaikutusta asukkaiden palvelutasoon ja LSJH:n toimintoihin.

Toiminnan rahoituksen rakennetta pyritään jatkuvasti kehittämään niin, että jätehuollon peruspalvelutoiminnan kustannukset voidaan kattaa palveluiden tuottamisesta saaduilla tuloilla. Jo useana vuotena perustoiminnan kustannuksia on osin katettu LSJH:n markkinaehtoisien ja TSV-toiminnan tuloilla, koska taksojen alaiset tulot eivät ole riittäneet jätelain mukaisen jätehuoltopalvelun tuottamiseen.

LÄNNEN TEKSTIILIHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Miika Markkanen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lännen Tekstiilihuolto Oy tuottaa luotettavasti kokonaisvaltaista, korkealaatuista ja kilpailukyistä tekstiilipalvelua.

Olemme erikoistuneet korkean hygienian, kuten terveydenhuollon ja elintarviketeollisuuden tarpeisiin. Palveluumme kuuluu myös muiden toimialojen työvaatteet sekä hotellitekstiilit.

Olemme vakavarainen Turun kaupungin, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin, Satakunnan sairaanhoitopiirin ja Porin kaupungin omistama osakeyhtiö.

Toimintaympäristön muutostekijät

Lännen Tekstiilihuolto Oy on toiminut markkinoilla sekä omistamansa markkinointiyhtiön kautta, että

suoraan tarjoamalla korkealaatuisia tekstiilihuoltopalveluja toimialueellaan. Yritys on kasvanut tasaisesti koko 2000 luvun ajan. Olemme tällä hetkellä valtakunnassa suurin markkinoilla toimiva julkisomisteinen tekstiilihuoltopalveluja tarjoava yritys. Tämä on saanut aikaiseksi sen että kilpailu on kiristynyt äärimmilleen.

Toimintaympäristössä on tapahtunut viimeisen kahden vuoden aikana selkeä muutos. Pitkäänkin osakeyhtiömuotoisina toimineet julkisomisteiset pesulat ovat palanneet ns. in-house pesuloiksi joko lopettamalla markkinoilla toimimisen tai hankkineet takaisin in-house asemansa omistusjärjestyksellä.

Vapaana olevaa terveydenhuollon liikevaihtoa alkaa olla markkinoilla yhä vähemmän meidänkin toi-

mialueellamme. Muita sairaalapesulaan sopivia toimialueita ovat mm. elintarviketeollisuus ja hotellit.

Tulevaisuuden haasteet

Terveydenhuollon toimijat, jotka kilpailuttavat julkisten hankintojen kautta palvelutarpeensa, pystyvät yksipuolisesti sitomaan hintatason useiden vuosien ajaksi. Samalla hinnankorotukset ovat sidotut indekseihin, jotka mukautuvat jälkijättöisesti alan kustannusmuutoksiin. Indeksimuutosten käyttö voidaan tarjouspyyntöasiakirjoissa vielä rajoittaa joillakin prosenteilla.

Edellä kerrottu tuo taloudellisia paineita ja riskejä turvallisten tekstiilihuoltopalvelujen jatkuvalla kehittämiselle. Investointien suunnitelmallinen toteuttaminen heikentyy, mikä alkaa vaikuttaa palveluvarmuuteen hyvin nopeasti.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

LÄNNEN TEKSTIILIHUOLTO OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori 1						
Antolainojen korko (1.000 €)	84,4	85,2	63	50	37	25
Mittari tai indikaattori 2						
Osinkotuotto Turun kaupungille * (1.000 €)	-	-	-	-	-	-
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yrityksen tavoitteena on säilyttää nykyinen asiakaskanta ja kasvattaa liikevaihtoa tasaisesti. Huolehtimalla toiminnan tehokkuudesta sekä tekemällä järkeviä investointeja, turvaamme vakaan tuloskehityksen ja maksukyvyn.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Tämä taloussuunnitelma on laadittu siten, että Lännen Tekstiilihuolto Oy jatkaisi nykytuotoisesti avoimilla markkinoilla toimivana yhtiönä. Lännen Tekstiilihuolto Oy on merkittävässä vaikeuksissa lähiuosina, koska nykyisissä sopimuksissa on pitkät kiinteähintaiset jaksot. Samalla alan kilpailu on kiristynyt sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusten ollessa päätöksenteon prosesseissa. Samanaikaisesti yli puolet yhtiön liikevaihdosta on kilpailutusuhan alla seuraavan vuoden aikana. Yhtiön kapasiteetti on tällä hetkellä täytetty tehokkaasti, joten taloudellista tilannetta on myös hankala parantaa liikevaihtoa kasvattamalla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURKU 2029 - SÄÄTIÖ SR.

TURKU 2029 – SÄÄTIÖ SR.

Säätiön asiamies Tuomas Heikkinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus:

Säätiön tarkoituksena on edistää Turun kaupunginvaltuuston hyväksymän Turku-strategian mukaista

toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakoulu-yhteistyötä ja elinkeinoelämää. Säätiön tarkoitus on vetovoimatekijöiden kehittämisen kautta vahvistaa

Turun kaupungin kiinnostavuutta ja houkuttelevuutta matkailukaupunkina sekä luoda uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia matkailu- ja elämyksellisuuden yritystoiminnalle. Säätiön tarkoitus on edistää uusien palveluinnovaatioiden kehittymistä.

SÄÄTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Tavoite: Turku-strategian mukaista toimintaa sekä tapahtumia ja hankkeita, jotka lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja tukevat Varsinais-Suomen alueen koulutusta, korkeakoulu-yhteistyötä ja elinkeinoelämää.						
			TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Sijoitustoiminnan tuotto (1.000€)			1 450	1 450	1 450	1 450
Tavoite: Säätiön tarkoitus on vetovoimatekijöiden kehittämisen kautta vahvistaa Turun kaupungin kiinnostavuutta ja houkuttelevuutta matkailukaupunkina sekä luoda uusia liiketoiminnan mahdollisuuksia matkailu- ja elämyksellisuuden yritystoiminnalle. Säätiön tarkoitus on edistää uusien palveluinnovaatioiden kehittymistä.						

ASIAMIEHEN / HALLITUKSEN KATSAUS VUOSIEN 2019 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Säätiön sijoitusvarallisuus pyritään sijoittamaan ajallisesti hajautetusti markkinoille alkuvuonna 2019, koska varainhoitopalvelun kilpailutusprosessi kestää koko syksyn 2018. Oletuksena ja tavoitteena tässä vaiheessa viiden (5) prosentin absoluuttinen ja kassavirtaperusteinen juokseva tuotto (mukaan lukien korot ja osingot), jotta säätiön suunnitellut kulut 1,4 milj. euroa saadaan katettua vuoden 2019 aikana. Markkinaolosuhteiden muutos tai muutokset sijoitusallokaatiossa saattavat aiheuttaa muutoksia tuottotavoitteessa syksyn 2018 kuluessa ja vuoden 2019 aikana, mikäli markkinahäiriöistä johtuen koko säädepääomaa ei saada sijoitettua tuottavasti ja turvallisesti alkuvuonna 2019.

TURKU ENERGIA -KONSERNI

Toimitusjohtaja Timo Honkanen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toimii energiatoimialalla sisältäen sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja myynnin kotitalouksille ja yrityksille. Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Talouden kehitys ohjaa selvästi energian käytön kehitystä. Nähdään, että sähkön ja lämmönkysyntä jatkaa hitaassa kasvussa Turku Energian päämarkkina-alueilla.

Öljyn, hiilen ja biopolttoaineiden hinnat ovat olleet nousussa vuoden 2018 ajan. Lisäksi päästöoikeuden hinta on kolminkertaistunut vuoden aikana, mikä tuo lisäkustannuksia fossiilisten polttoaineiden käyttäjille.

Sähkön tukkuhinta on ollut pitkään historiallisen alhaisella tasolla, mutta kevään 2018 jälkeen normaalia heikompi hydrologinen tilanne on vaikuttanut hintoihin nostavasti. Hinnan ennustetaan pysyvän korkeammalla tasolla vuonna 2019, mutta sen jälkeen hinta laskee hydrologisen tilanteen normalisoituessa ja Olkiluoto 3:n käyttöönoton myötä, joka alentaa oman sähköntuotannon kannattavuutta.

Arvioidaan, että jatkossakin energian käyttöä, siirtoa ja tuotantoa tullaan sääntelemään ja ohjaamaan keinoina mm. verotus, investointiavustukset, regulointi ja lainsäädäntö liittyen mm. ympäristökysymyksiin.

Ympäristöteknologia on kehittymässä monipuolisesti, mikä mahdollistaa ns. hajautetun tuotannon nykyistä kilpailukykyisemmin.

Suoraan asiakkaiden energiankäyttöön vaikuttaa jatkossa huomattavasti tuntitason energiankulutuksen seuranta, joka mahdollistaa asiakkaille entistä monipuolisempien energiaratkaisujen toteuttamisen ja myös tuotannon sähkö- ja lämpöverkostoon.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Kannattava kasvu ja sen haltuunotto

1. Energiatuotteiden ja -palveluiden asiakaslähtöisyyden lisääminen sekä asiakaskohtaisen kannattavuuden varmistaminen

- Nykyisen valikoiman uudistaminen edelleen entistä helpommaksi ja haluttavammaksi - energiatehokkuuspalveluista lisäarvoa

- Kilpailun kiristyessä ja energiaratkaisujen monipuolistuessa siirtyminen energiapalvelun tarjoajasta kannattavien asiakkuuksien aktiiviseksi kehittäjäksi.
- Asiakkaiden lämpöratkaisujen toteuttaminen tuotevalikoimaan

2. Uusiutuvan ja vähähiilisen energiantuotannon ja -hankinnan lisääminen

- Vuoteen 2020 mennessä sähköntuotantokapasiteetin jatkuva lisäystavoite: investoinnit vesi-, tuuli- ja ydinvoimaan ja yhdistettyyn sähkön- ja lämmöntuotantoon
- Vaihtoehtoisten polttoainevaihtoehtojen selvittäminen lämmöntuotannossa (esim. LNG), päämääränä kevyen öljyn käytön vähentäminen.
- Investoinnit päästövapaaseen lämmön huippu- ja varakapasiteettiin ja höyryn tuotantoon kasvavat
- Turun kaupungin ilmastosuunnitelman 2029 (kv 11.6.2018 § 142) linjausten toteuttaminen kohti hiilineutraalia energiaa 2029.

3. Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen vastaamaan kannattavan kasvun tarpeita ja resurssienhallinnan parantaminen

- Osaamisen kehittäminen valituilla painopistealueilla

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURKU ENERGIA -KONSERNI

- Työhyvinvoinnin strateginen johtaminen on keskeisessä asemassa
- 4. Energijärjestelmien toimitusvarmuuden ja älykkyyden lisääminen.
- Sähkö- ja lämpöverkkoihin tehtävillä investoinneilla ja kunnossapidolla taataan hyvä toimitusvarmuus asiakkaille.
- Valmistautuminen pientuotannon kasvuun ja lisääntyvän kysyntäjoustop hyödyntämiseen.
- 5. Liiketoiminnan ja organisaatorakenteiden kehittäminen
- Ydin- ja tukiprosessien jatkuva kehittäminen vastaamaan energiamarkkinoiden, asiakkaiden ja omistajien vaatimuksia.
- Liiketoimintarakenteen kehittäminen toimintaympäristön muuttuessa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Uusiutuvien energialähteiden osuus tuotannossa, %						
Turun alueella käytettävä lämpö, kylmä, höyry ja sähkö tuotetaan hiilineutraalisti viimeistään 2029 (kompensaatiot huomioiden).						
<ul style="list-style-type: none"> - Hiilen energiakäytöstä luovutaan jo 2025, mikäli valtio osallistuu tästä aiheutuviin investointikustannuksiin. - Uusiutuvan energian osuus kaukolämmössä on vähintään 65 prosenttia vuonna 2021. - Uusiutuvan energian osuus Turku Energian myydystä sähköstä ja lämmöstä on vähintään 80 prosenttia vuonna 2025 (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142) 						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	34,4	50,0	54,0	59,0	väh. 65,0	kasvaa
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Naantalın monipolttoainelaitoksen bio-osuutta kasvatetaan tasaisesti, biolaivaus- vaihtoehto tulee käyttöön 2019 mennessä ja laitokselle rakennetaan savukaasun lämmön talteenottolaitteisto. Hukkalämpöjen hyödyntämistä kaukolämpöverkossa lisätään ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvia laitosinvestointeja viedään eteenpäin.						
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	36,4	50,0	56,8	60,0	61,1	62,9
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Vesivoimantuotantoa saadaan osakkuusyhtiöistä (Svartisen, Hafslund, Kolsin Voima), sekä ostosopimuksilla, tuulivoimaa osakkuusyhtiöstä (Hyötytuuli) sekä ostosopimuksilla, joiden määrää on tarkoitus lisätä merkittävästi. Biosähköä saadaan osakkuusyhtiöstä (TSE) Naantali 4 CHP-laitoksen käynnistymisen myötä loppuvuodesta 2017 alkaen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURKU ENERGIA -KONSERNI

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille, 1.000 €						
Mittari tai indikaattori						
Maksettu osinko, milj. euroa	18,0	18,0	18,0	20,0	20,0	20,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kehittämällä liiketoimintaa asiakaslähtoisemmäksi, toiminnan tehostamisella ja kehittämisellä						
Antolainojen korko, milj. euroa	4,4	4,7	5,3	5,3	5,4	5,6
Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus						
Mittari tai indikaattori						
Sähkönsiirron toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s)	0:08:54	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00
Energiateollisuuden mukaan vuonna 2016 sähkökäyttäjän kokema keskimääräinen keskeytysaika/asiakas oli noin kaksi tuntia.						
Lämmön toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s)	0:42	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00
Energiateollisuuden mukaan vuonna 2015 kaukolämmön keskimääräinen keskeytysaika/asiakas oli 1,5 tuntia.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiön uuden strategian toteuttaminen jatkuu. Uusi strategia keskittyy asiakkaan tuomiseen keskiöön, sekä kannattavuuden parantamiseen. Uusi strategia sisältää noin 70 konkreettista toimenpidettä seuraavalle kolmelle vuodelle ja tuotannon osalta seuraavalle 15 vuodelle. Näillä tavoitellaan noin 10 M€:n tulosparannusta, joka on erityisesti nyt tärkeää, koska nähdään, että Naantalın uuden monipolttoainevoimalaitoksen suuret poistot rasittavat tulosta lähivuodet.

Uutta strategiaa tukevinä toimenpiteinä on 2018 vuoden aikana hankittu osakkuusyhtiöihimme lisää vesivoimaa Norjassa ja tuulivoimaa Suomessa sekä sovittu Naantalın voimalaitoksen käytön ja kunnossapidon (sekä henkilöstön siirtymisestä) Turku Energialle 1.1.2019 alkaen.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku Energia osallistuu

toimenpiteillään ja asiantuntemuksellaan aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen.

TURKU SCIENCE PARK OY

Toimitusjohtaja Niko Kyynäräinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turku Science Park - konsernin tehtävänä on yrityspalveluiden järjestäminen sekä korkeakoulujen innovaatioiden kaupallistaminen ja liiketoiminnan kehittäminen valituilla korkean teknologian alueilla. Turku Business Region -kärkialat ovat **CleanTurku** (bio- ja kiertotalous sekä Cleantech) **HealthTurku** (terveys ja hyvinvointi), **ExperienceTurku** (elokuvat, pelit, elämysteollisuus), **MaritimeTurku** (meriteollisuus) ja **TechTurku** (valmistava- ja teknologiateollisuus).

Toimintaympäristön muutostekijät

Alue elää kasvun aikaa. Kuitenkin töitä kasvun eteen on tehtävä hartiavoimin. Osaavan työvoiman pula on jo nähtävissä, minkä vuoksi alueen toimijoiden tulee tiiviissä yhteistyössä ratkaista houkutteluun ja sijoittumiseen liittyviä haasteita. On myös uskallettava katsoa tulevaisuuteen. Nyt on tehtävä yrityksissä ja julkisella sektorilla kehittämistoimia, jotka konkretisoituvat 2020-luvulla. On selvää että teknologian hyödyntämisaamasta alueellamme on kyettävä vahvistamaan. Fitech Turku

on aloittanut toimintansa, mutta se ei missään nimessä kata kaikkea tarvetta. Oma osaamista on kyettävä juurruttamaan alueelle.

Uusien yritysten synnystä on huolehdittava. Ikään-tyviä yrittäjiä on paljon, minkä vuoksi omistajan vaihdokset tulee nähdä yhä vahvemmin start-up -toiminnan rinnalla. Kokonaisuutena Turun startup-yritykset eivät ole yltänyt valtakunnan vilkkaimpien keskusten tasolle, vaikka vilkastumista onkin tapahtunut. Alkavien yritysten rahoitustilanteeseen vaikuttaa myönteisesti bisnesenkelitoiminnan vilkastuminen. Yksityisen kehittämispalvelujen tarjonta startup-yrityksille on jonkin verran lisääntynyt, mikä antaa mahdollisuuden julkisten palveluntuottajien toiminnan fokusointiin ja verkottumiseen yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Meriklusteri on noussut merkittäväksi kasvualaksi Suomessa. Kaikkea kasvupotentiaalia ei ole vielä edes nähty, kun mietitään miten monille toimialoille osaamista voidaan laajentaa. Monilla paikkakunnilla erityisesti mobiiliklusterin irtisanomiset ovat luoneet paljon potentiaalia uuden teknologiyrittäjyyden syntyyn. Microsoftin irtisanomiset Salossa ovat vaikuttaneet myös Turun seudun yritysten mahdollisuuksiin palkata uusia osaajia.

Väestön ikääntyminen tuo kovia haasteita erityisesti sosiaali- ja terveystalouselämyksen palvelutuotannolle. Näistä selviämässä avainasemassa on teknologian ja palveluiden kehittäminen ihmisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja tukemiseksi elinkaaren eri vaiheissa. Kaupunkien ja sairaanhoitopiirien tulee etsiä uusia yksilökohtaisia ratkaisuja niin oman kuin ostetunkin palvelutuotannon piiristä. Health Campus Turku toimii tässä erinomaisena alustana. Oleellista on haastaa loppukäyttäjät sekä palvelu- ja teknologiakehittäjät ennakkoluulottomasti mukaan kaikkia koskevan haasteen ratkaisemiseksi. Turun alueen vahva osaaminen lääke- ja diagnostiikka-aloilla on selkeä vahvuus, joka on kyettävä pitämään. Lääkekehityskeskukseen käynnistyminen tuo lisää virtaa toimialan kehitykseen.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa yhteistyöverkostoja, jotka ratkaisevat ilmastonmuutoksen haasteita. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan

resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä.

Turku on myös edelläkävijän asemassa kiertotalouteen liittyvissä prosesseissa. Sekä älykkään kaupungin ratkaisut että kemian osaamiseen pohjautuvat ratkaisut ovat uusi kasvuala alueellamme. Maaseudun elinkeinot voivat olla myös hyötyjiä tulevaisuudessa. Vahva ja monipuolinen elinkeinorakenteemme on tässä uudessa aallossa selkeä vahvuutemme.

Tallennetun tiedon määrä maailmassa kaksinkertaistuu noin joka kolmas vuosi. Kerättyä paikkatietoa, tilastoja, taloustietoja ja asukastietoa voidaan käyttää yritysten liiketoiminnassa, kun asukkaille ja muille kuluttajille tuotetaan uusia palveluita. Kaupungit ovat lähteneet avaamaan tietovarantojaan yhteisten julkaisukanavien kautta, mikä mahdollistaa paremman tiedon saatavuuden. Vastaavia liiketoiminnan alustoiksi sopivia tietovarantoja syntyy myös mm. terveydenhuollossa, vähittäiskau-

passa, rahoitusmarkkinoilla, tieteellisessä tutkimuksessa sekä kuluttajakäyttäytymisen piirissä. Markkinoilla on hyvin tilaa osaaville tekijöille ja uusille konsepteille. Asiakasymmärrystä ja tietoa on kyettävä käyttämään kaikilla toimialoilla.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Turku Science Park tuottaa Turun alueen yrityksille lisäarvoa tarjoamalla Suomen parhaat tukipalvelut liiketoiminnan aloittamiselle, kehittämiselle, verkostoitumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Palvelut tuodaan yritysasiakkaalle helposti ja ymmärrettävästi, positiivisella ihmisläheisellä asenteella. Koska intressi on aina sama kuin asiakasyrityksen, on TScP yrityksille haluttu ja hyödyllinen yhteistyökumppani.

Paikallisten yritysten tukeminen, kehittäminen seuraajista suunnannäyttäjiksi ja kouluttaminen vientitoimintaan johtaa vientiyritysten ja viennin määrän kasvuun, synnyttää alueelle uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja, sekä edistää yritystemme

referenssejä kansainvälisesti. Pystymme vaikuttamaan siihen että Turun seudulle sijoittuneiden yritysten määrä on kasvanut ja sen myötä seudun työllisyystilanne parantunut. Työpaikkojen kasvun saavutamme tukemalla erityisesti startup- ja kasvuyrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä, yhteistyökumppaneiden löytämisessä, kasvussa ja kansainvälistymisessä.

Alkavien yritysten palveluissa painopiste on palvelujen yhteistyöverkoston laajentamisessa sekä uusien kiihdyttämöohjelmien käynnistämisessä. Kasvuyrityspalveluissa painopisteet jakautuvat terveysalan, cleantechin, elämysteollisuuden, meri- ja valmistavan teollisuuden sekä teknologiayrityksille. Digitaalinen alustatalous on läpileikkaavana teeman kaikissa kehittämistoimenpiteissä kuten myös tekoälyn hyödyntäminen. Kansainvälistämis- palveluissa tuodaan käyttöön uusi toimintamalli kauppakamarin ja yrittäjäjärjestön kanssa WTC Turun puitteissa. Invest In toiminnan resursseja kasvatetaan kaikilla valituilla painopistealueilla; terveysala, meri- ja valmistavan teollisuus, cleantech sekä elämysteollisuus.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURKU SCIENCE PARK OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Alueellinen vaikuttavuus, korkean teknologian (painopistealoilla) yritysten sijoittuminen alueelle						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Invest in -neuvottelut, kpl	106	89	100	100	100	100
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatketaan paikallisten toimijoiden yhteistyötä Invest in asioissa, jolloin varmistetaan ulkoisten signaalien tehokas käsittely niin Turku Science Parkissa kuin Turun muissa kv-organisaatioissa. Luodaan yhtenäinen, tehokas kuva Turusta jota eri organisaatiot viestivät tehokkaasti eteenpäin. Resursoidaan Invest in toiminto Turku Science Parkissa ja luodaan järjestelmä sille, että ulkoapäin tulevat signaalit voidaan ohjata tehokkaasti yritysten hyödynnettäväksi. Turku Science Park voi ottaa johtavaa roolia Invest In-asioissa liittyen liiketoiminnan kehittämiseen ja korkean teknologian osaamiseen.						
Alueelle etabloituneet bio-, elämysteollisuus, valmistavan teollisuuden ja ict-alan yritykset, kpl	3	7	10	10	10	10
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Aktiivisten invest in -neuvotteluiden tuloksena tapahtuu etabloitumisia.						
Tavoite: Yhtiön toiminnallinen tehokkuus ja onnistuminen valtakunnallisessa resurssien jaossa sekä varainhankinnassa						
Mittari tai indikaattori						
Alueelle tuleva raha/TScP kuntaraha €	5,5	3,7	5,0	5,5	5,8	6,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusien korkeaan osaamisen yritysten syntymiseen sekä pienten ja keskisuurten yritysten kasvamisen tehostamiseen tähtäävän SparkUp toiminta on käynnistetty, mikä lisää toiminnassa mukana olevien yritysten rahoitusta. Lisäksi tarkastellaan ulkomaisten investointien arvoa, jota asiantuntijamme tukevat						
Ulkoisen rahoituksen osuus yhtiön liikevaihdosta (./l. läpivirtaava raha) %	52 %	52 %	43 %	43 %	32 %	32 %
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuoden 2019 rahoitusinstrumenttien lasku alkaa vaikuttamaan. Tausta on esimerkiksi uuden EU ohjelmakauden siirtyminen loppupuolella. Aktiivisella hankevalmistelulla voidaan varautua myös tulevien vuosien ulkoisen rahoituksen volyyymiin.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun seudun kehittämiskeskuksen toiminnot liikkeenluovutettiin Turku Science Park Oy:öön 1.7.2016. Vuonna 2018 toiminta saatiin täyteen vauhtiin ja käynnistettiin myös uudistustoimenpiteet. Esim. toiminnan mittarointia kehitetään. Kuitenkin käytännössä moni toimenpide on käynnissä koko ajan esim. hankkeiden muodossa. On realistista odottaa, että ulkoinen rahoitus hiukan laskee, koska EU rahoituskaudet siirtyvät kauden loppupuolelle. Hankkeistuksille haetaan laajempaa kattavuutta ja tuloksellisuutta.

Toiminta pohjautuu Turun kaupungin ja alueen korkeakoulujen strategioihin, joiden toimenpanosta osaltaan Turku Science Park Oy vastaa. Vahvuusaloja ovat uudet teknologiat, lääke- diagnostiikka- alat, kiertotalous, meriteollisuus ja elämysteollisuus. Digitaalisuus, alustatalous sekä tekoäly toimivat kaiken pohjalla.

Toimintamme lisää uusien elinkelpoisten yritysten syntymistä Turun alueelle, tehden alueesta kiinnostavan yritysten investointien, sijoittautumisen, verkostoitumisen ja osaavan työvoiman kannalta. Turku Science Park Oy tarjoaa alueen yrityksille monitasoisesti uusia verkostoja ja kasvamisen mahdollisuuksia, yritysten välistä hyvää yhteistyötä edistäviä verkottamispalveluja, tukien erityisesti korkean teknologian yritysten toimintaa. Turku Science Park yhdistää yritysten strategiset kehitykset ja tutkimustarpeet erityisesti alueen korkeakoulujen kanssa, mutta myös esimerkiksi kaikkien Suomen teknillisten korkeakoulujen ja oman alueen

korkeakoulujen huippuosaajiin, nopeuttaen tuote-, tuotanto-, liiketoiminta- ja osaamiskehitystä ja markkinoille tuloa. Turku Science Park mahdollistaa oppilaitoksen tutkijoiden ja yritysten saumattoman yhteistoiminnan, mikä johtaa yritysveloitukseen, monialaiseen ja tuloksekkaaseen innovaatioyhteistyöhön.

Life Science -kiihdyttämö, Smart Chemistry Park, Spark up sekä Merikiihdyttämö toimivat uusien liiketoimintakonseptien kiihdyttäjinä. Toimintaa tehdään yhteistyössä laajojen sidosryhmien kanssa. Rahoituksen hakeminen yrityksille on keskeisessä asemassa.

Investointien houkuttajana alueen erityispiirteet kuten Health Campus Turku, biopankkitoiminta sekä Tech Campus Turku ja Blue Industry Park tulee brändätä hyvin ja nostaa tarjoamamme kärjiksi. Logistisen aseman erinomaisuutta ei tule myöskään unohtaa. Lisäksi Turun tiedepuisto -kärkihanke viehdään toteutusvaiheeseen. Regulaatiivisen ympäristön (direktiivit) muuttuessa pitää panostaa myös regulaatiivisen osaamistason nostoon uusien tuoteinnovaatioiden kaupallistamiseksi ja alueen tuotannollisen kilpailukykyyn parantamiseksi. Tämä koskee sekä bio- että cleantech/kiertotalous -alojen toimijoita.

Uuteen innovaatiopolitiikkaan vaikutetaan voimakkaasti ja saatetaan uusi kasvusopimus käyntiin. Luodaan selkeä asiakaspolku BusinessFinlandin palveluihin.

TURKU TOURING OY

Toimitusjohtaja Anne-Marget Hellén

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Matkailun palvelukeskuksen toiminnan tarkoituksena on lisätä Varsinais-Suomeen suuntautuvaa matkailua markkinoimalla, myymällä ja kehittämällä matkailupalveluja yhteistyössä yritysten, rahoittajien ja matkailuorganisaatioiden kanssa. Matkailun palvelukeskus Visit Turku toimii Varsinais-Suomessa alueorganisaationa. Turku Touring Oy toimii palvelukeskuksen apuyhtiönä.

Osakeyhtiön mittaristossa on vain ne luvut, jotka liittyvät osakeyhtiön toimintaan. Yhtiö on markkinointiyhtiö, jolla on markkinointiyhteistyösopimus osakkaiden kanssa. Yhtiö on valmismatkalain mukaan kirjautunut matkanjärjestäjärekisteriin ja kaupalliset toiminnot hoidetaan sitä kautta.

Matkailun toimialan kehityksestä yleisesti kertovat mittarit ovat Matkailun Palvelukeskuksen mittareita ja raportoidaan sen yhteydessä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Matkailuliiketoiminta on toimialana suhdanne herkkää; taloudellinen tilanne vaikuttaa matkailuliiketoimintaan nopeasti.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Kuluvana vuonna on otettu käyttöön uusi markkinoinnin konsepti, joka on ympäri vuotinen ja painottuu sähköiseen markkinointiin. Sitä kehitetään edelleen ja sisällön löydettävyyttä hakukonemarkkinoinnin keinoin.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiö jatkaa Visit Turun apuyhtiönä ja suunnitelmat muovautuvat sen mukaisesti.

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Tommi Forss

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Aikuiskoulutussäätiö on merkittävä osa seudullista koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittista palvelurakennetta. Säätiön oppilaitosten tavoitteena on omalta osaltaan edistää seutukunnan elinvoimaa, hyvinvointia, kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä sekä työmarkkinoiden toimivuutta osaamista kehittämällä. Turun Aikuiskoulutussäätiö on osa yrityspalvelurakennetta, joka tukee elinkeinoelämän toimivuutta talousalueellaan huolehtimalla osaltaan osaavan työvoiman saatavuudesta.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Turun kaupungissa Turun Aikuiskoulutuskeskusta ja Turun kesäyliopistoa itsenäisinä oppilaitoksina. Niiden tehtävänä on tarjota ja järjestää ammatillista ja yleissivistävää aikuiskoulutusta, avointa korkeakouluopetusta sekä koulutukseen läheisesti liittyvää palvelu-, tutkimus- ja työtoimintaa sekä toimia muutenkin säätiön tarkoitusta edistävällä tavalla.

Säätiö on yleishyödyllinen yhteisö eikä tavoittele voittoa, mutta pitää jatkuvana tavoitteenaan, että säätiön ylläpitämät oppilaitokset ovat taloudellisesti itsensä kannattavia.

Toimintaympäristön muutostekijät

Suomen kansantaloudessa pitkään jatkunut tuotannon lasku ja ennen kaikkea vaikeudet rakentamisessa, teollisuudessa ja palvelualoilla ovat Varsinais-Suomessa kääntyneet voimakkaasti positiiviseen suuntaan. Positiivisen rakennemuutoksen mukanaan tuomat positiiviset haasteet näkyvät sekä osaavan henkilöstön rekrytoinnin vaikeutumisena että opiskelijarekrytoinnissa.

Valtionosuusrahoituksen määrä on vähentynyt viime vuosina. Ammatillisen koulutuksen reformin rahoitusmalli painottaa jatkossa tutkintosuorituksia, työllistymistä, opiskelija- ja työnantajatytyväisyyttä sekä jatko-opintoihin siirtymistä. Mallin vaikutukset säätiön rahoitukseen näkyvät selkeämmin vuodesta 2020 alkaen. Tutkintoon johtava työvoimakoulutus siirtyi Opetus- ja kulttuuriministeriön hoidettavaksi osaksi valtionosuusrahoitusta vuoden 2018 alusta lukien.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät koulutusten tarjonnassa alueella entistä tiiviimpää koordinaatiota ja yhteistyötä. Turun Aikuiskoulutuskeskuksen ja alueen muiden oppilaitosten välillä yhteistyötä on lisätty entisestään. Erityisesti Turun

ammatti-instituutin kanssa on pyritty löytämään uusia toisiaan tukevia yhteistyömuotoja mm. koulutushankintojen ja tilojen yhteiskäytön osalta.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Aikuiskoulutuksella on alueellisesti vahva elinkeinopoliittinen rooli. Tavoitteena on pystyä vastaamaan elinkeinoelämän koulutukselle asettamiin haasteisiin yhteisenä päämääränä alueen elinkeinoelämän menestyminen ja kilpailukyky.

Turun Aikuiskoulutussäätiö pyrkii kehittämään toimintaansa alueen elinkeinoelämän vaatimusten mukaan jatkuvalla vuoropuhelulla yritysten ja työelämän kanssa.

Esiin tulleiden tarpeiden sekä tehtyjen koulutustarvekartoitusten pohjalta kehitetään uusia koulutus tuotteita yhdessä työelämän kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä eri ammattialojen osaamis-pääomaa ja näin varmistaa seutukunnan menestyminen myös tulevaisuudessa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Opiskelijamäärä	12 379	12 000	12 000	12 200	12 400	12 600
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Opiskelijatytyväisyys	4,2	4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<ul style="list-style-type: none"> - työvoimakoulutusten suuren volyymin ylläpito ja kasvattaminen - valtionosuusrahoituksen tehokas käyttö - laatu järjestelmän mukainen opetustoiminnan kehittäminen ja seuranta - uudet opetusmenetelmät ja digitalisaatio 						
Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus						
Mittari tai indikaattori						
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto (1 000 €)	10 986	9 037	11 200	11 400	11 600	11 800
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä)	385	600	0	0	100	200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<ul style="list-style-type: none"> - kustannustehokkuuden ja kustannustietoisuuden varmistaminen - tilatehokkuuden parantaminen mm. kiinteistöjärjestelyjen avulla - laadukas ja tehokas valtionosuuksien käyttö - menestyminen työvoimakoulutuskilpailussa 						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN:

Vuoden 2019 talousarvio pohjautuu pitkälti vuoden 2018 toteutuneisiin talouslukuihin. Vuoden 2018 alussa voimaan astunut ammatillisen koulutuksen reformi vaikuttaa voimakkaasti ammatillisen koulutuksen toimijoiden perustoimintaan ja talouteen. Kaikki vaikutukset eivät vielä tässä vaiheessa ole tiedossa ja uusia on tulossa rahoitusmallin seuraavissa vaiheissa.

Valtionosuuden määrän ennakointi on vaikeaa, koska rahoitus on koulutuksen järjestäjien kesken suhteellinen. Rahoituspäätös saadaan yleensä edellisen vuoden joulukuussa. TA ja TS on arvioitu varovaisesti johtuen valtion-osuusrahoitukseen liittyvästä epävarmuudesta.

Turun Aikuiskoulutussäätiö on käynnistänyt jo ennakkollisesti tila- ja kiinteistöjärjestelyt tilatehokkuuden parantamiseksi. Ammatillisen koulutuksen reformin osatavoitteena on ollut lisätä ammatillisen koulutuksen toteuttamista työelämässä. Tästä syystä säätiö on luopumassa Kärsämäentien kiinteistönsä toimitiloista ja keskittämässä kaiken ammatillisen koulutuksen opetustoiminnan Artukaisen aikuiskoulutuskampukselle.

Vuosien 2020-2022 taloussuunnitelman pohjalla on näkemys siitä, että erityisesti ammatillisen aikuis-koulutuksen kysyntä vahvistuisi jonkin verran. Tehdyt toimenpiteet ja jo suunnitellut toimet mahdollistavat sen, että säätiön toiminta on tehokasta ja tuloksekasta myös tulevaisuudessa.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Toimitusjohtaja Vesa Taatila

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toteuttaa ammattikorkeakoulutoimintaa valtioneuvoston sille antaman toimiluvan mukaisesti ammattikorkeakoululain määrittelemällä tavalla Vuonna 2015 hyväksytyyn strategiaan mukaisesti yhtiö on olemassa Varsinais-Suomen työelämän, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa osaavia ammatillaisia Varsinais-Suomen työelämän kehittämiseen. Yhtiöllä on myös tärkeä rooli alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman rakentamisessa - yhtiö on osallistunut kehittämässä Turku pohjoisen Itämeren kiinnostavammaksi ja rohkeasti uudistuvaksi korkeakoulu- ja kulttuurikaupungiksi, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Yhtiö on aktiivisesti luomassa Varsinais-Suomesta yhteistyön ja kumppanuuden maakuntaa, jossa elämisen laatu on parasta. Yhtiön onnistuminen mitataan Turun ja koko Varsinais-Suomen hyvinvoinnilla, elämisen laadulla ja menestyksellä kansainvälisessä kilpailussa. Yhtiön strategiaan on tarkoitus tehdä päivitys vuoden 2018 loppuun mennessä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskeinen kansallinen muutostekijä on kehittyvä korkeakoululainsäädäntö ja -rahoitusmalli. Opetus- ja kulttuuriministeriö on lanseerannut Vision vuoteen 2030 saakka ja sen pohjalta muokataan parhaillaan lainsäädäntömuutoksia. Yhtiö on aktiivisesti tukemassa lainsäädäntötyötä määrittelyssä ja pyrkii varmistamaan ammatillisen korkeakouluosaamisen kehittymismahdollisuudet myös jatkossa.

Ammattikorkeakoulujen rahoituskehityksen ennakoidaan säilyvän lähivuodet kohtuullisen stabiilina ja nousevan 2020-luvulla jo toteutettujen tekniikan koulutuslaajennusten johdosta. Rahoitusmalliin on tulossa volatilitteettia lisääviä muutoksia, joista merkityksellisin on strategisen rahoituksen osuuden lisäys. Yhtiö varautuu muutoksiin olemalla aktiivisesti mukana mallin kehitykseen liittyvässä keskustelussa ja vahvistamalla ulkoisten lähteiden kautta tulevaa rahoitusta.

Keskeinen alueellinen muutostekijä on työelämän kehitysmuutokset. Alueen yritysten liiketoiminnan positiivinen kehitys on avannut ammattikorkeakoululle paljon yhteistyömahdollisuuksia niin tutkintotuotannon kuin kehittämisprojektien kautta. Yhtiö

on toiminut aktiivisesti lisätäkseen yhteistyötä, mikä näkyy rahoituksen laajenemisena sekä alueellisesti että kansallisista lähteistä. Yhtiö valmistautuu erilaisiin skenaarioihin keskittymällä strategiansa mukaisilla painopisteillä korkean tason käytännön osaamisen tuottamiseen sekä opiskelijoille että työelämäkumppaneille. Lisäksi yhtiö tiivistää yhteistyötään strategiassa määriteltyjen korkeakoulu- ja konsernikumppaneiden kanssa.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa kansainvälisiä verkostoja, jotka ratkaisevat ilmastonmuutoksen haasteita. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Ammattikorkeakoulu osallistuu aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen ja ratkaisujen luomiseen verkostoissa ja hankkeissa.

Kansainvälisesti keskeinen muutostekijä on lähestyvä EU rahoitusohjelmien nivelkausi 2019-2020. Yhtiö on varautunut tähän vahvistamalla ulkoisen rahoituksen hakuun liittyvää osaamistaan ja laajentamalla yksityisesti rahoitettujen hankkeiden määrää hankesalkussa. Nivelvaihe tulee kuitenkin ai-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

heuttamaan pudotuksen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoituksessa vuosina 2020 ja 2021.

Vuosina 2018-2020 yhtiön toiminta Turussa tiivistyy Kupittaaan kampukselle sekä Linnankadulle. Pitkällä tähtäimellä tiivistäminen tulee tuottamaan selkeitä synergia- ja tilakustannussäästöjä, mutta kertalounteiset kulut tulevat nostamaan etenkin vuoden 2020 menoja siinä määrin, että tulos tuolloin tulee jäämään tappiolliseksi. Yhtiön rahoitusasemasta ja arvioitavissa olevasta tulevasta valtionrahoituksen kasvusta johtuen 1-2 vuoden tappiollinen tulos ei ole este strategian pitkäjänteiselle toteuttamiselle.

Niukkenevasta valtionrahoituksesta huolimatta yhtiö arvioi pystyvänsä kehittämään toimintaansa alueen työelämän tarpeista lähtien strategiansa mukaisesti. Näin ollen kaudella 2019-2022 ei ole oletettavissa tarvetta henkilöstörakenteen tiivistämiselle.

Yhtiön toiminnan päätavoitteet vuosille 2019 - 2022

Tavoite 1: Tulevaisuuden teknillisen innovaatiokorkeakoulun rakentaminen Turkuun.

Tavoite 2: Hyvinvoinnin kehittämisen systemaattinen strategiassa määritellyillä kärkialoilla.

Tavoite 3: Innovaatiopedagogisen oppimisjatkumon toteuttaminen kaikessa toiminnassa.

Tavoite 4: Innostavan yhteisön aikaansaaminen.

Tavoite 5: Toiminnan keskittäminen Kupittaaan kampukselle ja Linnankadulle.

Tavoite 6: Korkeakoulu- ja konserniyhtiöyhteistyön kehittäminen.

Tavoite 7: Ulkoisen rahoituksen määrän kasvattaminen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Valtion rahoitus (1000 €)	54 478	54 500	53 800	54 200	54 900	56 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: parannetaan toiminnan tuloksellisuutta rahoitusmallin mukaisissa mittareissa laajennetun tekniikan sisäänoton voimalla sekä prosessien kehittämisellä.						
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut AMK-tutkinnot, kpl	1 617	1 600	1 604	1 579	1 579	1 620
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opintojaksojen vuositarjonnan vähentyessä opiskelijoiden henkilökohtaisiin opintosuunnitelmiin (HOPS) sijoitetaan vapaasti valittavia opintoja muista koulutusohjelmista (30 op tutkintosäännössä), opinnäytetöiden ohjausta tehostetaan, normi+1 -vuotisten ja yliaikaisten opiskelijoiden tehostettu ohjaus. Tutkintotuottoa on pystytty nostamaan edellisinä vuosina huolimatta vuoden 2012 aloituspaikkojen leikkauksista. Nyt tutkintotuotto ennustetaan tasaantuvan.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat Turun ammattikorkeakoulussa, kpl	5 615	5 400	5 484	5 473	5 582	5 596
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opetussuunnitelmien ja arviointimenetelmien kehittäminen, aiempien opintojen hyväksilukukäytäntöjen ja osaamisnäyttöjen kehittäminen. Opettajatuutorit ohjaavat opiskelijoita valitsemaan opintoja väh. 55 op /vuosi. Kiinnitetään erityistä huomiota niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joiden opintopistekertymä on keväällä noin 50 op. Huom! Tämä mittari saattaa poistua uudesta rahoitusmallista.						
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), (1000 €)	7 041	7 700	8 000	6 500	6 500	7 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opettajien ja tutkimusryhmien TKI-osaamisen vahvistaminen (esim. TKI-osaaajavalmennus), TKI-keskuksen ja muiden tukipalveluiden vahvistaminen, osaavan hankehenkilöstön rekrytointi.						
Opiskelijatytyväisyys (1-5) HUOM! Vuodesta 2018 lähtien muutos asteikkoon (1-7)	3,6	4,9	5	5	5	5
Opiskelijatytyväisyyden mittausmekaniikka muuttui vuonna 2015 siten, että mittarissa seurataan kaikkien valmistuneiden antamien 7-portaisten vastausten summaa (valtionrahoituksen laskentaperuste). Tämä johtaa siihen, että opiskelijamäärän supistuessa tulosten tasaisena pitäminen vaatii lisätoimenpiteitä, joista keskeisin on opiskelijoiden sisällyttäminen innostava yhteisö -toimintasuunnitelman toteutukseen.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Suunnittelukausi vaikuttaa toiminnallisesti stabiililta, mutta taloudellisesti sitä rasittavat vuosien 2019 ja 2020 merkittävät investoinnit tekniikan alan laboratorioinfrastruktuuriin sekä Kupittaalalle ja Linnankadulle muutosta johtuvat kertakustannukset. Yhtiön rahoitustilanne on kuitenkin erinomainen ja valtionrahoituksen arvioidaan kääntyvän tasaiseen nousuun vuodesta 2020 lähtien, mikä voidaan ennakoida suhteellisen suurella varmuudella rahoitusmallin mittarisuorituspotentiaalin johdosta. Näin ollen suunnitelmana on pitää suunnittelukaudella tiukka talouskuri, mutta hyväksyä

lyhytaikainen negatiivinen tulos, jonka jälkeen yhtiön taloudellisen tuloksellisuuden ennakoidaan paranevan nopeasti.

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

Toimitusjohtaja Arto Valkama

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Turun kaupungissa. Yhtiö harjoittaa kahvila-, ravintola-, catering-, kokous-, ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintavuoteen 2019 lähdetään ilman peruskorjauksen jälkeisen avajaisvuoden ylimääräistä huomiota. Toimintaympäristö on haastava: vapaaajalle on tarjolla paljon toimintaa ja suoratoistoympäristön palveluiden myötä on vaarana, että vapaa-ajan kulutus siirtyy entistä enemmän kotiin. Elokvateatterit vastaavat kiristyneeseen kilpailutilanteeseen tuomalla markkinoille teknisesti entistä paremmin varusteltuja saleja. Teatterialalla on haasteita löytää uutta yleisöä ja Turussakin useampi teatteri on kilpailutilanteen kiristyessä ajatunut taloudellisiin ja toiminnallisiin vaikeuksiin.

Kokous- ja kongressitoiminnassa kilpailemme alueellisesti useiden vaihtoehtojen kanssa ja teatteritoiminnan vaatimat aikataulut osittain kaventavat mahdollisuuksiamme osallistua tarjouskilpailuihin.

Kilpailuvalttina voitaneen pitää teatterin sijaintia keskustassa ja kävelymatkan päässä laadukkaasta hotellista.

Valtion rahoitus teatterille ei näillä näkymin tule tulevina vuosina kasvamaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön omissa arvioissa lähdetään tulevina vuosina liikkeelle indeksien jäädyttämisestä, joka ei suoranaisesti laske tukitasoa, mutta irtaannuttaa tukien tason toki muusta kustannusten nousuvahdista. Valtion rahoitusjärjestelmän uudistus keskeytettiin valmisteluvaiheen jälkeen ja sen tulevaisuudesta ei ole tietoa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen

Myynti- ja markkinointiosaston tavoitteena on aktiivinen myyntityö, asiakkuuksien hallinta, ryhmäasiakkaiden määrän lisäys, kustannustehokas markkinointi ja täyttöprosenttien nosto kaikissa toimipaikoissa. Myyntikanavien osalta tulevana vuotena keskitymme etenkin nettilipunmyynnin kehittämiseen.

Esimiestyön vahvistaminen

Johtoryhmätyöskentelyä kehitetään edelleen. Osastoiesimiesten työtä tuetaan esimieskoulutuksella. Päätösvaltaa siirretään organisaatiossa lähemmäs operatiivista tasoa. Tavoitteena on itseenäisesti osastojaan johtavat esimiehet, työnkuvien ja vastuiden selkeytys ja hyvinvoiva työyhteisö.

Tuotantoprosessien kehittäminen

Teatteriyhtiössä on tehty vuoden 2016 aikana teatterituotannon prosessikuvaus ja lanseerattu Lean-oppieihin nojaava Hukkajahti-hanke. Hankkeen pohjalta muodostettiin teatteriin uusi tuotantotapa, jota jatkokehitetään jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti. Malli pyrkii varmistamaan tuotannon virtauksen niin, ettei synny huonosta suunnittelusta tai informaation kulkemattomuudesta johtuvaa tyhjäkäyntiä. Samalla valmistavat osastot kehittävät edelleen päivittäisjohtamistaan, jolloin pystytään entistä paremmalla suunnittelulla varmistamaan töiden tasainen jakautuminen ja valmistumisen oikea-aikaisuus. Tavoitteena on vähentää ylikuormitusta ensi-illan alla ja sitä kautta tuottaa entistä parempia esityksiä tuotantobudjeteissa pysyen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

Ravintola- ja tilavuokraustoiminnan kehittäminen

Peruskorjauksen valmistuttua teatteriyhtiö alkoi itse hoitamaan teatteritalon esitysten yhteydessä tapahtuvaa ravintolatoimintaa. Ravintolatoiminnasta vastaavalle ravintolapäällikölle keskitettiin

myös tilavuokraustoiminnan koordinointi. Lounasravintolaa hoitaa ulkopuolinen taho, joka vastaa myhös illallisruokien toimituksesta. Tavoitteena on hyvin toimiva teatteriravintola, joka tuottaa asiakkailleen elämyksiä teat-

teriesityksen yhteyteen ja teatteriyhtiölle sitä kautta entistä parempaa ravintolatoiminnan tuottoa. Tilavuokraustoiminnalla on tarkoitus vahvistaa tilojen käyttöastetta ja samalla hankkia lisää omia tuottoja.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori 1						
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja (1.000 eur)	197	-212	-216	-173	-140	-50
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tarkka budjetointi, talouden raportointijärjestelmien kehittäminen, taloudellisen tilanteen huomiointi tulevaisuuden suunnittelussa, oikean toimintavolyymien ja tuotantojen kokoluokan hakeminen peruskorjauksen jälkeen teatteritalossa.						
Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen						
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupunginteatterin omien tuottojen kehitys, (1.000 €)	3 853	4 741	4 746	4 746	4 746	4 746
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen, asiakkuuksien hallinta, suunnittelujänteen pidentäminen, aikataulutuksen tehostaminen, aktiivinen yritys yhteistyö, oman ravintola- ja tilavuokraustoiminnan kehittäminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2019 talousarvion mukaan yhtiö varautuu 216 tuhannen euron alijäämäväliseen tulokseen. Tulosta painaa peruskorjaukseen liittyvien investointien aiheuttamat poistot. Suunnitelmavuosien myötä poistojen määrä alenee ja tulos korjaantuu lähemmäs nollassa. Vahvan taseen vuoksi poistojen kasvua ei lähdetty leikkaamaan tuotantobudjeteista. Yleisömäärään ja omien tuottojen tasoon liittyvät tavoitteet ovat niin haastavia, että tuotantoja karsimalla niiden saavuttaminen olisi epävarmaa. Kiinteiden kulujen kasvua pyritään jatkossakin hillitsemään niin, että jatkossa toiminnan kokonaisvolyymia pystyttäisiin mahdollisimman paljon säätämään tuotantobudjettien kautta.

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

Toimitusjohtaja Juha Parkkonen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on linja-autoliikenne ja sopimusliikenteen tuottaminen Turun kaupungille. Yhtiö tuottaa Joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikennepalvelua yhtiön ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti. Yhtiön tehtävänä on myös olla mukana erilaisissa joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvissä pilotti- ja kehityshankkeissa.

Nykyinen liikennöintisopimus ulottuu vuoteen 2023 saakka. Sopimus sisältää myös 3 vuoden option, jonka käytöstä tilaaja tekee päätöksen vuoden 2018 aikana.

Toimintaympäristön muutostekijät

Nykyisen liikennöintisopimuksen mukaisesti yhtiön liikennemäärä tulisi palauttaa viimeistään vuonna 2019 vastaamaan vuoden 2010 tuotannon tasoa. Kaupunginhallitus on myös linjannut, että yhtiön markkinaosuuden tulisi olla noin 17 prosenttia Turun sisäisestä liikenteestä.

Vuonna 2020 toteutettava runkolinjastouudistus tulee muuttamaan yhtiön liikennöimien linjojen reittejä ja aikatauluja. Todennäköisesti liikenteen sopeuttaminen toteutetaan vasta runkolinjastouudistuksen yhteydessä.

Vuosina 2018-2020 Turun keskustassa rakennettava toriparkki vaikeuttaa liikennöintiä lisäten liikennöintikorvauksia (lisääntynyt ajoaika) mutta altistavat tuotannossa tapahtuville virheille ja liikennevahingoille.

Ensivuosisikymmenellä toteutettava joukkoliikenne-ratkaisulla on vaikutuksia yhtiön toimintaan tarjoten yhtiölle mahdollisuuksia liiketoiminnan laajentamiseen ja kehitysyhteistyöhön osallistumiseen. Myös Rieskalähteentien bussivarikon käyttö on si-doksissa joukkoliikenneratkaisun toteutukseen.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Liikenteen mahdollinen väheneminen vuonna 2020 merkitsisi henkilöstövähennyksiä sekä vanhemman kaluston poistamista tuotannosta. Liikennöintisopimuksen kaluston keski-ikävaatimukset edellyttävät

joka tapauksessa kalustoinvestointeja vuosina 2019-2020.

Toiminnan laatua pyritään kehittämään kuljettajien osaamista kehittämällä, kaluston kunnosta huolehtimisella ja selkeämmällä mittaristolla, jota hyödynnettäisiin myös esimiesten kannustamisessa. Tavoitteena on vähentää ajamattomien lähtöjen määrä sekä muita palvelupoikkeamia.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi.

Turun Kaupunkiliikenne Oy:n toteuttama joukkoliikenne toimii hiilineutraalisti viimeistään vuonna 2025 (Turun kaupungin Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 42). Tavoitteeseen pääseminen edellyttää siirtymistä uusiutuviin biopolttoaineisiin bussien käyttövoiman osalta. Muutos saattaa johtaa lisääntyviin polttoainekustannuksiin, minkä vuoksi liikenteen tilaajan tulee olla valmis nostamaan liikennöinnistä maksettavaa liikennöintikorvausta.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Linja-autoliikenteen tuottaminen sovituissa laajuudessa						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Osuus tuotetuista linjakilometreistä (koko Föli), %	(-21)	14	14	12	12	12
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Noudatetaan liikennöintisopimusta						
Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille						
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	821	450	500	400	400	400
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä kulujen hallinnalla.						
Antolainojen korko (1.000 €)	72	63	60	55	55	55
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehdään kiitettävä liikevoitto ja maksetaan lainoja suunnitellusti.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Liikenteen sopeuttamistoimenpiteiden toteuttaminen vuoden 2019 aikana vaikuttaa epätodennäköiseltä, joten yhtiön tuotanto ja tuotannon rakenne tulee säilymään varsin lähellä vuoden 2018 tasolla.

Kulurakenteessa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia. Liikennöintikorvaukset on sidottu linja-autoalan kustannusindeksiin, joka kompensoi viiveellä suurimman osan mahdollisista muutoksista.

Linjastouudistuksen yhteydessä vuonna 2020 tuotantoa todennäköisesti tullaan leikkaamaan tilaajan toimesta. Yhtiön markkinaosuuden aikaisempaa väljempi määrittely sekä joukkoliikenteen määrän lisääntyminen otetaan sopeuttamisessa todennäköisesti huomioon, joten yhtiön liikevaihto jäänee vuotta 2015 korkeammalle tasolle.

Tuotannon supistuminen lisää kiinteiden kustannusten osuutta, mikä heikentänee liiketulosta ja yhtiön mahdollisuuksia rahoittaa omat kalustoinvestointinsa.

Kaluston keski-ikä nousu yli liikennöintisopimuksessa sovitun 8 vuoden rajan edellyttää investointeja uuteen vähäpäästöiseen diesel-kalustoon vuosina 2019 - 2020. Uusia sähköbuseja ei olla hankkimassa.

Ensivuosisikymmenellä toteutettava joukkoliikenne-ratkaisu ei ilmeisesti vaikuta merkittävästi yhtiön talouteen vielä tarkastelukauden aikana.

TURUN SATAMA OY

Toimitusjohtaja Christian Ramberg

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Turun Satama Oy on Turun kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Sataman toiminta jakaantuu kahden liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat: Matkustajaliikenne sekä rahtiliikenne.

Satama on Skandinavian liikenteen keskus Suomessa. Liikevaihdoltaan satama on Suomen kolmanneksi suurin satama ja matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin matkustajasatama. Myös yksikkötavaraliikenteessä Turku lukeutuu maan suurimpiin satamiin.

Toimintaympäristön muutostekijät

Suomen talouskasvu jatkuu laaja-alaisena. Vahva kansainvälinen kysyntä, parantunut kustannuskilpailukyky, kotitalouksien tulojen kasvu ja suotuisat rahoitusolot tukevat kasvua ennustevuosina. BKT:n kasvunusteet vuosille 2018-2020 ovat Suomen pankin ennusten mukaan 2,9 %, 2,2 %, ja 1,7 %. Lähivuosina hidastuva kasvu heijastaa pitkän aikavälin vaihtelevaa kasvunäkymiä. Noin puolet Suomen tavaraviennistä on erilaisia raaka-aineita, sellua, tuotantotarvikkeita ja välituotteita. Vajaat 30 prosenttia on investointitavaroita. Tuotantotarvikkeiden kysyntä on pirstunut ja teollisuuden tuotanto kasvaa maailmalla. Näkyvät ovat kohtuulliset,

mutta Venäjän vientiin ei ole pakotteiden vuoksi luvassa nopeaa korjausta. Länsirannikon ja eteläisen Suomen satamissa on tapahtunut voimakasta kehitystyötä ja parannusinvestointeja, joka kiristää edelleen kilpailutilannetta satamien välillä.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Satama jatkaa matkustajaliikenteen palvelujen kehittämistä yhdessä Viking Linen ja Tallink-Siljan kanssa. NextGen Link hanke ja uuden aluksen myötä matkustajaliikenteen palvelut ovat kehittyneet entisestään. Sataman tehtävänä on huolehtia matkustajasataman liikenneyhteyksistä, satamanpidosta, pysäköinnistä satama-alueella sekä erillistä aluksille tarjottavista palveluista. Kansainvälinen risteilyliikenne on pysynyt entisellään, Turun satamalla on rasiitteena muihin satamiin nähden suuremmat merenkulmaksut. Satamalla on kapasiteettia palvella hyvin nykyistä suurempaa määrää asiakkaita ja aluksia.

Satamassa on hyvät edellytykset jalostettujen tuotteiden rahtiliikenteelle sekä tavaroiden varastoinnille. Norjaan ja Tanskaan suuntautuvan laivalinjan ansiosta sataman perinteinen rahtiliikenne on kasvamassa. Vienti on jo lähtenyt nousuun, mutta tuonti ei ole kehittynyt odotetusti. Satamalla on myös hyvät yhteydet Pohjanmeren satamiin. Näiden satamien kautta vienti- sekä tuonti-asiakkaille on tarjolla erinomaiset jatkoyhteydet.

Kuorma-autoliikenteen merkitys on satamalle erittäin suuri. Kuorma-autoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään jatkuvasti mm. tarjoamalla sataman läheisyydessä toimivat liikennejärjestelyt, rekkaparkkialueita ja palveluita. Satama-alueen välittömässä läheisyydessä tulee tieverkkoa kehittää ja rakentaa edelleen paremmin henkilö- ja kuorma-autoliikennettä tukevaksi.

Satama haluaa strategian mukaisesti olla edelläkävijä ympäristö- ja turvallisuusasioissa ja kehittää nesteytetyn maakaasun (LNG) varastointia ja jakelua Turussa. Puhtaampi polttoaine on ympäristön kannalta tärkeä asia parantaen sataman kilpailukykyä entisestään.

Sataman on oltava kustannustehokas ja resurssiltaan oikein mitoitettu, sillä vain taloudellisesti vahvat satamat pärjäävät kilpailussa. Muutokset varustamojen toiminnassa edellyttävät nopeata reagointia ja valmiuksia suoriutua investoinneista. Kustannustehokas toiminta edellyttää puolestaan jatkuvaa resurssien hyötykäytön tehostamista.

Satama pyrkii varmistamaan, että sillä on ammatinsa osaavaa henkilökuntaa. Avaintehtäviin koulutetaan tai rekrytoidaan tarpeen mukaan henkilöitä. Toiminnan varmistamiseksi satamalla on käytössä koko toimintaa kattava laatu- ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN SATAMA OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä						
Operatiivinen tulos	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	4 974	4 400	4 700	4 800	5 600	5 700
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Aluskannan uusiutuminen ja kuljetuskapasiteetin lisääntyminen Turku-Tukholma reitillä ovat varmistaneet sataman matkustaja- ja tavaraliikenteen määriä. Satama jatkaa Ruotsin matkustaja- ja rahtiliikenteen edellytysten kehittämistä Turussa NextGen Link -ankkeen turvin.						
Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille						
Mittari tai indikaattori	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Maanvuokrien tuotto kaupungille (1.000 €)*	1 817	1 850	1 900	1 950	2 000	2 050
Vaihtovelkakirjalainan (30 milj. euroa, 8% pa) tuotto kaupungille *	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400	2 400
Muiden rahoituserien (antolainojen (ei-VVK-lainan), osinkotulojen tai pääomanpalautusten) tuotto yhteensä kaupungille (1.000 €)*	4 922	1 140	3 000	3 000	3 500	3 500
* Näiden tuloutuskomponenttien lisäksi osa Satamaliikelaitoksen saamista maanvuokrista siirtyi Kiinteistöliikelaitokselle (n. 1,4 m€), jolloin yhteenlaskettuna kokonaistuloutus ylittää vaaditun 6,0 milj. euroa vuodessa.						
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turku Tukholma matkustajaliikenteen varmistaminen. Perinteisen rahtiliikenteen kasvattaminen. Pansion satama-alueen laivaliikenteen, varasto- ja logistiikkatoimintojen kehittäminen. Sataman henkilöstöressurssien oikea mitoitus ja käytön tehostaminen. Kiinteistöjen energiatehokkuus, käytön tehostaminen ja vuokratulojen kasvattaminen.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Suomen talouden suhdannetilanne säilyy vahvana vuoden 2018 aikana, minkä jälkeen talouskasvu hidastuu ja jää alle kahteen prosenttiin. Lähivuosina taloutta tukevat sekä ulkomaankauppa että kotimainen kysyntä. Viennin kasvu tasoittuu maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja nettoviennin kasvua tukeva vaikutus pienenee. Varsinais-Suomen myönteiset kasvuodotukset nojaavat meriteollisuuteen, autonvalmistukseen ja koneteknologiaan. Turun Sataman matkustaja- ja tavaraliikenne arvioidaan kasvavan hieman vuodesta 2018. Sataman liikevaihdon arvioidaan asettumaan 23,2 miljonaan euroon.

Turun Satama on saanut vuodelle 2017-2020 infrastruktuuri investoinneilleen tukea Euroopan Unionin liikenneverkkojen CEF rahoitusohjelmasta. Ohjelmasta tuetaan sataman NextGen Link- monivuotista infrastruktuuri ja liikennehanketta. Hankkeella uskotaan olevan myönteinen vaikutus liikennemäärien kehitykseen suunnittelukauden loppupuolella. Satama panostaa yhdessä Turun kaupungin kanssa sataman matkustaja- ja rahtiliikenteen toimintaedellysten parantamiseen. Kehittämisessä huomioidaan kaupungin linnan alueen kehittämistoimet ja tulevat liikennejärjestelyt sekä turvallisuuden liittyvät kysymykset. Sataman rahtiliikennettä kehitetään siten, että uudistukset vaikuttavat positiivisesti Turun linjaliikenteen toimintaedellytyksiin ja tavaraliikenteen kasvuun. Yhteistyökumppaneiden tarjoamat Logisiikkan lisäarvo palvelut ovat tärkeä osa sataman kokonaispalvelua.

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

Toimitusjohtaja Mirva Levomäki

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun seudun puhdistamo Oy:n toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen. Yhtiö toimii ns. Mankala-periaatteen mukaisesti eli ei pyri tuottamaan taloudellista voittoa ja osingonjakoa omistajille. Turku omistaa Yhtiöstä 62,3 %.

Yhtiö tuottaa omistajilleen hyvänlaatuista jätevedenpuhdistuspalvelua kustannustehokkaasti. Toiminta on tehokasta ja toimintavarmaa ja sitä kehitetään edelleen. Energian ja kemikaalien kulutusta optimoidaan ja sovitetaan yhteen puhdistusvaatimusten kanssa. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Jätevedenpuhdistamon käytössä pyritään mahdollisimman hyvään, vähintään ympäristöluvun määräykset täyttävään puhdistustulokseen. Puhdistamon ja pumppaamoiden ohitukset pyritään minimoimaan. Yhtiö huomioi toimintaansa kehittäessään Helsingin ja Turun kaupunkien yhteisen Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet.

Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun seudun puhdistamo Oy huomioi toimintaansa järjestäessään ja kehittäessään, että vesihuolto saatetaan toteuttaa lähivuosina seudullisena toimintona.

Yhtiö tiedostaa digitaalisen toimintaympäristön riskit, panostaa tietoturvariskien hallintaan ja edellyttää myös palveluntuottajiltaan riittävää tieturvatasoa.

Yhtiön riskikartoituksissa merkittävimiksi riskeiksi ja epävarmuustekijöiksi ovat nousseet puhdistamon poistoputken kapasiteetin riittämättömyys poikkeuksellisten suurten vesimäärien aikana, työturvallisuus- ja terveysriskit, lainsäädännön ja määräysten muuttumisesta johtuvat tiukentuvat vaatimukset jätevedenpuhdistusprosessiin liittyen, tietoturvariskit sekä erittäin vakavan laiterikon aiheuttamat vahingot. Yhtiö kehittää riskienhallintaa jatkuvana prosessina. Riskienarvioinnin tulokset huomioidaan Yhtiön toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Puhdistuspalvelua tuotetaan pitkäjänteisesti huomioiden, että puhdistamokokonaisuus palvelee Turun seudun asukkaita pitkälle tulevaisuuteen. Yhtiön tavoitteena on edelleen kehittää jäteveden-

puhdistuspalvelua, optimoida energian ja kemikaalien kulutusta, huomioida toimintojen hiilijalanjälki sekä varautua ilmastonmuutokseen. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimoimalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osa-alueilla. Lisäksi laitoksen ikääntyminen huomioidaan kunnossapidossa, mm. laitoksen arvon säilymisestä huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla.

Yhtiö ylläpitää ja kehittää henkilöstön hyvinvointia, motivaatiota, sitoutuneisuutta ja ammattitaitoa.

Yhtiö pyrkii toiminnassaan vastaanottamaan yhdyskuntajätevesiä maksimikapasiteettinsa rajoissa mahdollisimman laajalta toiminta-alueelta. Alueen kuntien jätevesien johtaminen keskitettyyn käsittelyyn tukee seudullista puhdistusratkaisua.

Yhtiön hankkeet esiselvitetään tarkoituksenmukaisesti taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten kokonaisedullisuuden varmistamiseksi. Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan tarkoituksenmukainen ja riittävä mitoitus, energiatehokkuus sekä varautuminen ilmastonmuutokseen.

Yhteistyössä osakaskuntien kanssa kehitetään teollisuusjätevesien ja hulevesien hallintaa sekä viemäriverkoston seurantaa.

Yhtiö kehittää osaamistaan yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa ja pyrkii osaltaan edistämään Turun seudun vesihuollon kehittymistä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia.

	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Ympäristölupamääräykset (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2)						
pitoisuus käsitelty vesi*						
BOD7ATU ≤10 mg/l	3,5 mg/l	3,5 mg/l	4,5 mg/l	4,5 mg/l	4,5 mg/l	4,5 mg/l
CODCr ≤60 mg/l	37 mg/l	37 mg/l	43 mg/l	43 mg/l	43 mg/l	43 mg/l
fosfori ≤0,3 mg/l	0,15 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l	0,18 mg/l
kiintoaine ≤15 mg/l	3,0 mg/l	3,0 mg/l	4,5 mg/l	4,5 mg/l	4,5 mg/l	4,5 mg/l
puhdistusteho käsitelty vesi*						
BOD7ATU ≥95%	99 %	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %
CODCr ≥90%	96 %	95 %	94 %	94 %	94 %	94 %
fosfori ≥95%	98 %	98 %	97 %	97 %	97 %	97 %
typpi ≥75%	84 %	84 %	80 %	80 %	80 %	80 %
kiintoaine ≥95%	99 %	99 %	98 %	98 %	98 %	98 %

* tulos ilman verkosto-ohituksia

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Optimoimalla energian ja kemikaalien kulutusta, ylläpitämällä ja kehittämällä käyttöhenkilöstön ammattitaitoa sekä laitoksen tehokkaalla käytöllä ja toiminnan jatkuvalla kehittämisellä. Lisäksi noudattamalla ympäristölupaehjoja; lupaehtot ovat tiukemmat kuin Itämeren suojelukomission suositukset.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä.

Mittari tai indikaattori

Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosinvestoinnit (1.000 €)	421	495	495	430	440	450
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Leasing-sopimuksen mukaan laitoksen laitekokonaisuus (31 M€) on pidettävä hyvässä toimintakunnossa. Kokonaisuuteen tehtäviin korjaus- ja muutosinvestointeihin vuokraajalla (Tsp) ei ole poisto-oikeutta ja kustannukset sisältyvät liikevaihdon kulurakenteeseen. Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosinvestointien lisäksi leasing-kohteen ja koko laitoksen kunnosta huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla. (Varsinainen leasing-sopimuskausi päättyy 2024, jäännösarvo 50 %)

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun, Kaarinan, Liedon, Ruskon, Paimion, Raision, Naantalin, Maskun, Nousiaisten ja Mynämäen yhdyskuntajätevedet on johdettu puhdistamolle käsiteltäviksi vuodesta 2009 lähtien. Auran, Pöytyän ja Oripään yhdyskuntajätevedet on johdettu puhdistamolle käsiteltäviksi vuodesta 2015 lähtien. Marttilan yhdyskuntajätevedet on johdettu puhdistamolle käsiteltäviksi vuodesta 2017 lähtien.

Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa viemäriverkostoon ja puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Puhdistamon toiminta-alueen kuntien verkostosaneerausten arvioidaan pienentävän huleveden määrää ja samalla nostavan kuutiohintaa sekä vähentävän ohivirtauksen määrää.

Veden määrän ja laadun vuosittainen vaihtelu on huomioitu talousarviossa, mutta poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat kustannusvaikutukset voivat aiheuttaa poikkeamia talousarvioon.

Yhtiön liikevaihto muodostuu pääosin jätevedenpuhdistuksen kustannuksista (käyttökustannukset ja investoinnin hankintameno). Lisäksi Yhtiöllä on jonkin verran muita myyntejä, jotka nostavat Yhtiön liikevaihtoa. Muita myyntejä ovat jäteveden

sisältämän lämmön myynti, biokaasulaitoksen reaktivesien käsittelypalvelu, sako- ja umpikaivo-lietteiden puhdistus sekä kuntien verkosto-ohitusten laskutus. Yhtiösopimuksen 14.12.2016 mukaan Osakkaat maksavat investoinnin hankintameno omistussuuden mukaisessa suhteessa ja käyttökustannukset puhdistuspalvelun käytön mukaisessa suhteessa. Osakkaiden hyväksi lasketaan omistuksen mukaisessa suhteessa kustannusten vähennyksenä Yhtiön muista myynneistä saamat tulot, lukuun ottamatta verkosto-ohitusmaksuja.

Tilikauden lopussa Yhtiön tulos ”nollataan” Yhtiösopimuksen mukaisesti tasauslaskuilla.

Yhtiön suurin investointi on puhdistamon poistoputken kapasiteetin tehostaminen ja UV-laitoksen rakentaminen, joka jatkuu vuoden 2021 loppuun saakka. Nykyisen purkujärjestelmän kapasiteetti on riittämätön ja ylittyy rankkasateiden aikana, jolloin puhdistamon tulovirtaamaa joudutaan rajoittamaan. Poistoputkiuran kilpailutus valmistuu vuoden 2018 syksyllä. Pohjoismaiden Investointipankki (NIB) rahoittaa poistoputki-investointia Hankkeen tulevat kustannukset jakautuvat vuosille 2019-2021.

Muita suurimpia tulevia investointikohteita ovat siirtoviemäreiden, puhdistamon puhdistusprosessin ja rakenteiden, tietojärjestelmien sekä energiatehokkuuden kehittäminen.

Yhtiö reklamoi puhdistamon suunnittelijaa puhdistamon yhteyteen rakennettujen siirtoviemäreiden suunnittelutyön virheellisyydestä vuonna 2014. Suunnitelmien pohjalta toteutetut rakenteet tulivat käyttöikänsä päähän noin viiden vuoden kuluessa niiden käyttöönotosta, vaikka rakenteiden käyttöikä oli määritelty 50 vuotta. Yhtiö nosti kanteen suunnittelijaa vastaan ja vaatii suunnittelijalta vahingonkorvausta suunnitteluvirheiden aiheuttamista vahingoista sekä selvitys-, asiantuntija-, asianosais- ja oikeudenkäyntikuluista. Varsinais-Suomen käräjäoikeuden 28.6.2018 antaman tuomion mukaan suunnittelija veloitettiin suorittamaan Yhtiölle kustannuksia ja kuluja yhteensä 2,1 M€. Ratkaisuun tyytymätön voi hakea siihen muutosta hovioikeudelta. Vuodelle 2019 on ko. suunnitteluvirheen johdosta varattu 1,35 M€ Han-sapuiston jätevesikaivojen saneerausinvestointiin.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

Toimitusjohtaja Jaakko Laaksonen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita rakennuksia sekä osakkeita, muita arvopapereita ja kiinteistöjä sekä käydä niillä kauppaa. Yhtiö harjoittaa myös huoneistojen ja kiinteistöjen vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Valtakunnallisen sote-uudistuksen eteneminen on yhtiön toiminnan kannalta merkittävin lähivuosien asia.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Rakennusten lämmityskustannukset muodostavat merkittävän osan yhtiön muuttuvista kustannuksista. Yhtiö pyrkii löytämään erilaisia teknisiä ja toiminnallisia keinoja energiankulutuksen pienentämiseksi.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokraustoiminnan tavoitellun tason saavuttaminen						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Vuokrausaste, %	97,1	98,0	98,0	98,0	98,0	98,0
Tavoite: Kaupungin antamien antolainojen korko						
Mittari tai indikaattori						
Kaupungin myöntämien antolainojen tuotto, 1.000 €	4.156	4.026	3.892	3.776	3.672	3.622

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiöllä on hyvin stabiili vuokrasopimuskanta ja korkea vuokrausaste. Tästä syystä liikevaihto kasvaa lähes yksinomaan vuokrasopimusten indeksitarkistusten kautta.

Yhtiön tulo- ja kustannusrakenne mahdollistavat vuosittaiset 2,5 miljoonan euron lainanlyhennykset vuodesta 2018 alkaen.

TURUN SEUDUN VESI OY

Toimitusjohtaja Aki Artimo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on huolehtia sen osakkaiden vesihuollosta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi omistaa, suunnitella ja rakentaa vedenhankinta-, vedenpuhdistus- ja vedenjakelulaitoksia sekä harjoittaa käyttöveden valmistusta, veden siirtoa, jakelua ja myyntiä sekä muuta alaan liittyvää toimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Turun Seudun Vesi Oy ylläpitää ja luo kilpailukykyä toiminta-alueellaan tuottamalla jatkuvasti korkealaatuista talousvettä mahdollisimman edullisesti. Talousvesi tuotetaan kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Korkealaatuinen talousvesi on hyvinvoinnin ja elämänlaadun perusedellytys.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto on toiminut osakaskuntien vedenkulutusta vastaavalla teholla vuoden 2018 ajan. Osakaskuntien veden kulutusmäärät pysyivät lähes samalla tasolla vuodesta 2014 vuoteen 2017 saakka. Veden kulutus lisääntyi vuoden 2018 aikana ensimmäisen kerran aiempia vuosia suuremmaksi. Syinä tähän olivat mm. verkostovuodot Kaarinassa ja Liedossa vuoden alusta kesään saakka ajoittuneella jaksolla sekä aikaisin alkanut poikkeuksellisen lämmin kesä.

Vedentuotannon varajärjestelmänä toimivan Halisten vesilaitoksen tuotantoon nostamista tullaan testaamaan syksyn 2018 aikana. Varajärjestelmän toimintaa on kuitenkin testattu osissa jo aiemmin kuluvan vuoden aikana.

Lopullinen yhtiön ympäristöluvissa edellytetty varajärjestelmä toteutetaan Halisiin sijoittuvan uuden varalaitoksen muodossa. Varalaitoksen toteutus- ja rakentamissuunnittelun on tarkoitus alkaa vuoden 2018 lopulla. Suunnittelutyö painottuu vuosille 2019 - 2020.

Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan rakentaminen alkoi kesällä 2017. Kyseisen linjan avulla voidaan turvata ja varmistaa vedenjakelu Raision, Naantalien ja Turun pohjoisen painepiirin alueille siinäkin tilanteessa, että veden jakelu Halisten kautta ei toimi. Saparo-linja valmistuu kuluvan vuoden loppuun mennessä, mutta viimeiset Halisten linjaan liittyvät desinfioinnin muutostyöt valmistuvat vuoden 2019 alussa. Putkilinja-investoinnin poistot aloitetaan vuoden 2019 alkupuolella.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toimittaman veden tuotantokustannuksiin perustuva kuutiohinta on ollut samalla tasolla viime

vuosien ajan. Veden tuotantokustannuksiin perustuva hinta ei tule juuri muuttumaan tulevinakaan vuosina, koska käytävissä olevat tuotannon kulurakenteen pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet on käytännössä jo toteutettu. Toisaalta yhtiö pystyy laskemaan veden kuutiohintaa loppuvuoden 2018 ajaksi takautuvasti elokuun alusta noin kahdeksalla prosentilla 0,25 eurosta 0,23 euroon / kuutiometri. Vuoden 2019 alusta hinta palautuu 0,25 euroon / kuutiometri, koska yhtiö jatkaa jälleen nolatilanteesta vuoden 2018 tilinpäätöksen yhteydessä tehtävän tasauslaskutuksen jälkeen.

Tuotantokustannusten lisäksi yhtiö laskuttaa omistajakunnilta pääomakustannuksia rahoituskustannusten toteuman ja yhtiön poisto-ohjelman mukaisesti.

Varalaitoksen käyttökulut laskutetaan omistajakunnilta erikseen.

Toiminnan kehittämisen painopiste on edelleen veden johtamisen tehostamiseen ja varmistamiseen liittyvissä toimenpiteissä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN SEUDUN VESI OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Veden tuotanto/tuotantotavoite, %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatkamalla toimintaa nykyisessä muodossaan ja varmistamalla vedentuotannon toimivuus ja laatu kaikissa olosuhteissa. Kehittämällä veden jakeluverkostoa ja ylläpitämällä varalaitosta poikkeustilanteita varten.						
Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
Mittari tai indikaattori						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet	0	1	0	0	0	0
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa	0	1	0	0	0	0

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Pääomakustannusten nousu ja lähinnä siitä syystä seuraava liikevaihdon kasvu tulevina vuosina johtuu Saparo-linjan kustannusten aktivoinneista ja yhtiön vanhojen lainojen korkokannan ennakoituista muutoksista. Vuonna 2015 tehty yhtiölle tällä hetkellä positiivista kassavirtaa tuottava koronvaihtosopimus erääntyy vuonna 2021, jonka jälkeen pankilla on mahdollisuus jatkaa sopimusta uusilla ehdoilla. Tämä on huomioitu 2021 pääomakustannusten ennuusteessa. Saparo-linjan käyttöönoton jälkeen yhtiön liikevaihto pienenee toimintakustannusten

osalta mm. siksi, että yhtiön kautta laskutettava verkostovuokra Raisioon ja Naantaliin johdettava vedestä jää pois.

Yhtiön toiminnassa ja sen laajuudessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Tilanteen voidaan todeta jatkuvan samanlaisena myös tulevina vuosina. Yhtiön toiminnan laajenemisesta ns. länsivöhykkeelle on käyty neuvotteluja. Tavoitteena on, että yhtiö toimittaa jatkossa vettä myös Maskun, Nousiaisten ja Ruskon kunnille. Vuonna 2019 on tarkoitus aloittaa Ruskon kautta Maskuun

toteutettavan veden siirtolinjan rakentamisen suunnittelu. Linjan toteutukseen liittyy myös jatko-yhteyksien toteuttaminen Maskusta Naantaliin sekä Maskusta Nousiaisten kautta Mynämäelle. Uusien siirtolinjojen rakentaminen rahoitetaan uusien liittöjäkuntien toimesta. Yhtiön tulee ennen rahoitukseen liittyvien sopimusten laatimista päivittää yhtiöjärjestyksen kirjaukset siirtolinjainvestointien kohdentamisen osalta.

Henkilöstössä tapahtuvia muutoksia mm. eläkkeelle jäämisten osalta on projisoitu koko taloussuunnitelman kuvaamalle ajanjaksolle. Eläköitymisiä on edelleen odotettavissa lähivuosina. Henkilöstön kokonaismäärä ei kuitenkaan pienene eläköitymisten johdosta, koska tekopohjavesijärjestelmän ja varalaitoksen ylläpidon, käytön ja kehittämisen edellyttämä työmäärä ei ole pienenemässä.

Vaikka yhtiö tekee seuraavien vuosien aikana merkittäviä investointeja, ovat niiden vaikutukset kuitenkin hyvin ennakoitavissa. Tarpeen vaatiessa yhtiön toimintaa voidaan hyvän ennakkosuunnittelun avulla myös sopeuttaa ympäristössä tapahtuviin muutostilanteisiin. Yhtiö on viime vuosina panostanut erittäin paljon yhtiön keskeisimmän toiminnan, eli hyvälaatuisen talusveden tuotannon laatutekijöiden, toiminnan keskeyttömän jatkuvuuden ja järjestelmän toimintavarmuuden parantamiseen. Sama tilanne toteutuu myös tulevana vuosina uusien em. tavoitteiden kautta kohdennettujen investointien muodossa

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY - KONSERNI

Toimitusjohtaja Mikko Lehtinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Teknologikiinteistöt Oy on Turku Science Parkissa ja Turun ydinkeskustan alueella toimiva kiinteistösijoitusyhtiö, joka kehittää alueen kiinteistöjä ja palveluita sekä tarjoaa ensiluokkaista toimisto-, tuotanto ja laboratoriotilaa yrityksille ja yhteisöille. Yhtiön perusliiketoiminta on kiinteistöjen ja huoneistojen omistus, hallinta ja vuokraus sekä enenevässä määrin myös toimitilapalveluiden tuottaminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristössä on tapahtunut selkeä muutos aikaisempaan nähden. Tilatehokkuus sekä toimintojen tiivistäminen ovat edelleen kantavia asioita, mutta viimeisen vuoden aikana Turun seudun selkeä positiivinen vire on muuttanut tilakysynnän luonnetta. Enää ei olla tiivistämässä olemassa olevia tiloja vaan varautumassa merkittäviin laajennuksiin. Turun Teknologikiinteistöjen osalta tilanne on ideaalinen. TTK pystyy tarjoamaan asiakkailleen kustannustehokkaasti nykyajan tarpeet ja vaatimukset täyttävää toimitilaa palvelukonsepteineen, samalla kun Turku Science Park:n -alue Itä-

harju mukaan lukien pystyvät tarjoamaan merkittävän määrän tilaa uudisinvestoinneille. Lisäksi alueen infrastruktuuri kestää nykyisellään merkittävät lisäinvestoinnit.

TTK:n osalta ongelmaksi muodostuu TTK:n nykyinen taseasema, joka ei mahdollista nykyisten jo päätettyjen investointien jälkeen uusien merkittävien lisäinvestointien tekemistä. Erittäin suurena huolena on, että ilman TTK:n lisärahoitusta parhaillaan käynnissä oleva voimakas kysyntä menee TTK:n osalta ohi. Näillä näkymin yhtiön osakeanti-projekti saadaan päätökseen syksyllä 18, jolloin em ongelmat poistuvat.

Markkinatilanne on painanut korkotason ennätysmäisen alhaiseksi eikä koronnostoja ole näköpiirissä. Matala korkotaso on TTK:lle erittäin hyvä asia. Noin 60 prosenttia yhtiön vieraasta pääomasta on suojattu. Vallitseva negatiivinen korkotaso, jota korkosuojaukset eivät huomioi, on tuonut yhtiölle negatiivisia kuluvaikutuksia. Nykybudjeteissa tämä vaikutus on kuitenkin jo osattu huomioida.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö jatkaa toiminnan kehittämistä pyrkien tehostamaan niin kustannuksia kuin vuokratassavirtaakin. Kustannusten osalta lähivuosien teemaksi on nostettu energiatehokkuus sekä kestävä kehitys. TTK:n tavoitteena on olla johtava toimija kestävä kehityksen osalta. Ekocity sekä Smartcity ovat termejä, jotka halutaan yhdistettävän TTK:n brändiin.

TTK:n kiinteistöomaisuus on erittäin muuntojoustavaa ja lisäksi se täyttää kaikki nykyajan normit. TTK haluaa olla toimija, joka täyttää vaativimman asiakkaan tarpeet. Teknologikiinteistöjen konsepti on perustunut kolmeen portaaseen: kiinteistö (fyysinen tila), olosuhde (toimitilapalvelut) ja ympäristö (alueen muut toimijat). Yhtiö tulee laajentamaan konseptiaan myös virtuaali - portaaseen (ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut). Tällä laajennuksella halutaan pysyä mukana muuttuvassa yrityselämän toimintaympäristössä ja pystyä tarjoamaan selkeitä etuja asiakkaille muihin toimijoihin nähden.

Kuten jo edellä todettiin, pitää yhtiön pystyä löytämään markkinoilta lisärahoitusta, jotta se pystyy vastaamaan kaikkeen parhaillaan kohtaamaansa

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY -KONSERNI

kysyntään. Yhtiöllä on useita merkittäviä asiakkaiden aloitteesta aloitettuja valmisteluprosesseja, joita ei pystytä saattamaan investoinniksi, koska yhtiön oma pääoma ei riitä. Erinomainen tilanne on kuitenkin se, että jos rahoitusta ei löydy yhtiö pystyy toimimaan kuten on suunniteltu, ainoastaan tulevat hankkeet jäävät yhtiön osalta toteutumatta.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Yhtiö osallistuu ilmastosuunnitelman toteuttamiseen erityisesti kehittämällä hallitsemiensa rakennusten ja toimitilojen

energiaratkaisuja ja mahdollisuuksia kestävään liikkumiseen. Uudet rakennus- ja tilahankkeet toteutetaan niin, että niille on hankittavissa korkeatasoinen ympäristöluokitus.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Lainojen tuotto kaupungille						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Vaihtovelkakirjalainojen tuotto kaupungille (vuonna 2015 pääoma 41,6 M€, korko 6 % pa.) (1.000 €)	2 530,7	2 530	2 530	2 530	2 530	2 530
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pystyy maksamaan vvk-lainalleen jatkossakin hyvää tuottoa. Tähän päästään edelleen kehittämällä toimintaa siten, että säilytetään yhtiön kiinteistöjen ja Kupittaaan alueen vetovoima joka konkretisoituu positiivisena vuokratassavirtana.						
Junior-lainan tuotto kaupungille (pääoma 10,0 M€, korko 12 kk euribor + 3 % pa.) (1.000 €)	287,9	293	293	293	293	293
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Junior-lainan tuotto on sidottu 12 kk euriboriin. Tämän hetken taloudellinen tilanne ja lähitulevaisuuden näkymä tukevat EKP:n matalan koron linjaa. Talousennustajien viimeaikaiset korkonäkemykset ovat, että markkinakorot tulevat pysymään nykyisellä matalalla tasolla jatkossakin. Taulukossa esitetty tuotto heijastaa tätä näkemystä. Mikäli korot talouden piristymisen myötä lähtevät nousu-uralle, on toteutunut tuotto taulukoitua parempi. Junior-laina erääntyy helmikuussa 2019, ennusteissa on kuitenkin laskettu lainalle edelleen korkoa, olettaen että laina-aikaa jatketaan tai laina korvataan uudella vastaavalla.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY -KONSERNI

Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	25 095	27 300	28 200	31 000	33 300	34 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuonna 2018 liikevaihtoa on kasvattanut tPalloiluhallin tuottama vuokratassavirta sekä erityisesti Pharmaci-tyn käyttöasteen nousu. Yhtiön liikevaihto kasvaa jatkossakin vähintään vuokrien indeksikorotusten mukaisesti. Liikevaihdon kasvussa näkyy vuonna 2020 Kampuksen valmistuminen (kassavirta 5/20 alkaen)						
Käyttökate (1.000 €)	13 677	15 200	15 900	18 000	19 800	20 200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiön käyttökate tavoite on 60% ja tavoite on saavuttaa se kampuksen valmistuessa. Tällöin kiinteistö-volyymi on niin suuri, että se kattaa palvelujen kustannukset jättäen vielä 60% käyttökateen. Käyttökate-% on myös yksi henkilöstön tavoitemittareista.						
Tavoite: Kiinteistöomaisuuden ja vuokraustoiminnan kasvattaminen						
Mittari tai indikaattori						
Vuokratat m ² (taloudellinen) Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo, (1 000 €)	130.189m2 313.680	143.900m2 313.680	143.900m2 318.000	158.300m2 370.000	158.300m2 370.000	158.300m2 370.000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokraustoiminnan kasvattaminen muodostuu nykytilojen kehittämisestä ja toimenpiteistä, joilla niiden tehokkuutta kasvatetaan. Lisäksi luvuissa on huomioitu uudisinvestointien valmistuminen(Kampus 2020).						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu olettaen nykytilan pysyvän ennallaan (ts. nykyiset vuokrasopimukset pysyvät voimassa ja lisäksi kampus valmistuu 5/2020 jolloin myös siitä aletaan saada vuokratassavirtaa). Sen myötä liikevaihto kasvaa 2020 sopimuksen alettua sekä 2021 vuokran juostessa koko vuoden ajan. Mahdollisia lisävuokrauksia, joita vielä ei ole tehty, ei myöskään ole lukuihin sisällytetty.

Poistot on arvioitu niin, että konserni tekee jotta-kuinkin nollatuloksen. Rahoituskulut kasvavat merkittävästi 2020 korkosuojuuksen astuessa voimaan. Tällä hetkellä yhtiö maksaa euriborkorkoa.

Investoinnit sisältävät jo päätetyt asiakasremontit, kampus-investoinnin sekä kiinteistöyhtiöiden peruskorjausinvestoinnit (2 miljoonaa euroa vuo-

desa). Näillä investoinneilla yhtiön ltv nousee tasolle 69,2% vuonna 2019. Nykyisellä rahoitusrakenteella siis yhtiön investointikyky on täynnä.

VVK- ja juniorlainojen oletetaan pysyvän vuoden 2018 tasolla. Tosiasiassa Junior-laina erääntyy 2019 helmikuussa, mutta koska lainan uudelleenrahoittamiseksi ei vielä ole suunnitelmaa.

TURUN VESIHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Irina Nordman

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on vesihuollon ylläpitäminen ja vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja.

Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät

Sosiaalisen median kasvu luo paineita ja mahdollisuuksia viestintään.

Rakentamisen suhdanne vaikuttaa liittymismaksujen kertymään. Päätuotteiden osalta lisääntyvä asiakasmäärä ei täysin kata ominaiskulutuksen alenemisestä johtuvaa myynnin vähentymistä.

Enenevä määrä verkosto-omaisuudesta tulee lähivuosina saneerausikään.

Toiminnan ja talouden kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön palvelutarjonnalle on keskeistä toiminnan häiriöttömyys ja laatu, sekä asiakastyytyväisyys. Häiriöttömyys perustuu omaisuudenhallintaan, so. hyväkuntoiseen verkostoon ja sen laitteisiin, sekä hyvään operointikykyyn. Laatu turvataan lisäksi tehokkaalla omavalvonnalla ja riskienhallinnalla. Asiakastyytyväisyys perustuu selkeisiin pelisääntöihin, läpinäkyvyyteen ja tiedottamiseen.

Ensimmäisinä toimintavuosina rakentamissopimus käytännön aikaansaaminen uusilla kaava-alueilla ja liiketoimintapotentiaalin kartoittaminen ovat tärkeitä painopisteitä.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite (ehdotus): Yhtiö toimittaa vettä asiakkailleen luotettavasti ja kustannustehokkaasti						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
ennakoimattoman jakelukatkoksen pituus min/asukas/vuosi (keskimääräinen)	7,4	<5	<5	<5	<5	<5
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehostettu reaaliaikainen seuranta ja ennakoiva kunnossapito. Saneerausten tehokkaampi kohdentaminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN VESIHUOLTO OY

Tavoite (ehdotus): Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
Mittari tai indikaattori						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksista	0	0	0	0	0	0
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksista	1	0	0	0	0	0
Putkirikkojen määrä (kpl/100 vesijohtokilometriä)	6,5	<6	<6	<6	<6	<6

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Laskuttamattoman jäteveden ja veden tavoitteet on asetettu tarkoituksella haasteelliseksi. Viimeistään vuoden 2021 talousarvion yhteydessä arvioidaan, ovatko näiden tavoitteiden saavuttamisesta tehdyt toimenpiteet riittäviä vai tarvitaanko lisätoimenpiteitä. Taloussuunnitelma on laadittu siten, että nykyinen ennakoivan huollon ja saneerauksen taso ovat riittäviä.

Investointitason nousu johtuu uusien kaava-alueiden rakentamisesta ja johtaa rahoitusaliäämän syntyyn. Investointien rahoittamisesta kaupungin investointituella ja/tai lainoituksella on sovittava.

Talousarvio pitää sisällään vesimaksujen korotuksen ja jätevesimaksujen alentamisen talousarviovuodelle. Suunniteltu seuraava taksankorotus on varauduttu tekemään, kun Turun seudun puhdistamo Oy:n uusi purkutunneli valmistuu, investointi aktivoidaan taseeseen ja osakkaiden pääomamaksujen kustannukset kasvavat. Liittymismaksu-

tulot on budjetoitu maltillisesti hieman alhaisemmalla tasolla kuin vuoden 2018 ennuste, koska niihin liittyy epävarmuutta. Suunnitelmassa ei ole otettu huomioon merkittävää uutta liiketoimintaa tai tästä johtuvaa henkilöstömäärän lisäystä.

Suurimmat menoerät - Turun seudun puhdistamo Oy:n ja Turun Seudun Vesi Oy:n käyttö- ja pääomamaksut on yhtiöiden ilmoittamien budjetointitietojen mukaisia. Aikaisemmillä tilikausilla lopullinen toteuma on ollut budjetointitietoja alhaisempi.

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Risto Siilos

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön tehtävänä on huolehtia Turun seudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevien ja opintojaan jatkavien vuokra-asuntojen saamisesta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö rakentaa ja ylläpitää opiskelija-asuntoja sekä huolehtii maalueiden varaamisesta toiminnan kohderyhmän tulevaa tarvetta varten.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vaikka sekä omistus- että vuokra-asuntojen kysyntä on Turun talousalueen vahvan kasvun vuoksi kasvanut huomattavasti, vuokra-asuntomarkkinat ovat kohtuullisen hyvässä tasapainossa. Vapaiden markkinoiden vuokrien nousu on erityisesti vanhassa asuntokannassa ollut edelleen varsin maltillista. Suurin kysyntä kohdistuu pieniin yhdelle henkilölle sopiviin asuntoihin.

Säätiö on pystynyt muuttamaan asuntojakaumaansa niin, että vain noin 10 % asuntopaikoista on enää soluasuntoja. Näin opiskelijoiden asumisen

tukijärjestelmän muutokset eivät ole merkittävästi vaikuttaneet opiskelija-asuntojen kysyntään Turussa. Pienasuntojen tarjonnan lisääminen on vaikuttanut myös säätiön asuntojen taloudelliseen ja toiminnalliseen käyttöasteeseen, jotka ovat nousseet selvästi viimeisen kolmen vuoden aikana.

Säätiöllä on voimassa verottajan päätöksen mukaisesti yleishyödyllisen yhteisön verohuojennus vuoden 2020 loppuun.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Säätiö on päivittänyt strategian vuosille 2018-2022.

Säätiö otti käyttöön alkuvuodesta palvelulupaukset hakijalle, asukkaalle ja poismuuttajalle. Palvelupausten toteutumista seurataan säännöllisesti.

Säätiössä pyritään kiinnittämään erityistä huomiota rakentamisen laadunhallintaan, jotta välttyttäisiin rakennusvirheiden aiheuttamilta ylimääräisiltä kustannuksilta tulevaisuudessa.

Säätiö on ottanut ensimmäisenä Turussa käyttöön Kuivaketju10-järjestelmän yhdessä Turun kaupungin rakennusvalvonnan kanssa.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi.

Säätiö osallistuu aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen. Uudisrakentamisessa huomioidaan ekologinen ja taloudellinen kestävyys. Säätiö pyrkii toteuttamaan uudistuotannossa ja perusparannuksissa uusiutuvaan energiaan perustuvia ratkaisuja.

Kiinteistöjen ylläpidossa panostetaan erityisesti kiinteistöjen kaukovalvonnan kehittämiseen.

Asukkaiden käytössä on 1.8.2018 alkaen digitaalisesti vuokrattavia yhteiskäyttöautoja ulkopuolisen palveluntuottajan palveluna. Säätiö on tehnyt kaupungille aloitteen edistää kevyen liikenteen ratkaisuja, joiden avulla saadaan sujuvat ja turvalliset liikenneyhteydet Yo-kylään.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste, %	97,4 %	97,5 %	97,5 %	97,5 %	97,5 %	97,5 %
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Niiden kohteiden ja asuntotyyppien, joihin kohdistuu suurimmat vajaakäytöt, vuokria pyritään määrittelemään siten, että vajaakäyttö minimoitaisiin. Vuodelle 2019 TYS suunnittelee joidenkin soluasuntojen vuokrien alentamista. Asuntojen kiinnostavuus ja kysyntä pyritään pitämään korkealla panostamalla asuntojen korjauksiin. Strategiassa on linjattu, että säätiö varautuu luopumaan joistakin kohteista.</p>						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	26 521	26 500	27 500	28 000	30 000	31 500
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuoden 2019 talousarvion laadinnan lähtökohtana on vuokratason säilyttäminen vuosien 2017-2018 tasolla. Alkuvuodesta 2019 valmistuu uusi asuntokohde Aitiopaikka. Tyyssijan asuntokohde entisen toimistorakennuksen paikalle valmistuu vuonna 2021.</p>						
Liikevoitto (1.000 €)	3 244	1 580	1 750	2 200	3 500	3 100
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Poistot on aiempina vuosina tehty lainalyhennysten suuruisina. Säätiön poistosuunnitelmaa on muutettu ja säätiössä on siirretty sumu-poistoihin vuoden 2017 aikana.</p>						
Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen						
Mittari tai indikaattori						
Asukaspaikkojen määrä	6 819	6 812	7 173	7 173	7 485	7 635

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uuden asuntokohteen Aitiopaikan asunnot valmistuvat alkuvuodesta 2019. Aitiopaikkaan tulee 255 huoneistoa (361 asuntopaikkaa). Entisen toimistorakennuksen paikalle vuonna 2021 valmistuvaan Tyyssijaan tulee 183 huoneistoa (189 asuntopaikkaa). Yo-kylän itäpuolen läheisyyteen suunniteltuun Kylänkulmaan, jonka arvioidaan valmistuvan vuonna 2023, tulee 260 huoneistoa (300 asuntopaikkaa, 150 vuonna 2022)

Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään, %	19 %	19,5 %	20,5 %	20,5 %	21 %	22 %
---	------	--------	--------	--------	------	------

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: : Strategiakaudella (2017-2022) on tarkoitus rakentaa yhteensä noin 1 000 uutta asuntoa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2018 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2019 – 2021 TALOUSSUUNNITELMAA

Turun talousalueen talouden myönteinen kehitys on heijastunut myös asuntomarkkinoille. Sekä omistus- että vuokra-asuntojen määrä on kasvanut merkittävästi Turussa. Tämä on helpottanut opiskelijoiden mahdollisuuksiin saada vuokrattua itselleen myös vapailta markkinoilta asunto. Syysluku-kauden 2018 alun asuntohakemusmäärä laski ensimmäistä kertaa vuosiin. Samaan aikaan säätiön asuntoja vapautui noin 200 asuntopaikkaa vähemmän kuin syksyllä 2017. Ilman TYS:n asuntoa jäi syksyllä 2018 noin 500 hakijaa. Säätiön asuntojen käyttöaste on parantunut edelleen edellisiin vuosiin verrattuna. Vuoden 2019 ennuste on 97,5 %.

Säätiöllä on meneillään ja suunnitteilla merkittäviä uudisrakennushankkeita strategiakaudella 2017 - 2022. Uuden opiskelija-asuntokohteen, Aitiopaikan, rakentaminen kylään käynnistyi vuoden 2017 keväällä ja kohteen noin 250:sta asunnosta 200 arvioidaan valmistuvan vuodenvaihteessa 2018-2019 ja loput kesään 2019 mennessä. Vanhan toimistorakennuksen purku alkanee syyskuussa 2018 ja rakennettavan asuin- ja liikekiinteistö Tyyssijan rakennustyöt alkanevat alkuvuonna 2019. Kiinteistöön rakennetaan asuntoja, liiketilat ravintolalle, kaupalle ja kuntosalille sekä tilat säätiön toimistolle. Samalla asukkaiden palvelutarjonta paranee

merkittävästi. Halisten sillan lähelle rakennettavan Kylänkulman rakentamisen aloitus on vuonna 2020. Aitiopaikan, Tyyssijan ja Kylänkulman rakennushankkeiden kustannusarvio on yhteensä noin 94 M€. Limittäin näiden hankkeiden kanssa joudutaan kuitenkin aloittamaan Yo-kylän itäpuolen peruskorjauksen ja/tai uudisrakentamisen suunnittelu. Hankkeen alustava kustannusarvio on suuruusluokkaa 120 M€. Vuonna 2019 aloitetaan myös Kuunsillan peruskorjaus (arvio 3 M€).

Pitkään jatkunut poikkeuksellisen alhainen korkotaso (keskikorko noin 1 %) ja kulujen hallinta on mahdollistanut sen, että säätiössä ei ole tarvetta vuokrankorotuksille vuonna 2019. Solujen osalta hinnoittelua tullaan harmonisoimaan siten, että vuokrat laskevat osassa soluja.

Säätiön henkilöstön määrän arvioidaan pysyvän lähivuodet nykyisellä tasolla. Säätiössä aloitti uusi toimitusjohtaja 1.7.2018.

Vuoden 2019 lyhennyssuunnitelman mukaiset pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat yhteensä noin 5,02 M€. Summa sisältää vuonna 2014 konvertoitujen lainojen (24,5 M€) lyhennykset. Konvertoitu laina on maksettu pois vuonna 2026. Lainalla

on Turun kaupungin omavelkainen takaus. Tämän lisäksi strategian mukaisesti vuodelle 2019 budjetoidaan 1,5 M€ ylimääräisiä lainanlyhennyksiä korkeakorkoisimpiin vuosimaksulainoihin. Nostettavaksi lainojen määräksi arvioidaan yhteensä 14,4 M€ vuonna 2019 ja jaksolla 2019 - 2022 yhteensä 85 M€. Lisäksi suunnitteilla on strategiakauden aikana myydä joitain kohteita.

Säätiön lainasalkussa on noin 7,6 M€ koroton laina, jonka Turun kaupunki on aikoinaan lainannut säätiölle kattamaan Ikituurin kongressihotellin liiketoiminnasta syntyneitä tappioita. Tämänhetkisten lainaehtojen mukaisesti laina erääntyy maksettavaksi 15.2.2019. ARAn vuonna 2017 antaman lausunnon mukaan lainaa ei voida lyhentää eikä sille voida maksaa korkoa ARA-rajoitteisten vuokra-asuntojen vuokratuloilla. Säätiön strategiaan kirjattuna tavoitteena on, että kaupunki luopuisi tästä lainasaatavasta tai lainasopimus uusittaisiin nykyisillä ehdoilla määräajaksi. Talousarvioehdotus on laadittu oletuksella, että laina jatkuu nykyisin ehdoin.

Säätiön talousarvio vahvistetaan vuosikellon mukaisesti lokakuussa. Tavoitekortin luvut perustuvat elokuussa laadittuihin alustaviin talousarviolaskelmiin.

TVT ASUNNOT OY

Toimitusjohtaja Teppo Fors

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö tarjoaa vastuullisena vuokranantajana asukkailleen kohtuuhintaista turvallista asumista ja monipuolisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja. Se on kilpailukykyinen ja laadukas asiakaslähtöinen yritys.

Yhtiö kantaa vastuuta etenkin kaupungin sosiaalisesta vuokra-asumisesta. Se noudattaa toiminnassaan voimassaolevaa osakeyhtiölakia, arava- ja korkotukilainsäädäntöä sekä muuta toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Yhtiö omistaa ja hallinnoi noin 11 000 erilaista asuntoa ympäri Turku. Tämä vastaa noin 10 prosenttia kaikista asunnoista ja noin 25 prosenttia vuokra-asunnoista, mikä on tyypillinen keskuskäytön asuntorakenne. Yhtiöllä on noin 20 000 asukasta. Yhtiö muodostaa konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöineen. Merkittävimmät tytäryhtiöt ovat Turun Palvelutilat Oy, Turun Osakehuoneistot Oy ja Turun Päiväkodit Oy.

Yhtiö noudattaa lakien ja ohjeiden mukaan omakustannusperiaatetta. Asuinhuoneistojen vuokrat määräytyvät asuinhuoneistokohtaisesti, asunnon si-

jainnin, kunnon ja varustetason mukaan ja muodostuvat kiinteistön hoitokuluista sekä koko yhtiön asuntokannan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen ottamien lainojen koroista ja lyhennyksistä.

Omalle pääomalle omistaja on edellyttänyt muiden yleishyödyllisten asuntotoimijoiden tuottotavoitteisiin rinnastettavaa kohtuullista tuottoa. Vuositainen tuotto realisoituu pääosin yhtiölle myönnettyllä pääomallalla.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vuokra-asumiseen vaikuttavat tulot, varallisuus, tarpeet, suhdanteet ja väestörakenne sekä niiden kehitys. Merkittävimmät toimintaympäristön muutoksiin liittyvät riskit ovat vaihtelut asuntojen kysynnässä ja sitä kautta käyttöasteessa sekä vaihtelut rahoituksen ja hoitokulujen hinnassa.

Suuri osa yhtiön rakennetusta asuntokannasta tulee peruskorjausikään lähivuosina. Yhtiöllä on edessä suurten peruskorjausten aika mm 70-luvulla rakennetuissa kohteissa.

Asukkaiden toiveet ja vaatimukset palvelulliset ja laadullisesti jatkavat kasvuaan, mikä heijastuu toimintoihin ja kustannuksiin.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi.

Yhtiön asuntojen kokonaismäärää voidaan kasvat-
taa hallitusti siten, että yhtiön asuntokannan suh-

teellinen osuus Turun asuntokannasta pysyy samana ja yhtiön omistamien asuntojen määrä liikkuu 5 %:n vaihteluvälillä sisällä suhteessa Turun kokonaisasuntokantaan.

Yhtiön erääntyvät arava- ja korkotukilainat jälle-
rahoitetaan konsernin sisäisellä lainalla yhteis-
työssä konsernihallinnon talousasioiden kanssa,
siltä osin kun tulo-rahoitus ei riitä niiden poistam-
iseen. Tavoitteena on koko konsernin hyötymi-
nen emokaupungin edullisesta varain-hankinnasta,
joka kanavoidaan osin myös yhtiölle. Tällä pyritään
hillitsemään yhtiön vuokralaisten yleistä asumis-
kustannusten nousua.

Jälle-
rahoitus liittyy osaltaan myös yhtiön vanho-
jen aravalainojen konvertointiin, joille kaupungin-
valtuusto on myöntänyt omavelkaisen takauksen.
Jälle-
rahoitus hoidetaan ilman kaupungin ta-
kausta lainojen erääntyessä, mikäli se on kaupun-
kikonsernin edun mukaista.

Turun Palvelutilat Oy ja Turun Päiväkodit Oy toimi-
vat kaupungin kumppaneina peruspalvelutoiminto-
jen järjestämiseen liittyvissä asioissa.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan
edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimin-
tasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupun-
kikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Yhtiö osallistuu aktiivi-
sesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen erityi-
sesti asumiseen liittyvillä kestäväillä energia- ja liik-
kumisratkaisulla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TVT-ASUNNOT OY -KONSERNI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton						
	TP 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungille pääomalainasta maksettava korko (1.000 €)	2 271	1 135	1 135	1 138	1 135	1 135
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla						
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko (1.000 €)	3 468	2 919	2 887	2 860	2 750	2 497
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lainakorot maksetaan velkasopimusten mukaisesti.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	81 353	81 500	82 500	84 500	85 000	85 300
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokrien kehitys kuluttajahintaindeksin mukaisesti.						
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	15 207	13 200	14 900	15 100	15 300	15 400
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TVT-ASUNNOT OY -KONSERNI

Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä						
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste % (emoyhtiö)	99,0	99,0	>98	>98	>98	>98
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Ymmärretään asiakkaan tarpeita asunnolle ja palvelullisesti. Pidetään asunnon hinta kohtuullisena.						
Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täytyminen						
Mittari tai indikaattori						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa % (emoyhtiö)	9,9	9,9	10,5	10,5	10,5	10,5
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asuntokannan osuus pidetään kiinteistökehityksellä vakiona vaihteluvälin 10,2 - 10,7 % sisällä. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.						
Mittari tai indikaattori						
Uudistuotanto, kpl (emoyhtiö)	+19	+114	200	300	300	300
Luopuminen, kpl	2	8	20 - 80	>50	>50	>50
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kiinteistökehitys, joka kasvattaa asuntomäärää n. + 200 asuntoa vuodessa. Asuntoja kannattaa tehdä rakennusalan suhdanteita ja tarjolla olevia rahoitusmuotoja hyödyntäen. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.						
Mittari tai indikaattori						
Erityisryhmien asuntosopimukset / yhtiön hallinnassa oleva asuntokanta % (emoyhtiö)	5,7	5,8	5,6	5,6	5,6	5,6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhteistyö erityisryhmien asuttajien kanssa.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

TVT Asunnot Oy ei pysty pitämään asuntokantansa osuutta Turun koko asuntokannasta valtuuston asettaman tavoitteen mukaisena. Uudistuotantoa ei pystytä toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti, koska uusia asuntokohteita varten ei ole rakennuskelpoisia tontteja. Suuren kysynnän ja uudistuotannon vähäisyyden vuoksi TVT Asunnot ei ole voinut suunnitellusti luopua asunnoista, jotka sopivat huonosti kohtuuhintaiseen vuokratyöhön tai joissa on korkeita ylläpito- tai korjauskustannuksia. Luopumisiin on ryhdyttävä, jotta voidaan välttää kustannuksiltaan merkittävät korjausinvestoinnit kohteisiin, jotka eivät tulevaisuudessa vastaa yhtiön asunnonhakijoiden esittämää kysyntää.

Rakentamisen suhdanne ei tue investointeja, mutta tilanne voi muuttua nopeastikin. Rakennustyön hinnalla on suuri vaikutus asukkaille muodostuvan vuokratason kohtuuhintaisuuteen. Toistaiseksi alhaisena pysynyt korkotaso tukee uusien asuntokohteiden toteuttamista. Rakennuskannan iästä johtuen TVT Asunnot tekee vuosittain peruskorjauksia, jotka osaltaan edellyttävät myös rahoitusta.

Asumisen kustannusten odotetaan nousevan ihmisten maksukykyä enemmän. Tämä koskee erityisesti osaa yhtiön asukkaista.

250-300 asunnon nettolisäys kasvattaisi TVT Asunnot Oy:n liikevaihtoa noin 2,5 Meur vuodessa. Turun Palvelutilat Oy ja Turun Päiväkodit Oy toteuttavat kaupungille rakennushankkeita, jotka valmistuttuaan kasvattavat konsernin liikevaihtoa noin 2,3 Meur vuodessa.

Suunnittelukaudella päättyvien lainojen konvertointia jatketaan yhdessä kaupungin kanssa. Korko-

tason odotetaan pysyvän alhaisella tasolla. Korkotukilainsäädännön muutoksen johdosta kaupungin pääomallainalle maksettava korko on puolittunut vuonna 2018.

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

Toimitusjohtaja Pekka Peltomäki

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Asumisoikeusasuntojen omistaminen, ylläpito ja tuottaminen sekä asumisoikeuksien luovuttaminen käyttäjille voimassa olevien säännösten mukaisesti Turussa ja lähikunnissa. Yhtiö toimii yleishyödyllisenä yhtiönä tavoittelematta liiketaloudellista voittoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön strategia uudistettiin hallituksessa huhtikuussa kattamaan vuodet 2018-2022. Sen osana kirjattiin muutostekijöitä

- Turun seudun asuntomarkkinoiden kuumeeminen, asuntoja rakennetaan Turun kaupunkiseudulla suhteellisesti enemmän kuin muissa kasvukeskuksissa, samoin hintakehitys erityisesti uusien asuntojen osalta on lähtenyt nousuun.
- Asumisen laadun entistä korostuneempi merkitys asiakkaan valintapäätöksissä. Asumisen laatuun ei riitä pelkästään enää rakentamisympäristö, laadukkaat materiaalit ja viimeistelty ulkoasu. Asuminen on jatkossa yhä enemmän palvelua. Tällöin puhutaan yhtä hyvin digitaalisista ja automatisoiduista ratkaisuista kuin myös fyysisistä palveluista kuten esimerkiksi se-

nioreiden hyvinvointipalveluista tai ”ruuhkavuosissa” elävien lapsiperheiden arkea helpottavista ratkaisuista.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön visiossa ”VASO:lla on keskeisillä paikoilla ja hajautetusti kestävästi ajantasaisia asuntoja. Asumispolulta löytyy yksilöllisesti yhteisöllisiä koteja vaihtuviin elämäntilanteisiin.” omistajanäkökulmassa korostuu tonttien saanti kuntaomistajilta hyviltä paikoilta kilpailukyvyyn säilyttämiseksi, kiinteistöjen vanhenemiseen vastataan järkevällä peruskorjaussuunnittelulla ja peruskorjauksiin panostamisella, talouden kunnossa pysymiseen vastataan käyttövastikkeen oikealla mitoituksella, oikea-aikaisella luopumisella kiinteistöistä sekä korjaussuunnitteluun ja itse korjauksiin panostamalla.

Asukasnäkökulmassa tulee tärkeäksi säilyttää asuntojen hyvä käyttöaste ja pitää asukkaat tyytyväisinä, joihin vastataan lisäpalvelujen kehittämisellä, kanta-asiakashyvityksellä, Vason henkilökunnan palvelualltiuden ja reagointinopeuden tehostamisella.

Strategian prosessinäkökulmaan on kerätty prosessit, jotka tarvitsevat tehostamista. Viestintäprosessissa korostuu digitalisaation, automaation

ja kaksisuuntaisen viestinnän merkitys. Vason henkilökunnan motivaatioon vaikutetaan lisäkoulutuksella, onnistuneilla rekrytoinneilla, kannustavalla työilmapiirillä ja palkkauksella sekä hyvällä johtamisella. Uudistuotantoprosessiin vaikutetaan tuntemalla asumisen kulloisetkin megatrendit sekä ymmärtämällä potentiaalisten asukkaiden tarpeita ja ennakoimalla niitä. Remontointiprosessiin vaikutetaan järkevällä suunnittelulla, aikataulutuksella ja etenemistapojen pilotoinneilla. Huolto- prosessiin vaikutetaan kiinteistökohtaisilla kilpailutuksilla, vasteaikojen nopeuttamisilla sekä huoltoverkoston rakentamisella.

Uudistumisnäkökulmaan on kerätty kaikki asumisen palvelullistamiseen liittyvät asiat sekä henkilökunnan ja organisaation kehittämiseen liittyvät kohteet. Asukkaiden tarpeiden tunnistamisella saadaan tietoa palveluiden edelleen kehittämiseksi.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Yhtiö osallistuu aktiivisesti ilmastosuunnitelman toteuttamiseen erityisesti asumiseen liittyvillä kestäville energia- ja liikkumisratkaisuilla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2017	Ennuste 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste, %	96,6	96,6	96,7	97,1	97,5	98,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Markkinoinnin kehittäminen, asuntojen haluttavuuden ja käyttöarvon ylläpito kiinteistö- ja asuntokorjauksin, myös vuokraamalla määräaikaisilla vuokrasopimuksilla.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	23 212	23 600	23 665	24 848	26 090	27 395
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Käyttövastikkeita korotetaan vuosittain kustannustason ja pääomakulujen kehityksen mukaisesti.						
Liikevoitto (1.000 €)	6 463	4 000	2 150	2 981	3 130	3 287
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihto kasvaa käyttövastikekorotusten, asunoneliöiden lisääntymisen ja käyttöasteen kehityksen mukaisesti. Liikevoitto kattaa yhtiön rahoituskulut sekä varautumisen kiinteistöjen jaksottaisten ja perusparannuskorjausten rahoittamiseen so. asuintalo/korjausvaraus. Varmistetaan, että toimitaan lainaehtojen mukaisesti ja että kiinteistökorjauksiin varaudutaan niiden kulumista ja ikääntymistä vastaten.						
Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys						
Mittari tai indikaattori						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä	2 640	2 662	2 688	2 737	2 787	2 837
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uudisrakentamista toteutetaan kysyntää vastaavasti. Paras kysyntä kohdistuu keskustan ja palvelujen lähellä oleville kerrostalotonteille, joihin seniorikansalaiset ovat valmiita muuttamaan. Jonkin verran tuotetaan yksikerroksisia pari- ja rivitaloasuntoja perheille.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään (%)	66,0	66,9	67,0	67,0	67,0	67,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vaso jatkaa uudistuotantoa harkitusti ja kysyntää vastaavasti. Tavoitteena ei ole olla suurin aso-tuottaja talousalueella.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2019 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2020 – 2022 TALOUSSUUNNITELMAAN

Käyttöasteen oletetaan kehittyvän positiivisesti. Sen taustalla on mm. Turun seudun hyvä taloudellinen ja työpaikkojen määrän kehitys. Ensi vuonna ja tulevina vuosina olemme aktiivisia ikääntyvien kiinteistöjen korjaamisessa. Tavoittelemme uudistuotantoa keskustatonteille, joiden saatavuus on tällä hetkellä heikko.

Ensi vuodelle keskimääräiseen käyttövastikkeeseen ei tule korotusta. Kiinteistökohtaisesti muutoksia tulee. Tuleville vuosille nousuksi on ennakoitu 2 % / vuosi, joka on alle ennustetun valtakunnallisen asumismenojen kehityksen. Korjauskulujen vaikutus hoitokuluissa on merkittävä. Vuonna 2018 oli korjauskulujen budjetoinnissa järjestelmämuutos, jossa aiemmin kiinteistökohtaisesti vastatut korjauskulut otettiin koko yhtiössä tasatuihin kuluihin. Käyttövastikkeiden kehitys on jatkossa ennustettavampaa ja varmistetaan korjaustöiden toteutuminen. Yhtiö toteuttaa keväällä uudistettua strategiaansa

LASKELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä *Tulorahoituksen korjaukset*. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua **rahavarojen muutosta**.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulorahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot} (= \text{käyttöomaisuusinvestointien hankintameno} - \text{investointien rahoitusosuudet})$

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TALOUSARVION TULOSLASKELMA

1.000 €	TOT 2017	TAM 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Myyntituotot	159 459	156 346	146 726	147 439	149 649	152 013
Tuet ja avustukset	28 271	23 915	22 812	22 324	23 022	23 124
Vuokratuotot	159 819	164 743	158 354	159 171	162 226	166 017
Muut toimintatuotot	23 867	21 407	23 453	23 999	24 383	24 683
TOIMINTATUOTOT	437 462	429 941	417 433	423 007	430 630	439 787
Valmistus omaan käyttöön	2 414	1 610	1 110	1 110	1 110	1 110
Henkilöstökulut	492 210	503 863	508 717	512 166	522 502	533 644
Palvelujen ostot	632 757	656 433	660 239	668 121	680 367	695 263
Asiakaspalvelujen ostot	323 952	334 911	332 351	337 126	343 532	351 776
Muiden palvelujen ostot	308 806	321 523	327 888	330 994	336 835	343 487
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	56 030	51 605	55 601	56 387	57 454	58 780
Avustukset	106 443	90 934	90 557	91 308	93 006	95 191
Vuokrat	163 431	173 952	181 307	182 702	185 891	189 974
Muut toimintakulut	13 897	-617	-17 633	-25 032	-26 922	-28 949
TOIMINTAKULUT	1 464 768	1 476 170	1 478 788	1 485 651	1 512 298	1 543 904
TOIMINTAKATE	-1 024 893	-1 044 619	-1 060 245	-1 061 534	-1 080 558	-1 103 006
Verotulot ja valtionosuudet	1 005 623	1 014 100	1 050 571	1 069 017	1 100 464	1 128 480
Rahoitustuotot ja -kulut	58 344	31 556	34 852	34 631	34 382	34 087
VUOSIKATE	39 074	1 037	25 178	42 114	54 288	59 561
Poistot ja arvonalentumiset	55 626	53 047	55 376	54 769	55 056	53 342
Satunnaiset tuotot ja kulut	23 660	0	7 600	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	7 108	-52 010	-22 598	-12 655	-769	6 218
Varausten ja rahastojen muutokset	17 089	1 804	1 804	1 804	1 804	1 804
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	24 197	-50 206	-20 794	-10 851	1 036	8 023

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Tuloslaskelman tunnusluvut	TOT 2017	TAM 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-1,7 %	-2,9 %	1,3 %	1,8 %	2,1 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		0,8 %	0,2 %	0,5 %	1,8 %	2,1 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		1,9 %	1,5 %	0,1 %	1,8 %	2,1 %
Toimintatuotot / toimintakulut	29,9 %	29,1 %	28,2 %	28,5 %	28,5 %	28,5 %
Vuosikate / poistot -%	70,2 %	2,0 %	45,5 %	76,9 %	98,6 %	111,7 %
Vuosikate / asukas	206,01	5,41	130,02	215,36	274,85	298,46
Asukasmäärä 31.12.	189 669	191 874	193 655	195 554	197 518	199 560

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

1.000 €	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TOIMINTATUOTOT	439 876	431 551	418 543	424 117	431 740	440 897
TOIMINTAKULUT	1 464 768	1 476 170	1 478 788	1 485 651	1 512 298	1 543 904
Toimintakate	-1 024 893	-1 044 619	-1 060 245	-1 061 534	-1 080 558	-1 103 006
Muutos-%		1,9 %	1,5 %	0,1 %	1,8 %	2,1 %
Verotulot ja valtionosuudet	1 005 623	1 014 100	1 050 571	1 069 017	1 100 464	1 128 480
Verotulot	749 018	758 000	799 471	825 017	858 464	888 480
Kunnan tulovero	601 025	606 500	644 404			
Kiinteistövero	53 654	55 400	56 267			
Osuus yhteisöveron tuotosta	94 339	96 100	98 800			
Koiraverot	0	0	0			
Muut verot	0	0	0			
Valtionosuudet	256 605	256 100	251 100	244 000	242 000	240 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	222 942	217 600	251 100			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	37 923	37 100	0			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0			
Rahoitusavustus	0	0	0			
Muut valtionosuudet	0	0	0			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	-4 260	1 400	0			
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

(1.000 €)	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Antolainauksen muutokset	-40 838	-35 939	-23 584	-23 241	-5 076
Antolainasaamisten lisäykset	45 000	50 000	28 000	28 000	28 000
TVT Asunnot Oy	25 000	10 000	15 000	10 000	10 000
Oy Turku Energia	10 000	10 000	5 000	10 000	10 000
Turun Palvelutilat Oy		3000			
Turun Päiväkodit Oy		10000			
Koy Turun Kulkurin valssi		7000			
Muut kohdentamattomat	10 000	10 000	8 000	8 000	8 000
Antolainasaamisten vähennykset	4 162	14 061	4 416	4 759	22 924
Oy Turku Energia					
Turun seudun sosiaali- ja terveystal- lukiinteistöt Oy					
TVT Asunnot Oy	1 655	2 036	2 054	3 077	21 249
Turun Kaupunkiliikenne Oy	247	247	247	247	247
KOY Turun Monitoimihalli	156	156	156	156	156
Turun Ylioppilaskyläsäätiö *)	832	7 606 *)	680		
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Turun TeknologiaKiinteistöt Oy		10 000			
Turun Tekstiilihuolto Oy	250	250	250	250	250
Centrum Balticum säätiö		350			
Muut kohdentamattomat	22	22	29	29	22

*) Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä erääntyy 15.2.2019 lainojen järjestelysopimus 7,6 milj. euroa, jota ei ole kirjattu kaupungin antolainoihin vaan aiemmin kuluksi, joten sillä on erääntyessä kaupungille positiivinen tulosvaikutus satunnaisiin tuloihin vuonna 2019. Näin ollen se ei näy myöskään antolainojen vähennyksien yhteissummassa

Kaupungin rahoitustoiminnan ja riskienhallinnan muut valtuudet ja rajat

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kasvavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (tai konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 300 milj. euroa ja pitkäaikaisia antolainoja talousarviovuoden aikana enintään 50 milj. euroa.

Em. sisältyy eräiden tytäryhtiöiden mm. Kiinteistö Oy Turun Syvälahden koulun, Kiinteistö Oy Turun Yli-Maarian koulun ja Kiinteistö Oy Turun Päiväkötien konsernitililimiitit, joilla hoidetaan yhtiöiden rakennusaikainen rahoitus sekä muu tytäryhtiöiden

maksuvalmiuteen tarvittava lyhytaikainen rahoitustarve.

Kaupunki ylläpitää vähintään 400 milj. euron kuntatodistuslimiittejä tai muita ei-sitovia limiittejä, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Kaupunki hajauttaa konsernivelan korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia

enintään 500 milj. euroa tai uusia avoimia korkotermeinejä (futuureja) enintään 100 milj. euroa. Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuutana kuin eurona, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksella euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasingsopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 150 milj. euroa talousarviovuoden aikana

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA

1.000 €	TOT 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Vuosikate	39 074	1 037	25 178	42 114	54 288	59 561
Satunnaiset tuotot ja kulut	23 660	0	7 600	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-604	-18 680	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000
Toiminnan rahavirta	62 130	-17 643	14 778	24 114	36 288	41 561
Investointimenot	106 582	104 898	103 157	85 230	82 264	75 535
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 199	1 603	1 839	1 099	1 639	289
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	137 709	22 671	22 673	22 671	22 671	22 671
Investointien rahavirta	32 325	-80 624	-78 645	-61 459	-57 954	-52 575
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	94 455	-98 267	-63 867	-37 346	-21 667	-11 015
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset	-137 654	-40 838	-35 939	-23 584	-23 241	-5 076
Antolainasaamisten lisäykset	-	144 437	45 000	28 000	28 000	28 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	6 784	4 162	4 416	4 759	22 924
Lainakannan muutokset	81 802	99 988	98 878	67 760	67 760	47 760
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		100 000	150 000	150 000	100 000	150 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	12	70 012	81 122	102 240	122 240
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+	-18 186	20 000	30 000	20 000	20 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-77 260	59 150	62 939	44 176	44 519	42 684
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	17 194	-39 117	-928	6 830	22 852	31 669
Rahoituslaskelman tunnusluvut	TOT 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Asukasmäärä 31.12.	189669	191874	193655	195554	197518	199560
Investointien omahankintameno, M€	105,4	103,3	101,3	84,1	80,6	75,2
Investointien tulorahoitus, %	37 %	1 %	24 %	49 %	66 %	79 %
Lainakanta 31.12., M€	757,1	837,1	935,9	1 003,7	1 071,4	1 119,2
Lainat € / asukas	3 992	4 363	4 833	513	5 424	5 608

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1.000 €	TOT 2017	TA 2018	TA muutokset 2018	TA siirrot 2018	TA2018	TA 2019	KAUPUNKI	VAHINKO RAHASTO
RAHOITUSTUOTOT	95 275	44 506	0	0	44 506	44 852	41 852	3 000
RAHOITUSKULUT	36 931	9 400	3 550	0	12 950	10 000	8 500	1 500
Netto	58 344	35 106	-3 550	0	31 556	34 852	33 352	1 500
Muutos-%					-46 %	-40 %		
Korkotuotot	27 741	23 270	0	0	23 270	23 052	22 052	1 000
Korkotuotot antolainoista ulkopuolisille	22 993	21 670	0	0	21 670	21 422	21 052	370
Korkotuotot antolainoista l.laitoksille&	2 072	0	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot antolainoista muille taseyks	0	0	0	0	0	0	0	0
Muun taseyksikön korkotuotot kunnalta	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot sijoituksista ja talletuksista	2 676	1 590	0	0	1 590	1 630	1 000	630
Maksuliikennetilien korkotuotot	0	10	0	0	10	0	0	0
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	67 534	21 236	0	0	21 236	21 800	19 800	2 000
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	34 175	19 136	0	0	19 136	19 130	18 630	500
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	26 800	0	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta muilta taseyksikö	0	0	0	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta	0	0	0	0	0	0	0	0
Verotilitysten korot ja korotukset	12	10	0	0	10	0	0	0
Korkotuotot valtionosuuksista	0	10	0	0	10	0	0	0
Viivästyskorot	190	100	0	0	100	100	100	0
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1	1	0	0	1	0	0	0
Toimeksiantojen pääomakorot	0	0	0	0	0	0	0	0
Kurssivoitot rahoituslainoista	1 454	700	0	0	700	800	500	300
Arvopapereiden myyntivoitot	3 759	500	0	0	500	1 000	0	1 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Sisäiset vakuutusmaksut	41	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	406	300	0	0	300	400	400	0
Lahjoitukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumisten palautumiset	696	479	0	0	479	370	170	200
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	9 092	7 800	0	0	7 800	7 500	7 500	0
Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	7 020	7 800	0	0	7 800	7 499	7 499	0
Korkokulut lainoista liikelaitoksilta	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut lainoista muilta taseyksiköil	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikelaitoksen korkokulut lainoista kunn	2 072	0	0	0	0	0	0	0
Muun taseyksikön korkokulut lainoista ku	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksuliikennetilien korkokulut	0	0	0	0	0	1	1	0
Korkokulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	27 838	1 600	3 550	0	5 150	2 500	1 000	1 500
Peruspääoman korot jäsenkunnille	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k	26 800	0	0	0	0	0	0	0
Muun taseyksikön korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0	0	0	0
Verotilitysten korot	0	0	0	0	0	0	0	0
Viivästyskorot ja korotukset	24	0	0	0	0	0	0	0
Kurssitappiot rahoituslainoista	0	800	0	0	800	200	0	200
Luottoprovisiot	7	10	0	0	10	7	7	0
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien r	901	500	0	0	500	2 000	800	1 200
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sij	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	106	290	3 550	0	3 840	293	193	100
Lahjoitusrahastojen varojen käyttö	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Sidotut osat								

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2019 - 2022

Yhteenveto ja suunnitelmavuodet	TOT 2017	TA2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Rahoitustuotot ja -kulut	58 344	31 556	34 852	34 631	34 382	34 087
Muutos-%		-46 %	-40 %			
Korkotuotot	27 741	23 270	23 052	23 131	23 382	23 587
Muut rahoitustuotot	67 534	21 236	21 800	22 000	22 000	22 000
Korkokulut	9 092	7 800	7 500	8 000	8 500	9 000
Muut rahoituskulut	27 838	5 150	2 500	2 500	2 500	2 500

LIITTEET

LIITTEET:

Luettelo liitteistä ja linkki sähköiseen versioon.

Liite 1: Talousarvion noudattamista koskevat määräykset

Liite 2: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta 12.9.2018 § 63
<http://ah.turku.fi/vsaluelk/2018/0912006x/3769658.htm>

Liite 3: Strategisten ohjelmien linjaukset ja alatavoitteet

Liite 4: Linkkikirjasto toimielinten talousarviopäätöksiin

TALOUSARVION NOUDATTAMISTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET (Kv)

1. Strategia ja sopimusohjaus

Kaupunkistrategiaa täydentävät strategiset ohjelmat ovat Hyvinvointi ja aktiivisuus sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma. Strategisten ohjelmien toteutumisen seuranta on keskeinen osa toiminnan ja talouden vuosittaista raportointia. Strategisten ohjelmien raportointi perustuu toimialojen strategisten sopimusten tavoitteiden, toimenpiteiden sekä kehittämishankkeiden seurantaan kokonaisuutena.

Strategia jalkautuu toimintaan sopimusohjauksen sekä kehittämismallin kautta. Toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa strategiset linjaukset tarkentuvat tavoitteiksi ja toimenpiteiksi, joita viedään eteenpäin sekä projektimuotoisesti että osana normaalia operatiivista johtamista.

Sovitut strategiset kehittämishankkeet ja uudet kehittämissideat kanavoidaan jatkossa kaupunkitason kehittämismallin kautta. Kehittämismallin tarkoituksena on varmistaa, että toteutukseen etenevien ideoiden ja aloitteiden hyödyt ovat tunnistettavissa ja todennettavissa ja että kaupungin resursseja käytetään strategisten linjausten mukaisesti kehittämiskohteisiin huomioiden erityisesti taloudelliset reunaehdot sekä yhtenevyys kaupungin toimintamalliuudistukseen.

2. Talousarvion sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Hallintosäännön 68 §:n mukaan kaupunginvaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia. Kaupunginhallitus antaa määräykset siitä, miten strategisiin sopimuksiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat kaikki toimintasuunnitelmakirjassa olevat lausekkeet ja toimielimen tavoitteet sekä määrärahat, tuloarviot sekä työvoiman käyttö, ellei alla toisin ole määrätty.

Toimielinten kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat mukana kaupunginhallituksen ja toimielimen välisissä strategisissa sopimuksissa. Ne strategiset sopimukset tavoitteet ja kohdat, jotka eivät ole kaupunginvaltuustoon nähden sitovia, ovat kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita tai tiedoksi annettavia tietoja.

Kaupunginvaltuuston nähden sitovia tavoitteita eivät ole kaupunginvaltuuston vahvistaman talousarvion yleisperustelut ja toimielimen kokonaiskuva toimialan kehittämisen suunnasta.

Kaupunginvaltuuston, keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet esitetään strategista sopimusta suppeammassa muodossa osana kaupungin toimintasuunnitelmaa. Näiden toimielinten kuvaus toiminnasta ja sen kehittämisestä sekä toimintaympäristön muutostekijät eivät ole sitovia tavoitteita.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt määrätä toimielimille käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot bruttositoviksi (poikkeuksena aluepelastuslautakunta). Investoinneista kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat talousarviokirjaan merkityt investointimenot, rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien luovutustulot sekä kaupunginvaltuuston erikseen päättämät hankekohdaiset kustannusarviot.

Toimielimen käyttötalousosan määrärahat ja investointiosan määrärahat ovat erikseen sitovia. Määrärahan säästöä käyttötalousosassa ei voi käyttää investointiosan määrärahan ylitöksen katteena tai päinvastoin.

Taseyksikkönä toimivaa aluepelastuslautakuntaa sitoo liikeylijäämä + poistot sekä investointien bruttomenot vähennettynä rahoitusosuuksilla ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloilla (investointien rahavirta). Kaupungin tila- ja infrahankkeiden tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa noudatetaan tarveselvitys- ja hankesuunnittelu menettelyohjeita sekä hallintosäännön määräyksiä. Hallintosäännössä on määrätty myös päätösvallasta investoinneissa ja muissa pitkävaikutteisissa menoissa.

Mikäli suunniteltujen investointihankkeiden toteuttaminen siirtyy aikataulultaan seuraavalle vuodelle ja investointihankkeiden seuraavalle vuodelle siirtyvä rahoitustarve on selvinnyt seuraavan vuoden talousarvioehdotuksen käsittelyn jälkeen, toimiala voi tehdä määrärahan ylitysesityksen seuraavalle vuodelle. Perusteena on vastaavansuuruinen määrärahasäästö kuluvan vuoden aikana.

Kaupungin tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustulot ja –menot. Rahoituslaskelmaosan sitova erä on lainakannan muutos.

Tytäryhteisöjen kaupunginvaltuustoon nähden sitovia tavoitteita ovat lausekkeet sekä ”Konserniyhtiön kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet” -kohtaan merkityt tavoitteet.

3. Muutokset talousarvioon ilman kaupunginvaltuuston päätöstä

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan kaupunginhallituksen päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat valtionosuuksia tai -avustuksia
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymää määrärahaa saadaan ao. lautakunnan päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä, mikäli määrärahaa ja tuloarviota ei ole voitu huomioida talousarvion laadinnassa ja mikäli samanaikaisesti toteutuvat seuraavat edellytykset:

- ylittyvillä tuloilla ja menoilla on suora, perusteltu syy-yhteys,
- tulot ovat EU-rahoitusta, sponsorituloja, ulkopuoliseen tilaukseen perustuvia tuloja, kaupungin vastuulla olevan projektin tuloja
- menon lisäys tulee täysin katetuksi ulkoisten tulojen lisäyksellä ja tulon kertyminen on varmaa.

Jos menon lisäys ei tule täysin katetuksi em. tuloilla vaaditaan aina kaupunginhallituksen käynnistämislupa. Anomukseen on sisällytettävä suunnitelma rahoituksesta ja työvoiman käytöstä.

Lisäksi ao. toimielimen edellytetään pitävän luetteloa edellä olevan mukaisesti tehdyistä päätöksistä.

Toimivaltainen viranomainen voi päättää määrärahojen siirrosta toimielimeltä toiselle. Tällöin siirretty määräraha lisätään kaupunginvaltuuston vahvistamaan määrärahaan.

Kaupunginhallitus voi hallintosäännön perusteella päättää lauta- ja johtokuntien määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, kun kaupungin organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Kaupunginhallitus voi siirtää tässä kohdassa mainittua toimivaltaansa lauta- ja johtokunnille.

4. Toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi

Strategisiin sopimuksiin kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet sitovat toimielimiä kaupunginhallitukseen nähden. Kaupunginhallitus antaa määräykset, siitä miten strategisiin sopimuksiin kirjatut sitovat tavoitteet ja toimenpiteet sitovat kaupungin viranomaisia kaupunginhallitukseen nähden (Strategisten sopimusten noudattamista ja täytäntöönpanoa koskevat määräykset).

Toimielinten tulee jatkuvasti arvioida oman toimialansa talouden ja toiminnan toteutumista ja esittää kaupunginhallitukselle niiden pohjalta välittömästi tai osavuosikatsausten yhteydessä toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi.

5. Toiminnan ja talouden seuranta

5.1 Osavuosikatsaukset ja tilinpäätös

Kaupunginvaltuustolle, kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle annetaan osavuosikatsaukset toiminnan ja talouden kehittymisestä kolme kertaa vuodessa tilikauden aikana. Neljäs toiminnan ja talouden toteutumisesta annettava raportti on tilinpäätös

Osavuosikatsauksissa raportoidaan arviot kaupunginvaltuuston sitoviksi vahvistamien tavoitteiden ja talousarviolausekkeiden toteutumisesta tilikaudella.

Ensimmäinen osavuosikatsaus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 31.3.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan viimeistään toukokuussa sisältää talouden katsauksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Toinen osavuosikatsaus laaditaan raportointijaksolta 1.1. - 30.6.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan viimeistään syyskuussa sisältää toiminnan ja talouden katsauksen sekä ennusteen strategisten (toiminnallisten), taloudellisten ja henkilöstötavoitteiden toteutumisesta.

Kolmas osavuosikatsaus laaditaan raportointiajalta 1.1. - 30.9.

- Osavuosikatsaus, joka annetaan viimeistään marraskuussa sisältää talouden katsauksen sekä talous- ja henkilöstötavoitteiden toteutumisennusteen

Tilinpäätös laaditaan tilikaudelta, joka on kalenterivuosi.

- Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus

Kaupunginhallitus laatii tilinpäätöksen tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

5.2. Strategisten ohjelmien seuranta

Strategiset ohjelmat raportoitii osana strategian vuosiraporttia tilinpäätöksen yhteydessä.

5.3 Kuukausiraportointi toiminnan ja talouden kehittymisestä

Toimialajohtajat raportoivat toiminnan ja talouden kehittymisestä kuukausiraportein omalle lautakunnalleen. Raportoitavat tavoitteet sisältyvät toimialan operatiivisiin sopimuksiin.

Toimialajohtajan tulee erikseen annettavan aikataulun ja ohjeen mukaisesti raportoida toimialansa toiminnasta ja taloudesta kaupunginjohtajalle sekä huolehtia siitä, että kaupunginjohtajalla on valvontaa varten riittävät tiedot toimialan toiminnasta.

6. Projektit ja hankkeet

Projektit noudattavat projektin talousarviossa ja kirjanpidossa kaupungin toimivaltaisten viranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita.

Toimialajohtajan päätöksellä ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavien hankkeiden tai uuden toiminnan aloittaminen ja käynnistäminen edellyttää suunnitelmaa, joka käsitellään kaupungin kehittämismallin sekä salkunhallinnan periaatteiden mukaisesti (kaupunginhallitus 29.9.2014 § 368). Suunnitelmasta on selvittävä:

- Ulkopuolisen rahoituksen määrä
- Hankkeen kaikki resurssit sekä niiden vaatimat määrärahat sekä näiden erotus eli kaupungin vastuulle jäävä omarahoitusosuus ja miten se on tarkoitus kattaa toimialan talousarviossa
- Välillinen ja välitön HTV –tarve ja vaikutukset henkilöstösuunnitelmaan.

Projektit ja hankkeet, jotka aiheuttavat toimintakatteeseen muutoksen, raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä. Samalla esitetään talousarviomuutokset toimielimen talousarvioon.

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma raportti	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 siirto	TA 2018 yhteensä	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
LIKEVAIHTO	38 238 815	38 836 452	0	0	38 836 452	39 719 833	40 078 000	40 440 000	40 900 000
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	0				
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0				
Liiketoiminnan muut tuotot	5 291 866	4 870 000	0	0	4 870 000	5 026 000	5 082 000	5 127 000	5 162 000
Muut toimintatuotot	269 228	255 000	0	0	255 000	317 000	320 000	325 000	330 000
Maksutuotot	1 946 496	1 863 000	0	0	1 863 000	1 907 000	1 912 000	1 922 000	1 932 000
Tuet ja avustukset	3 076 142	2 752 000	0	0	2 752 000	2 802 000	2 850 000	2 880 000	2 900 000
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0				
Henkilöstökulut	27 350 459	27 685 709	0	0	27 685 709	28 627 803	28 900 000	29 262 000	29 712 000
Palkat ja palkkiot	22 575 438	22 492 021	0	0	22 492 021	23 366 436	23 550 000	23 760 000	24 040 000
Eläkekulut	4 063 967	4 030 851	0	0	4 030 851	4 279 976	4 300 000	4 420 000	4 550 000
Muut henkilöstösivukulut	1 028 854	1 162 837	0	0	1 162 837	981 390	1 050 000	1 082 000	1 122 000
Hlostokorvaukset & -menojen korjaukset	-317 801	0	0	0	0				
Materiaalit ja palvelut	8 115 269	7 705 916	0	0	7 705 916	7 760 897	7 870 000	7 900 000	7 930 000
Palvelujen ostot	6 107 005	5 941 952	0	0	5 941 952	5 964 897	6 050 000	6 060 000	6 080 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 008 265	1 763 964	0	0	1 763 964	1 796 000	1 820 000	1 840 000	1 850 000
Ostot tilikauden aikana	2 008 487	1 763 964	0	0	1 763 964	1 796 000	1 820 000	1 840 000	1 850 000
Varastojen lisäys / vähennys	-222	0	0	0	0				
Vuokrat	5 557 488	6 005 611	0	0	6 005 611	6 015 394	6 050 000	6 060 000	6 070 000
Avustukset	53 320	60 000	0	0	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Muut toimintakulut	198 564	249 216	0	0	249 216	282 952	280 000	285 000	290 000
Muut liiketoiminnan kulut	251 884	309 216	0	0	309 216	342 952	340 000	345 000	350 000
Poistot ja arvonalentumiset	1 893 932	0	0	0	0				
Suunnitelman mukaiset poistot	1 893 932	0	0	0	0				
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0				
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0				
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	361 648	2 000 000	0	0	2 000 000	1 998 787	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 508	0	0	0	0				
Korkotuotot	0	0	0	0	0				
Muut rahoitustuotot	1 508	0	0	0	0				
Korkokulut	0	0	0	0	0				
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0				
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0				

LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	363 156	2 000 000	0	0	2 000 000	1 998 787	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0				
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0				
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0				
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	363 156	2 000 000	0	0	2 000 000	1 998 787	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	0	0				
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0				
Varausten muutos	0	0	0	0	0				
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	363 156	2 000 000	0	0	2 000 000	1 998 787	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Rahoituslaskelma

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

	TOT 2017	TA 2018	TA 2018 muutokset	TA 2018 yhteensä	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Rahoituslaskelma								
Vuosikate	2 257 088	2 000 000	-223 531	1 776 469	1 998 787	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0	0	0
Eläkevaraukset	+/- 0	0	0	0	0	0	0	0
Ympäristövastuu var.	+/- 0	0	0	0	0	0	0	0
Muut pakolliset vast.	+/- 0	0	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	2 257 088	2 000 000	-223 531	1 776 469	1 998 787	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Investointimenot	3 315 372	3 597 300	0	3 597 300	3 836 300	3 094 300	3 634 300	2 284 300
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 058 285	1 426 320	0	1 426 320	1 663 320	923 320	1 463 320	113 320
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	44 149	170 980	0	170 980	172 980	170 980	170 980	170 980
Investointien rahavirta	-2 212 939	-2 000 000	0	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	44 149	0	-223 531	-223 531	-1 213	0	0	0

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Antolainauksen muutokset		0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	-	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	+	0	0	0	0
Lainakannan muutokset		0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	0	0	0	0

Oman pääoman muutokset		0	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	+/-	0	0	0	0				
Muut maksuvalmiuden muutokset		0	0	0	0				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	0	0	0	0				
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0	0	0				
Saamisten muutokset	+/-	0	0	0	0				
Korottomien velkojen muutokset	+/-	0	0	0	0				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		0	0	0	0	0	0	0	0
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN		44 149	0	-223 531	-223 531	-1 213	0	0	0

LIITE 3

LINJAUKSET JA ALATAVOITTEET KAUPUNGIN STRATEGISSA OHJELMISSA

HYVINVOINTI JA AKTIIVISUUS -OHJELMA

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

- Terve ja hyvinvoiva turkulainen
- Osaava ja oppiva turkulainen
- Aktiivinen turkulainen.

2.1 TERVE JA HYVINVOIVA TURKULAINEN

2.1.1 Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Poikkihallinnollinen ja laaja-alainen kaupungin ja sen palvelujen suunnittelu toteutetaan kumppanuudessa eri toimijoiden kanssa huomioiden eri ikä- ja asiakasryhmien tarpeet.
- Palveluja kohdennetaan eri alueille ja asiakasryhmille tarvelähtöisesti ja väestönkasvuun varautuen.
- Kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien voimavarat otetaan käyttöön luomalla toimiva palveluohjausmalli, joka toteutetaan ajasta ja paikasta riippumattomasti osana monikanavaista asiakaspalvelua.
- Toteutetaan kaupungin tavoitteita luomalla strategisia kumppanuuksia kolmannen sektorin palveluntuottajien kanssa.
- Kaupunki arvioi jatkuvasti omia tehtäviään ja voi siirtää soveltuvia toimintoja kolmannen sektorin toimijoiden toteutettavaksi.
- Tiloja avataan kuntalaisten sekä yhteisöjen käyttöön ja niiden käyttöä helpotetaan.
- Kaikki kaupungin tilat arvioidaan laajemman hyödyntämisen näkökulmasta.
- Varaudutaan maahanmuuttajien määrän kasvuun toimialojen yhteistyönä asumisen, peruspalvelujen joustavuuden ja turvallisuuden näkökulmista.
- Puututaan pahoinvoinnin ja syrjäytymisen juurisyihin kuten yksinäisyyteen ja liikkumattomuuteen sekä ehkäistään eriarvoistumista.
- Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistetään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kaikessa toiminnassa.

2.1.2 Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka

Alatavoitteet:

- Ehkäisevä työ laajennetaan osaksi kaikkea asiakastyötä.
- Parannetaan riskiryhmien kykyä edistää omaa terveyttään ja hyvinvointiaan lisäämällä tietoon perustuvaa palveluiden kohdentamista.
- Palveluketjuja kehitetään toimivammiksi ja vaikuttavammiksi lisäämällä ehkäisevän työn osuutta ja painottamalla avopalveluja.
- Vahvistetaan alueellista yhteistyötä ja palveluohjausta sekä varmistetaan palveluketjujen eheys yli organisaatorajojen.
- Kehitetään asiakkuuksien hallintaa parantamalla asiakastiedon hyödyntämistä palveluprosessien kehittämisessä.

LIITE 3

- Palveluita järjestetään uudella tavalla hyödyntämällä digitaalisten ajasta ja paikasta riippumattomien palvelujen osuutta sekä palvelusetelien käyttöä. Palveluita kehitettäessä on otettava huomioon ne, joilla ei ole edellytyksiä käyttää digitaalisia palveluita (esim. vanhukset).
- Innovaatioiden syntymistä edistetään ja niitä hyödynnetään kuntalaisten palvelutarpeiden tyydyttämisessä.
- Palvelujen kehittämisessä hyödynnetään kokemusperäistä asiantuntijuutta.
- Otetaan kokeiluna käyttöön sosiaalinen luototus ja arvioidaan sen vaikutukset.
- Kaiken kehittämisen perustana on asiakaslähtöisyys.

2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja

Alatavoitteet:

- Korjaavat ja erityispalvelut järjestetään tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti.
- Perheiden ongelmiin tarjotaan apua mahdollisimman varhain, jotta lastensuojelun tarve vähenee. Perheiden roolia sosiaalityössä ja lastensuojelussa vahvistetaan.
- Sijaishuollossa tavoitteena on löytää entistä suuremmalle osalle lapsia sijaisperheitä, jotta laitossijoitusten tarve vähenee.
- Vanhuspalveluissa jatketaan palvelurakenteen keventämistä siirtämällä painopistettä laitoshoidosta tehostettuun palveluasumiseen sekä koti- että omaishoidon tukemiseen.
- Perusterveydenhuollon palvelutarjonnassa pyritään vastaamaan palvelujen kasvavaan kysyntään.
- Erikoissairaanhoidon hoitoketjujen toimivuus turvataan, jotta sairaalahoito toteutuu oikea-aikaisesti ja tehokkaasti ja kotiutuminen on mahdollista heti kun terveydentila sen sallii.
- Luodaan uusia toimintamalleja erityisryhmien tarpeiden hoitamiseen.
- Kehitetään ja laajennetaan yhteisvastaanottomallia, jossa asiantuntijat yhdessä asiakkaan kanssa etsivät ratkaisua erityisesti paljon palveluja käyttävien ongelmatilanteisiin.
- Mielenterveysongelmien hoitoon tarjotaan riittävät matalan kynnyksen palvelut.
- Kehittämistyössä hyödynnetään kotimaista ja ulkomaista tutkimus-, ennakointi- ja vertailutietoa entistä enemmän.
- Vertaisryhmätoimintaa ja asiakkaiden osallisuutta vahvistetaan.
- Asiakaskeskeisiä palveluketjuja kehitetään palvelumuotoilun avulla yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

2.2 OSAAVA JA OPPIVA TURKULAINEN

2.2.1 Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla

Alatavoitteet:

- Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä suunnitellusti johdetulla riittävällä täydennyskoulutuksella ja kannustamalla uusien toimintatapojen löytämiseen.
- Henkilöstöä kannustetaan muodostamaan kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja erityisesti hyödyntämällä uusia digitaalisia toimintaympäristöjä ja niiden suomia mahdollisuuksia.

2.2.2 Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Alatavoitteet:

LIITE 3

- Koulutus- ja kulttuuripalveluissa digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään tehokkaasti.
- Omassa edunvalvonnassaan Turku huolehtii myös kaupunkiseudulla toimivien yhteistyökumppanien eduista.
- Kaupunki toimii koulutuksenjärjestäjäverkon kokoajana Turun alueella.

2.2.3 Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittävällä koulutustarjonnalla ja muilla palveluilla

Alatavoitteet:

- Kaikille vieraskielisille tarjotaan riittävästi tuloksellisia ja oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia.
- Maahanmuuttajien kotoututumista tuetaan varhaiskasvatuksen palveluohjauksella.

2.2.4 Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa

Alatavoitteet:

- Kaupunki tarjoaa omissa oppilaitoksissaan laajan kielivalikoiman.
- Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksia kulttuurien välisiin kohtaamisiin.
- Päiväkoti- ja kouluikäisten kielitaitoa monipuolistetaan lisäämällä kielikyly- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatusta.
- Ensimmäisen vieraan kielen opetusta aikaistetaan.
- Turun kansainvälisen koulun asemaa tulee vahvistaa tilanteessa, jossa Turun seudulla on yhä enemmän englannin kielellä opiskelevia lapsia ja nuoria.

2.2.5 Lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan laadukkaalla varhaiskasvatuksella

Alatavoitteet:

- Aloitetaan varhaiskasvatuksen maksuttomuuden kokeilu viisi vuotta täyttäneille.
- Varhaiskasvatuksessa lisätään liikunnan määrää kansallisten lasten liikuntasuosituksen mukaisesti.
- Kaupunki monipuolistaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa, laajentaa palveluvalikoimaansa ja suuntaa palvelutarjontaa asiakaslähtöisiin toteuttamistapoihin.
- Varhaiskasvatuksen yhteistyötä neuvoloiden ja ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa lisätään.
- Jokaisella lapsella on jatkossakin subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon.

2.2.6 Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä

Alatavoitteet:

- Kaupungin oman varhaiskasvatuksen yksikkökoko kasvatetaan 100 - 140 hoitopaikan yksiköihin. Päiväkotiverkon uudistamista ja tiivistämistä jatketaan.
- Ammatillisen koulutuksen palveluverkon uudistamista ja tiivistämistä jatketaan.

LIITE 3

- Oppilaitosten toimintaympäristön uudistamisessa hyödynnetään digitaalisia opetusratkaisuja.
- Selvitetään mahdollisuudet tarjota oppilasryhmille koulunkäyntiin liittyvää maksutonta joukkoliikennettä.
- Lukion aloituspaikkoja lisätään kohtuullisen sisäänpääsykeskiarvon takaamiseksi.
- Oppilashuollon kehittämiseen panostetaan erityisesti sote- ja maakuntaudistusta silmällä pitäen. Sujuvat palvelupolut ja yhteistyö varhaiskasvatuksen ja opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon välillä varmistetaan.

2.2.7 Nuorten koulutuspolut turvataan ja nuorisotyöttömyyttä vähennetään

Alatavoitteet:

- Jokaiselle nuorelle varmistetaan peruskoulussa ja sitä seuraavassa nivelvaiheessa riittävä tuki ja ohjaus, jotta hän voi peruskoulun jälkeen jatkaa koulutuksen tai muun hänelle mielekkään toiminnan kautta eteenpäin elämässään.
- Toisella asteella opiskelevat nuoret läpäisevät opintonsa ja saavat valmiuksia siirtyä työelämään tai jatkokoulutukseen.
- Vieraskielisten ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten tarpeet huomioidaan ja nuorisotakuu toteutuu myös heidän osaltaan.
- Pyritään kasvattamaan vieraskielisten oppilaiden osuutta toisen asteen oppilaitoksissa ja edelleen korkeakouluopinnoissa.
- Peruskoulun päättävälle ikäluokalle tarjotaan kahden viikon kesätyöseteli nuorten työllistymisen edistämiseksi ja syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi.
- Työvoima- ja elinkeinokokeilun tehokkaalla toteuttamisella vähennetään merkittävästi nuorisotyöttömyyttä.
- Varmistetaan ammatillisen koulutuksen reformin toteutuminen.
- Turku toteuttaa nuorisotakuuta myös erityisen vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohdalla takaamalla jatko-opiskelu- tai työpaikka myös fyysisen tai psyykkisen toimintarajoitteen omaaville nuorille.

2.2.8 Tulevaisuuden osaamis pääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää ja ammatillista koulutusta terveellisissä tiloissa

Alatavoitteet:

- Perusopetuksessa vahvistetaan lähikouluperiaatetta.
- Koulujen välisten erojen kaventamista jatketaan osana kaupungin sisäisen eriytymiskehityksen ehkäisyä.
- Ammatillista koulutusta keskitetään kampusajattelun pohjalta suurempiin kokonaisuuksiin ja käytetään tehokkaasti työelämän tarjoamia oppimisympäristöjä.
- Lukioiden tuloksellisuus on korkeaa, ja ne ovat valtakunnallisesti vetovoimaisia.
- Uudistetaan koulujen sisäilmatilanteen seuranta
- Parannetaan koululaisten koulumatkojen liikenneturvallisuutta.

2.3 AKTIIVINEN TURKULAINEN

2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

Alatavoitteet:

LIITE 3

- Turkulaisia kannustetaan ja ohjataan aktiiviseen elämäntapaan tarjoamalla tietoa, tukea ja palveluita liittyen terveisiin elämäntapoihin, elämänhallintaan, vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin ja harrastuksiin.
- Tuotetaan toimialojen ja palvelualueiden sekä muiden toimijoiden yhteistyönä aktiiviseen elämäntapaan kannustavia palveluja ja palvelupolkuja.
- Vahvistetaan liikunnallisen elämäntavan edistämistä ja osaamista Kaikkia liikuttava Turku(Turku Future Sports) -konseptilla.

2.3.2 Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

Alatavoitteet:

- Avustusjärjestelmä uudistetaan ja yhtenäistetään tukemaan kaupungin strategisia tavoitteita.
- Avustusrekisterillä lisätään avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Avustusten jakamiseen luodaan malli, jossa suuremmat vakiintuneet toimijat kuuluvat sopimusten piiriin ja jossa pienemmät ja vaihtuvat avustusten saajat täydentävät ja monipuoliset palvelutarjontaa.
- Tuotetaan vapaa-aikatoimialan palveluja lisääntyvässä aktiivisessa kumppanuudessa ja vuorovaikutuksessa strategisesti tärkeiden kansalais- ja järjestötoimijoiden kanssa.
- Varmistetaan yhteistyöfoorumien toimintaa yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

2.3.3 Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa

Alatavoitteet:

- Lisätään asukas- ja asiakastiedon sekä tutkimustiedon hyödyntämistä osana palvelujen suunnittelua ja toteutusta sekä arviointi- ja kehittämistyötä.
- Lisätään vuorovaikutusta kaupungin ja sen asukkaiden välillä.
- Digitaalisia medioita hyödynnetään aktiivisen elämäntavan ja vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa.

2.3.4 Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Vakiinnutetaan kaupungin eri alueilla työskentelevien kaupungin toimijoiden yhteistyö, johon osallistuminen on osa perustyötä kaikilla toimialoilla.
- Tarjotaan asukkaille alueen soveltuvia tiloja omatoimiseen käyttöön sekä kannustetaan heitä oma-aloitteisuuteen.
- Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla.
- Puututaan alueiden eriytymiskehitykseen ja pyritään vähentämään huono-osaisuuden lisääntymistä.

2.3.5 Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

Alatavoitteet:

LIITE 3

- Osallisuuden painopisteinä ovat kaupunginosa- ja teemaosallisuus sekä lasten ja nuorten ja erityisryhmien osallisuus.
- Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja asukkaiden osallistamisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä.
- Mahdollistetaan asukkaiden osallisuus myös kertaluonteisesti.

2.3.6 Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja

Alatavoitteet:

- Sekä kaupungin omassa toiminnassa että vapaalla kentällä toteutetaan uudenlaisia kulttuuritoiminnan muotoja ja kaupunkikulttuuritapahtumia.
- Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.
- Edistetään ”Kulttuuri tekee hyvää” -ajattelua ja taiteen sekä kulttuurin rikkautta osana palvelujen suunnittelua ja kehittämistä.
- Historiamuseon toteuttamisella vahvistetaan kaupungin vetovoimaa.

2.3.7 Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

Liikkuminen elämäntavaksi

Alatavoitteet:

- Kannustetaan terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää.
- Lisätään kaupungin ymmärrystä vähän liikkuvien palvelutarpeista.
- Kehitetään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia yhdessä liikuntajärjestöjen kanssa, jotta lapset kiinnittyvät liikunnalliseen elämäntapaan.
- Pyritään turvaamaan jokaiselle lapselle mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen.
- Säännöllisellä liikuntaharrastuksella ehkäistään dropout- ja dropoff-ilmiöitä ja luodaan nuorille mielekkäitä liikuntamahdollisuuksia yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa.
- Edistetään liikuntamahdollisuuksien esteettömyyttä ja saavutettavuutta.
- Kehitetään liikuntaolosuhteita, avustuksia ja kumppanuuksia kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.
- Sitoutetaan kaikki toimijat ehkäisemään ja kitkemään koulukiusaamista.

Kulttuuri tekee hyvää

Alatavoitteet:

- Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä uusien asiakasryhmien tavoittamiseksi.
- Kirjastopalveluissa edistetään kaikenikäisten lukutaitoa, elinikäistä oppimista ja aktiivista kansalaisuutta.
- Museotoimintaa uudistetaan kokemuksellisen perhe- ja matkailutoiminnan suuntaan.
- Museopalveluissa viranomaistoiminnan palvelutasoa ja joustavuutta lisätään ja mahdollistetaan ajallisesti kerrostuneen kaupunkikuvan kehittäminen.
- Vahvistetaan Turku taidemusiikin dynaamisena keskittymänä ja taiteilijavierailijoiden esiintymispaikkana sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina musiikin alalla.
- Ennakoidaan palvelutarpeiden muutoksia, muokataan uusia palvelukonsepteja ja rohkaistaan toimijoita järjestämään uudenlaisia kulttuuritapahtumia ja -ilmiöitä.
- Edistetään kulttuurin vapaan kentän toimintaedellytyksiä ja lisätään yhteistyötä.

LIITE 3

- Peruskorjattu teatteritalo luo Turun kaupunginteatteri Oy:lle edellytykset aiempaa asiakaslähtöisemmälle ja kustannustehokkaammalle toiminnalle.
- Kaupungin kulttuuripalvelut tarjoavat kansallisen ja kansainvälisen tason kulttuurielämyksiä kaupunkilaisille ja muualta tuleville.
- Tuotannot valmistellaan ja suunnitellaan koordinoitusti ja hyödynnetään yhteisesti kaupunkitasolla.
- Tuetaan kaikkien väestöryhmien mahdollisuutta päästä kulttuurin pariin.
- Tunnistetaan taiteen ja kulttuurin laajat hyvinvointivaikutukset, ja toimialat ylittävässä palvelutuotannossa hyödynnetään kaupungin oman toiminnan lisäksi myös kolmannen sektorin organisaatioiden osaamista. Edistetään ”Kulttuuri tekee hyvää” -ajattelua.

Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään

Alatavoitteet:

- Otetaan lapset ja nuoret aktiivisesti mukaan heitä koskevien asioiden suunnitteluun, valmisteluun ja toteuttamiseen.
- Tuetaan ja hyödynnetään vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa.
- Mahdollistetaan monipuolisen nuorisokulttuurin toteutuminen.
- Laajennetaan nuorisotyön painopistettä tilojen järjestämisestä nuorisotyön sisällön kehittämiseen.
- Kehitetään yhteiskäytössä olevien tilojen palveluja.
- Varmistetaan, että lapsi ja nuori saa tarvittaessa aikuisen tukea ja läsnäoloa sekä liikunnan ja kulttuurin virikkeitä.

KILPAILUKYKY JA KESTÄVÄ KASVU -OHJELMA

Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

- Yrittävä ja osaava Turku
- Vaikuttava ja uudistuva Turku
- Rakentuva Turku ja ympäristö.

3.1 YRITTÄVÄ JA OSAAVA TURKU

3.1.1 Turun alueen kilpailukyyn ja työllisyyden kasvua vauhditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla

Alatavoitteet:

- Alueen innovaatiopalvelut tuotetaan ja niiden kehittäminen toteutetaan yhdessä korkeakoulujen ja muiden kumppaneiden kanssa.
- Laajennetaan Turku Future Technologies -yhteistyöalustaa tutkimus- ja kehitystoiminnan lisäksi myös koulutukseen sekä koulutuksen ja tutkimuksen infrastruktuurikehitykseen edistämällä Turun korkeakoulujen Osaamistehdas-yhteistyösopimuksen toteutumista.

LIITE 3

- Yleisten innovaatiopalvelujen lisäksi tuotetaan tarvittavia erityispalveluja ja kehitysalustoja käynnistettävälle ja selvitettävälle aloille, joita ovat valmistava teknologiateollisuus, meriteollisuus, biotekniikka, lääketiede, kemia, soveltava ICT ja terveys-, materiaali-, logistiikka-, elintarvike-, ruoka- ja matkailuala sekä luovat alat.
- Kaupunki toimii alustatalouden edelläkävijänä tarjoamalla kehitysalustoja, jotka mahdollistaen uudenlaisten palveluiden ja tuotteiden syntymisen.
- Alueen innovaatiotalouden kehittymistä vahvistetaan kaupungin omien hankintojen kautta ja ottamalla ennakkoluulottomasti käyttöön uusia toimintamalleja.
- Turun kaupungin asemaa kiinnostavana elokuvatuotantokaupunkina vahvistetaan.

3.1.2 Yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan uudistamalla Turun kaupungin tarjoamia yrityspalveluja

Alatavoitteet:

- Alueen monipuolisen elinkeinorakenteen kehittämistä jatketaan tuottamalla yhden luukun periaatteella joustavia, asiakaslähtöisiä ja ajantasaisia yritys- ja elinkeinopalveluja elinkaarensa eri vaiheissa oleville yrityksille siten, että asiakkaiden tarpeista huolehditaan kokonaisvaltaisesti.
- Vahvistetaan yrityspalveluja ja niiden ohjausta yritys lähtöisesti valmistavan teknologiateollisuuden ja meriteollisuuden toimialoilla.
- Kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisenä investointikohteena ja yrityskaupunkina lisätään ja terävöitetään tekemällä tavoitteellista ja aktiivista markkinointi- ja myyntityötä kansallisesti ja kansainvälisesti.

3.1.3 Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja

Alatavoitteet:

- TEN-T -ydinverkkokäytävän kehitystavoitteiden saavuttamiseksi tehdään tarvittavat kansalliset ja paikalliset toteutus päätökset liittyen Turun ja Helsingin väliseen oikorataan, E18-kehätiehen ja Turun matkakeskukseen.
- Multimodaalilogistiikkajärjestelmää, joka kattaa kaikki liikennemuodot, kehitetään erikseen laadittavan kehittämis- ja kasvusuunnitelman mukaisesti.
- Lentoliikennettä ja lentoaseman ympäristöä Suomen kakkoskenttänä kehitetään matkustaja- ja rahtiliikenteen kasvattamiseksi.
- Alueen elinkeinoelämän kasvaviin lentoyhteystarpeisiin vastataan aktiivisella yhteydenpidolla operaattoreihin yhteistyössä elinkeinoelämän järjestöjen ja yritysten kanssa.
- Satamaa ja sen kehittymistä tuetaan ja sen kilpailukyky varmistetaan kumppanuuksiin perustuvalla yhteistyöllä logistiikka-alan johtavien toimijoiden kanssa.
- Lounaisrannikon strategista satamayhteistyötä jatketaan.

3.1.4 Tuetaan työllisyyden paranemista uudistamalla kaupungin työllistämistoimintaa ja lisäämällä maahanmuuttajien työelämäyhteyksiä

Alatavoitteet:

- Haetaan uusia, innovatiivisia ratkaisuja työttömien työllistämiseksi ja tuetaan oppilaitoksista valmistuneiden työllistymistä.
- Osoitetaan kaupungin tehokkuus kasvupalveluiden järjestäjänä muun muassa työvoima- ja elinkeinokokeilun avulla.
- Kaupunki etsii yhdessä koulutuksen järjestäjien ja muiden työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistävien tahojen kanssa keinoja vieraskielisten ryhmien työllisyysasteen nostoon ja osaamisen hyödyntämiseen.
- Suomalaisen ja maahanmuuttajien kulttuurien tuntemusta ja vuorovaikutusta lisätään.
- Vahvistetaan Turkuun työskentelemään muuttavien kiinnittyminen Turkuun ja alueen elinkeinoelämään.
- Kansainvälisille osaajille ja heidän perheilleen laaditaan yhden luukun periaatteella palvelupaketti muuton helpottamiseksi.

LIITE 3

- Kaupunki lisää palveluitaan koskevaa englanninkielistä viestintää.

3.1.5 Turkuä kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Alatavoitteet:

- Venäläismatkailun kehittämiseksi laaditaan erillinen alueellinen palvelu- ja markkinointisuunnitelma, jonka tavoitteena on tarjota matkailijoille nykyistä enemmän ja parempia palveluja venäjän kielellä.
- Matkailun kehittämiseksi laaditaan kehittämissuunnitelma sekä erillinen alueellinen markkinointisuunnitelma sisältäen saaristomatkailun.
- Sportti-, terveys- ja hyvinvointimatkailu kytketään osaksi matkailukonseptia.
- Kaikkia liikuttava Turku (Turku Future Sport) -konseptilla tehdään hyvinvoinnin, liikunnan ja urheilun tulevaisuutta tuomalla yhteen palvelut, tutkimustoiminta, yrittäjyys ja innovaatio-toiminta.
- Markkinointitoimenpiteitä toteutetaan Ruotsiin ja erityisesti suur-Tukholman alueelle keskeisten kumppanien kanssa kulttuuri- ja vapaa-ajanmatkailun lisäämiseksi.
- Tapahtumatoimintaa hyödynnetään koko kaupungin markkinoinnissa, ja sen kärkinä ovat KulttuuriTurku-, MeriTurku- ja YritysTurku -teemat.
- Ympärivuotisen matkailun lisäämiseksi tapahtumatoimintaa laajennetaan myös kesäkauden ulkopuolella.
- Kansainvälisiä ja kansallisia tapahtumia ja kongresseja haetaan aktiivisesti yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.
- Kaupunkikulttuuriin liittyviä vetovoimatahtumia tuotetaan laajassa yhteistyössä kaupungin sisällä sekä kansallisessa että kansainvälisessä yhteistyössä.
- Matkailijoiden liikkumista ja toimimista kaupungin alueella helpotetaan tarjoamalla uudenlaisia digitaalisia palveluja ja huomioimalla opasteissa myös kansainvälisten matkailijoiden tarpeet.
- Kongressi- ja tapahtumatoiminta kytketään tiiviimmin kauppojen ja ravintoloiden palvelutarjontaan.

3.1.6 Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan

Alatavoitteet:

- Kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä vahvistetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Kaupungin näkökulmasta korkeakoulujen yhteistoiminnalliset toimenpiteet ja hankkeet ovat ensisijaisia.
- Luodaan pohjaa oppilaitosten, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen monialaiselle koulutus- ja tutkimusyhteistyölle ja laajennetaan niiden, kaupungin sekä elinkeinoelämän välistä yhteistyötä.
- Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa tehtävää viestintä- ja markkinointiyhteistyötä lisätään.
- Vahvistetaan Turussa opiskelleiden yhteyttä opiskelukaupunkiinsa yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa.
- Yliopistojen kanssa tehtävää kaupunkitutkimusohjelmaa jatketaan. Kansainvälisen vertailun osuutta lisätään. Tutkimustuloksia hyödynnetään oman toiminnan kehittämisessä.
- Turun vetovoimaisuutta yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa. Opiskelijakaupunki Turku -yhteistyön toteuttamista kaupungin, korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen kanssa jatketaan.
- Mahdollistetaan opiskelijoiden järjestämien tapahtumien toteuttaminen elävään opiskelijakaupunkiin kuuluvana asiana.
- Kaupunkikeskustaan kytkeytyvän tiedepuiston ja kampus-alueiden kehittämistä jatketaan suunnitelmallisesti siten, että Turun innovaatiokeskittymän identiteetti, rooli ja asema vahvistuvat.
- Kehitetään edelleen Turun monipuolista ja vetovoimaista opiskelija-asumista ja tarjotaan Suomen parhaat opiskelija-asumisen edellytykset. Turvataan kansainvälisten vaihto-opiskelijoiden asumismahdollisuudet.

LIITE 3

3.2 VAIKUTTAVA JA UUDISTUVA TURKU

3.2.1 Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita

Alatavoitteet:

- Varmistetaan laajalla osallisuudella kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja kumppanien kanssa, että strategiset tavoitteet ovat yhteneväiset ja ymmärrettävät kaikille osapuolille.
- Sovitaan tarkoituksenmukaisesta työnjaosta ja yhteistyömalleista, joilla tavoitteisiin päästään.
- Kokeillaan rohkeasti uusia palvelumalleja ja uusia toimintatapoja yhdessä kumppanien kanssa.
- Hyödynnetään systemaattisesti asukkailta ja asiakkailta saatavaa palautetta palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa palvelumuotoilun keinoin.
- Määritellään hankintoja aikaisempaa laajemmassa yhteistyössä tarjoajien ja loppukäyttäjien kanssa.
- Kaupungin hankintamenettelyt toteutetaan niin, että ne luovat mahdollisuuksia ja kannustavat innovatiivisiin hankintoihin. Kaupungille laaditaan uusi ajantasainen hankintastrategia.

3.2.2 Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Alatavoitteet:

- Tuloksellisuutta ja mitattavia tavoitteita korostetaan kaikessa toiminnassa.
- Hyvällä johtamisella varmistetaan, että keskitytään niihin asioihin, jotka ovat tärkeimpiä sovitun lopputuloksen saavuttamiseksi.
- Kaupungin johtamisjärjestelmää, organisaatiota ja ohjausmallia arvioidaan säännöllisesti ja muutetaan tarpeen mukaan vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia.
- Mahdollistetaan toiminnan muutos hyödyntämällä aktiivisesti digitaalisia työvälineitä yhtenäisten kaupunkitason pelisääntöjen mukaisesti.
- Otetaan käyttöön kaupunkitason kehittämismalli ja sitä tukevat yhtenäiset työtavat ja -välineet kaikessa kehittämisessä.
- Valitaan strategiset kärkihankkeet, joilla edistetään keskeisiä strategisia tavoitteita, joiden toteuttamiseen ja resursointiin kiinnitetään erityistä huomiota.

3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Luodaan palvelujen ja asiakkuuksien ohjausmalli, joka auttaa tarjoamaan kaupungin asukkaiden, asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeisiin paremmin vastaavia palveluja kustannustehokkaalla tavalla.
- Sovitaan kaupunkitason periaatteet rajapintojen ja datan avoimuudelle ja noudatetaan näitä periaatteita kaikessa ICT-kehittämisessä ja hankinnoissa.
- Tiedot, palvelut, järjestelmät ja tietoliikenne suojataan tietoturva-vaatimukset huomioiden niin, että kaikki osapuolet voivat luottaa palvelun ja tietojen laatuun, toimivuuteen ja tietoturvaan.
- Noudatetaan tietojärjestelmien kehittämisessä ja hankinnoissa julkishallinnon kokonaisarkkitehtuuriperiaatteita.

3.2.4 Parempaa johtamista ja päätöksentekoa tuetaan tiedonhallintaa parantamalla

LIITE 3

Alatavoitteet:

- Kehitetään kustannus- ja tuotelaskentaa siten, että ne tukevat paremmin sovittujen tavoitteiden seurannan ja johdon päätöksenteon tuen tarpeita.
- Kehitetään parempia menetelmiä toimintaympäristön muutosten arviointiin ja tuotetaan laadukasta tietoa päätöksenteon ja johtamisen tueksi.
- Kasvatetaan data-analytiikkaan liittyvää osaamista kouluttamalla kaupungin omaa henkilöstöä sekä hyödyntämällä kumppanuuksia.
- Kasvatetaan kaupungin omistaman datan arvoa luomalla datan kiertotalouden konsepti, jonka perustana on jo olemassa olevan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen.
- Luodaan digitaalinen tietoalusta, jossa tiedon tuottajat, jalostajat ja hyödyntäjät kohtaavat.
- Tuetaan kumppanuuksien avulla aktiivisesti datan hyödyntämiseen perustuvan ekosysteemin syntymistä.

3.2.5 Omistajaohjauksen vaikuttavuutta parannetaan vahvistamalla konsernimaista toimintatapaa

Alatavoitteet:

- Vahvistetaan konsernimaista työskentelyä luomalla yhteinen johtamisen vuosikello ja toimintatapa, jossa omistaja asettaa yhtiöille selkeät tavoitteet.
- Omistajaohjauksen vaikuttavuus määritellään yhtiön liiketoiminnan luonteeseen perustuen.
- Luodaan selkeät toimintamallit ja roolit omistajaohjauksen toteuttamiselle.
- Mahdollistetaan ja edellytetään konserniyhteisöjen välistä yhteistyötä, jolla voidaan saavuttaa tuottavuus- ja synergiaetuja.
- Hankintamenettelyt ja tukipalvelujen käyttöä koskevat ohjeistukset yhdenmukaistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Luodaan yhteistyöfoorumit ja -käytännöt, joiden kautta parhaat käytännöt saadaan koko konsernin käyttöön.

3.2.6 Kaupungin perustoimintaa tuetaan parantamalla tukipalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta

Alatavoitteet:

- Tuotteistetaan palvelukeskusten palvelutuotteet ja kehitetään palvelujen johtamisen edellyttämää kustannuslaskentaa.
- Järjestetään tukipalvelujen tuottaminen kaupungin kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.
- Järjestetään tukipalvelut laadukkaasti ja hinnaltaan kilpailukykyisesti.
- Parannetaan jatkuvasti tukipalvelujen tuottavuutta.

3.2.7 Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla toimintamalleja

Alatavoitteet:

- Kaupungin käytössä olevaa tilamäärää vähennetään toimintatapoja muuttamalla, uusia teknologioita hyödyntämällä ja lisäämällä yhteispalvelupisteitä.
- Toimitilaratkaisuissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin välittömästi ja välillisesti omistamaa tilakantaa ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään.
- Kaupungin omasta käytöstä poistuneista tiloista luovutaan nopeasti ja vapautuvat resurssit kohdennetaan käytössä olevaan tilakantaan.
- Huolehditaan tilakannan arvon säilymisestä ja korjausvelkaa vähennetään.
- Käytetään erilaisia tilojen hallintamuotoja ja toteutus- sekä ylläpitomalleja pääomankäytön tehostamiseksi ja riskien hallitsemiseksi.

LIITE 3

3.2.8 Strategista viestintää ja markkinointia toteutetaan kaupunkitasoisesti yhtenäisellä sisällöllä ja ilmeellä

Alatavoitteet:

- Varmistetaan kaupungin johtamiselle riittävä viestinnällinen tuki.
- Hyödynnetään laaja-alaisesti digitaalisuutta sekä asukas- ja asiakastietoa viestinnän ja markkinoinnin suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
- Viestintää ja markkinointia tehdään suunnitellusti, systemaattisesti ja mitattavasti eri kohderyhmille.
- Kotimaassa markkinointia ja viestintää tehdään pääkohderyhmänä turkulaiset sekä Suomen kasvukolmion alue.
- Ulkomaan markkinointi ja viestintä keskittyy Itämeren alueeseen.
- Samaa viestinnällistä ilmettä käytetään johdonmukaisesti kaikessa kaupungin viestinnässä ja markkinoinnissa.
- Tunnistetaan edunvalvonnan kannalta tärkeimmät asiakokonaisuudet ja korostetaan niitä viestinnässä ja markkinoinnissa.

3.3 RAKENTUVA TURKU JA YMPÄRISTÖ

3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina

Alatavoitteet:

- Kaupunkikehittämisen tavoitteet ja niiden toteuttaminen kytketään osaksi kaupungin kärkihankkeita.
- Strategisiksi maankäytön hankkeiksi nostetaan keskustan kehittämisen rinnalle viisi tärkeintä aluekokonaisuutta, jotka kaikki tukevat Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää: kaupunkikeskustaa meren suuntaan laajentava Linnakaupunki, Kampus ja Tiedepuisto sekä siihen kytkeytyvä Itäharjun muuntuvan maankäytön alue, Skanssin älykäs ja kestävä kaupunginosa sekä lentokentän, logistiikan ja tuotannollisten toimialojen Logi City ja Blue Industry Park.
- Strategisiin maankäytön hankkeisiin liitetään suunnittelun alkuvaiheista lähtien älykkään kaupungin palvelukanava- ja teknologiaratkaisut sekä monipuolinen Living Lab-ajattelu.
- Kehityskohteiden omaleimaisuutta hyödynnetään viestinnässä ja markkinoinnissa hankkeiden alusta lähtien.
- Kaupungin huolehtii aktiivisesti kiinteistöomaisuutensa kehittämisestä sekä arvosta.

3.3.2 Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä

Alatavoitteet:

- Keskustan kilpailukykyä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskittymänä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä.
- Laaditaan keskustan kehittämisen toimintamalli ja toteutetaan siihen liittyvää markkinointia laajalla yhteistyöllä elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kanssa.
- Keskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisänä olohuoneena kehitetään parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja ja kävelypainotteisia alueita erityisesti jokirannassa, Kauppiaskadulla, Kauppahallin korttelissa ja Fortuna-korttelissa.
- Kauppatorin alueen miljöö ja toiminallisuus kohotetaan arvoiseensa asuun.
- Ympärivuotista houkuttelevuutta edistetään katetuilla kauppakortteleilla ja helppokulkuisilla kortteleiden keskinäisillä yhteyksillä.
- Kehittämisessä varmistetaan vilkkaan kulttuurielämän ja vireän tapahtumatoiminnan edellytykset keskustan kaupunkitilassa muun muassa luomalla matalan kynnyksen selkeä lupahajeistus ja -palvelu.
- Asukkaiden tarpeet keskustan siisteydestä, turvallisuudesta ja rauhallisesta viihtyisyydestä otetaan huomioon.

LIITE 3

- Kaupan kehittämistä tuetaan elinvoimaa tukevalla tavalla.
- Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.

3.3.3 Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla

Alatavoitteet:

- Maankäytön ohjausmallissa korostetaan ja kehitetään kokonaisvaltaista raja-aitoja ylittävää projektimaista työskentelytapaa.
- Nostetaan kumppanuuksilla kaupunkiympäristön laatutasoa.
- Kaupunki hankkii tarvittaessa käyttöönsä raakamaata ja edistää rakentamista maankäyttösopimuksin.
- Tarjotaan uusilla alueilla aktiivisesti kehitysalustoja kannustaen toimijoita innovatiivisuuteen ja uusien mahdollisuuksien etsimiseen.
- Edistetään hyvin toteutetulla avoimella osallisuudella yhteisen kaupunkiympäristönäkemyksen vahvistumista.
- Hankkeiden käynnistämisen perustaksi laaditaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa esiselvitykset, joiden pohjalta voidaan arvioida hankkeiden taloudellisia ja toiminnallisia kokonaisvaikutuksia.
- Hankkeissa ja alueilla varmistetaan tarkoituksenmukainen ja riittävä ympäristörakentamisen ja infrastruktuurin mitoitus ja laatutaso.

3.3.4 Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella

Alatavoitteet:

- Kaupunkirakennetta eheytetään monipuolisesti asumistoiiveisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten.
- Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille joukkoliikenteen kehityskäytävälle.
- Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittymisen myötä kohti merta.
- Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua.

3.3.5 Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille

Alatavoitteet:

- Tuetaan asuntorakentamisen monipuolisuutta ja kehitetään asuntotuotantoa niin, että luovutettavissa oleva tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantoa.
- Puretaan tarpeettomasti asumisen hintaa nostavaa harkinnanvaraista säännöstöä ja normistoa.
- Esteettömyydestä huolehditaan muusta norminpurusta huolimatta.
- Kaupunki toimii tarvittaessa aktiivisesti riittävän ja kysyntää vastaavan omistus- ja vuokra-asuntotarjonnan varmistamiseksi.
- Väestön nopea ikääntyminen otetaan huomioon asuntoalueiden suunnittelussa ja ikääntyneiden mahdollisuutta kotona asumiseen tuetaan.
- Varmistetaan ikääntyvän väestön tarpeisiin vastaava monipuolisten asumismuotojen tarjonta ja kohtuuhintainen asuntokanta.
- Erityisasumisen järjestäminen suunnitellaan kokonaisvaltaisesti niin, että edistetään erityis- ja vuokra-asumisen tasapainoista jakautumista kaupunkiseudulla.
- Tuetaan liikkuvan työvoiman asumisen tarpeita kehittämällä kumppaneiden kanssa monimuotoisia toimintamalleja.

3.3.6 Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029

Alatavoitteet:

- Turun kaupunki laatii Kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman, joka sisältää toimenpiteet Turun alueen kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi vuoteen 2029 menneessä vähintään 80 prosentilla vuoden 1990 tasoon verrattuna, sekä välitavoitteet ja seurannan valtuustokausittain 2021 - 2025 - 2029.
- Kaupunki huolehtii maaperässä ja kasvillisuudessa olevasta hiilivarastosta pyrkimällä lisäämään viheralueita ja säilyttämään alueensa metsiä, peltoja, kasvillisuuden määrää ja suosiimaan luonnonmukaisuutta istutusalueilla. Uudenlaista kaupunkiluontoa ja viherrakentamista lisätään kaupungin tiivistyessä.
- Panostetaan voimakkaasti energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian tuotannon lisäämiseen sekä konsernin omin toimin, että aktiivisesti kannustamalla yrityksiä, yhteisöjä ja kansalaisia investoimaan.
- Turun kaupungin ja kaupunkikonsernin omissa tila-, kiinteistö-, infrastruktuuri- ja ajoneuvoinvestoinneissa sekä soveltuvasti myös muissa investoinneissa ja hankinnoissa huomioidaan kasvihuonepäästövaikutukset sekä elinkaaren aikainen energiankulutus.
- Rakentamista Turun alueella ohjataan entistä voimakkaammin vähäpäästöiseksi sekä energia- että liikkumisratkaisuja koskien.
- Ilmastomuutoksen hillinnän ohella myös ilmastomuutokseen varautumisen toimenpiteet huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä.
- Monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön arvojen säilymistä tuetaan aktiivisesti ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin ja luontoa varjelevin tavoin myös kaupunkiympäristössä. Tässä hyödynnetään uusinta tutkimustietoa.
- Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan.
- Uusiutuvien energiamuotojen osuutta kasvatetaan ja energijärjestelmän älykkyyttä kehitetään erityisesti valituilla uusilla alueilla, jotka toimivat pilotteina uudistusten laajentamiselle.
- Sähkötuotannossa kannustetaan paikallisiin olosuhteisiin otollisesti istuvia, aurinkoenergiaan perustuvia toteutuksia.
- Resurssi- ja materiaaliiviisaus ulotetaan läpimenevästi toimintatapoihin, rakennusmateriaaleihin ja maa-aineksiin.
- Rakentamisen resurssiviisauden nostamista kilpailueduksi uudenaikaisille liiketoiminnoille tuetaan.
- Edistetään kiertotaloutta vahvistamalla yhdyskuntajätteen materiaalihyötykäyttöä sekä sitä täydentävää paikallista energiahyötykäyttöä.
- Kaupunki varautuu toiminnassaan ilmastomuutoksen aiheuttamiin ilmiöihin.

3.3.7 Ympäristön kannalta kestävä ja turvallista liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä

Alatavoitteet:

- Kaupunki- ja palvelurakennetta kehittämällä tuetaan välttämättömän liikkumistarpeen vähentämistä sekä Turun alueella että myös kaupunkiseudulla maankäytön, asumisen ja liikenteen seudullisen yhteistyön ja sopimuksen avulla.
- Liikennejärjestelmän sisällön kulmakivinä ovat kaikkien kulkumuotojen yhteensopivuus, liikenneturvallisuus sekä liikenteen päästöjen vähentäminen.
- Turku on aktiivinen toimija seudullisen liikennejärjestelmän linjausten valinnassa.
- Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistäen käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä.
- Terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa edistetään kantakaupunkialueella kehittämällä kouluja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.
- Kaupunki painottaa liikkumiseen liittyvissä hankinnoissaan ympäristönäkökulmaa sekä älykkäitä ja ilmastoystävällisiä teknologioita ja liikkuminen palveluna -lähestymistapaa.
- Toteutetaan kestävä liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä vahvistava matkakeskus.
- Lisääntyvän huolto- ja jakeluliikenteen haasteisiin vastataan innovatiivisin sujuvuutta parantavin toimenpitein.

3.3.8 Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista

LIITE 3

Alatavoitteet:

- Vanhan rakennuskannan kehittämistä kulttuurin ja matkailun käyttöön sekä elinkeinotoimintaan edistetään.
- Arkkitehtuurissa korostetaan tietoisuutta historiallisesta jatkuvuudesta sekä vanhan ja uuden harmonisesta yhteensovittamisesta.
- Korjaus- ja täydennysrakentamisessa edistetään Turun alueen toimijoiden osaamista luontevasti hyödyntäviä teollisia toteutustapoja, kuten teräs- ja tilaelementtirakentamista sekä puosaamista.
- Turku toimii aktiivisesti korjausrakentamiseen liittyvien valtakunnallisten määräysten kehittämisessä niin, että vanhan korjaamisesta tulee nykyistä useammin kohtuullisin kustannuksin houkutteleva vaihtoehto.
- Historiallista ympäristöä tuodaan kaupunkilaisille ja matkailijoille näkyväksi uusien käyttötapojen sekä tapahtumien ja tilapäisten käyttöjen avulla.

3.3.9 Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden ja kaupunkiluonnon saavutettavuutta sekä ekologista laatua

Alatavoitteet:

- Kaupunkilaisille, matkailijoille ja elinkeinoelämälle suunnatuissa toimenpiteissä painotetaan veden synnyttävää vetovoimaa.
- Aurajokeen ja merellisyyteen liittyviä tavoitteita edistetään aktiivisesti.
- Merellisen asumisen mahdollisuuksia kehitetään arkkitehtonisesti kunnianhimoisin suunnitelmin ja toteutuksin.
- Kansallisesta kaupunkipuistosta ja -luonnosta haetaan aktiivisesti nostetta kaupungin vetovoimalle.
- Kansallisen kaupunkipuiston muodostamaa vihreää akselia ja siihen liittyvää viherverkostoa sekä ekologisia käytäviä kehitetään niin, että ne edistävät luonnon monimuotoisuutta. Lähiluonnon tulee olla mahdollisimman hyvin kaupunkilaisten saavutettavissa.
- Turun kaupunki laatii luonnonympäristön arvojen säilymistä ja kehittämistä tukevan ohjelman.
- Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.
- Hulevedet huomioidaan kaupungin hulevesiohjelman mukaisesti kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa. Toimenpiteet lisäävät asumisen viihtyisyyttä ja auttavat osaltaan varautumaan ilmastonmuutokseen.
- Matkailun infrastruktuuri otetaan kokonaisvaltaisesti kehittämiskohteeksi jokivarressa ja merenrannoilla edistäen samalla saariston saavutettavuutta.
- Kaupunki toimii mahdollistajana vapautuvien rantojen saamisessa aktiiviseen käyttöön.

3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla

Alatavoitteet:

- Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen.
- Kaupunkiympäristön ympärivuotista vetovoimaisuutta lisätään toteuttamalla lasikatteisia tai muulla tavalla ympärivuotiseen käyttöön soveliaita kaupunkitiloja.
- Kaupunkirakentaminen valjastetaan tukemaan kaupunkilaisten aktiivisuutta, liikkumista ja omaehtoista viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista huolehtimista.
- Kaupunkiympäristön turvallisuudesta ja siisteydestä huolehditaan suunnitelmallisesti ja puuttamalla epäkohtiin viivyttämättä.
- Kaupunkiympäristöä kehitetään jatkuvasti periaatteella, jonka mukaan esteetön ympäristö on parempaa ympäristöä kaikille.
- Kaupunginosien eheyttä tuetaan tarjoamalla monimuotoista rakentamista ja monipuolisia toimintoja, asumisratkaisuja ja asumisen hallintamutuja.
- Edistetään alueidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistumista sekä kaupungin eri toimijoiden yhteistyötä tukemalla yhteiskäyttöisten tilojen toteutumista niin uudis- kuin korjausrakentamisessa.
- Etsitään ja kokeillaan aktiivisesti lapsiperheiden asumisratkaisuja täyttäviä ja kiinnostusta lisääviä suunnitteluratkaisuja.

Toimielinten talousarviopäätökset

Toimielin	Päätös
Kaupunginhallitus http://ah.turku.fi/kh/2018/1002021x/3779026.htm	2.10.2018 § 360
Keskusvaalilautakunta http://ah.turku.fi/kevaalk/2018/0820008x/3760274.htm	20.8.2018 § 52
Tarkastuslautakunta http://ah.turku.fi/tlk2017/2018/0913009x/3770306.htm	13.9.2018 § 85
Sosiaali- ja terveyslautakunta http://ah.turku.fi/sosterla/2018/0919012x/3773681.htm	19.9.2018 § 243
Kasvatus- ja opetuslautakunta http://ah.turku.fi/kasopelk/2018/0912011x/3769882.htm	12.9.2018 § 159
Kulttuurilautakunta http://ah.turku.fi/kultke/2018/0919008x/3771142.htm	19.9.2018 § 92
Liikuntalautakunta http://ah.turku.fi/liikunta/2018/0913008x/3770906.htm	13.9.2018 § 82
Nuorisolautakunta http://ah.turku.fi/nuoriso/2018/0920008t/3773686.htm	20.9.2018 § 84
Kaupunkiympäristölautakunta http://ah.turku.fi/kylk/2018/0925023x/3775057.htm	25.9.2018 § 385
Rakennus- ja lupalautakunta http://ah.turku.fi/rlopalk/2018/0920019x/3772715.htm	20.9.2018 § 368
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta http://ah.turku.fi/lshlk/2018/0913006x/3771317.htm	13.9.2018 § 52
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta http://ah.turku.fi/tksjlk/2018/0919013x/3772447.htm	19.9.2018 § 157
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta http://ah.turku.fi/vsaluelk/2018/0912006x/3769658.htm	12.9.2018 § 63
